

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 35 · 19. desember
Sesjonen 2023–2024

Møte tirsdag den 19. desember 2023 kl. 10

President: Masud Gharahkhani

Dagsorden (nr. 35):

1. Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2024, kapitler under Helse- og omsorgsdepartementet (rammeområde 15) (Innst. 11 S (2023–2024), jf. Prop. 1 S (2023–2024))
2. Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Helse- og omsorgsdepartementet (Innst. 144 S (2023–2024), jf. Prop. 18 S (2023–2024))
3. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Klima- og miljødepartementet, kap. 1429 Riksantikvaren (Innst. 141 S (2023–2024), jf. Prop. 21 S (2023–2024) kap. 1429)
4. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Kultur- og likestillingsdepartementet (Innst. 145 S (2023–2024), jf. Prop. 23 S (2023–2024))
5. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Bevilgninger på statsbudsjettet for 2024, kapitler under Barne- og familiedepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 2 og 3) (Innst. 14 S (2023–2024), jf. Prop. 1 S (2023–2024))
6. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marie Sneve Martinussen, Hege Bae Nyholt og Tobias Drevland Lund om en opptrappingsplan for barnetrygden (Innst. 153 S (2023–2024), jf. Dokument 8:201 S (2022–2023))
7. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Barne- og familiedepartementet (Innst. 146 S (2023–2024), jf. Prop. 16 S (2023–2024))
8. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2024, kapitler under Samferdselsdepartementet, Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområde 17) (Innst. 13 S (2023–2024), jf. Prop. 1 S (2023–2024) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2023–2024))
9. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Samferdselsdepartementet, Endringer i statsbud-

sjettet 2023 under Kommunal- og distriktsdepartementet og Endringer i statsbudsjettet 2023 under Nærings- og fiskeridepartementet

(Innst. 142 S (2023–2024), jf. Prop. 27 S (2023–2024), Prop. 22 S (2023–2024) kap. 541 og 542 og Prop. 25 S (2023–2024) kap. 916 og romertall III til kap. 916)

10. Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 143 S (2023–2024), jf. Prop. 19 S (2023–2024) unntatt kap. 480, 490, 491 og 3490 samt romertall IV)
11. Innstilling fra finanskomiteen om Grunnrenteskatt på landbasert vindkraft (Innst. 131 S (2023–2024), jf. Prop. 2 LS (2023–2024))
12. Innstilling fra finanskomiteen om Grunnrenteskatt på landbasert vindkraft (Innst. 124 L (2023–2024), jf. Prop. 2 LS (2023–2024))
13. Referat

Presidenten [10:00:10]: Representanten Alfred Jens Bjørlo vil framsette et representantforslag.

Alfred Jens Bjørlo (V) [10:00:16]: Eg har gleder av å levere inn eit representantforslag frå stortingsrepresentantane Guri Melby, Ola Elvestuen, André N. Skjelstad og meg sjølv om ei uavhengig og heilskapleg evaluering av Noreg sitt engasjement i Afghanistan.

Presidenten [10:00:48]: Representanten Ola Elvestuen vil framsette et representantforslag.

Ola Elvestuen (V) [10:00:49]: I dag er det ett år siden det ble enighet om naturavtalen i Montreal.

Da har jeg gleden av å legge fram et representantforslag på vegne av representantene Sveinung Rotevatn, Guri Melby, Alfred Jens Bjørlo, Ingvild Wettrhus Thorsvik og meg selv om vern av naturskog og gammelskog.

Presidenten [10:01:23]: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet i dag fortsetter utover kl. 16.

Sak nr. 1 [10:01:35]

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2024, kapitler under Helse- og omsorgsdepartementet (rammeområde 15) (Innst. 11 S (2023–2024), jf. Prop. 1 S (2023–2024))

Presidenten [10:01:49]: Etter ønske fra helse- og omsorgskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil fem replikker med svar etter partienes hovedtalere og inntil sju replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [10:02:29] (komiteens leder): Først vil jeg takke komiteen, komiteråden og alle gode hjelpere her på Stortinget for arbeidet med årets budsjett. Vi kom i mål i år også.

Det er mange i Norge som føler utrygghet og usikkerhet ved inngangen til et nytt år. Flere pasienter venter lenger på behandling enn på lenge. Kreftpasientene opplever at kreftbehandlingen tar lengre tid enn den skal, og antallet fristbrudd øker dramatisk. Halvveis i Støre-regjeringens periode peker pilene feil vei i norsk helsetjeneste.

Flere hundre behandlingsplasser i rus og psykisk helse er lagt ned. De mest sårbare pasientene som er så alvorlig syke at de lever 15–20 år kortere enn gjennomsnittet i vårt samfunn, henvises til stadig lengre køer og færre behandlingsplasser å velge mellom. De rammes hardt av Arbeiderpartiet og Senterpartiets ideologiske motstand mot private helsetilbud. Det kan være lett å distansere seg fra konsekvensene av å legge ned fritt behandlingsvalg – tenke at i Norge har alle rett på god helsehjelp, så dette ordner seg. Men det gjør ikke det.

Jeg møtte Joakim for noen måneder siden hos Allos Stiftelsen i Steinkjer – en 22 år gammel mann med en vanskelig oppvekst. Han fortalte det samme til meg som da han møtte VG: Han drømmer om å bli sveiser og om å være et helt vanlig A4-menneske. Han har vært i behandling i tolv måneder og har ikke vært så lenge rusfri siden han var 14 år. Hans behandlingsplass i Steinkjer blir borte, og det finnes ingen avtale med det offentlige om å fullføre behandlingen der. Så Joakim ble utskrevet, og til tross for lovnader fra det offentlige helseforetaket om å sikre forsvarlig behandling ble han plassert i en ubemannet leilighet i et belastet miljø i en by i nord. Det gikk ikke 48 timer før Joakim ble overfalt, skadet, innlagt med store skader og fikk behandling på medisinsk avdeling. Han er nå innlagt i akuttpsykiatrien.

Dette gjør meg skikkelig sint og trist. Gode behandlingsplasser legges ned samtidig som svært sårbare pasienter trenger helsehjelp og at vi stiller opp for dem. Støre-regjeringens periode kan gå over i historien som år hvor rusomsorgen i Norge ble bygget ned, plass for plass, menneske for menneske.

Folk som Joakim og andre rusavhengige går ikke i fakkeltog for å beholde tilbudet sitt. De har ikke krefter til det. Ikke kan de stole på garantier om fortsatt hjelp heller. I Høyre har vi vært dypt bekymret for rusomsorgen og konsekvensene av avviklingen av fritt behandlingsvalg lenge, og vi har spurt regjeringen om hva som er planen videre. Den 26. oktober i fjor sa statsminister Støre i Stortinget:

«Jeg kan forsikre at de som er i behandling ved de stedene som er omfattet av denne ordningen, skal få fullført behandlingen.»

Nei, det kan du ikke, statsminister. For Joakim, som i et år av sitt unge liv har kjempet for å få fotfeste og kjempet for drømmen om å bli et A4-menneske, mistet plassen sin hos Allos Stiftelsen. Vi kan ikke være bekjent av dette.

For å sikre en bedre rusomsorg, for å møte mennesker med psykisk sykdom bedre og for å sørge for kortere ventetider mener Høyre det er helt nødvendig å styrke sykehusøkonomien. Ventetidene har økt med to uker på to år, og sykehusene styrer mot underskudd. Høyre styrker sykehusene med 1 mrd. kr mer enn regjeringen. Det vil gi en aktivitetsvekst på 2,3 pst. mot regjeringens 1,8 pst. For å redusere ventetidene foreslår vi å øremerke 300 mill. kr til å kjøpe behandlinger hos private og ideelle. Skal pasienter få raskere hjelp, må vi ta i bruk mer av den ledige kapasiteten som finnes. Pasienter som trenger behandling, bryr seg ikke om de får det på et offentlig, privat eller ideelt drevet sykehus. Det viktige for dem er å bli friske.

Så noen ord om prosessen regjeringen har startet i Helse nord. Det er utfordringer i nord, men når regjeringen forankrer hele prosessen med at det mangler helsepersonell i nord, er det rimelig uklokt å gjøre det på en måte som faktisk bidrar til at det er vanskeligere å rekruttere helsepersonell i nord. Konstant usikkerhet om hvor en fremtidig arbeidsplass vil ligge, verken stabiliserer eller rekrutterer. Tiden for omkamper må være over. Høyre står ved den sykehusstrukturen vi gikk til valg på i 2021.

Oppsummert: Samtidig som ventetidene øker og stadig flere opplever fristbrudd, reduserer regjeringen den innsatsstyrte finansieringen i sykehusene, de avviker fritt behandlingsvalg og vurderer å fase ut private aktører i velferden. Det er feil medisin. Høyres hovedprioritering neste år er redusert ventetid for pasientene og rask hjelp av god kvalitet når du trenger det. Det er Høyres viktigste mål når det gjelder helse.

Med det tar jeg opp Høyres forslag og de forslagene vi er en del av.

Presidenten [10:07:29]: Da har representanten Tone Wilhelmsen Trøen tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Truls Vasvik (A) [10:07:45]: Representanten Trøen var inne på det i sitt innlegg – den største mangelen i helsevesenet vårt er folk. Det blir ikke flere leger, sykepleiere eller helsefagarbeidere av at flere helprivate helsetilbud får etablere seg. Det ser vi særlig i nord, der Helse nord, som nevnt, står i en krevende prosess med økonomiske utfordringer og mangel på fagfolk. Samtidig etablerer Aleris seg i både Tromsø og Bodø, og flere tilbud er på trappene.

De private tilbudene utfordrer vår felles helsetjeneste på tre punkter: De utdanner ikke fagfolkene selv. De tar ikke ansvar for akutt- og beredskapsfunksjoner. De følger ikke de prioriteringskriteriene som offentlig helsevesen retter seg etter, og som vi har vedtatt i denne sal.

Dersom vi gjør som Høyre vil og tillater at kommersielle aktører kan bygge opp helprivate helsetilbud ved siden av det offentlige, vil det true bæreevnen i vår felles helsetjeneste. Deler representanten bekymringen vår om at helprivate helsetjenester fører til en glideflukt av helsepersonell, noe som på sikt vil svekke akuttberedskapen i nord?

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [10:08:42]: Det er vel ikke sånn at Arbeiderpartiet ikke tillater helprivate helsetilbud, heller. Jeg har ikke sett noe forbud mot å etablere sykehus eller helsetilbud for private i Norge. Det vi er helt tydelig på, er at vi må fortsette med det vi alltid har gjort – å løse utfordringene i norsk helsetjeneste med en sterk offentlig helsetjeneste, men også ved å kunne lene oss på den kapasiteten, kvaliteten og beredskapen som er hos private og ideelle aktører.

Vi ser nå en regjering som kutter i mye samarbeid med private og ideelle. Jeg var inne på det i mitt innlegg når det gjelder rusomsorgen. Det er ikke akkurat sånn at man leverer gode resultater i regjering nå. Ventetidene øker, fristbruddene øker, behandlingsplasser forsvinner, pasienter venter lenger enn noen gang, og samtidig er altså det viktigste for Arbeiderpartiet og Senterpartiet å ikke slippe alle til for å være med på å løse utfordringer.

Truls Vasvik (A) [10:09:44]: Jeg nevnte ikke noe forbud, jeg. Jeg spurte om representanten var bekymret på lik linje med meg. Det er ikke noe ideologisk vi sier. Dette er det vi opplever når vi prater med fagfolkene ute i tjenesten, når de opplever at Aleris ringer hver enkelt lege, hver enkelt sykepleier for å prøve å rekruttere dem. Det er da de som driver akuttberedskapen i hele landet, særlig i nord nå, er engstelige for at det ikke går opp til slutt.

Så jeg gjentar, for representanten deler ingen bekymring knyttet til dette. Jeg har forstått at vi er enig i helsepersonellkommissjonens vurdering om at det er mangel på fagfolk som er den aller viktigste mangelen

når det gjelder ressurser der. Hvordan skal man da få det til å gå opp, når man samtidig skal fordele de veldig dyrebare hendene vi har, på flere aktører?

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [10:10:31]: Det som bekymrer meg mest, er at det ser ut til at færre har lyst til å bli helsepersonell i årene fremover, at søkningen til sykepleierutdanningen går ned, og at veldig mange leger opplever at de ikke engang får utført sitt første spesialiseringsløp rett etter at de har utdannet seg. Derfor er veldig mange av de private villige til å være med og løse utdanningsbiten i norsk helsetjeneste, i hvert fall alle dem jeg har snakket med. Men det vi er nødt til å sørge for, er at utdanner man seg til sykepleier eller lege eller et annet helsefagyrke når man er ung, så skal man vite at det er et yrke man kan ha hele livet. Da kan ikke Arbeiderpartiet fortsette å gjøre den lille private delen til den store utfordringen når det gjelder å utdanne og rekruttere helsepersonell. Det er det offentlige som er den største arbeidsgiveren både i kommunene og i sykehusene. Vi må sørge for at det offentlige er en god og forutsigbar arbeidsplass. Det er den viktigste løsningen i årene fremover.

Truls Vasvik (A) [10:11:33]: Vi kan diskutere hvor stor eller hvor liten utfordringen er, men man mangler tusen folk til å begynne med. Da er enhver dråpe i det havet utfordrende.

Fra det ene til det andre: Det som er bedre enn å risikere akuttinnleggelse, er forebygging, og da mangler vi jo folk. Det er bedre og billigere å forebygge enn å måtte reparere. Det gjelder også innenfor det psykiske helsefeltet. Regjeringen satser tungt bl.a. i opptrappingsplanen for psykisk helse, som denne sal i stor grad stilte seg bak.

Det viktigste forebyggingsarbeidet skjer i hverdagen. Det skjer hjemme, og det skjer ikke minst på skole-ene våre, i særdeleshet i våre videregående skoler. Hvordan tenker representanten og Høyre at en reduksjon på 1 mrd. kr til fylkeskommunene, som driver våre videregående skoler, skal bidra til å nå målene i opptrappingsplanen om god forebygging og å gi hjelp til unge som trenger det på et så lavt nivå som mulig?

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [10:12:27]: Høyre er i hvert fall opptatt av forebygging og er i hvert fall opptatt av forebygging innenfor psykisk helsefeltet. Vi leverte før sommeren en plan om psykisk helse. Jeg oppfordrer representanten Vasvik til å lese mange av våre forslag. Det starter helt fra det tidligste lavterskeltilbud til den spesialiserte behandlingen i psykisk helsetjeneste.

Høyre er ikke enig i alle regjeringens prioriteringer innenfor kommunesektoren eller innenfor fylkeskom-

munene. Jeg registrerer at samtidig som fylkeskommunene bygger opp sine fond, opplever helt vanlige husholdninger at de må snu på hver eneste krone. Jeg er helt sikker på at fylkeskommunen fint klarer å levere god utdanning innenfor videregående skole til våre elever i årene fremover også innenfor de rammene vi har levert i vårt budsjett. Det vi var opptatt av, var å prioritere tiltak til dem som trenger det aller mest. Vi var opptatt av å gi barn som er født i desember, barnehageplass, og vi var opptatt av å sikre en større barnetrygd.

Marian Hussein (SV) [10:13:45]: Representanten var inne på situasjonen i Helse nord og den utryggheten prosessen har skapt for veldig mange i befolkningen og blant de ansatte, som er usikre på hvorvidt de har en framtid i nord. Mitt spørsmål er om Høyre vil trygge befolkningen i nord og fagfolkene nå, rett før jul, og gi beskjed om at de støtter SVs forslag om at sykehusstrukturen i nord skal avgjøres i Stortinget, og at de dermed er med og stanser galskapen som foregår.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [10:14:32]: Det er rimelig spesielt at et parti som er regjeringens samarbeidsparti når det gjelder hele sykehusbudsjettet og hele statsbudsjettet, utfordrer Høyre på hva som skal være løsningen i nord. Jeg vil anbefale SV å sette seg sammen med regjeringspartiene Arbeiderpartiet og Senterpartiet og se hvordan de best kan løse den utfordringen som regjeringen har startet. Representanten Marian Hussein og jeg er klar over en ting, og det er at det er helseministeren som har det overordnede ansvaret for sykehusstrukturen i Norge. Vi har jo en helseforetaksmodell. Den er ikke perfekt, men den er helt tydelig på hvor ansvaret hviler. Ansvaret hviler på helseministeren, og SV, mener jeg, har alle muligheter til aktivt å bruke det samarbeidet de har med regjeringen. Ikke sikret de veldig mye mer penger til sykehusene i statsbudsjettet, og nå er muligheten der til å snakke med regjeringen om hvordan vi skal løse det i Helse nord.

Seher Aydar (R) [10:15:45]: Det kan være fint å bare peke på at helseministeren har ansvaret, og det gjør jeg også hele tiden, men samtidig har Høyre mulighet til å stemme for Rødts forslag om å stanse all nedleggelse av både akutt- og fødeavdelinger. Det kan Høyre gjøre på Stortinget i dag hvis Høyre faktisk mener alvor med at ingen sykehus skal miste akutt- eller fødeavdelingene sine.

Høyre prater ikke bare når det gjelder det, men gjør også noe aktivt i sitt budsjett. Partiet øker ikke møtt-gebyret til 1 700 kr. Det er et gebyr en får hvis en ikke møter til avtalt time i sykehusene. I 2022 laget Ukom en rapport der en konkluderer med at betalingsvansker kan forverre helsetilstanden, og en peker spesielt på

ikke møtt-gebyret. Forskning viser at denne gjelden er med på å bidra til alvorlig psykisk helsebelastning. Gebyret er ikke evaluert, vi vet at det er til skade, men vi vet ikke om det fører til økt oppmøte. Hva slags risikovurderinger har Høyre gjort når partiet øker det?

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [10:16:49]: Først til sykehusstruktur siden representanten var inne på det innledningsvis. Vi var helt tydelige da vi satt i regjering. Vi tok krevende beslutninger om hvordan sykehusstrukturen i Norge skulle se ut. Vi tok hensyn til den aldrende befolkningen, den økende sykdomsbyrden og at mange flytter fra distriktene. Kartet var ferdig tegnet, og det gikk vi til valg på i 2021. Det er Høyres standpunkt. Det vet alle, og det er det vi mener.

Når det gjelder fraværsgjebret, var det altså i 2022 så mange som 223 000 pasienter som ikke møtte til avtalt time. Det er 223 000 behandlinger som pasienter i helsekø kunne ha fått. Derfor er det et viktig virkemiddel at det er et gebyr for ikke å møte. Men samtidig skjermer vi pasienter innen psykisk helse og rus, og vi er opptatt av at sykehusene må innføre systemer som gjør at det lett å avbestille og endre time.

Presidenten [10:17:50]: Replikordskiftet er avsluttet.

Truls Vasvik (A) [10:18:15]: Ventetidene i spesialisthelsetjenesten er en utfordring, og fristbruddene er for mange. Arbeiderpartiet tar dette på største alvor. Det er ingen tvil om at vi må gjøre det vi kan for å holde ventetidene så korte som mulig for alle som har behov for hjelp i vår felles helsetjeneste. Det tror jeg alle som sitter i salen, kan være enig i.

De siste ukene har jeg besøkt flere sykehus, kommuner og tillitsvalgte i våre nordligste fylker. Der råder en dyp bekymring for at økt privatisering utarmer den offentlige helsetjenesten. Det er vår felles helsetjeneste som er der når det skjer noe akutt, det er vår felles helsetjeneste som er der når barn blir født, og det er vår felles helsetjeneste som utdanner dem som skal jobbe i tjenesten framover. Derfor er en utarming av den offentlige helsetjenesten så farlig, fordi det i ytterste konsekvens fører til dårligere beredskap i hele landet.

Med budsjettet vi vedtar i dag, tar vi ansvar for vår felles helsetjeneste. Vi styrker sykehusøkonomien med over 2 mrd. kr, ut over kompensasjon for lønns- og prisvekst. Dette kommer på toppen av en allerede betydelig styrking på 4,7 mrd. kr i revidert budsjett. Slik kan sykehusene opprettholde sin aktivitet på tross av kostnadsøkninger og pandemiettervirkninger, og med det skal også ventetidene ned.

På mine besøk i Lofoten, Vesterålen, Salten og Ofoten, Helgeland, Bodø og Tromsø har flere påpekt at det

er behov for mer penger, og at den utviklingen vi ser i nord nå, bare er starten. Om vi ikke gjør noe, vil personellutfordringene som truer et likeverdig helsetilbud i nord, bli en realitet også i resten av landet.

Derfor er jeg glad for at vi skal bruke 240 mill. kr årlig for å sikre rekruttering av helsepersonell og god samhandling mellom tjenestene i nord. Vi legger også til rette for å videreutvikle tilbudene i Alta og Kirkenes, slik at vi kan styrke helsetilbudet, begrense vikarbruk og innleie og få flere faste ansatte i helsetjenestene våre.

Fagfolkene er det viktigste vi har, og kompetansen må bygges nedenfra. Vi styrker derfor Tørn-ordningen og utvider den til også å være i spesialisthelsetjenesten, og vi øker antallet LIS1-stillinger i medisin. Samtidig fortsetter krafttaket vi har tatt for å ruste fastlegeordningen for fremtiden. Slik styrker vi grunnmuren i vår felles helsetjeneste – det er vesentlig om vi skal opprettholde et likeverdig helsetilbud over hele landet.

Ting henger sammen, og derfor er det også viktig å ha gode utdanninger. Desentralisert sykepleierutdanning rundt om i landet, f.eks. i Sandnessjøen, legger til rette for at sykepleierstudenter kan få utdanne seg og få jobb i samme distrikt som de bor og lever livet sitt. Også på Notodden er det gjort gode forsøk på det, og vi ser at det er en stor gruppe mennesker som søker, og de blir værende der de er – altså i distriktene.

Vi må også, for å løse utfordringene vår felles helsetjeneste står overfor, benytte oss av muligheter teknologien gir. I 2024 etablerer vi en helseteknologiordning som skal gjøre det gunstig for kommuner å investere i helseteknologi. Slik bidrar vi til at det gis rom for innovasjon, bedre samhandling og informasjonsflyt, til beste for både fagfolkene og pasientene – rett og slett til beste for vår felles helsetjeneste.

Det høres tilforlatelig ut når høyresiden argumenterer for at løsningen på utfordringene med ventetidene er et større mangfold og valgfrihet i tjenestene våre, og høyresidens foretrukne løsning for å skape nettopp denne valgfriheten er ordningen med såkalt fritt behandlingsvalg. Fritt behandlingsvalg bidro imidlertid ikke til å få ventetidene ned. Det har evaluering av ordningen vist. Snarere var det en åpen dør for private helsetilbydere til fritt å etablere seg, for deretter å sende regningen for pasientbehandlingen til det offentlige, som ikke visste hva de skulle betale før slutten av året. Ei heller bidrar det til å løse den virkelig store utfordringen i helsevesenet, nemlig mangelen på folk.

Det blir ikke mer helsepersonell av å etablere flere helprivate tilbud på siden av det offentlige. Derimot vil det true bæreevnen i vår felles helsetjeneste, og på sikt vil det kunne føre til en todeling av helsetilbudet. Fortsatt skal vi ha både ideelle og private aktører og tilbud, men det må være på det offentliges premisser.

Vi skal ha en offentlig helsetjeneste som tar imot deg når du trenger det, som fagfolkene våre vil jobbe i, og som gir trygghet – for pasienter, pårørende og ansatte. Denne regjeringen har startet snuoperasjonen for å få ned ventetidene og sikre en bærekraftig og framtidsrettet helsetjeneste med god bemanning. Det viser vi tydelig med dette budsjettet. Det er nødvendig, skal vi klare å sikre et likeverdig helsetilbud uavhengig av adresse, størrelse på lommeboka eller hvem du er.

Presidenten [10:23:03]: Det blir replikkordskifte.

Sandra Bruflot (H) [10:23:17]: Vi venter fortsatt på regjeringens varslede forebyggings- og behandlingsreform. I stedet for å levere på det er det satt ned et utvalg som skal se på hvilke tvangsmidler politiet skal kunne bruke overfor de som bruker rus, et utvalg der det for øvrig ikke sitter noen med brukererfaring. Det er nesten ikke spor av rusbehandling i budsjettet til regjeringspartiene og SV. Fritt behandlingsvalg fjernes helt fra nyttår. Vi leser stadig oppslag om pasienter som blir skrevet ut til dårligere eller nesten ikke-eksisterende tilbud. Ventetidene øker, gode behandlingstilbud legges ned, og det kuttes drastisk i døgnplasser. Det kan hende at representanten har et annet syn enn undertegnende på budsjettet, men hvordan vil representanten si at dette budsjettet gjør livet bedre for mennesker med rusmiddelavhengighet i 2024?

Truls Vasvik (A) [10:24:10]: Takk for spørsmålet, og jeg kan garantere representanten at det jobbes iherdig med å få en rus- og forebyggingsreform. Det er viktig at også brukerorganisasjonene involveres. Det er det ikke tvil om. Jeg opplever fra Arbeiderpartiets side at vi er i god dialog med de aktuelle aktørene. Vi lytter til dem, og jeg er overbevist om at det tas inn i det arbeidet. Vi kan helt sikkert få god anledning til å diskutere dette til neste år.

Jeg vil også trekke fram det som er for dem som er i behandling. TSB-behandlingen, som det var fokus på også i Høyres innlegg, har de laveste ventetidene i landet. De kan fortsatt kalles for lange, det kan godt være, men de er iallfall de laveste vi har. Vi forutsetter at de som har behov for behandling, skal få det, og det er et viktig bidrag inn i denne saken.

Sandra Bruflot (H) [10:25:05]: I denne debatten har Høyre ofte fått kritikk fra posisjonen for at vi innførte den gylne regel, som sa at veksten innenfor rus og psykisk helsevern skulle være større enn innenfor somatikk. På rus ble den gylne regel overoppfylt. Apropos hva brukerorganisasjonene er opptatt av og bekymret for, ser vi nå at det blir nedprioritert. Det blir færre døgnplasser, det blir mer dagbehandling, og gode til-

bud legges ned. Da er mitt spørsmål til representanten: Når han ikke vil ha en gyllen regel og ikke vil si noe om hva som skal prioriteres opp i helseforetakene, hvordan vil han sørge for at man snur den trenden vi ser nå?

Truls Vasvik (A) [10:25:49]: Ventetidene har økt. Samtidig er det flere pasienter som får hjelp nå i andre tertial 2023 enn i 2022. Det gjelder både somatikk, psykisk helsevern og rus. Det er fakta. Så har tilsøkningen økt. Det er problematisk, og det er derfor vi satser på det. Det er derfor vi satser på en offentlig helsetjeneste der vi faktisk kan ramme bredt. Når det gjelder fritt behandlingsvalg, som er de plassene som ble tatt bort, viser evalueringen at det gikk mest til dem som hadde høyest sosioøkonomisk stilling i samfunnet, altså ikke de svakeste. Vi mener at vi skal sikre at alle som trenger det, får behandling, men det er viktig å ta med seg 1) at det er lavest ventetid på TSB og de tunge plassene, og 2) at antallet pasienter som får hjelp, er høyere i andre tertial 2023 enn i andre tertial 2022.

Bård Hoksrud (FrP) [10:26:53]: Representanten sier at vi alle er opptatt av å få ned ventetidene. I helgen kunne vi i hjemfylket lese i Tønsbergs Blad at Sykehuset i Vestfold har opplevd en økning i henvisning til hjertepoliklinikken. Tønsbergs Blad ble kontaktet av en person som skulle ha time for ultralyd av hjertet i mars 2024. Nå er timen skjøvet til 2026, og pasienten fortviler over situasjonen.

Avdelingssjefen ved Sykehuset i Vestfold uttalte følgende:

«Den generelle kapasiteten ble redusert da ordningen med fritt behandlingsvalg ble avsluttet ved inngangen til dette året. Helse sør-øst har inngått avtale om kjøp av noen hjerteundersøkelser hos private sykehus i Oslo, og noen pasienter vil bli sendt dit. Dette kompenserer litt av kapasitetsreduksjonen.»

Når skal Arbeiderpartiet slutte å holde på med ideologi som går direkte utover pasientene og ikke minst sykehusbudsjettene? Mener representanten at det å måtte stå og vente ikke bare til 2024, men til 2026 er helt greit?

Truls Vasvik (A) [10:27:56]: Det er ikke greit. Derfor gir vi også mer penger til sykehusene. Derfor – som representanten selv sier – kjøper Helse sør-øst inn tjenester. Hvis det blir så lange ventetider, kan det kanskje være naturlig å vurdere om det kjøpet skal økes. Det er det ene.

Punkt to er at fritt behandlingsvalg ikke ga noen reduksjon i ventetider, og det ga hjelp til dem med høyest sosioøkonomisk status. Vi må gjerne diskutere innholdet i det, men det å si at bare vår side av politikken styres av ideologi, er – med all respekt – ikke helt riktig. Når

evalueringen selv sier at den ordningen høyresiden innførte, ikke oppfyller de kriterier man vil det skal oppfylle, og man fortsatt insisterer på det, kaller jeg det ideologi. Det er en helt ærlig sak, men ikke framstill det som at vi skyver pasientene foran oss, for det er akkurat det man gjør på motsatt side også.

Alfred Jens Bjørlo (V) [10:29:00]: Helseministeren sa at når Arbeiderpartiet kom til makta, skulle nedbygginga av sengeplassar i psykiatrien stoppe. Det stoppar på vår vakt, sa statsråd Kjerkol. Stortinget vedtok i samband med opptrappingsplanen for psykisk helse førre veke å be regjeringa stanse nedlegging av døgnplassar i psykisk helse med ein gong. Likevel ser vi at dette skjer – ikkje berre i private og ideelle institusjonar, som Arbeiderpartiet er ideologisk skeptisk til, men også innanfor det offentlege.

For å ta eitt konkret eksempel: Denne veka blei ru-sinstitusjonen Tronvik i Høyanger i Vestland lagt ned av Helse Førde. 15 døgnplassar på rusbehandling forsvinn. Ordførar Petter Sortland frå Arbeiderpartiet i Høyanger kallar det «ein type politikk som heilt klart går ut over dei svake i samfunnet».

Er representanten einig med Arbeiderparti-ordføraren i Høyanger i det, og vil ein i tilfelle gjere noko med det?

Truls Vasvik (A) [10:30:05]: Senest for halvannen uke siden ble det – mot Høyres stemmer – fattet et vedtak i denne sal om at vi skal øke antallet døgnplasser framover i forhold til forventningene fra helseforetakene, med et ikke helt ubetydelig ord i midten der: «minimum». Vi forutsetter at de totale tallene øker, men det kan heller ikke være sånn at hver enkelt seng blir sett på isolert, uten å se en totalitet. Vi forutsetter at de som trenger det, skal få hjelp, og at de totale døgnplassene skal øke. Det har vi tiltro til at regjeringen følger opp.

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [10:30:54]: Representanten sa at han hadde vært i Nord-Norge. Det har jeg også. Narvik har et nytt sykehus som skal åpnes neste år. Det er skapt usikkerhet rundt om personalet har arbeidsplasser i Narvik etter at det åpner. Samme uke som den beskjeden kom fra Helse nord, kom det rekrutteringsfirma opp til Narvik og holdt åpne møter.

Synes representanten at det å skape en sånn usikkerhet rundt et nytt sykehus for personalet som har drevet akuttmedisin og behandling i Narvik i årevis, er en god måte å beholde personal i den offentlige sektoren på, eller skaper det usikkerhet? Fører regjeringen dette personalet inn i arbeidsforhold hos private aktører?

Truls Vasvik (A) [10:31:45]: Takk for spørsmålet. Jeg var også på det nye sykehuset i Narvik – et fantastisk

flott sykehus, for øvrig. Det er ikke snakk om å legge ned sykehuset i Narvik. Det som foreløpig har kommet fra Helse nord, er å gjøre en forskyvning av noen oppgaver. Det ble sendt ut på høring, sendt ut til dialog med de tillitsvalgte.

Når det gjelder prosessen, opplever jeg at ikke alle jeg har besøkt i Helse nord, nødvendigvis er enig i prosessen, men alle er enige om at noe må gjøres. Det er ganske vesentlig at alle faktisk er enige om at noe må gjøres.

Proessen går som den går. Jeg er trygg på at statsråden kommer til å dra gode konklusjoner på det til slutt. Det er klart at enhver prosess skaper usikkerhet. Det er viktig at Helse nord gjør det på en måte som skaper minst mulig usikkerhet.

Presidenten [10:32:32]: Replikordskiftet er avsluttet.

Lisa Marie Ness Klungland (Sp) [10:32:48]: I rapporten frå totalberedskapskommisjonen står det:

«Helseberedskap er en avgjørende del av inn-satsen for å håndtere de fleste typer kriser. Flere av de mest alvorlige krisescenarioene til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har til felles at krisen kan innebære et stort antall døde og alvorlige skadde og syke.»

I Noreg har me ei samla offentleg helseteneste. Helseberedskapen byggjer på den daglege drifta i den sivile helsetenesta. Det vil seia at alt som svekkjer den offentlege helsetenesta, svekkjer beredskapen vår når me treng han for å redde liv. Nedlegging av akutte tenester, private helsetenester som veks på kostnad av det offentlege, sentralisering av tilbod og helsepersonell som sluttar å jobba som helsepersonell, er eksempel på dette. Det må me kjempa imot med alt me har. Det offentlege helsevesenet er for verdifullt til ikkje å gjera det.

Det er viktig å sikra sjukehusa våre. Pandemien var ei svært krevjande tid for sjukehusa. Sjølv jobba eg på ei kreftavdeling i starten av pandemien. Mange kreftpasientar har open retur til sjukehuset. Tilbakemeldinga frå mange av dei var at dei anten ikkje torde å oppsøkje sjukehuset eller ikkje ville belasta oss. Ein treng ikkje å vera helsepersonell for å forstå konsekvensane av det.

Gjennom pandemien var det mykje sjukdom og låg terskel for å måtta vera heime for dei tilsette. Konsekvensen blei mykje fråvær.

Den ekstraordinære kostnadsveksten har gjort drifta av sjukehusa utfordrande dei siste åra. Det har òg det store behovet for oppgradering av sjukehusbygg. Eg er difor glad for at Senterpartiet, Arbeidarpartiet og SV har føreslått store aukingar i løyvingane til sjukehusa, og eg er spesielt glad for ekstra løyvingar til Klinikkk Alta, til

Kirkenes og Kristiansund, i tillegg til ei rekrutteringspakke til Helse nord.

Situasjonen i Helse nord er særleg krevjande. For skal me sikra god helseberedskap i heile landet, er me avhengige av at det finst akutttilbod i heile landet. Heile landet er stikkord her. Partia på høgresida føreslår gjennomgåande distriktsfiendtlege kutt. Korleis skal me kunna oppretthalda viktig helseberedskap i distrikta om det blir vanskelegare å bu der? Partia på høgresida kuttar i drivstoffavgifter, dei vil ikkje ha gratis SFO eller billegare barnehage, dei vil ikkje ha gratis ferjer, dei vil gjera det vanskelegare å pendla, dei vil ha mindre matproduksjon, dei kuttar til fylkeskommunar og kommunar, og ikkje eingong kulturlivet skal få plass på bygdene.

Sjukehusa våre står i ein krevjande situasjon. Det er viktig at dei får tilført ekstra midlar, men det er òg svært viktig å gjera endringar i finansieringssystemet. Det vil skjje gjennom Nasjonal helse- og samhandlingsplan. Det er kritikkverdig at lite har skjedd med helseføretaksmodellen sidan han blei innført. Me ser ganske tydeleg at slik dagens modell er, blir konsekvensane underskot i sjukehusa og kutt i tilbod for små bygdesjukehus og til dei tilsette, som må springa meir og fortare. Det held ikkje.

No trengst det ikkje berre pengar, det trengst sterkare verkemiddel, og det trengst at finansiering og styring av sjukehusa blir kraftig endra. Det har det dessverre ikkje vore vilje til før, men det kjem på nyåret i Nasjonal helse- og samhandlingsplan.

Skal me sikra ei trygg og sikker helseteneste og helseberedskap i heile landet, må folk bu over heile landet. Då må ansvarlege parti faktisk prioritera heile landet.

Presidenten [10:35:57]: Det blir replikkordskifte.

Erlend Svardal Bøe (H) [10:36:26]: Representanten fra Senterpartiet snakket om helseberedskap og distriktene. Likevel har Senterpartiet i regjering vært med på å sette i gang en prosess i Helse nord der forslaget bl.a. er å kutte i viktige akuttfunksjoner i Helse nord og i Nord-Norge. En av plassene man foreslår kutt ved, er Lofoten sykehus, som jeg bl.a. besøkte i forrige uke. Der opplever de lange avstander, de opplever å ha en helsetjeneste som er sårbar, der det handler om tid – minutter. Det er klart at vi må sikre en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste. Da er også rekruttering viktig. Det er ingen tvil om at når man setter i gang prosesser som dette, bidrar det til å skape uro og usikkerhet, også når det gjelder rekruttering av helsepersonell.

Spørsmålet mitt til representanten fra Senterpartiet er: Hva er grunnen til at Senterpartiet i regjering var med på å sette i gang den prosessen som nå foregår i Helse nord?

Lisa Marie Ness Klungland (Sp) [10:37:26]: Eg synest det er hyggeleg at representanten frå Høgre reiser opp og besøker Lofoten. Det var partiet til representanten Svardal Bøe som sette heile sjukehuset i spel sist, men heldigvis snudde Bent Høie, og det er me veldig glade for i dag.

Som representanten påpeiker, er det ein krevjande situasjon i Helse nord. Prosessen er nødvendig fordi partiet til representanten ikkje gjorde noko, sjølv om dette har vore ei varsla krise. Det er lågt pasientgrunnlag, det er høg vikarbruk, det er underskot i sjukehusa – noko må gjerast. Eg vil òg minna om at me ikkje har føreslått nokon kutt. Det er det nokre arbeidsgrupper i nord som har gjort. Regjeringa vil få forslaget til Helse nord til våren, og det Senterpartiet har sagt, er at me ikkje skal sentralisera akutt-tenester i nord.

Erlend Svardal Bøe (H) [10:38:25]: Jeg hører representanten Klungland snakke om Høyres politikk. Vi gjorde veldig mye for sykehusene. Det var vi som satte i gang bygging av Kirkenes sykehus, Hammerfest sykehus, Narvik sykehus, Stokmarknes sykehus. Det var vi som la veldig mye av den sykehusstrukturen, og det gjorde vi i Nasjonal helse- og sykehusplan, for vi mente at omkampens tid må være over. I Nord-Norge handler det om å sikre at man har en stabil og trygg helse- og omsorgstjeneste, når man har de avstandene som det her er snakk om. Det var Høyre som la den sykehusstrukturen i 2021. Det er Senterpartiet i regjering som nå utfordrer den sykehusstrukturen, og skaper usikkerhet og uro for både helsepersonell og befolkningen i nord.

Spørsmålet mitt til representanten blir da: Støtter Senterpartiet den sykehusstrukturen som Høyre la i 2021? Er representanten enig i at når det gjelder sykehusstruktur i nord, må omkampens tid være over?

Lisa Marie Ness Klungland (Sp) [10:39:23]: Som eg sa i det førre svaret, er Senterpartiet tydeleg på at me ikkje skal sentralisera akutt-tilbodet i nord. Det har fleire av oss sagt. Eg vil òg minna om at det er fleire arbeidsgrupper enn dei som skal sjå på akutt-tilbodet. Det er arbeidsgrupper som f.eks. skal sjå på om det finst betre måtar å samordna bioingeniørar og røntgentenester på. Det er mykje i den prosessen som det er viktig å sjå på, og som òg høyrer saman med korleis dagens samfunn er, f.eks. når det gjeld teknologi.

Morten Wold (FrP) [10:40:19]: For kort tid siden hadde vi en god interpellasjonsdebatt om Flekkefjord sykehus, med tanke på vidare drift av akutt- og traumefunksjonen ved det sykehuset. Sykehusledelsen synes ikke å ha fulgt med på debatten. Regjeringen følger sik-

kert saken nøye, som er standardsvaret på det meste som er vondt og vanskelig.

I valgkampen 2021 besøkte Senterpartiets partileder Flekkefjord sykehus. Da uttalte han at god akuttberedskap lokalt var en kjernesak for ham, og at de ønsket å besøke sykehuset fordi de hadde hatt mange runder om sykehuset i Flekkefjord tidligere. Han sa at de ønsket å møte den lokale ledelsen og de som jobbet der, for å drøfte hvordan de kunne sikre og videreutvikle sykehuset.

Mitt spørsmål til representanten Klungland blir: Skal Senterpartiet bruke regjeringmakten til å sikre vidare drift av akutt- og traumefunksjonen ved Flekkefjord sykehus, eller var også dette kun fagre ord i valgkampen?

Lisa Marie Ness Klungland (Sp) [10:41:18]: Det som står i Hurdalsplattforma, og som Senterpartiet er veldig tydeleg på i desse diskusjonane, er at me skal utvikla lokalsykehus og styrkja akuttberedskapen. Det er òg det me meiner i denne saka. Det som er krevjande i helseføretaksmodellen, som representanten og hans parti støttar, er at dei sakene som kjem til regjering, er dei sakene som omhandlar omfattande endringar i sjukehusstilbodet. Så langt har Flekkefjord sykehus utsett prosessen med nedlegging, og det vil difor ikkje koma på regjeringas bord, jf. helseføretaksloven.

Seher Aydar (R) [10:42:13]: Jeg må også fortsette med Helse nord.

Jeg vil sitere en veldig klok kvinne. Hun sier:

«Vi trenger trygge forhold for folk i nord når det gjelder akutt- og fødetilbud.»

Det sa Senterpartiets parlamentariske leder, Marit Arnstad, i høst. Stortingsrepresentant i helsekomiteen, Siv Mossleth, uttalte om Helse nord i november:

«Ingen akutt- eller fødetilbud i dagens vedtatte sykehusstruktur kan kuttes.»

I Senterpartiets program er det skrevet:

«Senterpartiet vil styrke lokalsykehusenes rolle og sikre akuttberedskap og trygghet i hele Norge. Trygghet ved fødsel og et desentralisert fødetilbud er viktige mål i helsepolitikken.»

Dette er som om jeg skulle ha sagt det selv.

Da lurer jeg på: Hvorfor vil ikke Senterpartiet være tro mot egen politikk og stille seg bak forslaget om å sikre at ingen av de nåværende akutttenhetene og fødetilbudene blir lagt ned i den planlagte omstrukturingsprosessen i Helse nord? Gjelder ikke den tryggheten også folk i nord?

Lisa Marie Ness Klungland (Sp) [10:43:11]: Eg er glad for at partiet mitt og partiet til representanten Aydar er einige om denne saka. Det er eit veldig godt ut-

gangspunkt. Men det var litt som eg snakka om i replikkordskiftet med representanten frå Høgre, at Helse nord-prosessen handlar om meir enn struktur. Det handlar òg om fire andre arbeidsgrupper, som ser på forskjellige område.

Det er ein veldig krevjande situasjon i Helse nord. Det finst nok område me kan sjå på og endra på som er meir i samsvar med dagens teknologiske utvikling, f.eks. innanfor røntgentenester. Det blir difor interessant for oss å sjå kva dei andre arbeidsgruppene kjem med. Det blir òg interessant for oss å høyra på tilbakemeldingane i høyringane. Men me kjem ikkje til å sentralisera verken fødetilbod eller akutttilbod.

Alfred Jens Bjørlo (V) [10:44:22]: Det er alltid like fascinerande å høyre Senterpartiet late som om det er eit opposisjonsparti og fortelje kor forferdeleg det hadde gått i distrikta dersom dei borgarlege partia hadde styrt, i ei tid då det er tettare mellom fakkeltoga i Nord-Noreg i protest mot distriktpolitikken til regjeringa enn eg kan hugse det har vore sidan førre gongen Senterpartiet sat i regjering, da det også var sjukehusopprør i Distrikts-Noreg. Men dette er kjent Senterparti-politikk. No går representanten Klungland ganske langt i å seie at Senterpartiet ikkje vil gjere endringar i akuttstrukturen i Nord-Noreg, men det er i stor grad ein diskusjon om somatikk.

Vil representanten og Senterpartiet vere like tydelege når det er snakk om å ikkje gjere strukturendringar som har med psykiatri og rus å gjere rundt om i Distrikts-Noreg, jf. at vi no ser nedlegging både av mange ideelle behandlingstilbod og av offentlege tilbod, som Tronvik i Høyanger?

Lisa Marie Ness Klungland (Sp) [10:45:28]: Eg synes det er interessant å høyra innleiinga til representanten Bjørlo. Utfordringa her er helseføretaksmodellen, som representanten og partiet hans støttar, og heller ikkje har lyst til å endra. Me har sagt at me ønskjer meir politisk styring. Det kjem me òg til å kjempa for, både no i posisjon og i opposisjon.

Når det gjeld tilbod innanfor rus og psykisk helse, er vårt mandat på Stortinget å koma med oppmodingar, lovendringar eller løyvingar. Det har me gjort gjennom opptrappingsplanen for psykisk helse, der me har vore tydelege på at me ikkje skal byggja ned fleire plassar. Me skal, heilt motsett, byggja opp. Då må sjukehusa retta seg etter det.

Presidenten [10:46:17]: Replikkordskiftet er avsluttet.

Bård Hoksrud (FrP) [10:46:36]: Valget er over, og jula er i ferd med å innta både regjering og storting, men jeg hadde faktisk håpet at løfter i valgkampen om å styrke eldreomsorgen skulle bli fulgt opp. Det blir med en flau bris.

De 1 500 såkalt nye sykehjemsplassene var plasser som skulle fordeles på både nye og rehabiliterte sykehjem og omsorgsboliger. Da bleknet de såkalt nye plassene kraftig, og det hele framstår i beste fall som en omgåelse av sannheten, men mer som et stort løftebrudd. Da vet vi at for Arbeiderpartiet og Senterpartiet finnes det ingen grenser for hva man er villig til å si for å lure velgerne i valgkampen.

På helsefeltet vil Fremskrittspartiet i 2024 sørge for at enten man trenger en sykehjemsplass, en omsorgsbolig eller behandling på et sykehus, eller man har psykiske utfordringer og/eller utfordringer innenfor rus, skal man få hjelp når man trenger det. Det aller, aller viktigste er at folk får hjelp, ikke hvem som gir hjelpen, så lenge folk blir friske.

For meg og Fremskrittspartiet betyr det ingenting om menneskene som gir hjelpen, er ansatt i det offentlige eller i ideell eller privat sektor. Det viktigste for Fremskrittspartiet og pasientene er at man får best mulig og raskest mulig hjelp. Er det ikke det, da? Når jeg hører på sosialister og kommunister, begynner jeg dessverre å lure.

For Fremskrittspartiet er valget enkelt: Vi ønsker å sikre et godt helsevesen både for den enkelte og for samfunnet, og som sørger for å gjøre folk friske raskest mulig. At folk raskt skal bli friske, er bra for samfunnet, men enda bedre for den enkelte, som raskest mulig blir frisk. Fremskrittspartiet foreslår derfor å styrke de offentlige sykehusene med 1,1 mrd. kr for å øke pasientbehandlingen i sykehusene.

I tillegg foreslår vi å kjøpe ledige plasser hos private, slik at om man trenger en operasjon, skal man få det raskest mulig. Køene skal ned, og man skal slippe å stå i lange køer. Vi behøver ikke å importere pasienter til norske private sykehus når vi har norske pasienter som står i kø for å få den samme behandlingen. Så mener flertallet i denne sal at det er bedre at de står i en offentlig kø enn å få behandling privat, for de private skal vi ikke bruke.

Fremskrittspartiet foreslår 300 mill. kr mer for å sikre at flere får behandling innenfor rus eller psykisk helse, på steder som Fekjær, Modum Bad, Vitalis, Vangseter og andre som kan gi hjelp og faktisk har ledig kapasitet.

Fremskrittspartiet vil at folk raskere skal få nye medisiner og foreslår 300 mill. kr. Det vil bety raskere behandling for pasienter som har kreft og MS, og andre som trenger nye medisiner.

Fremskrittspartiet vil raskere utrydde livmorhalskreft. Det er mulig og vi vil, spørsmålet er jo hvorfor ikke de andre partiene vil.

Vi foreslår penger til utdanning av 100 flere LIS1-stillinger.

Flere sykehus har fulle intensivavdelinger i perioder. Derfor må vi også sikre flere intensivplasser.

Vi vil etablere flere døgnplasser i psykiatrien. Vi ser mennesker som trenger plass, og som ikke får det, og vi ser fortvilelse i både familie, venner og nabolag.

Kuttet som er foreslått i refusjonen til kiropraktorene, er både dumt og korttenkt, for denne behandlingen sørger for at mange som er på vei ut av arbeidslivet, med behandling faktisk kan fortsette på jobben. Å gjøre behandlingen dyrere for den enkelte betyr at flere ikke har råd, og folk blir syke og detter ut av arbeidslivet. Det har vi ikke råd til, for vi trenger flere folk i jobb i framtiden.

Fremskrittspartiet vil ha slutt på at eldre blir sett på som en salderingspost. Eldre har bidratt, og mange lever et godt liv. De fleste bidrar masse til frivillighet, de stiller opp for familien og henter i barnehage og skole. Derfor har vi selvfølgelig råd til å sørge for at de som trenger pleie- og omsorgstjenester, skal få det uten å ha dårlig samvittighet og føle at de er en byrde for samfunnet.

En viktig del av det å gi god omsorg og pleie er også å gi eldre frihet til selv å få lov til å bestemme hvem som skal levere tjenestene. Det skulle blott mangle. Vi vil at pengene følger den enkelte som trenger tjenester, så kan den enkelte selv få bestemme hvem som skal levere tjenestene til seg.

Vi vil ha flere typer aktivitetstilbud. Det kan være dagaktiviteter i regi av kommunen, det kan være frivilligheten, og det kan være andre, som Inn på tunet. Det finnes mange forskjellige tilbud der ute, og vi heier på disse. Derfor foreslår Fremskrittspartiet også penger for å stimulere til kreativitet og aktiviteter som skapes lokalt og i samarbeid mellom offentlige, private, ideelle og frivillige.

Fremskrittspartiet foreslår at det øremerkes 600 mill. kr til å styrke bemanningen i eldreomsorgen, dette for ytterligere å forbedre og sikre enda flere tilbud. Det må bli slutt på lottotilstandene vi ser i dag. Det er ikke kommunen og postnummeret ditt som skal avgjøre hvor god eller dårlig eldreomsorg du får.

En styrking av bemanningen handler også om å ta alle de tusenvis av personene som hver eneste dag jobber i eldreomsorgen innenfor både hjemmetjeneste, sykehjem og omsorgsboliger og på sykehus rundt omkring i landet, på alvor. Den jobben de gjør, er helt uvurderlig, og derfor må vi styrke bemanningen i kommunene og ved sykehusene for å sikre at de kan gi bedre tilbud og ha en god arbeidshverdag. Det handler om å ha vilje til å handle. Fremskrittspartiet har den viljen, men ellers ser det ikke ut til å være mye vilje hos de andre i denne salen.

Jeg tar opp de resterende forslagene som Fremskrittspartiet er med på.

Presidenten [10:51:27]: Dermed har representanten Bård Hoksrud tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Kamzy Gunaratnam (A) [10:51:42]: Kvinnehelse er noe som mange av partiene snakker om, også Fremskrittspartiet, bare ikke her i dag. Det er et kjent uttrykk som sier «put your money where your mouth is». Da er mitt spørsmål til representanten Hoksrud: På hvilke måter er Fremskrittspartiets alternative budsjett bedre enn Arbeiderpartiets budsjett hva gjelder likeverd for kvinner i våre helsetjenester? Vil Fremskrittspartiet endre basisfinansieringen til fastlegeordningen, slik Arbeiderpartiet gjør? Vil Fremskrittspartiet investere i helsestasjoner, slik Arbeiderpartiet gjør? Vil Fremskrittspartiet løfte fram doula-tilbudet for å gjøre svangerskap bedre for minoritetskvinner, slik Arbeiderpartiet gjør? Hva vil Fremskrittspartiet gjøre for kvinner, og hvor er pengene?

Bård Hoksrud (FrP) [10:52:22]: Jeg er veldig glad for det spørsmålet, for Fremskrittspartiet er faktisk opptatt av det. Vi har utfordret helseministeren, som nå er i ferd med å legge ned Kvinneklinikken – eller, den er lagt ned. Vi ser nå andre tilbud som går på forskning av kvinnehelse, som også er lagt ned. I tillegg er det sånn at et av de viktige frie behandlingsvalgene faktisk handler om kvinnehelse og kvinner som trenger å få behandling, som Aleris kan gi i løpet av en til to uker, mens man må stå og vente i det offentlige helsevesenet i over ett år. Endometriosebehandling kan man også få i løpet av en til to uker på Aleris. Isteden har man en regjering som sier at norske kvinner ikke skal få lov til å bruke dette, for vi vil ikke betale med offentlige penger. Men svenske myndigheter sender kvinnelige pasienter til Norge for å få denne behandlingen for en smertefull og vond lidelse, mens norske kvinner må stå i kø, fordi ideologi trumfer viljen til faktisk å sørge for at folk får behandling. Jeg synes det er trist, og det det handler om, er å få mer penger til å behandle flere. Det er viktig for kvinner, som det er viktig for menn, som det er viktig for barn. Det er viktig for alle som trenger en operasjon, alle som trenger en behandling.

Kamzy Gunaratnam (A) [10:53:27]: Hvis jeg forsto det riktig, er svaret på denne mangfoldige utfordringen kun privatisering.

Selv om dette er en budsjettdebatt, vil jeg veldig gjerne rette blikket litt framover. Fremskrittspartiet har snakket høyt om negativ sosial kontroll og æresvold. Å ydmyke kvinner ved å bestemme over deres kropp er

noe Fremskrittspartiet tar avstand fra, og det er et engasjement som jeg også roser. Vil Fremskrittspartiet og representanten Hoksrud derfor være med på å lage en ny abortlov i årene som kommer, i tråd med at vi, som norsk stat og norsk kultur, aldri skal utøve negativ sosial kontroll overfor kvinner i vårt samfunn? Er representanten med på det?

Bård Hoksrud (FrP) [10:54:07]: Takk for spørsmålet.

Fremskrittspartiet er opptatt av at man skal slå ned på negativ sosial kontroll. Så er det sånn, og det vet representanten veldig godt, at vi har fristilt alle våre representanter i dette spørsmålet, så det er ikke noe problematisk i det hele tatt. Det handler om at hver enkelt Fremskrittsparti-representant i denne sal står fritt til å få lov til å stemme i tråd med egen overbevisning, og det synes jeg er bra. Men det er ikke sikkert at det er den samme muligheten hvis man er i et regjeringsparti. Da kan det hende at man bare må støtte flertallet, selv om man f.eks. skulle være uenig. For Fremskrittspartiet er det viktig fordi dette betyr mye. Dette handler om personlig overbevisning. Det handler om tro, og den synes jeg er viktig at folk skal få lov til å ha. Det handler om frihet til å få lov til å bestemme.

Kamzy Gunaratnam (A) [10:54:52]: Nettopp fordi representantene i Fremskrittspartiet er fristilt: Kan jeg regne med at representant Hoksrud vil være med i kampen for en ny abortlov?

Bård Hoksrud (FrP) [10:55:01]: Utgangspunktet for Bård Hoksrud er Bård Hoksrud. Jeg skal lese hele innstillingen som har kommet fra abortutvalget, veldig nøye. Jeg mener at det er mye bra der, men det er også ting som jeg er uenig i.

Jeg mener dette var en rar tilnærming til budsjettdebatten, å stille dette spørsmålet til Fremskrittspartiet, som har så fantastisk mye bra i sitt alternative budsjett. Det handler om det å sørge for at flere får raskere behandling, og det at Joakim er i ferd med å få ødelagt livet sitt fordi fritt behandlingsvalg blir borte, som representanten Trøen var innom. Det burde engasjere representanten fra Arbeiderpartiet. Det er spørsmål som det er viktig å diskutere.

Det handler om vilje til faktisk å bruke penger på helse og sørge for at alle som trenger det, får hjelp, også om man er rusmisbruker, sliter og har vært et år i behandlingsopplegg. På grunn av regjeringens iver etter å legge ned fritt behandlingsvalg sender man personen hjem. Og under 48 timer etterpå er man altså tilbake og har et rusproblem. Jeg synes det er trist, og det er dette vi burde diskutert i dag.

Siv Mossleth (Sp) [10:56:17]: Jeg har fulgt pengestrømmene i Fremskrittspartiets helsebudsjett. Over to år kuttet Fremskrittspartiet i basisbevilgningene til sykehusene. Helse sør-øst fikk kutt på 440 mill. kr, Helse vest fikk kutt på 162 mill. kr, Helse Midt-Norge fikk kutt på 120 mill. kr, og Helse nord fikk kutt på 152,5 mill. kr. Til sammen kutter Fremskrittspartiet nesten 875 mill. kr i basistilskuddet til sykehusene.

I Fremskrittspartiets budsjett går styrkingen til private klinikker. Men private klinikker styrker ikke akutt-funksjonene, fødetilbudene eller utdanning og spesialisering av leger og annet helsepersonell. Ser ikke Fremskrittspartiet at private klinikker ikke kan gi folk, spesielt i nord, den tryggheten de fortjener?

Bård Hoksrud (FrP) [10:57:12]: For det første tror jeg representanten Mossleth snart må klare å lese, for det er faktisk det det står: at det er de regionale helseforetakene, altså at det gjelder byråkratiet. Vi i Fremskrittspartiet, sammen med Senterpartiet, er enige om at vi bør kvitte oss med de regionale helseforetakene. Dessverre er jeg litt i stuss over Senterpartiet, for de har blitt de største forsvarerne etter at de har sittet i regjering. I forrige periode hadde vi egentlig et flertall, med Høyre og de andre partiene, Kristelig Folkeparti og Venstre. Dessverre endret Høyre standpunkt og ville opprettholde helseforetaksmodellen.

Fremskrittspartiet ønsker ikke å opprettholde helseforetaksmodellen. Vi vil bli kvitt byråkratiet. Vi behøver ikke å ha byråkrater både på sykehusene, i de regionale helseforetakene, i Helsedirektoratet og i Helse- og omsorgsdepartementet. Vi kan fjerne noen av dem, og vi har faktisk foreslått over 1,1 mrd. kr mer for å drive pasientbehandling. Det er det som er viktig, og det er det som betyr noe for folk.

Seher Aydar (R) [10:58:08]: Hvis representanten Hoksrud mener alvor med at Fremskrittspartiet vil bruke penger på pasientbehandling, kan det være en god start både å vrake helseforetaksmodellen og å gå inn for faktisk å slutte med den store kjærligheten til markeds-tenkningen, som bl.a. innsatsstyrt finansiering bidrar til, for det skaper byråkrati.

Det er veldig interessant at uansett hva slags spørsmål Fremskrittspartiet får, tror de at privatisering og kommersielle aktører er løsningen. La meg fortelle en stor nyhet: Det er ikke sant. Suksessen i norsk helsevesen når det har fungert best, handler om offentlig helsevesen.

Når det gjelder kvinnehelse, er det nesten provoserende som kvinne å høre at løsningen er å gi mer penger til Aleris for at det skal løse noe. Nei, problemet er at kvinnehelse har blitt nedprioritert i offentlige helsetjenester, og at mange kvinner står utenfor år etter år. Da

må vi faktisk ta dette på alvor og løse problemene, sånn at alle kvinner får tilgang til helsetjenestene, og at vi får kunnskap og forskning til å hjelpe kvinnene som trenger det.

Bård Hoksrud (FrP) [10:59:15]: Jeg hadde nesten litt lyst til å si noe, men jeg skal la det være.

Noen tror at hvis bare alt er offentlig, at alt er i offentlig regi, så blir alt bra – det er jo ikke sånn. Realiteten er at vi har et sterkt offentlig helsevesen, men de har ikke kapasitet til å foreta mange av disse operasjonene på kvinner som har endometriose – kvinner som representanten Seher Aydar altså synes det er bedre at skal stå i kø, ikke få behandling og måtte vente over et år for å få den samme behandlingen som de kunne ha fått på en uke.

Representanten Seher Aydar fra Rødt synes altså at istedenfor å operere norske kvinner, er det bedre å hente kvinner fra Sverige for å operere dem i Oslo i det private helsevesenet, som også er mye billigere. De må leve 30–40 pst. Jeg synes det er bra hvis vi kan få 30–40 pst. flere opererte. Det tror jeg faktisk de kvinnene som står i den køen, er mest opptatt av. De vil ha behandling så raskt som mulig, ikke stå i kø. De ønsker behandling, og det er det Fremskrittspartiet er opptatt av. La folk få behandling, så de kan bli raskere friske.

Presidenten [11:00:18]: Replikordskiftet er avsluttet.

Marian Hussein (SV) [11:00:30]: Arbeidet med dette budsjettet har – for meg, i hvert fall – vært preget av det som kalles «work–genocide balance», for i over to måneder har vi sett på videoer og bilder fra de forferdelige lidelsene som utspiller seg på Gazastripen. Snart er 20 000 mennesker drept. 70 pst. av dem er kvinner og barn, og på et tidspunkt kunne vi lese i avisene at de fleste som var drept, var femåringer. Sykehus, ambulanser, FN-skoler og mye annet som ikke skal være militære mål, har vært mål for militære og blitt bombet sønder og sammen.

Nylig var president Zelenskyj her. Han sto på talerstolen her nede. Han viste til at han og hans nasjon nå kjemper for en verden der stater holdes ansvarlige, og at vi kjemper for en regelstyrt verden. En av disse reglene er folkeretten, som vi må forvente at verdenssamfunnet hegner om og kjemper for. Derfor er det skuffende at bruddene på folkeretten på Gazastripen ikke sanksjoneres mer, og at så mange stater ikke har krevd våpenhvile og politiske løsninger for det palestinske folk.

I en tid preget av krig og stigende dødstall blir de nære tingene som sikrer oss trygghet i hverdagen, enda viktigere. Det handler også helsebudsjettet om – ting som sikrer fødende kvinner, folk som er eldre, og kan-

skje ved livets slutt, eller dem som har vært utsatt for skader, gode tilbud.

Flere foregående talere har vært inne på situasjonen i Helse nord. Helse nord dekker 43 pst. av Norges landareal. Det er mange ideologiske skillelinjer som preger mange debatter i denne salen, men den viktigste skilnaden er mellom dem som tror på helseforetaksmodellen, og dem som ikke tror på den. Sosialistisk Venstreparti har alltid vært imot helseforetaksmodellen, for det vi ser utspille seg nå, er at når politikere så fort distanserer seg og overlater så mange avgjørelser til helseforetakene, får man absurde situasjoner. Som i går, da Oslo universitetssykehus, et sykehus som har brukt nesten 200 mill. kr på innleie, går til det grepet å kutte i faste stillinger i tro om at de skal få bedre budsjettbalanse.

Dette er en modell som også har tilrettelagt for privatisering av helsetjenestene våre, for man kan se veldig tydelig fra modellen ble innført til situasjonen vi har i dag, hvor helseforetakene går i underskudd, mens de private helsetilbyderne øker og får mer og mer profitt. Vi ser personellflukt fra de offentlige helsetjenestene og nedbygging av de tingene som ikke lønner seg i helseforetaksmodellen, som psykisk helse, føde, rehabilitering og geriatri. Tiden der helsepolitikere skyver helseforetaksmodellen foran seg, må være forbi.

Vi i SV er glade for å ha fått gjennomslag for å gi Helse nord 200 mill. kr for å sikre rekruttering og kutte innleie. Dette er en situasjon som er aldeles krevende, men vi har også vært enige med regjeringen om at man skal stabilisere personellsituasjonen i eksisterende sykehus og helsetilbud og begrense bruken av innleie. God beredskap og sikkerhet i helsetjenestene våre i hele Nord-Norge er viktig.

Jeg må bare benytte denne anledningen til å si at jeg vil takke for samarbeidet så langt, men også invitere dem som ønsker å sikre en offentlig helsetjeneste, til faktisk å bli med på det arbeidet framover, når regjeringen en gang etter jul – inshallah – legger fram sin helse- og samhandlingsplan, for vi kan ikke både sikre offentlig helsetjeneste og tillate veksten av det private, og vi kan ikke fortsette å skyve helseforetaksmodellen foran oss på bekostning av våre offentlige helsetjenester. La oss sikre Helse-Norge trygghet framover. La oss satse på den offentlige helsetjenesten.

Presidenten [11:05:24]: Det blir replikkordskifte.

Sandra Bruflot (H) [11:05:36]: Som representanten er klar over, var det SV og regjeringspartiene som stemte mot en stortingsmelding om kvinnehelse. En stortingsmelding kunne gjort at vi fikk diskutert kvinnehelseutvalgets gode forslag her i denne salen. Samtidig er det jo SV som er budsjettpartner og kan sørge for andre prioriteringer i statsbudsjettet enn det regje-

ringspartiene har lagt opp til. Mener SV at de har fått nok kvinnehelse igjen for å ikke pålegge regjeringen å legge fram en kvinnehelsemelding for Stortinget? Og er det noen kvinnehelseseire for SV i budsjettet etter enighet?

Marian Hussein (SV) [11:06:17]: Vi har nylig behandlet to ulike planer og opptrappingsplaner, og vi skal behandle en helseberedskapsmelding etter jul i helse- og omsorgskomiteen. Og så vet alle som er i kontakt med helsevesenet, at det ikke er meldinger og plan-dokumenter som sikrer oss gode helsetjenester, det er hvordan pengene fordeles til syvende og sist. Samtidig som vi stemte mot forslaget til Høyre, fikk vi gjennomslag for at kvinnehelse skal være en sentral del i helse- og samhandlingsplanen, som skal legge strukturene for hvordan primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten skal fungere. Det handler om at jeg ikke tror at vi kan satse på noe forslag uten å se på hvordan fødetilbudene, helsetilbudene og fastlegetilbudet til kvinner er.

Sandra Bruflot (H) [11:07:22]: Jeg er enig med representanten Hussein i at det ikke er meldinger som gjør at vi får gode tjenester, men da er det jo interessant at det likevel er meldinger det pekes på, enten de vi har behandlet, eller de som kommer. Hele poenget med å samle alt i én melding er at vi kunne fått en helhetlig diskusjon rundt kvinnehelseutvalgets forslag.

Men la meg ta representanten Hussein på alvor, da, når hun sier at det er pengene og prioriteringene som har noe å si. Da vil jeg egentlig bare gjenta spørsmålet mitt: Hvilke seire er det SV har fått, og hva har de fått igjen for å ikke pålegge regjeringen å komme til Stortinget med en kvinnehelsemelding?

Marian Hussein (SV) [11:08:01]: Det er jo en helhet i helse- og samhandlingsplanen. Den bestemmer hvorvidt fastleger kommer til å klare å se på kvinnehelse, og hvorvidt fastlegenes takster for kvinnesykdommer har noe å si for hvilke typer avdelinger forskjellige sykehus kommer til å prioritere framover. Kommer kvinnehelse fortsatt til å være en ulønnsom del av sykehuset, eller kommer det til å være en del som faktisk sikrer halvparten av befolkningen de helsetjenestene de trenger? Så det er en helhet der som jeg mener er viktig. Og så er det de 240 mill. kr til Helse nord, som faktisk sikrer kvinner fødetilbud, som sikrer kvinner akutttilbud, som sikrer kommunene som tar imot eldre kvinner, bedre forutsetninger – en seier som jeg er stolt av, og som ikke hadde kommet hvis vi hadde en regjering som bare trodde på helseforetakene som den eneste løsningen.

Morten Wold (FrP) [11:09:16]: I SVs budsjettmerknader påpeker partiet at regjeringens forslag om å

legge blåreseptordningen ut på anbud ikke er en god løsning – og bør revurderes. Det samme har representanten Hussein uttalt i diverse medier, og jeg er helt enig med representantens uttalelser om at dette ikke er en god løsning. Likevel gir SV nå sin fulle tilslutning til regjeringen, selv om de sosioøkonomiske konsekvensene av anbud ikke er vurdert i tilstrekkelig grad. Pasientorganisasjonene er mildt sagt opprørte. Et grunnleggende premiss ved bruk av anbud på blåreseptlegemidler er at legene må ha gode muligheter til å be om unntak fra anbudsvinner av medisinske grunner. Det er stor risiko for at slike unntak oftere vil bli gitt til ressurssterke pasienter som vet hvilke muligheter de har i systemet. Denne problemstillingen er overhodet ikke utredet av regjeringen.

Så mitt spørsmål er: Hvilke andre saker enn å hindre anbudsutsetting på blåreseptordningen var viktigere for SV i budsjettforhandlingene med regjeringen?

Marian Hussein (SV) [11:10:18]: I en tid preget av ganske mye legemiddelmangel og flere og flere som opplever at de ikke får de legemidlene de trenger i hverdagen, og i en tid preget av ganske mye uro ellers, har det vært viktig for oss å signalisere at dette grepet som regjeringen har foreslått, ikke er klokt. Samtidig er det sånn, som også representanten Wold kjenner til fra denne sal, at når man ikke er i regjering, og når man er i opposisjon og kompromisser på et budsjett, er det noen saker det er viktig å få gjennomslag for. For oss i SV har det å få 240 mill. kr til Helse nord vært en viktig seier. Så er det mye jeg gjerne skulle ha sett at regjeringen gjorde annerledes, men sånn er det å ikke være i regjering. Vi tok en avgjørelse om at den politikken denne regjeringen fører, ikke er noe vi stiller oss bak.

Alfred Jens Bjørlo (V) [11:11:32]: SV er jo i den for så vidt heldige posisjonen, i motsetning til oss andre opposisjonspartia, at ein lagar årlege budsjettavtaler med regjeringspartia, der ein er med på å ha ansvaret for den budsjettpolitikken som blir ført.

Så sjølv om eg er einig i og deler mange av perspektiva som representanten Hussein gav i sitt innlegg om den internasjonale situasjonen, at vi lever i ei tid med krig og konflikt, og at det er mykje grusomt som skjer rundt i verda, så er det jo eit paradoks at SV no er med på å vedta eit statsbudsjett der vi for fyrste gong på mange år ikkje når 1-prosentmålet for bistand, og at SV ikkje har prioritert bistand til dei fattigaste på sitt statsbudsjett.

Ein tilsvarande mangel på prioritering ser ein også innanfor helseområdet. Det er rett som representanten Hussein seier, at SV har prioritert ein ekstra pott til Helse nord, som fyrst og fremst handlar om akuttberedskap innan somatikk, men eg ser ingen prioriteringar frå SVs

side på rus og psykiatri, som rammar dei aller svakaste. Kvifor har ikkje SV prioritert det i sitt budsjettforlik med regjeringa?

Marian Hussein (SV) [11:12:40]: Jeg vet at det kanskje er representanten Bjørlos første periode på Stortinget, men jeg vil anbefale ham å lese også de alternative budsjettene til de partiene som han opponerer mot. For hvis representanten hadde lest SVs alternative budsjett, hadde han sett at vi faktisk oppnår 1-prosentmålet, at vi faktisk satser på psykisk helse og rus og flere sengeplasser i spesialisthelsetjenesten. Men dessverre er det en del av det å inngå et kompromiss og inngå en avtale, at man ikke får 100 pst. av sitt eget alternative budsjett vedtatt. Men vi har klart å få noen satsinger på noen områder. Samtidig må jeg si, igjen, at det er jo en grunn til at vi ikke sitter i regjering. Det handler om den politiske avstanden mellom oss og regjeringspartiene og viljen til å satse på en del ting – altså at vi er uenige om prioriteringene.

Presidenten [11:13:38]: Replikkordskiftet er avsluttet.

Seher Aydar (R) [11:13:50]: Når vi skal diskutere helsebudsjettet, er det naturlig å sende en tanke til alle helsearbeidere som har mistet livet når de har behandlet pasienter i Gaza, og sterkt fordømme at sykehus blir bombet. For det er også med det bakteppet vi diskuterer bedre helsetjenester, som alle i hele verden alltid trenger.

I Norge er det aller viktigste vi gjør for å sikre like helserettigheter til alle, å sikre at de offentlige helsetjenestene er gode, tilgjengelige og billige. Halvparten av befolkningen har ikke økonomisk trygghet lenger. Økonomisk usikkerhet betyr noe for helsa. Det må også bety noe for helsepolitikken vi fører. Folk med dårlig råd har både dårligere helse og dårligere tilgang på helsetjenester. Derfor er styrking av fellesskapsløsninger helt avgjørende for bedre vilkår for god helse.

For å få det til må helsehjelp bli billigere. Egenandels-taket øker i en tid der flere står i en økonomisk usikker situasjon på grunn av økte priser på alt man trenger i hverdagen, som mat, rentehevinger og dyr strøm. Rødt foreslår å kutte egenandelstaket for helsetjenester med over 1 000 kr. Det vil si at man maksimalt skal måtte betale 2 000 kr før man når frikortgrensen. Det ville gitt billigere helsetjenester for over 1,5 millioner personer. Vi vil sikre at barn får gratis helsehjelp fram til de er 18 år, og Rødt senker også ikke-møtt-gebyret i sitt alternative budsjett. Nå er det på tide at regningen sendes til de aller rikeste i samfunnet, ikke til de sykeste.

Forskjellene i samfunnet kommer også til uttrykk i munnen – altså tennene. Det er fordi tennene ikke be-

handles som en del av kroppen. Rødt jobber for en skikkelig tannhelsereform som likestiller tannhelse med andre helsetjenester. I vårt budsjettforslag innfører vi en egenandelsordning også for tannhelse, som starten på en tannhelsereform. Reformen innføres ved å ta deler av regningen for de aller største utgiftene. I tillegg er stønadspotten for tannbehandling underfinansiert og må styrkes hvis alle som har rett til gratis tannbehandling, skal få det. Rødt setter av mer enn 3 mrd. kr til første skritt på veien mot gratis tannhelse for alle.

Det er mange som er bekymret for sykehusstilbudet sitt rundt om i landet. Sykehusene våre er drevet etter markedsøkonomiske prinsipper. Det skulle liksom gjøre dem effektive. I stedet har det ført til at kravet om å drifte med overskudd har gjort budsjettene så stramme og kravene til rask gjennomstrømming av pasienter så høye at fagfolkene slutter. Vi kan ikke spare oss ut av helsepersonellkrisen. Vi må bygge gode arbeidsvilkår og sterke fagmiljøer. Skal vi styrke sykehusene våre, må vi ta makten vekk fra overbetalte direktører og begynne å lytte til fagfolkene, til pasientenes behov og til politiske beslutninger.

I Oslo tvinges det nå gjennom et prosjekt som ingen vil ha, og som kommer til å sette sykehusøkonomien på hele Østlandet i fare.

Helse nord er i en prosess som setter folks trygghet på spill. Fødeavdelingene rundt om i landet er skåret ned til beinet. Psykisk helse blir snakket opp av politikerne, men bygd ned av helseforetakene. Listen er dessverre altfor lang.

Innsparingstiltakene i helseforetakene går ut over både ansatte og pasienter. Rødt øker derfor basistøtten og går inn for avvikling av innsatsstyrt finansiering. Sykehussektoren må frigjøres fra foretaksmodellen og bedriftsøkonomisk styring.

Vi må ta et oppgjør med en bemanningspolitikk som gjør at pengestrømmen til kommersielle vikarbyråer bare øker og øker. Dette er penger som kunne vært brukt til å styrke vårt eget lag. Vi må styrke grunnbemanningen, få belastningen ned og sikre at helseforetakene selv tar ansvar for å bemanne sykehusene. Bemanningsbyråene lager ikke leger og sykepleiere, de rekrutterer de folkene vi trenger selv, og selger dem dyrt tilbake til det offentlige.

Helsepersonellmangelen møter vi aller best ved å styrke sykehusene våre til gode arbeidsplasser. Velferd er ikke noe vi har fordi det lønner seg, men for å gi alle best mulig livsbetingelser. Kampen mot Forskjells-Norge er også en kamp for helse, leveår og livskvalitet.

Vi trenger å styrke det offentlige helsevesenet, og vi trenger å gjøre det både på sykehusene og i kommunene, for det er i kommunene mye av velferden skjer. Det er derfor Rødt går inn for å øke kommunenes økonomi,

både de frie midlene og den generelle pengestrømmen til kommunene, for det er vi helt avhengige av hvis vi skal ha gode velferdstjenester der folk bor.

Presidenten [11:18:43]: Vil representanten ta opp forslag?

Seher Aydar (R) [11:18:44]: Representanten tar selvfølgelig opp det forslaget Rødt er med på.

Presidenten [11:18:47]: Representanten Seher Aydar har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Bård Hoksrud (FrP) [11:19:07]: Representanten har vært opptatt av å snakke ned fritt behandlingsvalg. Jeg har lyst til å utfordre representanten, for dette er virkeligheten til pasienter der ute: Joakim var på en ideell stiftelse i Trøndelag og ble sendt tilbake til det offentlige helsevesenet i en kommune i Nord-Norge. Han endte med å være tilbake til rus innen 48 timer og ikke få det tilbudet han trenger. Han er kjempefortvilet nå. Det private stedet han var på via fritt behandlingsvalg, har sagt de kan ta ham imot – men fra 1. januar er det slutt fordi representanten og hennes parti har vært opptatt av å fjerne fritt behandlingsvalg. Mener hun at dette er godt menneskeverd, og at det er riktig – at man nå skal kaste pasienter ut i ingenting og tilbake til rus?

Seher Aydar (R) [11:20:00]: Jeg kjenner ikke Joakim, men jeg ønsker for både Joakim og alle andre som trenger helsehjelp, at de får det. Det er derfor Rødt er så opptatt av å styrke sykehusøkonomien, og det er derfor Rødt er så opptatt av å sørge for at vi har både en styringsform og en finansieringsform som gjør at alle får den hjelpen de trenger, og at det er det offentlige som står for det.

Det er interessant at representanten tar opp fritt behandlingsvalg hver gang og påstår at alle andre bryr seg om det, men det er ingen som snakker mer om det enn representanten Hoksrud. Det som er realiteten, er at erfaringene med fritt behandlingsvalg viser at noen kanskje fikk hjelp de var fornøye med, som det offentlige betalte for, men det er også mange eksempler fra selskaper som har brutt loven, og fra selskaper som har drevet på en måte som har gått ut over pasientene. Man kan alltid finne en historie her og der som forsterker sitt syn, men jeg vil invitere representanten til å være med på å finne løsninger som sikrer at folk får den hjelpen de trenger, over hele landet. Da må man faktisk ta et oppgjør med markedsstenkningen som representanten støtter.

Bård Hoksrud (FrP) [11:21:04]: Jeg registrerer at representanten fra Rødt tror at alt blir bra bare det er offentlig. Men vi vet at det er et mangfold, og at mennes-

ker er forskjellige. Mennesker er unike og har forskjellige behov. Når det gjelder de offentlige helsetjenestene som representanten viser til at Joakim skal ha, er det bare å lese VG fra onsdag. Det viser at man ikke får det tilbudet man trenger. Man klarer ikke å levere i det offentlige. Mener da representanten på alvor at det er helt greit at man legger ned dette tilbudet, og at fra januar skal denne personen ikke få et tilbud, fordi det offentlige ikke klarer å levere? Det er jo det man må utfordre på, for dette er konsekvensen av å fjerne muligheten til forskjellige typer tilbud. Det er dette representanten står for – ingen andre enn det offentlige, kanskje litt ideelle – det er Rødts holdning. Jeg synes det er trist for de pasientene som ikke får tilbud – for Joakim og mange andre som vi kunne trukket fram. Derfor vil jeg utfordre representanten på om hun fortsatt er stolt av det hun har vært med på.

Seher Aydar (R) [11:22:09]: Som jeg understreket, er det viktig at både Joakim og andre som trenger helsetjenester, får det. Det er jo derfor jeg i mitt innlegg har vært veldig tydelig på at vi må styrke helsetjenestene sånn at alle får den hjelpen de trenger, når de trenger det. Jeg er ikke opptatt av å forsvare at folk ikke får den hjelpen de trenger av det offentlige, jeg er opptatt av å jobbe for og styrke det offentlige, sånn at alle får den hjelpen de trenger.

Så må jeg understreke når det gjelder mangfold, at den største trusselen mot mangfold er de kommersielle aktørene som Fremskrittspartiet støtter. Vi har sett det gang på gang, fra sektor til sektor, at en ser en direkte sammenheng der kommersielle vokser på bekostning av ideelle. Det har velferdstjenesteutvalget bevist, og det har man sett av rapport etter rapport. Det er viktig for meg å understreke at Rødt er for et sterkt offentlig tilbud som er mangfoldig, og som sørger for at alle får den hjelpen de trenger. Men vi er også for at ideelle er en del av dette som et supplement, og vi mener at ideelle ikke skal tape på at kommersielle prøver å håve inn penger bare fordi de er opptatt av profitt.

Bård Hoksrud (FrP) [11:23:11]: Det er artig å høre på Rødt. «Profitt» og «håve inn penger» – det høres ut som at man tar inn en hel formue i forhold til det man tar i det offentlige helsevesenet. Staten er altså ganske hard og en beinhard forhandler når det gjelder å gi priser og hva man må betale, eller hva man skal få betalt. Så staten er ikke en snill forhandler som sørger for at private kan få masse ekstra penger. Stort sett må man leve 30–40 pst. Det enkle spørsmålet til Rødt er: Er det bedre at 30–40 pst. flere får tilbud, enn at 30–40 pst. skal stå i en helsekø fordi man ikke har pengene tilgjengelig eller ikke vil bruke de pengene selv?

Til slutt må jeg innom at jeg ikke klarer å finne igjen en eneste krone til å gjøre noe mer for eldre i dette landet i helsebudsjettet til Rødt. Det betyr at Rødt ikke kan være opptatt av eldreomsorg og av å sørge for at eldre i dette landet skal ha skikkelig gode, trygge og verdige tilbud – ikke engang en eneste ekstra sykehjemsplass.

Seher Aydar (R) [11:24:15]: Eldreomsorgen skjer i kommunene. Rødt bevilger derfor 9 mrd. kr mer til kommunene, hvorav 3 mrd. kr er frie midler. Det er viktig at kommunene får muligheten, altså ressursene og penge, til å sørge for at de har gode velferdstjenester for de eldre. Det vi ser i dag, er at eldreomsorgen og kommunehelsetjenesten er underfinansiert, fra kommune til kommune, uansett hvem som styrer. Da står folk uten det tilbudet de trenger. Da vil jeg invitere både representanten og egentlig hele Stortinget til å være med på å styrke kommuneøkonomien, sånn at vi klarer å ta et oppgjør med at eldreomsorgen er underfinansiert.

Så må jeg legge til at vi heller ikke kan snakke om dette uten å snakke om oppgaveoverføringen fra sykehusene til kommunene. Det er jo et spørsmål som representanten aldri vil snakke om, for representanten trekker alltid fram en historie og prøver å spinne det til å handle om privatisering. Men vi står overfor veldig viktige oppgaver, og jeg skulle ønske at vi heller kunne diskutert dette nå.

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [11:25:30]: Mange av oss husker historien om at vi kjøpte oss plass i Skottland for mange år siden, med hjertebroen, fordi vi ikke hadde godt nok tilbud i vårt eget land. Det vokste også fram en klinikk som het Feiringklinikken, som nå har et nytt sykehus på Gardermoen, som hadde tilbud som gjorde at det offentlige helsevesenet etter hvert også ble gode på den typen behandling som en ideell privat aktør hadde. Ser representanten at samspillet mellom ideelle, private og det offentlige også kan gjøre at det offentlige faktisk får et bedre tilbud fordi de ser at ting er mulig og kan bygge opp sitt eget tilbud? Ser hun ingen synergier i å ha noen på utsiden som kan være med på å drive fram miljøer som er viktige for alle pasienter?

Seher Aydar (R) [11:26:35]: Det er riktig som representanten Vervik Bollestad sier, at ideelle har spilt en sånn rolle, egentlig i flere sektorer, der de har vært først ute. Barnevernet er et annet eksempel, og det er flere eksempler der de ideelle har vært først ute og har vært gode eksempler på å ta vare på eller utvikle løsninger. Så det ser jeg absolutt, og det synes jeg er viktig. Det er derfor Rødt har vært så opptatt av å skille mellom ideelle og kommersielle, for vi mener at ideelle spiller en rolle som kan være både supplerende og styrkende på sine områder. Derfor er det viktig for oss at vi kan ha lang-

siktig, god finansiering av ideelle tilbud framfor å åpne for såkalt lik behandling av både ideelle og kommersielle, for vi mener at det ofte gjør at de kommersielle vokser på bekostning av de ideelle.

Presidenten [11:27:16]: Replikordskiftet er avsluttet.

Alfred Jens Bjørlo (V) [11:27:30]: Skal vi greie å gje alle i Noreg eit godt helsetilbod i framtida, treng vi at alle gode krefter bidrar. Vi treng alle mann på dekk. Då er det merkeleg å sjå ei regjering og eit raudt stortingsfleirtal her i dag som innimellom ser ut til å vere meir opptekne av kven ein kan kaste av båten, enn kven ein kan mobilisere i den felles innsatsen på dekk som vi må ha viss vi skal løyse utfordringane i ei framtid med fleire som kjem til å trenge helsehjelp, færre hender tilgjengelege for å drive det og stadig større behandlingsmoglegheiter viss vi brukar ressursane våre riktig.

Dette er svære utfordringar, og dei må etter Venstre sitt syn løysast ved at vi for det fyrste greier å få til eit godt, nært og tillitsfullt samarbeid mellom det offentlege helsevesenet, ideelle aktørar og frivilligheita i Noreg og det private næringslivet. Alle gode krefter må bidra. Vi treng ikkje ein ideologisk kamp om kven som skal få lov, og kven som ikkje skal få lov å spele ei rolle i helsevesenet i framtida, og vi treng det aller minst på dei områda der presset no er størst. Dei aller mest hjelpetrengande er innanfor rus og psykiatri. Det er område der vi verkeleg treng å ta alle gode krefter i bruk.

Vi treng også å jobbe tungt og systematisk med å utvikle helsevesenet som ein god plass å arbeide og stå i jobb, uansett kor i helsetenestene ein er. Dei tilsette i helsevesenet, ikkje minst dei som jobbar i pleie- og omsorgsyrke, sjukepleiarar, helsefagarbeidarar og andre yrkesgrupper som jobbar med pasientar i det daglege, må få ein betre arbeidskvardag. Det handlar om utdanning og kompetanseheving, det handlar om å jobbe med godt leiarskap i helsetenestene, det handlar sjølvsagt om løns- og arbeidsvilkår for dei som står i pasientnært arbeid, og det handlar om raskare innføring av ny teknologi, ikkje berre på toppen og på «high tech» medisinsk behandling, men òg nede i pleie- og omsorgstenestene.

Venstre har i sitt alternative statsbudsjett kome med nokre forslag som handlar om nettopp dette. Vi går inn for meir midlar til rekruttering og oppretting av roller for avansert klinisk allmennsjukepleiar i kommunane, for utdanningsstillingar og rettleiing for sjukepleiarar og jordmødrer. Venstre føreslår òg å prioritere tydeleg barn og unge og psykisk helse. Vi vil styrkje ressursane til helsestasjons- og skulehelsetenesta, styrkje ruspolitikken og styrkje tilskota til psykisk helsevern i kommunane, nede på grunnplanet.

Så er det eit anna område som eg og Venstre vil løfte fram, og som må løftast fram, og det er kvinnehelse. Vi har fått eit grundig utvalsarbeid som dokumenterer det vi alle eigentleg veit, at kvinner si helse jamt over ikkje blir teken like mykje på alvor som menn si helse i helsevesenet. Venstre meiner at innhaldet i den NOU-en vi har fått om kvinnehelse, fortener at vi får ei eiga stortingsmelding om kvinnehelse. Vi har frå Venstre si side i vårt alternative budsjett allereie begynt å gå laus på nokre av dei områda som blir peika på i den utgreiinga: styrkte midlar til jordmorkapasitet. Venstre ønskjer å lovfeste retten til heimebesøk av jordmor. Vi føreslår å løyve midlar til å starte opp eit systematisk eige forskingsprogram på kvinnehelse, der det ikkje er mangel på prosjekt og initiativ frå forskingsmiljø og andre, men det er mangel på pengar. Vi føreslår å styrkje Ammehjelpen. Vi føreslår styrkte midlar til støtte og rettleiing ved abort, og vi føreslår å styrkje ressursane til frivillige organisasjonar som jobbar både med kvinnehelse og med rus og psykiatri, og andre gode, frivillige krefter som vi treng å støtte sterkare opp om.

Det var ein kort gjennomgang av profilen i Venstre sitt alternative statsbudsjett når det kjem til helse og helsepolitikk. Så skal eg i eit anna innlegg gå igjennom vårt syn på mange av dei mindretalsforslaga som ligg i innstillinga frå helsekomiteen, der vi ikkje har vore med på innstillinga.

Eg ønskjer også å ta opp framlegg nr. 47, som eg òg skal kome nærmare tilbake til.

Svein Harberg hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten [11:32:41]: Representanten Alfred Jens Bjørlo har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Tove Elise Madland (A) [11:32:58]: For meg er dei tilsette heilt avgjerande for å skapa ei god eldreomsorg. Når eg les i Venstres alternative statsbudsjett, eller for så vidt i programmet for heile stortingsperioden, slår det meg at Venstre angrip dei tilsette når det gjeld sjukelønsordninga. Dei vil ha eit nytt system for sjukepengar, og det står å lese at me har den mest sjenerøse sjukelønsordninga i verda, men verdas høgaste sjukefråvær.

Mitt spørsmål er då: Korleis kan Venstre gå inn for å kutta i sjukelønsordninga når me står i ei bemanningskrise, og me har vore gjennom ein pandemi kor dei tilsette har strekt seg veldig langt, og dei er slitne? Kunne representanten Bjørlo forklara litt betre kvifor Venstre er så tydeleg på at det er sjukeløna me skal angripa? Då angrip me jo dei tilsette?

Alfred Jens Bjørlo (V) [11:33:57]: Eg trur vi alle må innsjå at skal vi i framtida greie å ha ein velferdsstat som heng saman, kan vi ikkje snakke om alle behov for reformer i eit system som ingen andre land i heile verda har, eksempelvis når det gjeld sjukeløn. Sjølv ikkje sosialdemokratisk leia regjeringar, som det har vore i Sverige og Danmark, har noko i nærleiken av det norske systemet. Vi kan ikkje snakke om alle behov for å gjere noko med det – i ei tid då utgiftene veks og veks, samtidig som sjukefråværet går opp og opp – som angrep. Vi er nøydd til å forhalde oss kunnskapsbaserte til kva vi kan gjere for å få sjukefråværet ned, for å flytte ressursar over til faktisk å kunne bruke desse ressursane til å styrkje innhaldet i tenestene, og til å snakke om korleis vi kan vere med og gje dei tilsette ein betre arbeidskvardag. Det kan eksempelvis ha med lønspolitikkk å gjere, det kan ha med turnus- og skiftordningar å gjere, og det kan vere heiltidskultur. Det er veldig mykje vi kan gjere for å gje dei tilsette ein god arbeidskultur, men vi er nøydd til å snakke ope om det som skil Noreg frå alle andre land.

Tove Elise Madland (A) [11:35:06]: Eg takkar for svaret.

Venstre peikar i sitt alternative budsjett – og representanten var for så vidt inne på det – på det med å bruke alle krefter, og at det er viktig med utdanning og kompetanseheving. Likevel finn eg lite av det, men eg ser at Venstre er veldig oppteke av velferdsteknologi. Meiner Venstre då at ein berre skal sjå på velferdsteknologi isolert sett og ikkje ta med det viktigaste, nemleg å gje dei tilsette kompetanseheving på det feltet, slik at dei kan gje dei eldre den viktige tryggleiken det er å beherska velferdsteknologien som Venstre vil bruka?

Alfred Jens Bjørlo (V) [11:35:48]: Eg takkar for eit godt og viktig spørsmål om noko eg trur eg skal vere ærleg nok til å seie at vi alle har ein del å gå på når det gjeld å utforme ein heilskapleg politikk for. Men for det første: Det er ikkje rett at Venstre ikkje prioriterer midlar til utdanning og kompetanseheving i det alternative statsbudsjettet vårt. Vi går inn for midlar øyremerkte både til rekruttering og oppretting av fleire allmennsjukepleiarar i kommunane og til fleire utdaningsstillingar og rettleiingsstillingar for sjukepleiarar og jordmødrer. Det er heilt konkrete prioriteringar som har med kompetanseheving og styrking av kapasitet ute på grunnplanet å gjere.

Eg trur det er heilt rett at når det gjeld velferdsteknologi, handlar det ikkje berre om å investere meir i teknologi; det handlar òg om at vi må få til systematiske løft i kunnskapsoppdatering ute blant dei som jobbar. Eg trur vi kan vere einige om at å få til den heilskapen i korleis vi rullar ut velferdsteknologi i omsorgsyrka, er viktig. Det

ligg lite av det i statsbudsjettet frå regjeringa, og eg trur også Venstre og andre parti har eit håp om å få til det framover.

Presidenten [11:36:55]: Replikkordskiftet er omme.

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [11:37:11]: Trygghet for helsehjelp til oss selv og våre er viktig for alle. Det gjelder også oss som diskuterer her i dag, og det gjelder ikke minst folkene som har valgt oss rundt om i det ganske land. Avveiningene mellom spesialisering og nærhet vil alltid være krevende. Noe bør og skal være spesialisert, men noe er det viktig i seg selv at er nært, som akutt- og fødetilbud. Det gjelder både i sør og i nord, for det er slik at tid har enten mer helse eller mindre helse som konsekvens.

Sykehusene er sterkt presset, og ventetidene har økt de siste årene. Ansatte forteller om krevende arbeidsdager og opplever forventningen om at det å springe fortære skal være løsningen. Akkurat nå kan en lese i Stavanger Aftenblad at «den største risikoen er at helsefolkene våre ikke orker å jobbe der lenger». Derfor mener vi at sykehusene må styrkes. Vi i Kristelig Folkeparti begynner med én milliard, men det er også noen utfordringer med tanke på struktur. Jeg tror at alle er enige om at det viktigste vi gjør, er å klare å holde på den kompetansen vi allerede har. Den offentlige helsetjenesten må – og jeg gjentar: må – være en attraktiv arbeidsgiver, selv om mangfoldet av aktører også må bestå, fordi det offentlige har vært og er en viktig medspiller sammen med ideelle aktører.

Vi lever i en tid der det offentlige helsevesenet er avhengig av en del ideelle og frivillige aktører for at samfunnet skal gå rundt. Det regjeringen har takket disse ideelle aktørene med, er å fjerne en forutsigbarhet. Det bekymrer meg, særlig når det gjelder lavterskeltilbudene og det forebyggende arbeidet, spesielt innenfor psykisk helse. Det skulle bli bedre, ble det sagt. Svaret på om de får penger, får de først i april. Det blir ikke mye hjelp til dem som trenger det mest da.

Det er bra at trenden er snudd innenfor fastlegeordningen, men det er fortsatt ca. 200 000 som står uten fastlege. Samtidig risikerer de innbyggerne som har minst mulighet til å svare på hva de selv trenger, å få dårligere hjelp fra sommeren 2024 til sommeren 2025. Da forsvinner nemlig primærhelseteamene, som har hatt en svært god effekt på den gruppen som roper lavest, i påvente av at det skal opprettes profesjonsnøytrale takster. For disse pasientgruppene burde det her være mulig med en overgangsperiode og en ordning.

Norge står overfor store teknologiske skifter i årene som kommer. Det gjelder selvfølgelig også helsevesenet. Det er snart på tide at vi kommer videre fra faksen, for det er realiteten, men det må også fungere, og det må

være tilpasset den jobben som gjøres i sykehus, hos fastleger og på sykehjemmene. Vi kan ikke ha en like kronlegle innføring av felles journal i hele landet som det vi har hatt på St. Olavs hospital. Både ansatte og pasienter fortjener bedre.

Kunstig intelligens gjør sitt inntog også i helsetjenesten. Det håper jeg blir en utvikling vi er med på innenfor trygge rammer. Vi trenger å møte mennesker med fagkunnskap og omtanke når vi har behov for helsehjelp, men alt skal være til hjelp for å gjøre en jobb god nok for helsevesenet.

Med det tar jeg opp Kristelig Folkepartis forslag.

Presidenten [11:32:24]: Representanten Olaug Vervik Bollestad har tatt opp det forslaget hun refererte til. Det blir replikkordskifte.

Even A. Røed (A) [11:42:37]: Trygghet og stabilitet i livet er grunnleggende for alle mennesker. De siste årene har vi jobbet med å teste ut, evaluere og gjennomføre et prosjekt med heroinassistert behandling i Oslo og Bergen. I første rapport fra evalueringen av prosjektet sier brukerne at de får en bedre hverdag. De opplever stabilitet, og de opplever økt trygghet. Pasientene får ikke bare hjelp til å stabilisere sin rusbruk og fungere bedre, men de benytter seg også i større grad av somatiske og psykososiale tilleggstjenester. Totalen er økt verdighet og mindre skader, og vi får i større grad muligheten til å hjelpe både den psykiske og somatiske helsen til en gruppe vi vet lever kortere og har dårligere helse. Da må jeg si at jeg ble trist da jeg leste Kristelig Folkepartis alternative budsjett. Hvorfor vil representanten Bollestad nå kutte ut et prosjekt som hittil har vist seg å være vellykket, som reduserer skader og forbedrer helsen – ja, som kort sagt gir økt verdighet?

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [11:43:30]: Jeg deler representantens både vilje til, ønske om og løsninger for mer hjelp til dem som trenger det, men vi deler ikke virkemidlene for å nå dit. Vi vet at jo lengre avstand og jo færre tilbud det er, jo mindre sjanse er det for at en kommer til en poliklinisk behandling som ruspasientene blir overført til. Det er de tilbudene som representanten vil øke, og vi vet at flere og flere ikke møter opp på det. Så er vi uenige om bruk av heroin, for vi tror det er andre tilbud som er bedre.

Even A. Røed (A) [11:44:23]: Disse menneskene er jo ikke de som er tidlig i en ruskarriere. Dette er mennesker som har alvorlige utfordringer, og som står veldig langt unna. Representanten snakker om avstand til helsevesenet. Disse pasientene står veldig langt unna helsetjenestene våre. Avstanden til poliklinisk behandling, til ordinær rusbehandling, føles uendelig. Det he-

roinassistert behandling gir, er en trygghet og en stabilitet i livet i en livssituasjon der alle andre muligheter ser ut til å være umulige. Representanten pratet om gruppen som roper lavest. Dette tror jeg er en av de gruppene som definitivt roper lavest. Når den første evalueringsrapporten peker på at man kommer nærmere somatiske helsetjenester, nærmere psykososiale helsetjenester, må jo dette være et tilbud som fungerer, og som er viktig nettopp for dem som har aller minst.

Så jeg er nødt til å repetere spørsmålet: Hvorfor er det sånn at Kristelig Folkeparti ikke ønsker å heve verdigheten til denne gruppen som kanskje trenger det aller, aller mest?

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [11:45:25]: Er det noe jeg er opptatt av, så er det å øke verdigheten. Økt verdighet handler om mer enn heroin: Økt verdighet handler om en plass å bo, det handler om penger, det handler om folk rundt, det handler om omsorgstjenester og det handler om helsetilbud. Det handler ikke bare om heroin – og nå sier jeg ikke at heroin er «bare». For noen kan det handle om det, men vi har valgt å prioritere alle tingene rundt først. Så er vi uenige om den prioriteringen, og det respekterer jeg, men å si at vi ikke ønsker verdighet for denne pasientgruppen, er å gå langt utover det som er sannheten.

Even A. Røed (A) [11:46:15]: Jeg er glad for at representanten mener at denne gruppen også trenger et verdig tilbud, og jeg betviler ikke representantens ønske om verdighet for gruppen, men jeg betviler de verktøyene man benytter seg av. Det er jo ikke sånn at vi er uenige om at det trengs penger, om at det trengs omsorg, om at det trengs et sted å bo, og at det trengs helse-tjenester. Men det vi ser, er at denne ordningen med heroinassistert behandling gjør at avstanden til alle disse tingene blir kortere. Det er lettere å ha et trygt sted å bo, en trygg bosituasjon. Det er lettere å få helsetjenester. Det er lettere å ha stabilitet i livet, sånn at man kan leve et noenlunde verdig liv.

Utfordringen er jo at Kristelig Folkeparti ikke vil oppdatere sin politikk på dette området. Spørsmålet er om man fram mot neste statsbudsjett er villig til å se på heroinassistert behandling og lære av den prosessen som nå går, for å oppdatere politikken, sånn at vi faktisk treffer denne gruppen på en enda bedre måte.

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [11:47:13]: Da sender jeg den utfordringen tilbake. Da bør Arbeiderpartiet og regjeringen også oppdatere sin politikk. For hvem er det som har gått foran og gjort denne gruppen verdig til tilbud? Hvem er det som har stilt opp døgnet rundt for denne pasientgruppen? Hvem er det som har gitt både behandling, et sted å bo og behandling som virker, som

gjør at kommuner har gjort om sine behandlingstilbud fordi de ser at ideelle aktører har gjort det bedre. Jeg kan ta et eksempel fra Time kommune. Da burde representanten sikret de ideelle aktørene som faktisk møter den gruppen – mye mer enn den offentlige helsetjenesten. Det har dere latt være. Dere har latt Helsedirektoratet styre det alene, og disse gruppene og disse pasientene står uten tilbud fram til april. Det er ditt ansvar.

Presidenten [11:48:08]: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Ingvild Kjerkol [11:48:30]: Budsjettet som regjeringspartiene og SV har blitt enige om, og som Stortinget i dag skal behandle, er et budsjett som bygger en bærekraftig helsetjeneste i hele landet.

Fagfolkene våre er den viktigste ressursen i vår felles helsetjeneste. Helsepersonellkommisjonen var tydelig på at vi i framtiden må utnytte de ressursene vi har, bedre, og i årets budsjett prioriterer regjeringen tiltak for å holde på og rekruttere fagfolk.

Vi fortsetter å ta fastlegesituasjonen på alvor og har satt i gang flere tiltak for å bygge en mer bærekraftig allmennlegetjeneste. Vi ser allerede en positiv utvikling i antall fastleger og innbyggere på fastlegeliste, men dette er ikke nok. Derfor foreslår regjeringen å bevilge 250 mill. kr for å sikre helårseffekten av det pasienttilpassede basistilskuddet. Sånn kan fastlegene redusere listelengden og bruke mer tid på pasientene med størst behov. I tillegg satser vi på styrket rekruttering, og foreslår 126,6 mill. kr til ALIS-avtaler og 33 mill. kr til 66 nye LIS-stillinger i 2024. Dette vil gjøre det mer attraktivt for unge leger å velge spesialisering i allmennmedisin.

Mange pasienter opplever fortsatt lange ventetider til utredninger og behandlinger. Derfor foreslår regjeringen å styrke spesialisthelsetjenesten med 2,2 mrd. kr i 2024 for å øke aktiviteten i sykehusene våre. For å tilby gode tjenester i hele landet trenger vi helsepersonell med høy faglig kompetanse, som får brukt tiden og kompetansen sin rett. Helse nord opplever særlige utfordringer med rekruttering av fagfolk. Derfor foreslår regjeringen og SV til sammen 240 mill. kr i rekrutterings- og samhandlingstilskudd til Helse nord. Videre foreslår regjeringen lån til Ålesund sjukehus og til Ny sikkerhetspsykiatri ved Oslo universitetssykehus.

I budsjettet prioriterer regjeringen innsats rettet mot våre eldre. Bo trygt hjemme-reformen skal bidra til aldersvennlige samfunn og en helhetlig eldrepolitikk. Regjeringen foreslår å bevilge til sammen 375 mill. kr for å følge opp reformen i 2024. Vi sikrer investeringstilskudd til om lag 1 500 heldøgns omsorgsplasser. I tillegg vil regjeringen bruke 58 mill. kr på Tørn-prosjektet, som bidrar til riktig organisering og oppgavedeling for fagfolkene våre.

God psykisk helse er viktig. De som har psykiske helseutfordringer, skal få god og lett tilgjengelig hjelp. Derfor har vi lansert en opptrappingsplan, som Stortinget har sluttet seg til, hvor målet er å øke bevilgningene til psykisk helse med 3 mrd. kr over ti år. For 2024 foreslår vi å styrke psykisk helse og rus med 360 mill. kr. Særlig barn og unge skal prioriteres. Tiltakene som vi foreslår, er bl.a. styrket døgntilbud innen psykisk helsevern, økt tilskudd til helsestasjons- og skolehelsetjenesten, digitale tilbud og oppsøkende arbeid.

Digitalisering er et veldig viktig verktøy for en sammenhengende helse- og omsorgstjeneste. Derfor foreslår regjeringen å bruke 150 mill. kr til å etablere en helse-teknologiordning, i tillegg til 100 mill. kr til styrking av digital samhandling. Tiltakene er etterspurt i helsesektoren og vil bidra til bedre kvalitet og pasientsikkerhet, mer effektive helsetjenester og til å støtte arbeidshverdagen til fagfolkene våre. Satsingen på digital samhandling tar nå en tydelig retning, med tilpasset innføring av fire samhandlingsområder innenfor en samlet styringsramme på 1,25 mrd. kr over seks år.

Regjeringspartiene er glad for det gode samarbeidet med SV. Sammen foreslår vi et budsjett som utjevner sosiale forskjeller i helse gjennom å bygge bærekraftige helsetjenester.

Presidenten [11:52:49]: Det blir replikkordskifte.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [11:53:18]: Flere ganger i Stortinget har vi etterspurt hva regjeringen ønsker med rehabilitering, og helseministeren har svart meg i Stortinget at man kommer tilbake til det i Nasjonal helse- og samhandlingsplan, som vi håper Stortinget snart får se. Men det foregår et stort arbeid på rehabilitering nå, f.eks. i Helse sør-øst. Der foreligger det en behovsvurdering som viser at man har tenkt å ta ned et stort volum hos private leverandører, både ved å spise innholdet og ved å redusere oppholdstiden. Det som er interessant, er at 60 pst. av rehabiliteringen i Helse sør-øst gis av ideelle og private, men de har ikke fått lov til å være med på denne behovsvurderingen i det hele tatt.

Skal ikke Stortinget få ta stilling til rehabiliteringsfeltet før det skjer endringer, eller tenker helseministeren at Helse sør-øst bare skal endre dette?

Statsråd Ingvild Kjerkol [11:54:24]: Stortinget skal selvsagt få være med og ta stilling til hvordan rehabiliteringstilbudet skal og bør være i framtiden. Det vi vet om rehabiliteringstjenesten, er at det er en uklar grenseoppgang mellom hva som er spesialisert rehabilitering, og hva som bør løses av kommunen. Det er også bakgrunnen for at vi ser hele denne tjenesten under ett og legger fram en nasjonal helse- og samhandlingsplan, ikke en ny sykehusplan for spesialisthelsetjenesten.

Når det gjelder prosessen i Helse sør-øst, er det en behovsvurdering, og jeg forventer at Helse sør-øst involverer de partnerne det er naturlig å involvere. Den er i en tidlig fase, og den vil ikke stå i motsetning til det at Stortinget får anledning til å drøfte dette når helse- og samhandlingsplanen kommer. Dessverre kom den ikke til jul, og det beklager jeg også overfor representanten Trøen, men den kommer på nyåret.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [11:55:27]: Til det med «uklar grenseoppgang»: Det er veldig tydelig, det som står i behovsvurderingen som Helse sør-øst har lagt fram, og Helse sør-øst har faktisk sagt opp alle avtaler med dem som leverer rehabilitering.

Jeg må si jeg er veldig bekymret. Jeg er bekymret for hva det har å si for mennesker med muskel- og skjelettlidelser, som trenger regelmessige rehabiliteringsopphold. Jeg er bekymret for hele kvinnehelsefeltet, for vi vet at dette treffer veldig mange kvinner. Jeg er også bekymret for at det kan bli en del reinleggelse.

Så det virker jo ikke som om Helse sør-øst synes det er en uklar grenseoppgang. Det virker som de i den behovsvurderingen egentlig allerede har etablert en fasit der man skal ta ned et stort volum i senfaserehabilitering, at man skal spise innholdet, at man skal redusere oppholdstiden, og at det faktisk skal bygges opp i helseforetakene i stedet. Har man kapasitet til det i sykehusene, når så mange pasienter venter på behandling ellers?

Statsråd Ingvild Kjerkol [11:56:33]: Jeg tror vi viser til litt ulike referanser. For noen år tilbake ble rehabiliteringsfeltet gjennomgått, og vi fikk en rapport som etterlyste en klarere ansvarsfordeling, en klarere rolleforståelse.

Så stiller representanten Tone Trøen spørsmål om en pågående prosess i Helse sør-øst. Man kan godt mene at den har startet skjevt, eller at den gir signaler, men dette vil jo Stortinget få anledning til å drøfte når Nasjonal helse- og samhandlingsplan kommer, og den prosessen som går i Helse sør-øst, vil ikke være i motstrid til at Stortinget her kan legge sitt avtrykk på retningen. Vi er nødt til å gjøre noe med roller og ansvar for å treffe bedre på rehabiliteringsbehovet.

Nå ramset representanten Trøen opp en rekke pasientgrupper hun var bekymret for. Jeg er bekymret for arbeidsrettet rehabilitering. Så dette er det viktig at vi får drøftet godt og i en sammenheng.

Morten Wold (FrP) [11:57:51]: La meg følge opp min gode kollega Tone Trøens spørsmål. Det er også sånn at Fremskrittspartiet er bekymret for at rehabiliteringstilbudet ikke er godt nok, og at det tilbudet bør styrkes. Vi er også kjent med den behovsvurderingen

som er lagt frem av Helse sør-øst, hvor man tar ned store deler av dagens rehabiliteringstilbud, f.eks. til mennesker med muskel- og skjelettlidelser, som er nevnt her. Helse sør-øst mener også at man ikke trenger å gi et tilbud til disse, og at de skal få et tilbud på kommunenes frisklivssentraler. Nå er det sånn at kun to tredjedeler av kommunene har frisklivssentraler, og disse er altså ikke rigget for å ta imot denne store gruppen som trenger rehabilitering.

Pasientorganisasjonene opplever dette som en sterk nedbygging av dagens rehabiliteringstilbud, og man kan jo undre seg om det er i tråd med regjeringens politikk. Mitt spørsmål til statsråden er: Vil statsråden på noen måte gripe inn og forsøke å stanse denne prosessen?

Statsråd Ingvild Kjerkol [11:58:56]: Jeg vil gjenta noen av svarene jeg ga til representanten Trøen. I Hurdalsplattformen står rehabiliteringsfeltet omtalt, særlig med fokus på å klargjøre roller og ansvar, og det vil vi gjøre overfor Stortinget i Nasjonal helse- og samhandlingsplan. Nå er prosessen som er startet opp i Helse sør-øst, i en tidlig fase, og hva utfallet blir der, mener jeg fortsatt ikke er gitt.

Morten Wold (FrP) [11:59:28]: Jeg takker for svaret. Denne behovsvurderingen er gjennomført i løpet av bare noen få måneder, og det har vært en ganske lukket prosess hvor verken pasientorganisasjonene eller fagmiljøer innenfor spesialisert rehabilitering har vært involvert, og ei heller kommunene. De som har deltatt i denne arbeidsgruppen med behovsvurderingen, skal ha fått beskjed om at de ikke kan snakke med noen om vurderingen i etterkant, etter hva jeg har latt meg fortelle. Det er ikke gjort noen konsekvensutredninger av nedbyggingen av tilbudet, heller ikke av hva som er de samfunnsøkonomiske konsekvensene for dagens fagmiljøer eller for brukerne.

Mitt spørsmål til statsråden er: Mener helse- og omsorgsministeren at en slik prosess bidrar til gode helse-tjenester i samfunnet?

Statsråd Ingvild Kjerkol [12:00:14]: Representanten Wold ber meg om å bidra med en karakteristikk av en prosess som er pågående i Helse sør-øst. Jeg mener at min oppgave er å beskrive forventningene til Helse sør-øst, og mine forventninger til Helse sør-øst, som jeg har ansvaret for, er at denne prosessen kommer på skinner.

Så vil jeg overfor Stortinget legge fram en samlet melding, hvor rehabiliteringsfeltet får en særlig omtale, og hvor Stortinget kan drøfte roller og ansvar – den spesialiserte delen av rehabiliteringsfeltet, men også det som handler om frisklivssentralene, den viktige hverdagsrehabiliteringen, hvor kommunene har en viktig rolle og

også noen utfordringer med å sikre seg kompetanse og å kunne samarbeide bedre med spesialisthelsetjenesten.

Seher Aydar (R) [12:01:16]: 1 380 mill. kr – dette er summen som helseforetakene brukte på kommersielle vikarbyråer i 2021. Vikarbruken er helt ute av kontroll. Dette er penger som kunne vært brukt på å styrke vårt eget lag. Bemanning av offentlige tjenester er en offentlig oppgave. Det vi vet, er at bemanningsbyråene ikke lager verken leger eller sykepleiere, og de rekrutterer de folkene vi trenger selv. Regjeringen har strammet inn regelverket for innleie, men åpnet for unntak i helse. Rødt har fremmet et forslag om å styrke bemanningsenhetene i helseforetakene for å sikre at de selv tar ansvar for egen bemanning, et forslag som Arbeiderpartiet selv har stilt tidligere, men som de nå stemmer imot.

Det kan føles litt sånn, så jeg må nesten spørre helseministeren direkte: Er det å legge ned lokalsykehus regjeringens hovedtiltak for å få ned vikarbruken i helseforetakene?

Statsråd Ingvild Kjerkol [12:02:15]: Det spørsmålet må bero på en misforståelse, for regjeringen har ingen planer om å legge ned et eneste lokalsykehus. Vi har som mål å sikre hele Norge en god og bærekraftig helse-tjeneste. Da er det helt åpenbart at situasjonen i Helse nord ikke kan fortsette. Helse nord sto i 2022 for 40 pst. av all innleie i spesialisthelsetjenesten. Man betaler for vikarer, bruker en halv milliard på det. Jeg er helt enig med representanten Seher Aydar i at helseregionene må gjøre mer for å sikre eget behov for personell. De som får til dette – og så lenge noen får det til, kan alle få det til – organiserer tjenesten på nye måter, de har kanskje egne vikarpooler, og de fyller opp stillingsbrøken, slik at folk jobber i 100 pst. stilling. Da må kanskje noen finne seg i å jobbe på flere avdelinger. Her må man være kreative.

Alfred Jens Bjørlo (V) [12:03:37]: Som flere har vore inne på, er det eit ganske stort og ganske urovekjande misforhold mellom dei signala som statsråden gjev om at det skal satsast på rus, psykiatri og rehabilitering, og det som faktisk skjer rundt i landet. Ei sak vi har hatt oppe og diskutert nyleg, er nedlegging av ROP-posten i Helse Bergen, eit tilbod til dei aller svakaste pasientane, der statsråden har presisert at det ikkje er snakk om ei nedlegging, men ei mellombels stenging, og at posten skal tilbake igjen. No ser vi at innanfor Helse vest sitt ansvarsområde blir rusinstitusjonen Tronvik nedlagd – ikkje mellombels stengd, men nedlagd. Det er snakk om 15 behandlingsslassar til ruspasientar. Eg vil spørje statsråden: Er den typen nedlegging av rus-plassar i ganske stort omfang i tråd med dei styringssig-

nala som statsråden gjev til helseforetaka? Viss ikkje, kva vil statsråden gjere med det?

Statsråd Ingvild Kjerkol [12:04:41]: Den viktigste ressursen vi har, er fagfolk, og innenfor psykisk helsevern og rus har vi ganske store rekrutteringsutfordringer. Vi mangler psykiatere, vi mangler psykologspesialister, og vi mangler også annet helsepersonell. Jeg vil advare litt mot å ta tak i en enhet hvor man har utfordringer, og gjøre den til et bilde på hele feltet. Regjeringens politikk er at vi skal øke døgnkapasiteten i tråd med behovene. Når det gjelder rus, er politikken at alle lokalsykehusene skal ha egne basistjenester innenfor tverrspesialisert rusbehandling. Den korteste ventetiden vi nå ser, er innenfor rus, selv om den også burde vært kortere. Hovedutfordringen vår er tilgang på personell. Det har vi satt på dagsordenen fra første stund, da vi kom i regjering, og vi er nødt til å ha en bedre plan for hvordan vi beholder, rekrutterer og utdanner det personellet vi trenger.

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [12:06:00]: Jeg vil fortsette der siste replikant hadde fokus, nemlig på døgnbehandling og psykisk helse. Vi mangler fagfolk, sier statsråden, og det er helt riktig. Men mange av de fagfolkene ønsker heller ikke å være der, fordi det er så stor turnover for pasientene. Det er ut igjen nesten samme dag som man har kommet inn, og det er manko på døgnbehandling. Statsråden sier i sitt innlegg at hun vil øke muligheten for døgnbehandling. Hva som er høna og hva som er egget med hensyn til hvorfor folk ikke er der, er jo et spørsmål. Men tror statsråden at det er nok med 50 kr per person i året for å nå det målet vi har, når behovene er så store? Satsingen fra regjeringen er faktisk ca. 50 kr per person i året.

Statsråd Ingvild Kjerkol [12:06:57]: Jeg regner med at representanten Bollestad viser til den forpliktende økningen på 3 mrd. kr over ti år. Det er jo et nytt nivå oppå alle de kronene vi bruker i dag. I 2023 var helsebudsjettet, hvis vi også tar med kommunenes ansvar, på ca. 400 mrd. kr. De pengene må vi bruke best mulig. Så jeg er ikke helt enig i den litt sjablongmessige fordelingen – at man skal gi en 50-lapp til hver. De aller fleste innbyggerne i Norge har heldigvis god psykisk helse. Det må vi ivareta gjennom mer presis og god forebygging og helsefremming. Det er det første innsatsområdet i opptrappingsplanen. Så er det at de med lette til moderate plager, hvor man kan få hjelp av gode, kunnskapsbaserte metoder, må kunne få hjelp i kommunen. Det er å bygge ut lavterskeltilbud. Så trenger vi en plan for å gjøre psykisk helsevern bedre, slik at vi kan gjøre noe med levetiden til de mest alvorlig syke. Det er målene i opptrappingsplanen.

Presidenten [12:08:04]: Replikordskiftet er omme. De talerne som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Tove Elise Madland (A) [12:08:26]: «Å leva det er å elska» er ein kjent salme. Eg er glad for at me sist uke vedtok eldrereforma «Fellesskap og meistring – Bu trygt heime». Det viktigaste me som folkevalde kan gjera, er å laga ein politikk som gjer at innbyggjarane kan leva eit godt og sjølvstendig liv. Inkludering, medverking og eit godt tilrettelagt universelt samfunn er det beste me kan skapa. Å skapa gode lokalsamfunn er ein viktig faktor i eldrereforma, og det handlar òg om det som skjer utanfor helse- og omsorgssektoren. Det handlar om folkehelse. Difor er eg glad for at «Fellesskap og meistring – Bu trygt heime» er tverrsektoriell. Ho handlar altså ikkje berre om helse, men ho ser heile mennesket – ser at menneske har ulike behov og fleire behov.

Gjennom sosiale aktivitetar og ei aldersvenleg frivilligheit bidreg me til aktivitet og deltaking og fremjar sjølvstende og meistring, samtidig som me nettopp hindrar einsemd og sosial isolasjon. Det er fantastisk flott å dra rundt i våre kommunar og sjå alt det viktige arbeidet som blir gjort. I min eigen heimkommune, Vindafjord, har me Handlebussen – bussen som hentar deg og køyrer deg til butikken. Ein kan handla, og etter handlerunden set ein seg i kaffikroken og «slår av ein drøs», som me seier i Vindafjord. Sanitetsforeininga inviterer til seniortreff på bygdehuset. Dette er levande lokalsamfunn i praksis. Dette treng me meir av.

Frivilligheita er heilt avgjerande. Landet vårt består av tusenvis av frivillige aktørar som kvar einaste dag bidreg til å skapa gode kvardagsaugeblikk, samtidig som dei mobiliserer til seniorkrafta i samfunnet vårt. Dette viser viktigheita av at eldrereforma «Fellesskap og meistring – Bu trygt heime» nettopp er tverrsektoriell. I politikken heng jo alt saman med alt. Sånn er det òg her.

God eldreomsorg skapar me når alle krefter dreg saman, og me som folkevalde ser heilskapen i den politikken me skapar.

Silje Hjemdal (FrP) [12:10:46]: God eldreomsorg er, som representanten fra Arbeiderpartiet påpekte, mye lettere å få til når man drar lasset sammen, men da er man også nødt til å prioritere det. I altfor lang tid har eldreomsorg vært underprioritert. Det som er synd, er at dette er nok et budsjett uten penger av betydning for å møte de behovene som er i sektoren framover. Kanskje man ikke skulle være så overrasket, all den tid regjeringen faktisk gikk til kamp for å legge ned eldreombudet.

Fremskrittspartiet har imidlertid i sitt alternative statsbudsjett satt av midler til å møte de faktiske behovene for økt bygging av 3 000 sykehjemsplasser. Vi mener

det er riktig og faktisk helt nødvendig. TV 2 avslørte så sent som i august at 3 000 personer står på venteliste for sykehjemsplass, og mange av disse har faktisk ventet i mange år. Fremskrittspartiet er enig i intensjonen om at flest mulig skal kunne bo hjemme så lenge de ønsker å gjøre det, men det må ikke bli en hvilepute for ikke å bygge flere sykehjemsplasser – og det må faktisk gjen-speiles i budsjettene som vedtas her.

De som får demens, vil statistisk sett ha behov for sykehjemsplass innen to–tre år etter at diagnosen er et faktum. Når vi vet at nærmere 40 000 mennesker vil få demens i årene framover, er det klart at behovet for sykehjemsplasser er tvingende nødvendig.

Dessverre står Fremskrittspartiet alene om å satse betydelig på eldreomsorg, og jeg mener at det er særdeles viktig å ta vare på dem som har bygget landet vårt. Vår primærpolitikk er en statlig finansiert eldreomsorg, som vi mener ville bidratt til å løse de utfordringene som vil komme i årene framover. Dessverre står vi også alene om det.

For oss i Fremskrittspartiet er det viktig å løse de faktiske utfordringene framfor å ri ideologiske kjepphester, og derfor inviterte vi tidligere i år til et bredt forlik for å løse de utfordringene vi står overfor. Dessverre ble vi møtt med en ganske så kald skulder fra regjeringen.

Jeg tror det er tvingende nødvendig å tenke nytt innenfor eldreomsorgen. Antall sykehjemsplasser og manko på helsepersonell er to av de områdene som utpeker seg som spesielt utfordrende. Derfor mener jeg og Fremskrittspartiet at til syvende og sist er det faktisk viljen til å sette av betydelige midler til eldreomsorg som er løsningen, og foreløpig er det dessverre bare Fremskrittspartiet som prioriterer dette tilstrekkelig.

Erlend Svardal Bøe (H) [12:14:05]: En av dem jeg har blitt bedre kjent med det siste året er Anniken Nordengen. Anniken er et kjent ansikt for mange etter å ha vært med i tv-serien Petter uteligger. Hun er barista på Erlik Kaffe i Oslo og selger av gatemagasinet =Oslo. I over 20 år var Anniken amfetaminavhengig, men for sju år siden klarte hun å bli rusfri. Det var en tøff kamp, men Anniken klarte det til slutt.

Mange år med amfetaminavhengighet har satt dype spor hos Anniken, ikke minst med tanke på livskvaliteten. Anniken fikk nesten alle tennene sine ødelagt og hadde bare fire tenner igjen da hun ble rusfri. Ødelagte tenner har på tært på både den fysiske og psykiske helsen til Anniken, og for ett år siden bestemte hun seg for å ta grep. Hun skulle få utbedret og erstattet de manglende tennene sine. Det var en av de siste brikkene som manglet for å få en mer normal hverdag etter rusavhengigheten. Men da Anniken sjekket opp rettighetene hun hadde som tidligere rusavhengig i over 20 år, der ødelagte tenner var en direkte konsekvens av rusen, fant hun

ut at hun sto på bar bakke og selv måtte betale flere hundre tusen kroner for å få utbedret og erstattet de manglende tennene.

Høyre mener at vi har en god tannhelsetjeneste i Norge. Tannbehandling er i dag gratis for én av fire innbyggere, inkludert bl.a. barn og unge, personer med ruslidelser og eldre på sykehjem eller som mottar hjemme-sykepleie. I tillegg har personer som har ulike tannlidelser, gode ordninger med reduserte priser. Tannhelsen er også god i Norge. Tall fra SSB viser at nesten 80 pst. av den norske befolkningen har god tannhelse. Høyre vil videreføre en god tannhelsetjeneste, og vi mener prioriteringene framover først og fremst må være å sikre tilbudet til dem som trenger det mest, ved å utvide skjeringsordningene, styrke TOO-ordningen og forebygge dårlig tannhelse hos eldre. Å smøre jevnt utover er ikke svaret for dem som trenger tannhelsetjenesten mest.

Historien til Anniken er mye av grunnen til at Høyre i dag foreslår å få utredet en utvidelse av tannhelserettighetene. Høyre vil at tannhelsetilbudet til mennesker som tidligere har vært rusavhengige og opplever store tannhelseproblemer på grunn av det, skal få bedre hjelp, og at det tilbudet skal styrkes og bedres. Det kan ikke være sånn at manglende tannhelserettigheter blir et insentiv for å falle tilbake til aktivt rusmisbruk og rusavhengighet for å få dekket tannhelseregningen. God tannhelse er også en viktig del av ettervernet, og et bedre tannhelsetilbud kan bidra til at mennesker holder seg rusfrie og får økt livskvalitet.

Morten Wold (FrP) [12:17:24]: Regjeringens politiske korstog mot alt som ikke er offentlig, skaper utfordringer i helsevesenet. Privatdrevne institusjoner er en ressurs og en bidragsyter, f.eks. innen rus, psykiatri, rehabilitering og behandling av angst, depresjon, traumer og spiseforstyrrelser. Hos de private er det stor fagutvikling, de representerer mange viktige distriktsarbeidsplasser, og de gir et tilbud kommunene alene aldri vil kunne gi.

Fjerning av ordningen med fritt behandlingsvalg har vi debattert mange ganger. Beslutningen er fortsatt like uforståelig, og politikken flertallet i salen står bak, fører til todeling av helsevesenet og rammer de svakeste. Det står private aktører klare til å bidra, men regjeringens ideologiske kamp mot dem synes viktigere enn at folk skal få hjelpen de trenger.

I forrige uke ble detaljene for en ny anbudskonkurranse om behandlingsplasser ved ideelle organisasjoner i Helse sør-øst offentliggjort. Per nå kjøper Helse sør-øst behandlingsplasser fra 23 ideelle institusjoner, totalt 739 sengeplasser. Det skal reduseres til 605 fra 1. januar 2025, en nedgang på 134 senger.

Det skjer samtidig med at vi ser at helsekøene har økt med 23 pst. siden dagens regjering tiltrådte. Flere enn 255 000 nordmenn står i helsekø. I Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett setter vi av 2 mrd. kr til å styrke sykehusbudsjettene, der deler av beløpet er ørmerket til å inngå behandlingsavtaler med private tilbydere. På den måten får folk raskere behandling, uten å måtte betale fra egen lomme. Vi setter av 100 mill. kr kroner til 500 heldøgns omsorgsplasser innen rehabilitering.

Vil det ideologiske korstoget fortsette når den nye helse- og samhandlingsplanen legges frem neste år? Signalene er at rehabilitering i spesialisthelsetjenesten skal legges ned, og at kommunene skal få større ansvar for dette. Dette er alvorlig for driften hos private rehabiliteringsvirksomheter. Det er høyt spesialiserte kompetansmiljøer innen rehabilitering som står i fare for å bli bygget ned, og det er kun et fåtall av norske kommuner, noen av de aller største, som vil makte å drifte rehabiliteringstilbud på linje med det som i dag tilbys fra private og ideelle aktører.

Fremskrittspartiet står fast på at det er resultatene som teller. Folk må få den hjelpen de trenger, uansett hvem som leverer tjenesten. Det haster med en realitetsorientering og en politikk som setter pasientenes behov først. For Fremskrittspartiet betyr det ikke noe hvem som tilbyr tjenestene, men at folk faktisk får hjelpen de har behov for.

Even A. Røed (A) [12:20:11]: Vi mangler folk i helsevesenet. For å møte denne utfordringen må digitale verktøy utnyttes klokere og bedre. Digitalisering og kunstig intelligens kan både gjøre oss mer effektive og øke kvaliteten.

Digitalisering som bidrag til bedre og mer effektive helsetjenester? Mange spør, og mange rynker på nesen. Dette er luftige lovord vi har hørt før, og vi vet hvor det bærer. Det er grunner til å påstå at langt fra alle digitaliseringsprosjekter har vært vellykkede. Det koster mye penger, og i enkelte tilfeller med intet eller dårlig resultat.

Det er en realitet at vi blir flere eldre, og at vi blir færre yngre. Vi går mot en framtid der vi har færre hender å ta av. Det legger press på helsetjenestene våre. Vi skal fortsatt ha en helsetjeneste i verdensklasse, og det krever at vi tenker nytt om hvem som skal gjøre hva i helse-tjenestene.

Jeg har lest boka til Ishita Barua med tittelen Kunstig intelligens redder liv. Der beskriver hun på en svært god måte hvordan kunstig intelligens kan være med som beslutningsstøtte ved undersøkelse etter polypper som kan føre til tarmkreft. Det kan være en digital kollega med bedre syn som er like oppmerksom uansett forhold, en digital hjelper som kan være støtten som øker

kvaliteten, øker oppmerksomheten og reduserer forskjellene som naturlig er mellom en fullt uthvilt og konsentrert lege og den legen som har helt vanlige utfordringer en dag, som gjør at konsentrasjonen er dårligere.

Dette er digitalisering som gir økt kvalitet, mer effektivitet og en bedre brukeropplevelse. Den gjør helse-tilbudet vårt bedre, som i eksempelet med polyppundersøkelsen, for ikke å snakke om bildediagnostikk basert på KI, som er tatt i bruk ved Helse sør-øst og i mammografiprogrammet, og ikke minst turnusplanlegging i Oslo og Trondheim. Begge deler gir økt kvalitet og bedre ressursbruk, uten at det går ut over nødvendig pasientkontakt.

Eksempelene er gode nettopp fordi de er unnfanget i fagmiljøene, blant fagfolk og med utgangspunkt i konkrete behov. Det må også være veien videre for digitaliseringen. Derfor er jeg stolt av at vi i regjering har lagt om digitaliseringspolitikken. Tiden for gigantprosjekter som i hovedsak er definert av store leverandører uten sterk klinisk forankring, skal være over.

Det er ikke god digitaliseringspolitikk å legge opp til at en IT-løsning skal løse alle problemer. Det er god digitaliseringspolitikk å ta utgangspunkt i behovene og problemene og finne løsninger som reelt sett løser dem.

Derfor er det så bra at vi har fått på plass en helseteknologiordning med 150 mill. kr, som gir kommunene flere muligheter til å løse behovene og utfordringene i sine kommuner. Derfor er det så bra at vi har utviklingen med bildediagnostikk i Helse sør-øst, utviklingen av helsekort for gravide og flere tilskuddsordninger som går til mindre prosjekter som bidrar til stegvis digitalisering av helsevesenet. Vi må ha med alle på laget, og digitalisering er ett av en rekke tiltak som må til for at vi skal rigge helsetjenestene våre for framtiden.

Kamzy Gunaratnam (A) [12:23:16]: Statsbudsjettet for 2024 er ett statsbudsjett, men konturen av alle statsbudsjettene vi har levert siden 2021, viser hva vi prioriterer, og denne regjeringen prioriterer kvinnehelse. Kvinnehelseutvalget kom med anbefalinger i mars, som jeg gleder meg til at vi skal følge opp både i en kvinnehelsestrategi og i den nasjonale helse- og samhandlingsplanen. Abortutvalget, som vi satte ned, leverte sin utredning i forrige uke, og vi vil følge dette opp. Arbeiderpartiets standpunkter er tydelige: friheten til å bestemme selv og å rigge helsetjenestene til å følge opp både før og etter svangerskap eller abort. Sammenhengen mellom abortlov og helsetjenester skjønte ikke representanten Hoksrud, men det betyr altså at vi på helsetjenestesiden må investere både i tjenestene og i prevensjon.

Regjeringen har satt i gang et større arbeid om svangerskaps-, føde- og barseltilbud, som vi også skal følge

opp i Nasjonal helse- og samhandlingsplan, og dette ser jeg fram til.

Vi har styrket og endret basisfinansieringen til fastlegeordningen, slik at kvinnehelse prioriteres. Dette betyr i praksis at kvinner skal få mer oppfølging av fastlegen sin. Med 2024-budsjettet etableres det en ny nasjonal kompetansetjeneste for sykdommene endometriose og adenomyose ved Oslo universitetssykehus. Vi trenger denne kompetansetjenesten fordi kunnskapsnivået blant helsepersonell og spesialister er svært varierende, noe som fører til problematiske kvalitetsforskjeller i behandlingen av pasientene.

I 2023 har Forskningsrådet gitt 60 mill. kr til seks ulike forskningsprosjekter innen kvinnehelse. Det er viktig, for vi trenger mer kunnskap. Nasjonalt senter for kvinnehelseforskning får en bevilgning på rundt 15,5 mill. kr. Vi må vurdere hvordan forskningen kan styrkes, og det er derfor regjeringen i sin langtidsplan for forskning og høyere utdanning øker forskningen på kjønnsforskjeller i helse.

Mer gjøres for å løfte kvinnehelse. Vi styrker helsestasjonene og skolehelsetjenesten med titalls millioner kroner. I tillegg etableres det kompetansemiljø for disse tjenestene. Vi styrker amnehjelpen, og vi styrker det flerkulturelle doula-tilbudet. Men det handler ikke alltid om mer penger. Hvert år bruker staten nesten 400 mrd. kr på helsetjenester, og noe av det viktigste vi gjør, er å vri disse pengene mer i retning av likeverdige tjenester.

Jeg er relativt ny i denne komiteen, og der vi møter mangfoldige utfordringer med mangfoldige tiltak, opplever jeg opposisjonens tiltak som kun privatisering og fritt brukervalg. Man skulle jo tro at kun privatisering og fritt brukervalg vil redde verden, men det redder ikke engang køene.

Siv Mossleth (Sp) [12:26:28]: I dag er det fem dager igjen til jul, og vi kan telle ned på en hånd. Det er mange som gleder seg til jul, men tidligere i dag tok jeg en kikk på Instagram, og der så jeg en post av Martine Halvorsen om julens viktigste telefonnummer. Det var til Mental Helse, Alarmtelefonen for barn og unge, Rådgivning om spiseforstyrrelser, Vold- og overgrepslinjen, Kirkens SOS, RUStelefonen, brann, politi og ambulanse. I posten skrev hun at du aldri er alene, og at det finnes noen å prate med. Dette understreker hvor viktig den nylig vedtatte opptrappingsplanen for psykisk helse er. Både forebygging, akutt hjelp og behandling er kjempeviktig.

En sterk offentlig helse- og omsorgstjeneste er avgjørende for å hindre økte sosiale og geografiske helseforskjeller og en todeling av helsevesenet. Samtidig er organisasjonslivet og frivilligheten viktig for samfunnet vårt, og jeg er glad for at regjeringen er tydelig på at fri-

villige og ideelle tilbydere på helse- og omsorgsfeltet må sikres gode rammevilkår og forutsigbar drift.

Både i 2023 og 2024 er grunnfinansieringen til sykehusene økt, samtidig som innsatsstyrt finansiering er redusert i 2023. Det er viktig å gjøre endringer i finansieringen av sykehusene.

I nord er vi vant til stormer, spesielt i vinterhalvåret, men nå stormer det også rundt spesialisthelsetjenesten. Denne stormen dreier seg i stor grad om bemanning, akutfunksjoner, fødetilbud, geografi og klimatiske forhold. Jeg vil understreke at Senterpartiet ikke vil sentralisere akutfunksjoner og fødetilbud i nord, og jeg er veldig glad for at økonomien i Helse nord styrkes i statsbudsjettet, både i statsbudsjettet for 2024 og i nysalderingen.

Den satsingen som er gjort for å få flere medisinstudenter og sykepleiere i nord, er viktig. Det er tydelig og nødvendig for å opprettholde gode helsetjenester til folk og for å rekruttere og beholde dyktige fagfolk i særdeles viktige yrker. Det er også viktig at alle som har informasjon om og synspunkter på situasjonen i Helse nord, kommer fram med disse i høringen, som kommer etter at Helse nord har lagt fram anbefalingen sin på nyåret. Så får vi se alt som trenger å komme fram, svart på hvitt, og at det kan dokumenteres og registreres og tas hensyn til i videre behandling.

Sandra Bruflot (H) [12:29:40]: Finansdebatten er tiden for å skryte av budsjettet sitt, enten man mener det er et klimabudsjett, et budsjett for barn og unge, eller en seier at vi har gått fra krone- til prosenttoll på potet. Likevel tror jeg ikke at noen av regjeringspartiene kommer til å gå opp på denne talerstolen og si at nå er det ruspasientenes tur, bare se på budsjettet, bare se på prioriteringene våre for neste år.

Samtidig som vi venter på det som skulle være Arbeiderpartiets svar på rusreformen, aner vi ikke når forebyggings- og behandlingsreformen skal komme. Mens vi venter, har regjeringen satt ned et utvalg som skal se på hvilke tvangsmidler politiet skal ha overfor rusbrukere. Er det derfor det tar så lang tid, fordi man ikke vil si hvordan man skal forebygge og behandle bedre, uten å vite hva vi kan tvinge rusbrukere til? Vi har forsøkt å få svar på hvilke tvangsmidler det kan være – er det spyttprøver, er det ransaking – men vi har ikke fått noe svar fra regjeringspartiene, så da venter vi.

Samtidig som vi venter på en reform som ikke er en reform, venter flere i behandlingsskø. Fritt behandlingssvalg er avvirket. Behandlingsplassene skulle erstattes, men for mange pasienter stemmer ikke det. Tilbudet de har fått i stedet, er av dårligere kvalitet, det er dagtilbud i stedet for døgn, eller de har ikke noe tilbud.

For noen dager siden kom det siste anbudet fra Helse sør-øst ut. Det viser at de legger opp til en nedgang i antall døgnplasser innenfor rusbehandling på over 100 plasser. Samtidig korter de ned lengden man er på avrusning. Køene blir kanskje kortere av at vi får flere inn fordi man ikke er i behandling så lenge, helt til den samme personen må stille seg i kø for avrusning igjen.

Jeg tror man glemmer litt hvor mye tillit og relasjoner har å si for denne pasientgruppen. Hvis man må operere og må på opptrening etterpå, kan man si ca. hvor lang tid det kommer til å ta, men for å holde ut abstinenser og være rusfri over tid har relasjoner masse å si. I denne pasientgruppen er det mange som har ødelagte relasjoner bak seg, og da er tid helt avgjørende.

Bekymringen for stoda i rusomsorgen begrenser seg ikke til dette budsjettet. Vi mener regjeringen gjør for lite for å sikre god behandling, men dette budsjettet endrer dessverre ikke på den bekymringen.

Helt til slutt: I likhet med representantene Hussein og Aydar synes også jeg det er veldig spesielt å ha helsedebatt samtidig som sykehus og helsepersonell er mål i Gaza. Diskusjonene vi har rundt prioriteringer, virker meningsløse samtidig som sykehus ikke har strøm, premature barn tas ut av kuvøser, befolkning ikke har vann og mat, og barn dør i tusentall. Så på slutten av helsedebatten må det være lov å håpe at starten på 2024 blir en helt annen enn slutten på 2023.

Siv Mossleth (Sp) [12:32:57]: Jeg må få lov til å fortsette der representanten Bruflot slapp.

Internasjonal solidaritet er veldig viktig for Senterpartiet, og jeg vil derfor berømme regjeringa for å være offensiv i arbeidet med å få til en våpenhvile i Gaza hvor sykehus og sivile bombes. Det er også riktig og viktig å bistå den ukrainske helsetjenesten med donasjoner av legemidler og utstyr, med medisinsk evakuering og med behandling av ukrainske pasienter i Norge.

Det er forunderlig hvor lite sammenheng det er i Fremskrittspartiets politikk. Helseforetaksmodellen ble innført i 2001. Da ble den entusiastisk omfavnet av John I. Alvheim, daværende helsepolitiske talsperson i Fremskrittspartiet. Han uttalte at dette er bortimot en blå kopi av Fremskrittspartiets politikk. I store trekk kunne jeg ha skrevet dette selv, sa Alvheim den gangen.

I 2019 fremmet Senterpartiet et forslag om å avvikle helseforetaksmodellen. Fremskrittspartiet stemte mot å avvikle foretaksmodellen. Nå sier Hoksrud at Fremskrittspartiet er mot foretaksmodellen. Jeg vet ikke når dette skjedde, og jeg vil ikke dra ut debatten ved å spørre. Jeg bare refererer til fakta. Senterpartiet har aldri vært for foretaksmodellen. Den fungerer ikke godt nok, men det er flertall for denne modellen. Derfor vil vi gjennomføre konkrete endringer for å redusere markedstenkningen.

Alfred Jens Bjørlo (V) [12:35:02]: Sidan Venstre ikkje sit i helsekomiteen, vil eg raskt gå gjennom korleis Venstre stiller seg, og kva framlegg vi støttar av alle dei mange mindretalsframlegga som ligg føre i samband med helsebudsjettet.

Først og fremst: Vi støttar innstillinga til B, I–III, som er framlegg frå ein samla opposisjon, som vi diverre kanskje ikkje får fleirtal for i den endelege voteringa i dag. Venstre gjev iallfall si støtte til alle dei framlegga, både om behovet for ei habiliterings- og rehabiliteringsreform, om utviding av retten til tannbehandling for tildelbare rusavhengige og om ei skikkeleg utgreiing og open høyring om innføring av anbod på blå resept.

Vidare stemmer vi for framlegg nr. 1, frå Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Pasientfokus, om lengre tid på overgangsordningar for fritt behandlingsval. Vi stemmer for framlegg nr. 2, frå dei same partia, om at vi må få til ein god overgang frå forsøket med primærhelseteam, som har vore ei viktig ordning for å fornye måten vi jobbar med helsearbeid i kommunane på. Det må ikkje gleppe no når denne ordninga blir avslutta og vi skal over i noko nytt.

Vi stemmer for framlegga nr. 3 og 4, frå Høgre og Framstegspartiet. Vi stemmer for framlegg nr. 6, frå Framstegspartiet, Raudt, Kristeleg Folkeparti og Pasientfokus. Situasjonen knytt til Helseplattforma er no så alvorleg at vi er einige i at vi parallelt med det arbeidet som elles skjer, må gjere vurderingar av kva som er alternativa til ei avviking av Helseplattforma, dersom dette ikkje kjem på skjener igjen.

Vi støttar også framlegga nr. 7 og 8, frå Høgre og Kristeleg Folkeparti, om å gjeninnføre den gylne regel og få på plass stillingar som nasjonal sjefssjukepleiar og nasjonal sjefsjordmor, som er viktige initiativ for å arbeide systematisk med desse profesjonane framover.

Vi støttar framlegg nr. 9, frå Framstegspartiet, Raudt og Kristeleg Folkeparti, og framlegg nr. 12, frå Framstegspartiet, Raudt og Pasientfokus, som også handlar om Helseplattforma. Vi stemmer for framlegg nr. 19, frå Framstegspartiet og Raudt, nr. 21, frå Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti, nr. 24, 25, 26 og 28, frå Framstegspartiet og Pasientfokus, og tilsvarende framlegga nr. 30, 31, 32, 40 og 41. Alle dei siste framlegga er frå Framstegspartiet, og vi stemmer sjølvsagt for vårt eige lause framlegg nr. 47, om å få ein ny nasjonal strategi for antibiotikaresistens. – Dermed trur eg eg klarte det akkurat innanfor tida.

Erlend Svoldal Bøe (H) [12:38:31]: Jeg har gratulert regjeringspartiene mange ganger i høst, og jeg tenker at det er en passende anledning igjen å gratulere regjeringspartiene med å ha lagt fram sitt første statsbudsjett som ikke kutter i bygging av flere sykehjemsplass-

er og omsorgsboliger for sårbare eldre. Selv om regjeringen ikke kutter, slik den gjorde i fjor, gjør den i år et annet grep som kan få store konsekvenser for bygging av flere sykehjemsplasser og omsorgsboliger i årene framover. Når det blir flere eldre i årene framover, vil det også være flere eldre som er sårbare, og som trenger og har krav på en sykehjemsplass. Derfor er det viktig at vi bygger flere sykehjemsplasser i kommunene, slik at eldre som trenger hjelp, får det og ikke havner på en lang venteliste. Det er også viktig for at pårørende ikke skal slite seg ut i motbakke, men at man får hjelp til sine nærmeste. Det var grunnen til at Høyre i regjering la til rette for bygging og modernisering av 20 000 flere sykehjemsplasser og omsorgsboliger, satte i gang et kompetanseløft for helsepersonell og sikret helsefrivilligheten forutsigbare og trygge rammer.

I valgkampen gikk regjeringen ut og lovet at det skulle bygges 1 500 nye sykehjemsplasser i kommunene neste år. Jeg er ganske sikker på at folk flest oppfatter det slik at det totale antallet sykehjemsplasser i Norge skulle økes, og at ventelistene for å få sykehjemsplass med det ville gå ned. Men i statsbudsjettet for neste år foreslår regjeringen å fjerne kravet til kommunene om å øke det totale antallet sykehjemsplasser for å få statlig støtte til bygging av flere sykehjemsplasser. Når det kravet fjernes, kan det bidra til at det ikke blir flere, men færre sykehjemsplasser, og at det blir lengre ventetid. Dette gjør regjeringen mens vi står på kanten av det som kommer til å bli en formidabel økning av eldre i befolkningen. TV 2 har gjort en kartlegging som viser at 3 000 står på venteliste for å få sykehjemsplass, og at det er over 150 kommuner i Norge som ikke har en plan om å bygge flere heldøgns omsorgsplasser innen 2030.

Høyre mener at det må bygges flere sykehjemsplasser og omsorgsboliger i kommunene, og at eldre og pårørende må sikres forutsigbarhet og trygghet i møte med alderdommen. Derfor foreslår vi i dag – og vi står alene om det forslaget – å øke det totale antallet sykehjemsplasser og omsorgsboliger i kommunene, og at det kravet skal videreføres. Det er et krav som sørger for at vi har en sikkerhetsventil med tanke på å møte behovene framover, slik at vi sikrer at eldre som trenger det, får en sykehjemsplass, og at man ikke bare skal vedlikeholde og rehabilitere, men faktisk øke det totale antallet.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [12:41:37]: Det virker som om debatten er i ferd med å ebbe ut. Jeg har lyst til å takke komiteen for en god budsjettdebatt og for et godt år. Vi er en bra gjeng, rett og slett. Så vil jeg gi en stemmeforklaring.

Når det gjelder anbud på blåreseptmedisiner, er vi i innstillingen helt tydelig på at vi er svært usikre på konsekvensene av det regjeringen nå innfører. Det virker

ikke å være forsvarlig utredet, det har ikke vært på reell høring, og vi er rett og slett veldig usikre på hva dette har å bety for pasientenes tilgang til den medisinen de trenger. Derfor støtter vi de løse forslagene, nr. 44 og 45, som Fremskrittspartiet har fremmet i dag. Hvis vi blir kritisert for det av regjeringen, sender jeg den kritikken tilbake med én gang: Når man innfører den typen ting, får man virkelig legge alle konsekvensene på bordet først, slik at vi er sikre på hva vi faktisk vedtar her i Stortinget.

Representanten Olaug Bollestad var inne på primærhelseteamene, og jeg vil også nevne det. Jeg synes det er svært skuffende at man ikke sikrer en overgangsperiode for dette veldig gode prosjektet, som handler om å gi gode tjenester på fastlegekontoret, i et tverrfaglig samarbeid. Jeg har selv vært på Brumunddal legesenter, og også på et legesenter her i Oslo: Det er helt fantastisk å se hvordan det gir helhetlig hjelp, kanskje til de aller svakeste – de som trenger mye hjelp, de som er kronisk syke og trenger god oppfølging i primærhelsetjenesten. At man ikke sikrer en overgangsordning, men har tenkt – virker det som – å innføre det samme om et års tid, er på en måte litt smålig. Er det fordi man ikke vil si at dette var et godt prosjekt fra den forrige regjeringen, og at primærhelseteam funker? Jeg stiller spørsmål ved det.

Vi vil også støtte forslag nr. 47, fra Venstre, som er fremmet i dag. Det handler om en strategi for antibiotikaresistens. Det går veldig sakte med det arbeidet. Et arbeid var igangstartet da vi gikk ut av regjering. Antibiotikaresistens er virkelig en av våre største helsefarer, om ikke den største. Det nytter nesten ikke å motta kreftbehandling eller noen annen type behandling og kirurgi i Norge hvis vi ikke har virksom antibiotika tilgjengelig – antibiotika som vi ikke er resistent mot. Derfor støtter vi forslaget til Venstre, og vi mener at den strategien må komme på plass, jo før jo bedre – helst i første halvår, ikke i annet halvår. Vi må i hvert fall håpe at regjeringen leverer på det Venstre ber den om.

Marian Hussein (SV) [12:44:53]: Det var egentlig representanten Svardal Bøe og Høyre som fikk meg til å tegne meg på nytt. Vi kan vel si at partiet Høyre ikke er kjent for å ha bygget ut velferd, eller at de ser positivt på fellesskapsløsninger. Under Solberg-regjeringen så vi også hvordan partiet Høyre faktisk bygde ned velferd, og kanskje ikke ivaretok de svakeste i samfunnet, med kutt i brillestøtte og karensår i AAP-ordningen.

Jeg er stolt over at det flertallet vi fikk i 2021, nå brukes til å bygge ut velferd, til å sikre at vi faktisk får en tannhelsetjeneste og en tannhelsereform. Et av gjenomslagene SV har hatt hittil i år, er at vi til sammen har sikret en milliard mer til munnhelsetjenesten, slik at personer som Anniken eller de eldre, som representan-

ten Svardal Bøe trakk fram, får mulighet til å få et godt liv med en god munnhelse.

Det er viktig å vise at det i politikken er i de ulike budsjettene man ser hvem det er som faktisk ønsker å bygge ut velferd, bygge samfunn og satse på bedre trygghet til mennesker. I dette budsjettet har vi sikret 300 mill. kr til at tannhelsetjenesten i det offentlige faktisk får mer ressurser til å kunne ansette flere mennesker og til å kunne sikre at de som har rettigheter under dagens lov, som eldre og mennesker med ulike rus- og psykiske utfordringer, får den hjelpen de har krav på. Dette vil gi fylkeskommunene bedre muligheter, istedenfor at man i en parallell verden kanskje hadde opplevd kutt på mer enn en milliard, med Høyres alternative budsjett.

Med det takker jeg også komiteen for en god debatt.

Seher Aydar (R) [12:47:24]: Jeg tegnet meg egentlig til en stemmeforklaring, men jeg tror jeg må kommentere andre saksfelt litt allikevel.

Til stemmeforklaringen først: Rødt kommer til å støtte forslaget i innstillingen om primærhelsetjenesten. Det kommer vi til å stemme for. Vi kommer også til å støtte de løse forslagene om blå resept og antibiotikaresistens. Vi synes, i likhet med flere, at blåreseptordningen må evalueres før man kan sette flere ut på anbud.

Jeg må kommentere det representanten fra Arbeiderpartiet sa om at kvinnehelse er høyt prioritert av regjeringen. Jeg vil heller si at det er behov for enormt mye mer prioritering av kvinnehelse. Store kunnskapshull og sviktende tjenestetilbud gjør at kvinner kommer dårligere ut enn menn i helsetjenestene. Kvinner blir nedprioritert i helseforetakene. Jeg synes det er fint å høre at regjeringen skal komme med tiltak for å styrke fødsel og barsel, men jeg mener at det ikke kan gjøres med mindre man ser på finansieringsordningen til sykehusene, og det må også komme på plass. Mange kvinner blir stående uten helsetilbud, og da er det viktig at de faktisk får det tilbudet de trenger. Rødt bevilger 187 mill. kr mer til forskning og tiltak innen kvinnehelse og reproduktiv helse, for vi mener at man trenger å prioritere både kunnskapen og også pengene for å sørge for at den blir brukt.

Så må jeg kommentere innlegget til representanten fra Senterpartiet om Helse nord, om at Senterpartiet ikke vil sentralisere sykehus, og om tryggheten til befolkningen. Jeg mener at det i så fall er veldig bra, men da må det være reelt. Da trenger befolkningen i nord tryggheten i at stortingsflertallet i dag sier at de ikke skal miste en eneste akuttfunksjon eller fødeavdeling. Det kommer til å være behov for å se på veldig mye mer, som hvordan det skal prioriteres og organiseres, for sykehus er så mye mer enn det, men det å gi befolkningen i nord den tryggheten mener jeg bare skulle mangle. Det må på

plass hvis de mener alvor med at også befolkningen i nord fortjener den tryggheten. Det gjelder egentlig både Høyre og Senterpartiet, som har sagt fine ting om det behovet. Da må man faktisk sette handling bak de ordene.

Helt til slutt synes jeg det er interessant å høre representanten fra Høyre si om tannhelse at de er mer opptatt av tilbudet til dem som trenger det mest. Dette skulle også jeg ønske var en realitet, men det er det jo ikke. Mennesker som har rett på tannhelsehjelp, skal få det gjennom en post som finnes til stønader i helsebudsjettet. Det er penger som går til det. Høyre kuttet i de pengene da de satt i regjering, som har gjort at det har blitt underfinansiert, og det var allerede vanskelig å komme gjennom det nåløyet. Høyre bør i så fall sette av de pengene, slik de snakker om.

Bård Hoksrud (FrP) [12:50:42]: Det er fantastisk å høre på representanten Mossleth, fra Senterpartiet. For over 20 år siden ble reformen om helseforetakene vedtatt. Det har skjedd mye siden den tid. Jeg føler Senterpartiet er litt som de to gamle, gretne gubbene på The Muppet Show, som sitter og følger med og bare er kritiske til alt og alle.

Verden har gått videre, vi må gå videre, og det betyr faktisk at Fremskrittspartiet i lang tid nå har vært tydelige på at vi ønsker å avvike helseforetaksmodellen, nettopp fordi vi ser at det er en dårlig modell, og den fungerer ikke etter intensjonen lenger. Det er bra.

Så er det jo morsomt: Høyre var her, med representanten Svardal Bøe, som var veldig tydelig på at vi skal bygge flere nye plasser, men Høyre har ikke lagt inn en eneste krone mer for å bygge sykehjemsplasser. Det betyr at det blir færre rehabiliterte.

Fremskrittspartiet tar konsekvensen av at vi faktisk sier at vi skal bygge flere nye plasser, og vi må rehabilitere, og vi må også sørge for mange av dem som har funksjonsnedsettelse og er unge personer med psykisk utviklingshemning, som altså står år ut og år inn og venter på å få en omsorgsplass. Det har Fremskrittspartiet tatt høyde for, og derfor har vi lagt inn 250 nye plasser, også for å sikre at den gruppen skal få boligen sin, som de har ventet på i mange år. Det handler om vilje til å prioritere og si at dette vil vi.

Det er i realiteten bare Kristelig Folkeparti i denne salen som har lagt inn lite grann ekstra penger utover det som ligger inne fra regjeringen – og Fremskrittspartiet, som har sagt at dette er viktig, dette vil vi satse på, og dette skal vi bygge opp.

Så må jeg innom representanten fra Arbeiderpartiet, som liksom er opptatt av kvinnehelse. Det er kjempebra, men de har altså lagt ned ABC-klinikken. For meg er det et tilbud som er viktig for mange kvinner. Det er kjempebra at et kompetansesenter for endometriose

kommer på plass. Det er vi helt enige om. Men samtidig legger de ned Nasjonal kompetansetjeneste for gynekologisk onkologi, og så skal de lage et nettverk – og det er fordi det er ti år. Det er realiteten; det er det som ligger der. Det blir altså ikke lenger, og da har man opprettet et, og så har man lagt ned et. Det er mange kvinner som har hatt kreft og har senskader, som faktisk trenger mer klinisk forskning på dette. Det er det som nå blir redusert, og tilbudet kommer til å bli helt annerledes enn det har vært.

At denne regjeringen satser voldsomt på kvinnehelse, er en sannhet med store modifikasjoner når representanten fra Arbeiderpartiet var så høy og mørk.

Som sagt, jeg håper flertallet i denne sal snur seg om og ser at de bør støtte Fremskrittspartiets forslag om å bygge flere plasser, for behovene kommer til å bli store, og vi trenger både nye og rehabiliterte. Det handler om vilje til å prioritere, og det har Fremskrittspartiet.

Even A. Røed (A) [12:53:56]: Flere har vært opptatt av rus, og jeg deler engasjementet til bl.a. representanten Bruflot. Hun etterspurte forebyggings- og behandlingsreformen. Den kommer selvsagt, og vi er i full gang med å jobbe med den. Den kommer til å bli viktig nettopp fordi vi trenger et behandlingstilbud som er bedre enn det er i dag.

Så til virkemidler: Arbeiderpartiet har vært klokkeklare på virkemiddelbruk overfor mennesker som bruker rus. De skal være forholdsmessige. Det har jeg sagt tidligere, og nå har jeg også sagt det fra talerstolen. Det mener jeg er en forutsetning for all mulig bruk av tvangsmidler, om det handler om rusavhengige eller andre.

Så til anbudet, som er blitt referert til her over flere runder, fra Helse sør-øst: For det første har det akkurat kommet, så detaljene i det er selvfølgelig vanskelige å kommentere. Det som er verdt å kommentere, er at det tidligere anbudet har dreid seg om hovedtyngde på ni og tolv måneder. Det nye anbudet dreier seg om tre, seks og ni måneder. Det vil si at selv om antallet plasser er lavere, vil behandlingsskapiteten kunne bli høyere fordi man har større pasientgjennomstrømming i en sann type anbud enn i det andre.

Vi kan godt diskutere hvorvidt vi skal organisere behandlingstilbudet på den ene eller andre måten. Det tror jeg det er veldig lurt at det er en kunnskapsbasert tilnærming til, og det er jeg trygg på at Helse sør-øst også legger til grunn. Det er en forventning om at det medfører at vi har en behandlingsskapitet som gjør at man får den hjelpen man trenger, på den tiden man trenger den, og at det følges opp på en god måte.

I tillegg ligger det i anbudet at det også skal være individuelle ordninger, for det er noen som trenger be-

handling med lengre horisont enn ni måneder. Derfor er individuelle ordninger også viktige.

Jeg mener det er kjempeviktig at vi i diskusjonen rundt sånne typer saker faktisk forholder oss til det som er fakta, for det blir bedre debatter av det. Da er det også viktig å lese detaljene i det anbudet som har kommet fra Helse sør-øst. Jeg ser fram til å følge opp det videre.

Det har vært mye diskusjon om fritt behandlingsvalg, og vi har en tendens til å blåse det opp på den ene siden når vi prater om hvordan det utfordrer den offentlige helsetjenesten, og så blåser man det opp på den andre siden når man snakker om hvor mye det har å si for antall plasser og behandlingsskapitet i vår felles helsetjeneste. Jeg tror det er fint om vi legger oss på den fornuftige linjen. Fritt behandlingsvalg dreier seg om 25 000 pasienter. Vår felles helsetjeneste dreier seg om 2 millioner pasienter. Det er utrolig viktig å ha med seg at hovedvekten av behandlingen skjer i de offentlige helsetjenestene. Det vil også gjøre at vi kan absorbere de pasientene vi trenger, inn i vår felles helsetjeneste og levere gode, trygge helsetjenester også for framtiden.

Truls Vasvik (A) [12:57:11]: Da komitéleder Trøen sa at vi nærmet oss slutten, trodde jeg på det og tegnet meg. Så ser jeg at vi har klart å provosere fram noen flere, men det er nå så.

Jeg vil svare ut et par av tingene som har kommet fram. Representanten Hjemdal tok opp dette med et bredt forlik – at hun hadde fått en kald skulder fra alle andre partier. Da er det vel kanskje tilnærmingen til forlik som er litt spesiell – når alle andre sier nei. Det er klart at når forliket er basert på at man skal begynne med Fremskrittsparti-politikk, og så skal vi se hvor langt vi kommer, er det krevende å forholde seg til ordet «forlik». Jeg vil bare påpeke det.

Representanten Wold brukte ordet «korstog» – ikke mindre enn det – om regjeringens politikk mot private. Det er en voldsom ordbruk rett før jul. Med all respekt: Det er ikke riktig. Det kjøpes mye av det offentlige. Det skal vi fortsette med. Da fritt behandlingsvalg ble tatt bort, økte også innkjøpene med 10 pst. fra Helse sør-øst. Vi skal ha både ideelle og private aktører framover, men på det offentliges premisser.

Så fortsetter representanten Wold med å si at det ikke betyr noe hvem som utfører tjenestene så lenge folk får hjelp, og det er nettopp poenget. Folk må få hjelp, og noen folk må gi den hjelpen. Når vi mangler ansatte, er det viktig at vi prioriterer bruken av de ansatte riktig. Derfor er det viktig at vi har kontroll på dette.

Jeg regner med at representanten Svoldal Bøe, akkurat som vi gjør, gleder seg voldsomt til tannhelseutvalgets rapport. Da skal vi ta tak i problemet til både Anniken og flere. Det blir bra.

Svardal Bø fortsetter i sin iver med å kritisere oss i regjeringspartiene, også når det gjelder bevilgninger til sykehjemsplasser. Jeg sier som sist: Vi har tillit til våre lokalpolitikere, de vet hva som fungerer best i sin kommune. Jeg er helt sikker på at iallfall Arbeiderpartiets folk vil prioritere riktig. Vi er veldig klar over utfordringsbildet i mange kommuner.

Til primærhelseteam: Det var en forsøksordning. Noe av poenget med en forsøksordning er at den skal være tidsbegrenset, og vi skal teste ut forskjellige ting. Det var en varslet nedtrapping, og nå har vi fått en nedtrapping, inkludert økonomi, som varer fram til 1. juli 2024. Det kom ikke som noe sjokk. Samtidig legger en endring og styrking av pasienttilpasset basistilskudd bedre til rette for at kontoret kan hente inn annet personell generelt. Derfor er det viktig å ta med dette og se på det som en helhet når vi skal behandle den saken.

Til Venstres løse forslag om antibiotikaresistens: Det er allerede svart på av statsråden i et spørsmål fra representanten Bollestad 27. november 2023, og er godt ivaretatt der. Til kompetansetjenesten, fra Hoksrud på slutten – denne raljeringen med tiårshorison: Det var også sånn det var da de selv satt i regjering.

Helt til slutt: Takk for debatten. Det var en økning av lydnivået etter hvert, det er et godt tegn. Jeg tillater meg å si det mange har sagt: Vi står her og diskuterer viktige saker for norsk helsevesen samtidig som bombene faller i Gaza. Vi blir minnet på det i avisen hver dag – vi ser det utenfor vinduet her i salen. Vi er nødt til å ta tak i det, og jeg er glad for at Norge står i front.

Kari Henriksen hadde her overtatt presidentplassen.

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [13:00:31]: Jeg skal gi en liten stemmeforklaring, og jeg har noen kommentarer.

Representanten Vasvik sier at primærhelseteam var et prøveprosjekt. Prøveprosjekter som er gode, og pilotprosjekter som er gode, er det klokt å fortsette med. Vi inviterte flere til å møte noen av disse helseteamene. Det var én representant fra Senterpartiet som møtte, ellers var det bare opposisjonen.

Da har jeg en historie om en pasient. Det var tre til å ta seg av ham fordi det krevde så mye. Vedkommende skadet seg, klorte seg i ansiktet og trengte masse folk rundt seg. Så kom det inn et team, det var flere øyne, flere folk, som så, man la pasienten i narkose og fant ut at alle tennene måtte ut. Han hadde tanninfeksjon langt ned i tannbeinet. Etter det kunne han bo i fellesskap med andre uten så mye folk rundt seg. Det er det vi snakker om i primærhelseteam: å møte hele pasienten. Det at vi velger å la det stå ubrukt nå, fra 2024 til 2025, er det

ingen andre enn dem som har minst, som taper på. Det er uklokt å legge ned.

Jeg har noen kommentarer til, og det er til representanten Hoksrud: Det høres ut som det kun er Fremskrittspartiet som gjør noe når det gjelder helse og eldreomsorg. Det er det altså ikke. Det nytter heller ikke, som representanten Vasvik sa, å komme og be om et forlik – hvis vi bare gjør sånn som vi vil, skal vi få til et forlik. Forlik handler om å stille null, og så forhandler vi ut ifra det hvis vi skal få til noe. Det mener jeg at de eldre i dette landet hadde fortjent.

Så mener jeg at vi i fellesskap må se nærmere på Husbanken. Hvis fleksibiliteten øker og flere får støtte, er det flere – og da snakker jeg ikke bare om eldre – som får mulighet til å bo i egen bolig, og vi som offentlig etat slipper å være de som leier ut til folk som faktisk hadde hatt lyst og evne til å eie sin egen leilighet. Det er også å løfte folk.

Til slutt en stemmeforklaring: Selv om jeg har fått til svar fra statsråden at de jobber med en plan for antibiotikaresistens, stemmer Kristelig Folkeparti for de løse forslagene nr. 44, 45 og 47.

Lisa Marie Ness Klungland (Sp) [13:03:22]: Eg vil starta med å takka representanten Hoksrud for ei avklaring. Det kan jo vera krevjande for oss å forhalda seg til vingling.

Eg tenkte eg skulle gjera to ting. Den fyrste er å leva opp til Hoksruks bilete av oss senterpartistar som gretne, og den andre er ei så uvanleg øving som å tenkja høgt på talarstolen.

Det har vore ein interessant debatt i dag. Me har hatt vidt forskjellige diskusjonar, men det er interessant å høyra kor lite reelle nye løysingar det kjem. Situasjonen me står i i dag, er jo annleis. Me har mangel på helsepersonell – det nyttar ikkje å spytta inn uendeleg med pengar – me har auka spesialisering, og me har ein enorm framgang i teknologi, i tillegg til sentralisering. Det er ein dårleg kombinasjon. Helsepolitikk er ikkje eit vakuum. Det handlar om mange område.

Så synest eg det er litt interessant å høyra på opposisjonen. Nokre delar av opposisjonen er litt som å høyra scenen med Anakin Skywalker, eller Darth Vader, i Star Wars, når han roper «more» – beklagar dersom eg «spoilar» heile Star Wars for dykk her, forresten. Andre kuttar i tiltak som er retta mot område med fraflytting. Me veit at det å byggja opp distrikta er å styrkja helsevesenet, og det er å skapa likeverdige tenester. Folk vil som oftast jobba der dei bur, og då er det viktig med desentralisert utdanning, arbeidsplassar og kompetanseutvikling på arbeidsplassen, og at me har ein god distriktpolitikk som f.eks. å halvera maksprisen på FOT-ruter eller å halvera maksprisen for barnehageplass.

Me treng ei endring i finansiering og styring av helsevesenet, me treng gode stadlege leiarar, og me treng mindre byråkrati. Sidan me òg står her i dag og diskuterer offentleg versus privat: Er det sånn at private lik-som har ei utømmeleg mengde med helsepersonell? Det trur eg ikkje. Debatten hadde nok tent på at me såg dei same utfordringane, og at me saman fann nye løysingar på nye problem.

Så vil eg avslutta med å ønskja dykk ei god jul, og så får me håpa at me får eit betre 2024 enn 2023 var.

Erlend Svardal Bøe (H) [13:06:10]: Jeg skulle gjerne hatt mer enn en kort merknad, men sånn er det.

Jeg vil bare svare ut noen ting. Først til representanten Hussein: Det hadde vært fint hvis SV var like opptatt av hvordan velferd finansieres, som hvordan velferd utvides. Da tror jeg det kunne ha blitt veldig bra. Det er faktisk sånn at vi i Høyre prioriterer, og det er klart at når en i regjering velger å prioritere de friskeste pasientene i tannbehandlingen, de som er fra 21 til 25 år, og ikke prioriterer eldre og dem som sliter med rus, så går det i feil retning.

Til representanten Vasvik: Det handler ikke om tillit, det handler om hvilke krav vi fra Stortinget stiller til de statlige tilskuddsordningene vi har her.

Jeg har blitt gjort oppmerksom på fra komitelederen at jeg har glemt å si en ting, og det er å takke statsråden for samarbeidet i året som har gått, i mange krevende saker. Det vil jeg gjerne gjøre – på vegne av komitelederen også, sånn at jeg har husket på det.

Sandra Brufbot (H) [13:07:21]: Nå er jeg midt mellom representantene Svardal Bøe og Hoksrud på slutten, men legg merke til det, gutter, at jeg har 3 minutter igjen.

Det er betryggende å høre det Arbeiderpartiet sier om tvangsmiddelbruk. Det som bekymrer meg, er at Senterpartiet er på en helt annen linje, med justispolitikere som sier at det er et paradoks at vi ikke kan ta tilfeldige spyttprøver av folk på gaten når vi mistenker at de bruker rusmidler, for vi tar jo promilleprøver av sjåførere. For å si det sånn: Vi heier veldig på Arbeiderpartiet i den dragkampen, og det er betryggende å høre at de er så tydelige når det gjelder tvangsmiddelbruk, og sier at det skal være forholdsmessig.

Ja, anbudet til Helse sør-øst er annerledes, for det er færre døgnplasser, men kortere opphold. Men minus og minus blir ikke pluss i dette tilfellet. Bekymringen er at tre til seks måneder er for lite. Det er for korte opphold, nettopp fordi sjansen for å holde seg rusfri øker jo lenger man er rusfri. Dette er i tillegg pasienter som i mange tilfeller har ødelagte relasjoner, og bare det å få den relasjonen som trengs for å få nok god hjelp til holde seg rusfri lenge og til å klare å være det også når man er ferdig i behandling, tar tid.

Gjennomstrømmingen går opp, men det viser ikke nødvendigvis at kvaliteten er god, eller at de blir rusfrie. Dette er paradoksalt nok motargumentene når Høyre og andre vil måle ventetider og få dem ned: Ja, men det er ikke nødvendigvis bra med korte ventetider hvis det skyldes at behandlingen er raskere og kortere. Det er vi helt enige om, men plutselig er det et argument for at anbudet fra Helse sør-øst kanskje er bedre enn det forrige. Den vil jeg ikke helt være med på.

Vi er alvorlig bekymret for at det blir færre døgnplasser i rusomsorgen. Vi håper også at tallene ser annerledes ut når anbudsrunden er ferdig, for det vet jeg at det er åpent for. Det kommer vi til å følge veldig nøye med på.

Presidenten [13:09:29]: Representanten Bård Hoksrud har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Bård Hoksrud (FrP) [13:09:41]: Det er snakk om de gamle, gretne gubbene, men de er ikke alltid sure, de heller da. De smiler litt av og til, de også, så det er bra.

Når det er snakk om vingling, mener jeg at når man har holdt på i over 20 år, er det faktisk av og til smart å spørre seg selv: Bør dette være noe som fortsetter, eller ikke? Og når man snakker om vingling, er kanskje ikke Senterpartiet de rette til å snakke om det. Bare kort tid før valget sa man at hvis drivstoffprisen ble over 20 kr, skulle man ikke sitte i regjering, og man har sagt at det ikke blir noen nedleggelse av akuttmottak eller fødeavdelinger i Nord-Norge. Realiteten er at de ikke ville støtte et forslag fra Fremskrittspartiet den 4. desember, som ville sagt klart og tydelig: Vi slutter å bruke masse energi og masse byråkrati på noe vi egentlig er uenig i. Det hadde vært smart. Så vingling – ja, ja. Jeg er ikke sikker på om Senterpartiet er det spøtt bedre; de er kanskje mye verre.

Presidenten [13:10:48]: Representanten Truls Vasvik har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Truls Vasvik (A) [13:10:55]: Denne gangen klarte jeg å vente på Svardal Bøe og Hoksrud, så de er nå tomme for taletid. Det er et godt tegn.

Representanten Svardal Bøe sier at dette ikke er snakk om tillit til våre lokalpolitikere. Jo, det er nettopp det det er. Hvis vi mener at vi er nødt til å stille krav fra Stortinget for at lokalpolitikere skal gjøre som vi tenker, er det et spørsmål om tillit. Kommunene og KS ber om mer fleksibilitet, for det er faktisk forskjell på Tromsø, Vinje og Oslo. Vi må forutsette at våre lokalpolitikere vet sine egne innbyggers beste.

Til Hoksrud: Når man begynner å komme inn på drivstoffpriser i helsedebatten, tenker jeg det er på tide at vi avslutter den.

Fra denne salen – og jeg regner med at jeg har hele salen med meg når jeg sier dette – og til dem som er på vakt i jula: God vakt!

Presidenten [13:11:37]: Representanten Siv Mossleth har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Siv Mossleth (Sp) [13:12:00]: Drivstoffprisene har ørlite å gjøre med helsedebatten, i og med at ambulanser og alt sånt stort sett går på bensin eller diesel.

Jeg må bare gjøre representanten Hoksrud klar over et par ting: Det første er at Senterpartiet skal ha sagt at vi ikke ville være i en regjering som øker drivstoffavgiftene så mye at drivstoffet ville koste over 20 kr. Det har heller ikke Senterpartiet i regjering gjort.

Når det gjelder de samlede avgifter på bensin, var de høyere i alle de årene som Fremskrittspartiet satt i regjering eller støttet budsjettet. Det samme gjelder for diesel- og årsavgiften. Jeg har en tabell på dette som jeg skal sende til representanten Hoksrud straks.

Presidenten [13:13:04]: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Sak nr. 2 [13:13:09]

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Helse- og omsorgsdepartementet (Innst. 144 S (2023–2024), jf. Prop. 18 S (2023–2024))

Presidenten [13:13:25]: Etter ønske fra helse- og omsorgskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringa.

Videre vil det ikke bli gitt anledning til replikker, og de som måtte tegne seg på talerlista utover den fordelte taletid, får også en taletid på inntil 3 minutter.

Truls Vasvik (A) [13:13:58] (ordfører for saken): En velferdsstat som vår er avhengig av et trygt og kvalitativt godt sykehusstilbud i hele landet. Sykehusøkonomien må da være god nok, og den må også ta høyde for pris og kostnadsvekst og legge til rette for økt aktivitet.

Helse nord står i en særlig krevende stilling – det har vi allerede pratet mye om i dag. Det gjelder både rekruttering av personell og økonomi, og det har jeg som sagt selv fått se når jeg har reist nordafor nå. Derfor er det riktig og viktig at vi også i nysalderingen øker bevilgningen til Helse nord.

Med 200 mill. kr ekstra i vedlikeholdsmidler bidrar vi til å gjøre det mulig å gjennomføre nødvendig vedlikehold av bygg og medisinsk-teknisk utstyr. Der er jeg helt overbevist om at vi alle vet at behovet er stort, og nå blir det muligheter til å gjøre det litt bedre.

Med 208 mill. kr til helikopterlandingsplasser i Namsos, Kirkenes og Hammerfest bidrar vi også til å sikre trygge og gode helsetjenester i hele landet. Det er derfor helikoptrene våre skal lande iallfall så nær sykehusene som mulig, og ikke på nærmeste flyplass som er langt unna.

Vi har akkurat debattert budsjettet for neste år. Det er vel litt av den berømte luften som siger ut av ballongen, men jeg vil påstå at iallfall denne saken gjør at inngangen til 2024 blir litt lettere.

Bård Hoksrud (FrP) [13:15:25]: Jeg klarte å bruke opp tiden min i den forrige saken. Her er det nye muligheter, men jeg tror ikke jeg skal gjøre det. Jeg skal bare redegjøre veldig kort.

Vi har i den forrige debatten hatt en diskusjon som handlet om hvilke forutsetninger sykehusene og helsevesenet vårt skal ha i 2024. Det som bekymrer meg, er at vi ser at underskuddet er på over 1 mrd. kr i helseforetakene. Det bekymrer Fremskrittspartiet veldig mye, for det betyr at man har et underskudd som man også må ta med seg i 2024 med de utfordringene som man vet at sykehusene står overfor. I fjor kom det ekstra penger, så det er mulig å legge inn ekstra penger, sørge for å gjøre noe med de enorme underskuddene som er i sykehusene, gi sykehusene en mulighet til å gå inn i 2024 med et mindre underskudd og sørge for at de er rustet til å møte de behovene som vil komme til neste år.

Jeg tror ikke jeg skal redegjøre for noe mer, for ikke å provosere komiteen mer enn det jeg gjorde i den forrige saken. Men jeg ønsker å ta opp Fremskrittspartiets forslag i saken.

Presidenten [13:16:30]: Representanten Bård Hoksrud har tatt opp det forslaget han refererte til.

Statsråd Ingvild Kjerkol [13:16:44]: Forslaget til budsjettendringer som Stortinget behandler i dag, er en revidering av budsjettet for 2023. De fleste forslagene er tekniske endringer. Jeg vil likevel trekke fram noen av forslagene og kommentere dem litt nærmere.

Det er viktig at vi har et godt helsetilbud og god beredskap i Nord-Norge. Helse nord og Helse Midt-Norge har hatt behov for å oppgradere landingsplassene sånn at helikoptre kan lande ved sykehusene i Namsos, Hammerfest og Kirkenes. Kostnadene for landingsplassene har økt i 2023, bl.a. på grunn av nye krav fra luftfartsmyndighetene. Regjeringen foreslår derfor å bevilge 46 mill. kr til Helse Midt-Norge og 162 mill. kr til Hel-

se nord for å sikre at den nødvendige utbyggingen av landingsplassene blir fullført.

Sykehusene har de siste årene stått i en økonomisk krevende situasjon. Helse nord har ekstra store utfordringer knyttet til rekruttering av personell og økonomi. Helse nord har fått i oppdrag å vurdere behovet for endringer i funksjons- og oppgavedeling. Det er godt kjent, og de arbeider med forslag til det, som vil bli sendt på høring i januar 2024. På bakgrunn av endelige forslag fra Helse nord, vil regjeringen deretter gjøre en helhetlig vurdering, og prosessen her er godt kjent. Regjeringen foreslår likevel å bevilge 200 mill. kr til Helse nord for å investere i nødvendig medisinsk utstyr og sørge for at nødvendig vedlikehold av bygg ikke stopper opp i den krevende situasjonen.

Denne regjeringen tar prevensjon på største alvor. Det er et pågående gonoréutbrudd, og regjeringen setter alle kondomer til verks for å bekjempe utbruddet. Regjeringen foreslår å bevilge 4 mill. kr til kondomordningen i Helsedirektoratet for å sikre et fortsatt tilbud om gratis kondomer.

Med det anser jeg budsjettåret 2023 som godt ivare tatt.

Presidenten [13:18:50]: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.

Sak nr. 3 [13:18:57]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Klima- og miljødepartementet, kap. 1429 Riksantikvaren (Innst. 141 S (2023–2024), jf. Prop. 21 S (2023–2024) kap. 1429)

Presidenten [13:19:08]: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 4 [13:19:14]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Kultur- og likestillingsdepartementet (Innst. 145 S (2023–2024), jf. Prop. 23 S (2023–2024))

Presidenten [13:19:22]: Ingen har bedt om ordet. Sakene nr. 5 og 6 vil bli behandlet under ett.

Sak nr. 5 [13:19:29]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Bevilgninger på statsbudsjettet for 2024, kapitler under Barne- og familiedepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 2 og 3) (Innst. 14 S (2023–2024), jf. Prop. 1 S (2023–2024))

Sak nr. 6 [13:19:56]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marie Sneve Martinussen, Hege Bae Nyholt og Tobias Drevland Lund om en opptrappingsplan for barnetrygden (Innst. 153 S (2023–2024), jf. Dokument 8:201 S (2022–2023))

Presidenten [13:20:17]: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten ordne debatten slik:

Debatten deles i to, slik at man først behandler budsjettkapitlene under Kultur- og likestillingsdepartementet, rammeområde 3, og deretter budsjettkapitlene under Barne- og familiedepartementet, rammeområde 2.

Taletiden vil bli fordelt slik i hver del av debatten:

Arbeiderpartiet 15 minutter, Høyre 15 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Fremskrittspartiet 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Rødt 5 minutter, Venstre 5 minutter, Miljøpartiet De Grønne 5 minutter og Kristelig Folkeparti 5 minutter.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – i hver del av debatten bli gitt anledning til et replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalsperson og inntil syv replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringa.

De som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletiden, får en taletid på inntil 3 minutter.

Grunde Almeland (V) [13:21:26] (komiteens leder): Jeg vil starte med å takke komiteen for et godt samarbeid både i året som er gått, og selvsagt i saken her i dag.

Det er på mange måter et godt år å være kulturpolitiker i. Vi har mye å være stolt over, alt fra en nobelprisvinner i litteratur til utrolig mange kulturarbeidere som har vist fram at det virkelig er liv i Kultur-Norge, etter flere tunge år der man bl.a. har måttet stenge ned og hatt for lite aktivitet.

Samtidig er det for veldig mange i kultursektoren fortsatt ganske trange kår. Mange i kultursektoren er tydelige overfor komiteen om at det trengs gode tiltak for å sørge for at vi fortsetter den gode stimen norsk kulturliv er inne i, og at det i framtiden fortsatt er mulig for norske kulturarbeidere og forfattere å vinne nobelpriser og mange andre priser.

Budsjettet vi skal diskutere i dag, har jeg som venstrerepresentant noen spørsmål til, for kultursektoren har et stort potensial for utvikling som regjeringen ikke makter å gripe fatt i. Det virker ikke som regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett for 2024 tar inn over seg det faktum at det å satse på utvikling av kulturell og kreativ næring kan styrke og berike hele det norske kulturlivet.

Vi har i dag et ubrukt mulighetsrom når det gjelder å styrke eksporten av norsk kultur for å nå nye marked-

er. Mulighetene for vekst og verdiskaping er stor, men Norge ligger i dag bak andre sammenlignbare land, som Sverige. Norge bør ha som ambisjon å ta en større del av det globale markedet for kreativ næring. For å få til dette må vi styrke vår innsats og sikre bedre tilrettelegging for vekst i næringen.

Jeg må si jeg savner en mer ambisiøs satsingsvilje i regjeringens forslag til kulturbudsjett. Det er nødvendig å styrke organisasjoner som arbeider for å legge til rette for internasjonal aktivitet og gjennombrudd gjennom prosjekter som er tilpasset de forskjellige bransjenes behov. Eksempelvis har organisasjoner tilknyttet nettverket Norwegian Arts Abroad en struktur som gjør dem til et effektivt virkemiddel for å tilrettelegge for å realisere den internasjonale satsingen.

Venstre foreslår i sitt alternative budsjett å styrke en rekke ordninger som legger til rette for profilering av Norge i utlandet. For å markere at det trengs en egen satsing på internasjonalisering og eksport, foreslår vi at det opprettes en egen post hvor de reelle tilskuddsmottakerne er flyttet over og styrket med friske midler.

I Venstre er vi overbevist om at økt forståelse for og satsing på kreativ næring og kulturen vår vil kunne gi oss et nyskapende og bærekraftig kulturliv. Vi mener også at det ligger stor kunstnerisk verdi i økt kultureksport, fordi det vil gi norske kulturaktører muligheten til både å gi og hente internasjonale impulser. Når det er vanskelige tider for kultursektoren, er nettopp det å finne flere bein å stå på veldig viktig.

Det siste året har vi sett store omstillingsprosesser i virksomheter som leverer på viktige kultur- og samfunnsoppdrag fra det offentlige. Store kulturinstitusjoner som Nationalteatret, Kode, Kilden teater og konserthus og Operaen i Bjørvika varsler om eller står midt i utfordrende omstillings- og nedbemanningsprosesser. Arbeidsgiverforeningen Spekter gjennomførte i september i år en undersøkelse som avdekket at mange av deres medlemmer innenfor kultursektoren står i en krevende økonomisk situasjon. Over halvparten sier det kan bli aktuelt å nedbemanne i året som kommer.

Det som gjør situasjonen enda mer alvorlig, er at 52 pst. sier de må holde ledige stillinger ubesatt. I tillegg sier 75 pst. at de må redusere bruken av frilansere og vikarer. Det betyr at det blir færre tilgjengelige oppdrag for dem som arbeider som profesjonelle utøvende kunstnere i dag.

Selv om kulturlivet sliter over hele fjøla, er det de nye og mindre etablerte aktørene som sliter aller mest. Det er en ærlig sak at regjeringen er uttalte motstandere av gaveforsterkningsordningen, men når de fjerner en ordning som har betydd så mye for veldig mange små og mellomstore kulturaktører som er svært sårbare for bortfall av også denne typen inntekter, hjelper det fint

lite å snakke varmt om at regionale kulturfond vil komme på plass en eller annen uvisst gang i framtiden.

Det er fortsatt mange utfordringer jeg håper kulturministeren tar på alvor – om ikke i dette budsjettet, så i hvert fall i året som kommer.

Jeg tar opp forslagene Venstre har sammen med andre, og forslaget Venstre alene står bak.

Presidenten [13:26:30]: Representanten Grunde Almeland har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Torstein Tvedt Solberg (A) [13:26:46]: Jeg vil faktisk starte med å gi Venstre ros for sitt kulturbudsjett. Venstre er jo en ensom svale på høyresiden og har påplussinger og satsinger på sitt kulturbudsjett. Jeg synes at det er en del bra, ganske mye bra faktisk, i Venstres alternative budsjett, men jeg har etter mange år her på Stortinget lært meg å lese alle detaljene – det med liten skrift i budsjettene. I Venstres budsjett ligger også djvelen i detaljene, for Venstre fortsetter sine ABE-kutt, som nå er oppe i 2 mrd. kr bare for neste år. Det er rart at en fortsetter med dette for kultursektoren når man vet hvordan det treffer, når det treffer institusjonene spesielt, som Venstre trakk bra fram i innlegget sitt, som er hjørnesteinen i norsk kulturliv. Jeg merker meg at når Venstre gjør sine ABE-kutt, skjerner de både helsesektoren og kriminalomsorgen. Når vi hører representantens innlegg, bruker han veldig store ord om behovet for satsing på kultur. Hvorfor er det da slik at Venstre ikke skjerner kulturen for sine ABE-kutt?

Grunde Almeland (V) [13:27:50]: Venstre har hatt ABE-kuttet inn i alle sine budsjetter og vist at vi klarer å sørge for å prioritere mer midler til kultursektoren også totalt sett. Det kommer vi også til å gjøre hvis vi igjen får overta kontorene i Kulturdepartementet.

Det er litt spesielt med kritikken som kommer, for det er riktig at regjeringspartiene har fjernet selve ABE-kuttet, men de innfører nye typer liknende kutt, som de kanskje maskerer på en litt annen måte. Et eksempel på det er det ganske store nedtrekket de tok på reiserelaterte utgifter i et budsjett, eller når de underkompenserer for prisveksten til samtlige kulturaktører i sine budsjetter. Veldig mange av kulturaktørene reagerer nettopp på at den prisveksten og kompensasjonen som er lagt inn, ikke tilsvarer de beregningene som regjeringen selv går ut med og sier at de forventer for 2024. Så her tror jeg representanten også må feie litt for egen dør.

Torstein Tvedt Solberg (A) [13:28:55]: Jeg feier mer enn gjerne.

Jeg mener det er veldig rart å blande sammen en teknisk beregning fra Finansdepartementet om pris-

vekst neste år med det Venstre og slik sett resten av høyresiden gjør, for det er politisk villet kutt. Og jeg synes det er interessant at Venstre i sitt innlegg var veldig opp-tatt av og bekymret for den omstillingen og nedbemanningen som Operaen, Nationaltheatret, Det Norske Teatret og andre små og store teater, museum og orkestre rundt omkring i landet nå står i. Det representanten glemte å si i innlegget, er at de nå sliter fordi det var åtte år med ABE-kutt. De nedbemanningene man nå ser, er i veldig stor grad arven etter de ABE-kuttene som Venstre hadde i regjering. Blir ikke representanten for Venstre mer bekymret når han ser konsekvensene ABE-kuttene har hatt for de institusjonene nå, når man da likevel velger å fortsette med dem?

Grunde Almeland (V) [13:29:53]: De totale tallene betyr faktisk noe. Det at det totale nedtrekket for kulturinstitusjonene blir større, betyr noe. Det gjør situasjonen vanskeligere for dem. At Venstre har vært med på et ABE-kutt og også har det inne i budsjettet, er vi helt klare på. Det har vi vært ærlige på. Men vi har en rekke andre ordninger som også tilfører nye, friske midler til de samme aktørene. Et eksempel på det er gaveforsterkningsordningen. De aktørene som representanten nå snakker om, er veldig tydelige på at bortfall av den er en av de store og kraftige årsakene til at de har problemer med å besette stillinger som de gjerne skulle ha besatt, eller til å kunne gjøre de satsingene de ønsker i de kommende årene. Den totale rammen betyr noe. De nedtrekkene som regjeringspartiene gjorde på reiseutgifter, som ikke var reelt målt, bidrar også til den vanskelige situasjonen som de står i.

Torstein Tvedt Solberg (A) [13:31:02]: Jeg merker meg at representanten ikke svarer på det som er mitt spørsmål, for mitt spørsmål handler om bekymringen som Venstres alternative budsjett ville gitt hvis en hadde vedtatt det, for en fortsetter jo med reelle kutt. Når det gjelder de tekniske beregningene som har vært kritisert, har regjeringa vist at hvis de beregningene ikke stemmer, vil en rette opp i det. Gaveforsterkningen som det vises til, er sånn sett spillemidler. Det Venstre gjør – virker det som på svaret – er å ta inn med osthøvelkutt massevis av penger som en deler ut litt som småpenger her og der og forventer at kulturlivet skal bli glad, men samtidig driver en med ganske tydelige og markerte kutt rettet mot institusjonene – og de treffer og rammer veldig hardt. Så jeg vil til slutt spørre igjen: Blir en ikke bekymret når en ser konsekvensene og vet hvilke konsekvenser et sånt ABE-kutt på nesten 2 mrd. kr ville fått for disse institusjonene?

Grunde Almeland (V) [13:32:03]: De totaltallene som representanten her kommer med, må korrigeres.

Det totale ABE-kuttet er et annet tall enn det som rammer kultursektoren, de rammene vi her snakker om totalt. Jeg er bekymret når kulturaktørene der ute sier at de ikke får budsjettene sine til å gå opp. Det er nettopp derfor jeg svarer representanten med å si at det handler om den totale måten man budsjetterer på. Venstre er åpen og ærlig om det politiske ABE-kuttet vi tar, men vi sier også at vi sørger for å føre mer penger inn på kulturbudsjettet totalt sett. Så kulturlivet i Norge kommer bedre ut med de ordningene som Venstre legger fram, enn det som er regjeringens alternativ. Det jeg kritiserte, var at når representanten står her og stiller spørsmål ved ABE-kuttet, glemmer han helt alle de ganske maskerte og skjulte kuttene han foreslår i sitt eget budsjett.

Presidenten [13:33:11]: Replikordskiftet er over.

Torstein Tvedt Solberg (A) [13:33:16]: Verden er mer urolig enn på lenge. I flere land ser vi at antidemokratiske bevegelser får roffeste og makt, det er krig i Ukraina – i vårt eget nabolag – Midtøsten er i full fyr, og grusomhetene i Gaza bare fortsetter. Samtidig ser vi økende forskjeller, der dyrtid, høye renter og stigende priser får hver og en av oss til å kjenne på om vi har råd, og hva vi skal prioritere. Kort sagt så stormer det.

Når det stormer i verden, er det viktigere enn noen gang at vi har tro på å dempe konflikt, at vi prøver å forstå hverandre i stedet for å gå i hver vår skyttergrav. Skal vi få til det, trenger vi kulturen, for her kommer kulturen inn – i hovedrollen. I stormen søker vi mot det som binder oss sammen, alt det vi har til felles. Derfor trenger vi ikke mindre, men mer kultur nå i krisetider – mer kultur som binder folk sammen og fyller livet vårt med innhold, og som gir fellesskap og møteplasser som bare blir viktigere og viktigere.

Derfor er jeg ekstremt stolt av det ambisiøse kulturbudsjettet denne regjeringa har lagt fram. Se bare på satsingen mot barn og unge. Mange unge lever store deler av livet sitt på digitale flater. De overøses med reklame og informasjon. De leser stadig mindre og bruker stadig mer tid på sosiale medier. Det trengs en helhetlig politikk for å møte dette.

Derfor er det så ekstremt viktig at vi nå sikrer at fritidsaktivitetene ikke blir dyrere, men at det blir mer til fritidskasser og idrettens innsats for å holde prisene nede. Vi innfrir på full momskompensasjon også i år, og ordningen er økt med 750 mill. kr siden vi tok over. Derfor er det også viktig at vi øker innkjøpsordningen for skolebibliotekene, sånn at enda flere får tilgang til bøker. Derfor er det så viktig at det skapes og finnes kunst og kultur i hele landet.

Kulturpolitikken er viktigere enn noensinne. Jeg må si jeg er glad for at det er nettopp Arbeiderpartiet som styrer. For når lesertallene går ned og Pisa-tallene viser

at barna blir dårligere til å lese, er ikke løsningen dyrere bøker, som Høyre foreslår gjennom å legge moms på bøker. Og når flere kulturinstitusjoner melder om at de må nedbemanne etter flere år med ABE-kutt fra høyresiden, er ikke løsningen å fortsette med enorme milliardkutt som svekker kulturlivet ytterligere, som både Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti foreslår i sine alternative budsjetter.

Derfor er jeg glad for at dette budsjettet prioriterer kulturlivet over hele landet. Det er f.eks. 50 mill. kr mer til lokale kulturtiltak i hele landet. Jeg vil spesielt trekke fram prosjektmidler til nytt teater og museum i Stavanger. Vi styrker også kulturfondet og får endelig opprettet den lenge etterlengtede ordningen for scenekunstkompanier. Vi setter av mer penger til en regional filmsatsing fordi vi vil at det skal skapes mer innhold og flere gode historier rundt omkring i hele landet.

Dette er også et budsjett som styrker kunstnerøkonomien. Det blir flere stipender og mer til kulturfondet. Vi styrker kultureksportsatsingen under Utenriksdepartementet, og til våren skal Stortinget behandle regjeringas stortingsmelding om kunstnerkår, der dette er hovedtema.

Det er mer på trappene. Regjeringa har akkurat lansert en ny dataspillstrategi, en ny kulturlov er rett rundt hjørnet, og utviklingen av regionale kulturfond holder på for fullt. Dette er ikke en regjering som ligger på latsiden, og det er nettopp fordi kulturpolitikken nå er viktigere enn noensinne.

Presidenten [13:36:56]: Det blir replikkordskifte.

Turid Kristensen (H) [13:37:08]: Representanten Tvedt Solberg tok opp i sitt innlegg dette med at vi er i en dyrtid – alt blir dyrere, og det er urolige tider – og viktigheten av kultur, idrett og andre fritidsaktiviteter.

Representanten pekte også på at vi må sikre at fritidsaktivitetene ikke blir dyrere, og jeg regner med at representanten også er enig i at vi må gjøre det vi kan for støtteordninger, som han også pekte på. I budsjettforliket med SV har man klart å øke det noe. Samtidig har jeg tidligere utfordret både regjeringen og representanter fra regjeringspartiene på hvordan man kan frigjøre mer midler hos Norsk Tipping, som kan gå til nettopp gode tilskuddsordninger osv.

Hva tenker representanten om muligheten for å frigjøre mer midler gjennom å kutte i administrasjon og andre utgifter hos Norsk Tipping?

Torstein Tvedt Solberg (A) [13:37:56]: Takk for spørsmålet – først og fremst fordi det understreker viktigheten av Norsk Tipping. Dessverre er ikke alle partiene i denne sal engang enig i enerettsmodellen og at vi skal ha Norsk Tipping, og sånn sett ha det overskuddet

som vi politikere synes det er spennende og viktig å omfordele.

Jeg synes regjeringa vår har tatt viktige skritt i riktig retning av å klare å omfordele mer, som representanten fra Høyre etterspør. Det gjorde vi i spillemiddelfordelingen i vår, og vi gjør det i saldert budsjett nå, der en ikke bare bruker spillemidlene, men også av – hva skal jeg si – regjeringas egne penger. En har også viktige ordninger på både kulturministerens budsjett og barne- og familieministerens budsjett til fritidskassene.

Her mener jeg vi gjør mye, og vi gjør de riktige tingene. Samtidig må en gjøre dette sammen med idretten, sammen med frivilligheten, kulturfrivilligheten. Det er til syvende og sist der kontingentene og sånt bestemmes. Vi kan ikke bevilge oss ut av det.

Turid Kristensen (H) [13:39:01]: Jeg er enig i at Norsk Tipping er viktig og skal ikke si imot representanten på det, men da vi tok opp dette i fjor, ble vi møtt med at dette måtte Norsk Tipping og Lotteri- og stiftelsestilsynet avgjøre, og så gjorde man ikke noe mer.

I ettertid har nettopp Lotteri- og stiftelsestilsynet pålagt Norsk Tipping et ganske stort kutt i direkte reklame- og markedsføringskostnader. Vi mener det også er rom for å kutte i profilering og konsulenter og har identifisert at det bør kunne kuttet så mye som 150 mill. kr. Det vil nettopp kunne styrke de satsingene som også representanten mener er viktige. Jeg mener at dette ikke går ut over Norsk Tipping. Det går ikke ut over enerettsmodellen, men det handler om å bruke mindre på byråkrati, reklame og konsulenter. Ville det ikke da vært en god idé å frigjøre 150 mill. kr, som kunne gått til tilskuddsordninger og utstyr til funksjonshemmede osv.?

Torstein Tvedt Solberg (A) [13:40:00]: Jeg tror representanten fra Høyre er klar over at dette er en del av et større og mer sammensatt system. Det var jo ikke en problemstilling Høyre tok særlig tak i da en satt i regjering og hadde anledning til å gjøre noe med det, men nå bruker en det som en anledning til å markere seg litt.

Jeg må også si jeg synes det er riktig at Norsk Tipping har et budsjett der de driver med profilering for å gjøre enerettsmodellen og det viktige og gode arbeidet de gjør, mer kjent. Det vises til og med til at en har klart å gjøre justeringer innenfor det sånn sett sammensatte, viktige systemet, som også har sine politiske føringer. Det er rekordmye penger som hvert år fordeles til gode formål, som også jeg synes er viktig og selvfølgelig skulle ønske det ble mer av, men jeg har stor tiltro til Norsk Tipping og det systemet.

Silje Hjemdal (FrP) [13:41:14]: Vi får utfordre på noe vi i utgangspunktet er enige om, men som man stemmer ned i dag likevel. Det er rett og slett en forbedring av film-

insentivordningen. Det er veldig mange i bransjen som nå er bekymret fordi budsjettforslaget fra regjeringen ikke er tilstrekkelig for å gi det løftet insentivordningen trenger for at den for det første skal kunne bli konkurransedyktig, og for at man skal kunne følge opp de relativt moderate anbefalingene fra departementets egen utredning. Hvis jeg forstår det rett, er det sånn at forslaget til statsbudsjett nå vil gi ordningen ca. 42 mill. kr i 2024, og det vil gi et betydelig etterslep i tiden som kommer.

Jeg lurer på: Har Arbeiderpartiet gått vekk fra sitt tidligere standpunkt om at man ønsker å ha en konkurransedyktig og regelfestet filminsentivordning i Norge?

Torstein Tvedt Solberg (A) [13:42:17]: Takk for spørsmålet. Jeg er veldig opptatt av filmpolitikk, og det er gøy å få snakke litt om det. Representanten har forstått det riktig. Regjeringa gjør endringer i dette budsjettet og øker tilsagnsfullmakten, noe som gjør at det vil bli tilgjengeliggjort mer penger til denne typen filmsatsinger neste år. Men det kan heller ikke skje isolert. Det er like viktig det vi gjør med den regionale filmsatsingen for å løfte fram gode norske historier, som det vi gjør med filminsentivordningen, som tiltrekker seg utenlandske produksjoner til Norge.

Målet til Arbeiderpartiet står her like fullt. Vi har nå fått til en økning, og vi har ikke tenkt å gi oss i regjering med det første, så vi håper på å kunne fortsette den positive utviklingen som har vært. Vi ser ikke minst alle de positive ringvirkningene den ordningen har, så jeg håper vi framover kan fortsette med de økningene vi har gjort.

Presidenten [13:43:13]: Replikordskiftet er over.

Turid Kristensen (H) [13:43:40]: Som Norges idrettsforbund sier: «De frivillige er De uvurderlige.» Uten de frivillige ville vi ikke hatt det rike idretts-, kultur- og organisasjonslivet som vi har i Norge. Jeg har derfor lyst til å starte debatten med en hyllest til frivilligheten og alle de frivillige, som betyr så mye for så mange, og som er nettopp uvurderlige.

Høyre mener det er viktig at vi legger til rette for størst mulig frivillig engasjement i både idrett og kulturliv. Det er viktig at de frivillige får bruke sin tid og sitt engasjement på det de brenner for, framfor administrasjon, byråkrati og søknadsprosesser. Derfor må jeg si at vi venter utålmodig på at regjeringen skal følge opp vedtaket i Stortinget om å sørge for en bedre innretning på tilskuddsordningene til frivilligheten. Vi må få på plass ordninger som gir større forutsigbarhet, hvor flere får flerårige tilskudd, hvor søknadsfrister, vedtak og utbetalinger skjer tidligere, og hvor tilskudd kan overføres til året etter dersom de utbetales sent. Jeg håper vi snart får dette på plass.

Forutsigbarhet er et stikkord her. Men dessverre kan endringer i regelverk eller presiseringer av hvordan lover og forskrifter skal tolkes, få utilsiktede konsekvenser. Vi er vel mange som i år har fått henvendelser fra organisasjoner som forteller at de ikke lenger har fått innvilget søknader om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner, i motsetning til tidligere år. Det er flere sosiale aktører som har mottatt denne kompensasjonen i alle år siden 2011, men den siste tiden har de fått avslag på søknad og klage. Begrunnelsen for avslaget er at aktørens virksomhet kommer offentlige oppgaver til gode. Dette skyldes trolig endringer i forskriftene – eller tolkningen av disse – som ble foretatt for noen år siden, men det må være nettopp en utilsiktet konsekvens. Organisasjoner som nå har fått avslag, som fontenehusene og Hopeful, gjør en viktig jobb for å utfylle tilbudet fra det offentlige. De gir et tilbud vi har stort behov for, et tilbud jeg vanskelig kan se for meg at det offentlige kan erstatte. Høyre mener at dette er noe som må rettes opp, og vi er derfor med på å fremme et forslag der regjeringen bes om å endre regelverket for merverdikompensasjon for frivillige organisasjoner.

Dårlig økonomi får innvirkning på mange områder i familiene, og en av de tristeste konsekvensene er at altfor mange familier ikke lenger har råd til å la sine barn delta på fritidsaktiviteter. For Høyre er det som sagt viktig at alle barn skal kunne få delta, uavhengig av størrelsen på foreldrenes lommebok. Tall fra Ungdata viser at 30 pst. av barna med krevende oppvekstvilkår står utenfor organiserte fritidsaktiviteter. Derfor vil Høyre øke tilskuddsordningen for å inkludere barn og unge, under Barne- og familiedepartementet, med 15 mill. kr, og at pengene skal kunne komme dem som trenger det, til gode allerede fra starten av året. Den økte potten og vår satsing på økt barnetrygd og skattelette til vanlige familier vil bidra til at flere barn og unge kan delta i fritidsaktiviteter, og det er viktig.

Det er også viktig å legge til rette for dem som ikke ønsker å delta på organiserte aktiviteter, slik at de også kan få mulighet til å drive med det som opptar og interesserer dem. Det er derfor like viktig å sørge for gode anlegg og god tilgang på arealer for dem som ønsker å drive med egenorganiserte aktiviteter. Da må det også satses mer på dataspill og e-sport, som er en helt fantastisk fritidsinteresse, noe vi i Høyre også gjør i vårt alternative budsjett.

Hele 76 pst. av alle mellom 9 og 18 år spiller spill i en eller annen form, ifølge Barn og medier-undersøkelsen for 2022. Mer enn en og en halv million nordmenn spiller minst én gang om dagen. Vi må gjøre mer for at den digitale spillkulturen skal få den anerkjennelsen, støtten og statusen den fortjener. Vi ser at dataspilling blir en stadig større del av tilbudet i fritidsklubbene våre. Man-

ge idrettslag har også nå et tilbud om gaming og e-sport, og det stiftes stadig nye lag og foreninger innenfor både den profesjonelle e-sporten og bredde-e-sporten.

Jeg er derfor veldig glad for at regjeringen omsider har lagt fram en videreføring av Solberg-regjeringens dataspillstrategi, og jeg vil rose statsråden for at hun klarte å få den på plass ikke så lenge etter at hun overtok denne statsrådposten, for nå er det to år siden den forrige regjeringens strategi egentlig utløp. Jeg ser at mye bra videreføres, og jeg ser også at det er flere nye, gode tiltak som vil gi en utvikling av strategien på feltet.

Jeg har likevel lyst til å kommentere ett av tiltakene litt særskilt. Det er et bra tiltak, men det er litt uklart for meg hvordan det er tenkt organisert. Tiltaket jeg tenker på, er opprettelsen av et nasjonalt kompetansesenter for dataspillkultur under Norsk filminstitutt, i samarbeid med Kulturtanken og Medietilsynet. Vi har allerede sterke kompetansemiljøer på feltet, og det pågår bl.a. et arbeid for å få på plass et nasjonalt ressurs- og kompetansesenter for dataspilling og e-sport. Dette er et arbeid som samler flere kompetansemiljøer, hvor Aktive Gamere på Vestlandet samarbeider med bl.a. Norges e-sportforbund, Bredde-e-sport Alliansen og Spillhuset Bergen. De samarbeider også med flere universiteter og fagmiljøer.

Jeg mener det er viktig at regjeringen nå benytter seg av de eksisterende miljøene og støtter det pågående arbeidet, framfor eventuelt å skulle etablere et helt nytt, kanskje offentlig organisert, senter. For alt må ikke skje i offentlig regi, og vi må heller ikke starte helt fra bunnen av. Høyre har valgt å prioritere penger til nettopp Aktive Gamere, Norges e-sportforbund, Bredde-e-sport Alliansen og Spillhuset Bergen i vårt alternative budsjett. Jeg håper at regjeringen vil sørge for å få på plass penger til dette arbeidet, senest i revidert nasjonalbudsjett, siden det mangler en satsing på dette i neste års budsjett. Denne strategien strekker seg fra 2024 til 2026, så her er det ingen tid å miste.

Høyre er også enig med regjeringen i at dataspill er en bransje i sterk vekst, og at det er en viktig framtidssatsing, også for Norge. Potensialet for norske dataspill er langt større enn det som tas ut i dag. Det kan faktisk bli en veldig viktig næring for Norge, og det kan skape mange tusen flere nye arbeidsplasser. Sammenlignet med våre naboland Sverige og Finland er vår spillindustri fortsatt liten. Solberg-regjeringen startet et nasjonalt løft for denne næringen gjennom Spillerom, dataspillstrategien for 2020–2022. Det er behov for at denne satsingen fortsetter, noe regjeringen også peker på i den nylig fremlagte dataspillstrategien Tid for spill. Jeg er glad for at regjeringen har prioritert noe til dette i sitt budsjett, og for at Høyre også foreslår en ytterligere økning i dataspillsatsingen.

Kultur- og likestillingsfeltet omfatter så mange viktige og gode områder at selv med lang taletid er det ikke helt plass til alt, så jeg tror jeg heller kommer tilbake til flere områder i et senere innlegg.

Presidenten [13:51:04]: Det blir replikkordskifte.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [13:51:26]: Da merverdiavgiften ble innført i 1970, gikk den borgerlige regjeringen inn for at bøker skulle få momsfritak, for det var veldig viktig for demokratiet vårt og for kunnskapsinnhenting. Like fullt velger Høyre, både i fjor og i år, rett og slett å fjerne momsfrikaket på bøker for å skaffe inntekter til skattelettene sine. Det dreier seg om en størrelsesorden på 1,2 mrd. kr.

Mitt spørsmål er: Når bøkene blir dyrere, mener Høyre da at folk vil kjøpe flere bøker? Vil de lese mer? Vil de ivareta språket vårt bedre? Vil de tilegne seg mer kunnskap? Er det å fjerne momsfrikaket for bøker et klokt grep for en befolkning som vi ønsker skal lese mer og bedre? Vil det utgjøre en forskjell med tanke på den drastiske utviklingen som nylig har vært på akkurat det området?

Turid Kristensen (H) [13:52:24]: Jeg tror ikke at det vil få de konsekvensene som representanten Sem-Jacobsen peker på. Det er helt riktig at Høyre var for dette da det ble innført, men så kom NOU 2019: 11, som nettopp viste at dette ikke var et treffsikkert virkemiddel for bokbransjen eller for økt lesing. Utvalget sa at «merverdiavgiftsfrikaket for bøker, nyhetstjenester og tidsskrift ikke er et målrettet virkemiddel for å oppnå medie- og litteraturpolitiske mål» siden «frikaket innebærer at utgavene som selger mest og trenger minst støtte, får mest».

Noe av utfordringen når vi gjerne vil at flere barn og unge osv. skal lese, handler i dag om økonomi. Vi har prioritert å kraftig øke økonomien i familiene, også barnefamiliene, både gjennom økt barnetrygd og gjennom skatteletter, for på den måten å sette familiene bedre i stand til å kunne bli større konsumenter av kultur, litteratur og god lesing.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [13:53:29]: Takk for svaret. Selv om representanten kan henvise til hva et utvalg sa, har det vært sterke reaksjoner i kulturlivet generelt, men ikke minst i bok- og litteraturfeltet spesielt, på dette forslaget fra Høyre, fordi de mener at det helt klart vil påvirke.

En annen ting som gjelder alle som er opptatt av at vi skal lese mer og bedre, og at leseforståelsen og kunnskapsinnhenting i den norske befolkningen skal bli bedre, er kampen for en leselyststrategi. Den forrige vi hadde i Norge, gikk ut for noen år siden, under regjeringen Solberg. Høyre valgte å ikke forlenge den leselyst-

strategien – som om det å ha en egen strategi og satse på å gjøre egne løft utover det å gi familiene mer penger, ikke har noen verdi. Hvorfor synes ikke Høyre at en lese-lyststrategi er klokt?

Turid Kristensen (H) [13:54:30]: Jeg kjenner dessverre ikke så godt til det som skjedde i denne komiteen i forrige periode. Det er ikke det at Høyre ikke har satsset på lesing og økt leselest. Høyre har i flere budsjetter satsset på å styrke f.eks. skolebibliotekene og folkebibliotekene, for å gjøre litteratur lettere tilgjengelig og dermed kunne bidra til økt leselest. Økt leselest handler også om å ha tilgang på gode bøker – bøker som engasjerer. Jeg husker fra egen tid, fra skolebiblioteket til mine barn, hvor det var veldig lite litteratur tilgjengelig for gutter. De fikk heller ikke lov til å gå på det andre biblioteket og låne bøker, men ble tvunget til å lese bøker som ikke interesserte dem. Jeg mener at den typen satsinger, gjennom å gi god tilgang på litteratur, er minst like viktig for å øke leselesten hos barn og unge.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [13:55:27]: Takk for svaret. Jeg opplever at svaret egentlig understreker noe annet jeg er litt bekymret for, og det er den generelle ambisjonen partiet Høyre nå har for kulturfeltet. I tillegg til å ta inn 1,2 mrd. kr i avgifter på bøker for å sørge for mer skattelette til dem de mener fortjener det, har man altså kuttet 255 mill. kr i andre kulturtiltak. Jeg lurer på om representanten kan fortelle meg om det engasjementet Høyre har utvist i det siste, stort sett bare for datastrategi, dataspill og frivillighet, er den eneste retningspartiet Høyre nå legger seg på når det gjelder kulturpolitikk. Har man egentlig sluttet å være et kulturparti?

Turid Kristensen (H) [13:56:20]: Nei, selv om mye i mitt innlegg handlet om et av mine hjertebarn, som er dataspill, gaming og dataspillstrategien, er det på ingen måte noe som reflekterer Høyres kulturpolitikk. Jeg har også sagt at jeg skal komme tilbake til andre områder senere.

Det er riktig at vi kutter kulturbudsjettet noe, men det handler i all hovedsak om å bremse statens pengebruk for å skape økt handlingsrom til andre viktige tiltak. Det det kuttes mest i, er reiser, møter, konferanser, kurs og tilskudd til ting som priser og konferanser, solide kutt i konsulenttjenester og rett og slett et ønske om å effektivisere administrasjons- og kulturbyråkratiet. Selv om vi har foreslått disse reduksjonene, øker faktisk kulturbudsjettet med over 900 mill. kr sammenlignet med i fjor. For oss handler det også om at vi vil legge til rette for at kulturen kan finne mer privat finansiering. Det er noe kulturen og frivilligheten etterspør. Vi mener at

økonomisk bærekraft på sikt gjør at vi også må støtte opp om den typen tiltak.

Presidenten [13:57:23]: Replikordskiftet er over.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [13:57:37]: Jammen er det forskjell på å stå her i år versus i fjor. Da hadde budsjettprosessen stort sett dreid seg om, for oss i regjeringspartiene, å spinke og spare og prøve å verne det lille kulturbudsjettet mot kutt. Sånn er det ikke nå.

Fortsatt må pengebruken holdes nede for å sikre trygg økonomi og arbeid for folk i disse urolige tidene vi lever i også økonomisk, men likevel var det i høst mulig å legge fram det som embetsverket kalte tidenes kulturbudsjett på nesten 25 mrd. kr. Med det innfrir vi mantraet vårt i Arbeiderpartiet og Senterpartiet om at det nå er på tide å løfte kunst og kultur regionalt og lokalt. Dette er blitt et kulturbudsjett som gir mer kunst og kultur over hele landet. Det er økt med 5 pst. sammenlignet med 2023, og om vi holder strømstøtten utenfor, er økningen på hele 7,7 pst.

Å kunne gjøre aktive grep for å legge til rette for at alle kan delta i og oppleve kultur, idrett og frivillighet uansett hvem man er, og hvor man bor, er et privilegium. Det støtter opp under så vel folks mulighet til et opplevelsesrikt liv som til fellesskapsfølelse, og med det sosial beredskap og en sikring av demokratiet vårt.

Tidenes kulturbudsjett betyr selvfølgelig en rekke satsinger, og den rekken ble enda lenger i samarbeid med SV. La meg derfor få ramse opp noen av dem: Regional og lokal kultur får et stort løft både med engangssummer og med styrking av tilskudd til drift av en rekke kulturbygg, museum og kulturinstitusjoner fra nord til sør samt en rekke summer for endelig å la små, men gode saker og aktører over hele landet få statlige tildelinger, slik at de kan realiseres og styrkes – det være seg alt fra vedlikeholdsmidler for alle de viktige skoleskipene våre rundt omkring, til utvikling og produksjon av ulike opera- og scenekunstforestillinger.

I et år da vi skal vedta den etterlengtede kunstnermeldingen, styrkes selvfølgelig også kunstnerøkonomien betraktelig med dagens regjering. Det opprettes 44 nye kunstnerstipendhemler, og størrelsen på hjemlene økes. 15 mill. kr ekstra øremerkes vederlagsordningen til kunstnerne, og regjeringen oppretter nå i tillegg en egen tilskuddsordning for scenekunsten som feltet har bedt om i årevis. Nå innfrir vi, og det på et vis som samtidig sikrer at ikke Verdensteateret og Jo Strømgren Kompani havner i limbo før ordningens innretninger er helt på plass. Det er jeg stolt av å bidra til i en tid da norsk scenekunst virkelig gjør det bra på så mange plan, inkludert at Jon Fosse fikk nobelprisen.

Vi i Senterpartiet er også stolte over å ha bidratt til at det nå blir en skikkelig satsing på film og dataspill i 2024

med ytterligere 40 mill. kr, slik at tildelingene til film- og spillfeltet nå passerer 1 mrd. kr. Vi støtter dataspillfeltet med 10 mill. kr, og særlig satser vi på de regionale filmsentrene og filmfondene i 2024 med en styrking på over 30 mill. kr, da de er særs viktige for å lage historier fra sine områder for å speile Norge skikkelig, men også for å bygge fagmiljøer andre steder enn i Oslo.

Vi i Senterpartiet har som kjent vært veldig opptatt av at flere skal lage mer film i Norge, både de internasjonale og de norske selskapene, noe som gjør at gleden vår også er stor over at rammen til filmensentivordningen økes fra 100 mill. kr til 130 mill. kr.

Ellers får vi endelig Bygdekinoen i Finnmark i 2024 siden vårt, ikke Høyres, budsjett blir vedtatt. Høyre kutter som kjent hardt i alle regjeringens distriktssatsinger i budsjettet for 2024, og at de skulle unne folk i Finnmark å se kinofilm, ville jo vært overraskende.

Når partier som Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV legger budsjettet for landet, styrkes selvfølgelig også både litteratur- og språkfeltet. Befolkningen i Norge, og da særlig barn og unge, leser mindre og dårligere enn før, noe som er drastisk om man ønsker et opplyst demokratisk samfunn. Derfor styrkes Kulturrådets skolebibliotekordning med 5 mill. kr og produksjon og innkjøp av tegneserier med 2 mill. kr – påplussset ytterligere 2 mill. kr etter forliket med SV. Tegneserier er som kjent en viktig inngang til litteraturen for barn og unge og et godt grep som vi vil bygge videre på i leselyststrategien.

Språkmessig satses det også i budsjettet ved å øke tilskuddet til Nynorsk Pressekontor og til ordboksarbeid. I tillegg får nynorsk teater som Teater Vestland og Det Norske Teatret egne tilskudd til lokale tiltak og prosjekter, og det unike og viktige tegnspråketeateret Teater Manu får økt sitt tilskudd. Ønsket om å fremme bruk og utvikling av kvensk og samisk språk kommer ellers til uttrykk ved at vi styrker Kvääniteatteri med 4 mill. kr og samarbeidet mellom samisk arkiv og Divvun med 2 mill. kr.

Språk- og litteraturfeltet blir for øvrig veldig spennende å følge framover, ikke minst nå som kunstig intelligens har gjort så raskt og stort inntog. En samlet litteraturbransje er bl.a. bekymret for at åndsverkene deres skal brukes i trening av språkmodeller uten at opphaverne får betalt for det. Det er en bekymring jeg forstår, og jeg er derfor glad for at kulturministeren har gitt Nasjonalbiblioteket 3 mill. kr ekstra til deres arbeid med infrastruktur og språkteknologi, i tillegg til regjeringens milliard til forskning på kunstig intelligens og digital teknologi.

Det som blir vel så spennende framover for alle som ønsker en belest befolkning, er om Høyre med sin litteraturpolitikk vil få noe å si framover. For Høyre går, som

jeg sa i stad, for andre år på rad inn for å fjerne momsfrikullet på bøker.

Ved siden av å la folk betale 1,2 mrd. kr mer i avgifter til staten ved kjøp av bøker, kutter Høyre ytterligere 255 mill. kr i kulturbudsjettet sitt, noe som en gang for alle slår fast at Høyre ikke lenger er et kulturparti. Men de er ikke i nærheten av å være så antikulturelle som Fremskrittspartiet, som kutter i vei med gravemaskin i kulturbudsjettet sitt, slik de alltid gjør, f.eks. ved å gå løs på NRK, selvfølgelig, med den samme destruktive tilnærmingen som de har til fellesskapsløsninger, som enerettsmodellen, som gjør at Norsk Tipping og Norsk Rikstoto sørger for at spillavhengigheten går ned og kanaliseringen ut av landet også stopper. Med det sørger vi for et stort overskudd til frivilligheten, slik at den kan blomstre.

Å styrke kårerne til både idretten og frivilligheten er veldig viktig for oss, og særlig nå framover. Derfor er det en glede at vi nok en gang kan konstatere at regjeringspartiene innfrir løftet i Hurdalsplattformen om full momskompensasjon. Hele 750 mill. kr har vi faktisk økt ordningen med siden vi tiltrådte, etter at Solberg-regjeringen kuttet 50 mill. kr i sitt siste budsjett i denne ordningen. For 2024 vil vi styrke ordningen med intet mindre enn 415 mill. kr til totalt 2,4 mrd. kr, og dette kommer vi til å plusse på ved behov.

Også momskompensasjonsordningen for idrettsanlegg styrker vi nå ytterligere og da med hele 90 mill. kr. Jeg vil minne om at full momskompensasjon er kravet frivilligheten har hatt siden 2007, som altså ikke ble innfridd før regjeringsskiftet.

Ellers har virkelig frivilligheten og idretten vært langt framme i pannebrasken på så vel kulturministeren som oss i regjeringspartiene under dyrtiden. Hvordan få flere med på aktiviteter igjen etter pandemien nå som alt er blitt så dyrt? Frivilligsentralene viser seg å være et sikkert kort i så måte, og derfor legges det i årets budsjett opp til at vi skal få flere av dem. Fritidsklubbene er et annet slikt kort, som utvilsomt også fører til både aktivitet og inkludering. Det samme gjelder utstyrssentraler og fritidskasseordninger. Derfor har regjeringen i det siste øremerket midler for å styrke disse tiltakene.

Det er også slike treffsikre tiltak som kommuner, frivillige organisasjoner og også private aktører kan søke om støtte til i budsjettposten for inkludering av barn og unge forvaltet av Bufdir. Sammen med SV er den posten under regjeringen Støre faktisk økt med hele 231 mill. kr.

På toppen av dette har regjeringen bevilget 10 mill. kr til en handlingsplan for å inkludere barn og unge i fritidsaktiviteter i 2024, og den samme summen tildeles for å styrke arbeidet i landets ungdomsorganisasjoner. Og vi skal på toppen av det realisere innholdet i

landets første strategi for kulturfrivillighet som vi kom med tidligere i år. Der fulgte det med over 70 mill. kr til den frivillige kulturen, i tråd med at kulturens andel av spillemidlene skal gå til regionale kulturbygg, musikkromsordningen, Fond for lyd og bilde, Den kulturelle skolesekken, leselyst, litteratur, ungdom og fritid og Krafttak for sang. Jeg velger å ramse opp alle disse ordningene fordi de nå endelig kan få midler igjen, etter at vi har avvirket de borgerlige partienes baby, gaveforsterkningsordningen, som spiste opp alle pengene til denne delen av den frivillige kulturen.

Jeg kunne sagt ekstra mye om enda flere poster i det budsjettet vi skal vedta i dag, men må begrense meg på grunn av tid. Likevel vil jeg løfte fram at vi har kommet med gode styrkinger på likestillingsfeltet. Vi, regjeringspartiene her på Stortinget sammen med SV, har også sørget for en merknad som gjør at regjeringen i 2024 skal jobbe med å minske de bekymringene mediebransjen har fått etter at momsfrirket på lyd- og bildemedier er blitt endret. Begge deler er jeg glad for.

Når det gjelder kulturminneposten, gleder vi i Senterpartiet oss over midler til verdensarvsenteret for Urnes, og at vi nå jobber med nye og viktige bevaringsstrategier på feltet, for ikke å snakke om det historiske kirkebevaringsfondet, som trer i kraft i forbindelse med revurdert nasjonalbudsjett til sommeren.

Avslutningsvis vil jeg si at selv om en kulturpolitiker som meg alltid kunne ønske at kulturbudsjettet var enda større enn det rekordstore budsjettet det er nå, slik at enda flere felt innenfor de rammene vi nå debatterer, kunne blitt styrket, er det ikke tvil om at budsjettet hadde vært langt dårligere om det ikke var vi i Senterpartiet som sammen med Arbeiderpartiet og SV styrte budsjettskuta.

Masud Gharahkhani hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten [13:57:24]: Det blir replikkordskifte.

Tage Pettersen (H) [14:07:38]: Det var for så vidt en imponerende liste over påplussinger representanten leste opp, men så velger man å se bort fra den andre siden av streken. Selv om man harselerer over f.eks. gaveforsterkningsordningen, representerte den et sted mellom 300 og 400 mill. kr i inntekter til kultursektoren i løpet av året. Moms på levende lyd og bilder representerer for TV 2 et bortfall på rundt 150 mill. kr, som de kunne kjøpt produksjoner for. Manglende kompensasjon for lønns- og prisvekst innebærer at NRK selv – det er deres tall – sier de må kutte 60 mill. kr. Nationaltheatret og Operaen sier opp mennesker på grunn av det samme. Det betyr altså færre mennesker som får lønn

for å drive med kulturaktiviteter – eller kutt, for å kalle det det.

Ser ikke representanten at det faktisk er beløp som bør trekkes fra denne skrytelisten før man setter opp svaret på regnestykket?

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [14:08:39]: Takk for spørsmålet.

Nå var jeg inne på endring av momsfriktak for lyd- og bildemedier, som vi i regjeringspartiene her på Stortinget er bekymret for. Derfor er jeg veldig glad for at vi har fått på plass denne merknaden, noe som gjør at regjeringen nå får mulighet til å følge opp, sånn at det som fikk utilsiktede konsekvenser på det området, forhåpentligvis blir bedre ivaretatt.

Til gaveforsterkningsordningen: Når representanten ramser opp store summer, som om det er ordningen som gir alle de midlene, må vi huske på at majoriteten av dem som gir penger til gaveforsterkningsordningen, er stiftelser, hvis formål er å gi midler. I tillegg snakkes det her, som i forrige replikkordskifte, om uenighet om hvorvidt lønns- og prisveksten, eller justeringen, som er lagt til grunn i budsjettet fra Finansdepartementet, er stor nok for en del av de nasjonale institusjonene. Her kan ikke jeg si noe annet enn at jeg forstår at man kan mene at det er feil, men jeg tror Finansdepartementet nok har rett i sine anslag.

Silje Hjemdal (FrP) [14:10:03]: Jeg vet ikke hvem som har skrevet innlegget til Sem-Jacobsen denne gangen, men det er i hvert fall en helt ny retorikk her.

Vi i Fremskrittspartiet skjuler ikke på noen måte at vi kutter i kulturbudsjettet – og NRK – men når man framstilles som et antikulturelt parti på grunn av det, er det nye toner fra en ellers ganske så saklig storfrasjonsleder, som vel er det vedkommende kaller seg.

Så jeg lurer på: Hvor går grensen til storfraksjonsleder Sem-Jacobsen fra Senterpartiet på når man er antikulturell? Er det når man ønsker å kutte i NRK, som nå får over 7,2 mrd. kr? Jeg må rett og slett spørre: Er det ingen grense for Senterpartiet på hvor mye penger man skal pøse inn i et konkurransevridende NRK?

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [14:11:08]: Jeg er usikker på om jeg skal takke for spørsmålet siden det inneholdt – hva skal jeg si – såpass mye spydighet, men jeg tar gjerne imot spørsmålet.

Et antikulturelt parti for meg er et parti som med viten og vilje gjerne kutter så mye som mulig i budsjettoverføringer til kulturelle poster på kulturbudsjettet, inkludert NRK. NRK er allmennkringkasteren vår som utøver formidling på et ekstremt bredt felt, etter en NRK-plakat som krever at de skal levere på så ekstremt

mange områder at hvis de skal være i nærheten av å få til alt vi ønsker fra dem, må de ha den type overføringer.

Presidenten [14:11:53]: Neste replikk er fra representanten Grunde Almeland.

Siden det nærmer seg jul, kan representantene være litt snille med hverandre.

Grunde Almeland (V) [14:12:06]: Et budsjettområde som representanten og jeg pleier å dele et engasjement for, er kulturmiljøfeltet. Det jeg likevel undrer meg litt over, er at såpass mange av de tydelige behovene feltet sier ifra om, ikke møtes med annet enn stillhet fra regjeringen i budsjettet.

Representanten nevnte noen konkrete ordninger som det over lang tid har vært lovet skal komme på plass, men en rekke av de presserende behovene, enten det handler om fartøyvern eller bygningsvern, kommer denne regjeringen ikke i møte.

Et eksempel er alt det som private eiere selv gjør for å ta vare på eiendommer for fellesskapet. Søknadsbunken har gått kraftig opp, sånn at andelen nå er så liten at store verdier står i fare. Så spørsmålet mitt er: Har representanten mistet det engasjementet som vi tidligere delte?

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [14:13:11]: Takk for spørsmålet.

Nei, det engasjementet kan jeg love at jeg ikke har mistet. Vi har etter min mening ganske så ambisiøse punkter i Hurdalsplattformen på dette området, om enn ikke like kraftige som de Senterpartiet har. Men vi er godt i gang med å innfri på veldig mange av disse punktene. Det som må landes nå, som er helt prekärt, er de nye bevaringsstrategiene. De vil legge hele løpet for hvordan vi skal prioritere kulturminnefeltbudsjettene framover. Slik det ligger an nå, ser det veldig spennende ut, og jeg ser fram til å komme tilbake til det i neste budsjett. Når det er sagt: Når det gjelder at private eiere har utfordringer, jobbes det også med det punktet i Hurdalsplattformen, om å finne avgifts- og skatteinsentiver for å bedre deres situasjon.

Presidenten [14:14:01]: Replikkordskiftet er avsluttet.

Silje Hjemdal (FrP) [14:14:22]: Fremskrittspartiets hovedlinje i budsjettet er at folk skal få lov til å beholde mer av sine egne penger og bestemme mer over egen lommebok. Derfor foreslår vi skattelette til alle innteksgrupper, vi ønsker å kutte i avgifter, som f.eks. avgifter på mat og drivstoff, og vi mener at ingen skal betale mer enn 50 øre per kWh for strøm. Vi i Fremskrittspartiet prioriterer f.eks. å bruke pengene på økte personfradrag, slik at de fleste får rundt 5 200 kr i skattelette neste år, i tillegg til en rekke andre reduksjo-

ner. Regjeringen og SV vil f.eks. gi et par hundrelapper i måneden i økt barnetrygd, mens vi ønsker å hjelpe flest mulig i en nå svært vanskelig økonomisk situasjon, som flere av representantene her har vært inne på. Da mener jeg og Fremskrittspartiet at det er avgjørende at folk får beholde mer av sine egne penger, for å gjøre det lettere for familier f.eks. å betale idrettskontingenten, gi økte bidrag til frivilligheten og kulturlivet og ikke minst kunne se gode kulturopplevelser, også det neste året.

Våre viktigste grep for kulturlivet er for det første å sikre at kulturnæringene i størst mulig grad kan stå på egne bein. I denne sal er det ofte likhetstegn mellom kultur og offentlig støttet kultur. Det er et premiss vi nødvendigvis ikke er enig i. Vi er tilhengere av at private tilbydere av kultur skal få slippe å møte den sterke konkurransen fra offentlig finansiert kultur. Det største og groveste eksemplet er NRK – jeg nevnte det kanskje i replikkunden i sted. Her har vi en statlig finansiert kanal som faktisk får 7,2 mrd. kr av skattebetalernes penger neste år, men som også på en annen måte driver konkurranse mot andre som kunne levert det samme innholdet. Derfor mener vi at det er riktig å kutte til og gjøre en omstrukturering av NRK.

Fremskrittspartiet er også frivillighetens største tilhenger. Vi er en stor heiajeng som ønsker å sette pris på det arbeidet som legges ned der ute, men da må vi også komme med konkrete forslag som gjør hverdagen for frivilligheten enklere. Derfor er det litt skuffende i dag at flere av våre forslag som kunne gitt en hånd til frivilligheten, blir stemt ned.

Som jeg tidligere har sagt, er det ikke vanskelig å finne kutt i Fremskrittspartiets alternative kulturbudsjett, og det er fordi vi også må prioritere. Denne gangen har vi prioritert helse, politi og ikke minst forsvar. Men som sagt er det også andre gode forslag i dette budsjettet som vi med skuffelse registrerer at de andre partiene ikke kan være med på å støtte, selv om man har uttalt tidligere at man bl.a. er for regelfesting av momskompensasjonen, en regelstyrt filmsentivordning, osv. Men vi skal fortsette kampen.

Sist, men ikke minst, synes jeg at det er viktig å trekke fram noen av de forslagene som vi skal votere over i dag. Vi har noen sammen med Venstre og Høyre. Det synes jeg er bra, spesielt det som går ut på filmsentiv og gaveforsterkning, som har vært nevnt av flere her, men også det om skattefradraget på gaver til frivilligheten, som vi vet er viktig.

Med det tar jeg opp Fremskrittspartiets forslag.

Presidenten [14:18:59]: Representanten Silje Hjemdal har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Åse Kristin Ask Bakke (A) [14:19:13]: Stortingsfleirtallet har i fleire omgangar vedteke verknadsfulle avgrensingar i pengespel. At vi no kan vise til ei halvering av folk med pengespelproblem, er ei strålende nyheit. Det er jo sjølve grunnen til at vi har ei pengespellov, som utvilsamt gjev gode nyheiter for mange spelarar og deira familiar, jobb og vener.

Det blir vist til ei befolkningsundersøking frå 2019 om kor mange som har pengespelproblem. Det kom òg ein rapport i juni 2023 som altså viser ei halvering av pengespelproblema. Det viser at denne regjeringa og stortingsfleirtallet gjennom år har fått ned pengespelproblema og gjort det meir ansvarleg å spele. Kan representanten frå Framstegspartiet sjå at dei tiltaka som er gjorde frå denne salen, fungerer?

Silje Hjemdal (FrP) [14:20:11]: Tusen takk for spørsmålet. Jeg er veldig glad for det, for det er selvfølgelig ingenting som gleder meg og Fremskrittspartiet mer enn at de som har problemer med spill, får hjelp med det. Det hadde vært veldig kjekt hvis man tidligere her i dag også kunne hatt det samme fokuset på dem som nå har store utfordringer med rus og psykiatri, som ikke får behandling og hjelp av regjeringen, men det er en annen debatt.

At Fremskrittspartiet har et annet standpunkt hva gjelder spillpolitikk, skal jeg være helt ærlig på. Da må jeg også vise til at Norge faktisk er ett av veldig få land i hele Europa som har et spillmonopol i dag, og dette bør vi også utfordre i Norge.

Åse Kristin Ask Bakke (A) [14:21:16]: Norge er jo eit annleisland på dette området. Vi har ein einerettsmodell som har stått seg godt fordi vi fører ein ansvarleg spelpolitikk og samtidig skaper aktivitet rundt om i heile landet, i by og bygd. Likevel har Framstegspartiet i fleire omgangar føreslått å leggje ned Norsk Tipping og einerettsmodellen vår til fordel for utanlandske spelselskap, der mange f.eks. held til på kontor på Malta. Då kan ein jo spørje seg kor ansvarlege dei er, og kva dei vil gjere for Noreg.

Trur verkeleg representanten frå Framstegspartiet at utanlandske spelselskap som held til på kontor på Malta, vil sørgje for at det finst ballbingar rundt omkring, som f.eks. på Harøya og i Sunndalsøra, når dei skal fordele overskot?

Silje Hjemdal (FrP) [14:22:11]: Jeg er veldig glad for at representanten fra Arbeiderpartiet gir Fremskrittspartiet en så god mulighet til å snakke om hvorfor en lisensmodell er riktig. Dette har kollegaene til representanten fra Arbeiderpartiet i hele Europa, og også senest i Norden og Skandinavia, forstått. Så representanten

kan kanskje ta en prat med noen av sine sosialistiske kollegaer også på den andre siden av grensen.

Dette handler rett og slett om å innføre en ansvarlig lisensmodell, der man avskaffer monopolet. Men Fremskrittspartiet har vært veldig tydelig på at en av fordelene med det nettopp er at man da får beholde mer av pengene her i landet, som kunne gått til idrett og frivillighet. Det Arbeiderpartiet gjør nå, er å stikke hodet i sanden og sende pengene rett ut av landet, fordi man ikke ønsker å regulere en lovlig aktivitet.

Kathy Lie (SV) [14:23:24]: Representanten fra Fremskrittspartiet og jeg er enige om noen ting. Vi er enige om at vi vil regelstyre momskompensasjonen for frivilligheten, vi er enige om at vi må ta vare på kulturarven vår, skuter og skip, og vi er enige om at det er viktig å ha en fri og uavhengig presse. Men der stopper enigheten, for Fremskrittspartiet vil kutte i pressestøtten. Og de vil ikke bare kutte til NRK, de vil faktisk selge NRK. Da lurar jeg på om representanten mener at pressen blir friere og mer uavhengig av å bli eid og finansiert kun av private investorer.

Silje Hjemdal (FrP) [14:24:04]: Takk for et veldig godt spørsmål. Igjen får jeg en fantastisk mulighet til å snakke om hva som faktisk er Fremskrittspartiets politikk. Det bør ikke overraske representanten fra SV, om hun har lest partiprogrammet vårt, at vi av ideologiske årsaker synes det er veldig problematisk at staten er inne og sponser det som skal være en fri presse. En annen ting jeg trodde jeg og representanten fra SV var enige om, var momsfritaket på nyheter. Hvis jeg ikke husker helt feil, understreket og påpekte vel SV i sitt alternative budsjett at avviklingen av fritaket for elektroniske nyhetstjenester rett og slett måtte ses på som et feilgrep av regjeringen. Hvorfor stemmer da SV imot Fremskrittspartiets forslag i dag?

Presidenten [14:25:03]: Da er replikkordskiftet avsluttet.

Kathy Lie (SV) [14:25:19]: Kulturen er limet i samfunnet. Kunst og kultur rommer enormt mye. Det rommer kreativitet og skaperkraft, det rommer opplevelser, samarbeid, mangfold og følelser fra både deltagere og tilskuere.

Kulturen består av et stort mangfold av mennesker som drives av sin trang til å skape, produsere og opptre innenfor sin kunstform. I tillegg består kulturen av alle dem som tilrettelegger, rigger, bærer og frakter.

Kulturlivet er et arbeidsliv. Mange mennesker skal tjene til livets opphold. Hvis kunstnere og kulturarbeidere ikke kan leve av kulturlivet, må de rett og slett finne

seg en annen inntekt, og da blir det mindre kunst og kultur til folket.

Kulturen er som sagt limet i samfunnet. Alle trenger å oppleve kunst og kultur, om det er å lese en bok, se på et bilde, et teaterstykke, en konsert eller en dans, om det er å skrive, male, spille eller danse.

Det sies at dette er det største kulturbudsjettet vi noen gang har hatt, og det er flere gode ting å spore i dette budsjettet, men vi har samtidig hatt vår tids kraftigste prisøkning, noe som har ført til at vi dessverre er lenger unna å nå 1 pst. av statsbudsjettet, som ble lovet i Hurdalsplattformen.

De aller fleste institusjonene innen kulturen har fått et påslag som ligger under antatt prisvekst og enda lenger under antatt lønnsvekst. Mange institusjoner må spare og nedbemanne.

Institusjonene våre er viktige arbeidsplasser for mange, både fast ansatte, frilansere og midlertidig ansatte, men mange kunstnere passer ikke inn i institusjonene. Derfor er det bra at bevilgningen til kunstnerstipendordningen og til kompensasjons- og vederlagsordningene økes i dette budsjettet.

Et rikt og mangfoldig kulturliv der alle har mulighet til å delta, krever at vi støtter dem som lager og formidler kunst og kultur, og gjør kunst og kultur mer tilgjengelig der folk bor. Derfor foreslår SV en rekke tiltak for å sikre økt mulighet til å produsere kunst og kultur og tiltak for å gjøre kunst og kultur tilgjengelig i hele landet.

Norsk kulturfond har vært en suksesshistorie for kulturlivet og har sikret midler til skapende og utøvende kunstnere basert på kunstnerisk kvalitet. Armlengdes avstand i kulturlivet er avgjørende, derfor prioriterer vi i SV å styrke Kulturfondet. Vi ønsker også å bevilge penger til en innfasing av regionale kulturfond som kan virke på samme måte regionalt.

SKUDA og Musikeralliansen er viktige tilskudd for å sikre utøvende kunstnere en bedre tilknytning til arbeidsmarkedet. SKUDA har gjennom flere år vist hvordan dette kan gjøres på en svært god måte, og det er nå på tide å opprette en tilsvarende satsing for musikere.

Musikeralliansen har fått midler til å utrede en ordning, og gjennom forhandlingene om revidert budsjett fikk de høsten 2023 3 mill. kr til å etablere ordningen. Det er derfor oppsiktsvekkende at regjeringen har valgt å foreslå et budsjett hvor Musikeralliansen ikke videreføres.

I Hurdalsplattformen lovet regjeringen full regelstyrt momskompensasjon for frivilligheten. Jeg er glad for at momskompensasjonen i år igjen blir fullfinansiert, men vi venter fortsatt spent på regelstyringen. SV har derfor fremmet et eget forslag om dette i Stortinget. SV foreslår også å styrke ordningen Kulturrådets tilskudd til lokaler for kultur i hele landet.

For litt siden kom resultatene av PISA-undersøkelsen, som viste nedslående resultater når det gjelder lesing. Mange unge leser så dårlig at de ikke vil være i stand til å gjennomføre høyere studier. Vi trenger derfor en satsing på bøker og bibliotek.

I SVs alternative budsjett styrker vi innkjøpsordningene for skolebibliotek, sakprosa og tegneserier, og vi styrker Noregs Mållag som en viktig aktør for nynorsk. Vi øker også tilskuddet til litteraturhusene. Vi er glade for satsingen på skolebibliotek, og vi er glade for at vi i budsjettforliket fikk doblet innkjøpsordningen for tegneserier, men vi skulle ønske at regjeringen var villig til å satse enda mer på lesing.

En fri og uavhengig presse er avhengig av rammevilkår som gjør at aviser, tv og radio kan overleve. Derfor vil SV øke pressestøtten og øke tilskuddet til lokalradioene. Vi syns det er leit at regjeringen ikke vil komme oss i møte når det gjelder en ordning for plattformnøytralt momsfratak for mediene, men vi vil gjennom budsjettbehandlingen vi nå har gjennomgått, få en evaluering av virkningen av kuttet som kom så plutselig i fjor.

I SVs alternative budsjett foreslås det også en rekke mindre tilskudd til navngitte mottagere. Jeg er glad for at vi har tilført om lag 50 mill. kr til ulike museer, teatre, arkiv og orkestre. Det vil bety mye for kunst og kultur i hele landet.

Presidenten [14:30:13]: Det blir replikkordskifte.

Tage Pettersen (H) [14:30:25]: Spørsmålet mitt til representanten Lie koster ikke en eneste krone, men det handler om de etablerte scenekunstkompaniene, som både SV og Høyre la inn penger til i sine alternative budsjetter i fjor. Vi fikk da beskjed av regjeringspartiene om at det ikke var noe poeng så lenge man ikke hadde en ordning på plass. Jeg er for så vidt glad for – og det anerkjenner vi også i merknader – at man nå har satt av midler til en ordning i 2024, men det er fortsatt ikke kommet en ordning på plass. Derfor har bl.a. Høyre og Venstre tatt til orde for å få på plass en forskrift som mange av scenekunstkompaniene selv har bedt om, men som SV ikke ble med på.

Hva tenker representanten om den ordningen og hvordan den skal utformes? Og hvorfor ble hun eventuelt ikke med på denne gode merknaden knyttet til å innfri ønsket fra feltet?

Kathy Lie (SV) [14:31:19]: Takk for spørsmålet. Jeg tror representanten er godt innforstått med at det vi ender opp med i budsjettet, er en enighet mellom oss og regjeringspartiene. Vi synes også – og det har vi ment hele tiden – at det er en god idé å legge en sånn ny ordning under Kulturfondet. Vi har ikke tenkt at det er nødvendig å lage en egen forskrift, men at Kulturrådets

faglige kompetanse skal få virke, sånn at vi holder oss på en armlengdes avstand i den saken også.

Tage Pettersen (H) [14:32:05]: Takk for svaret. Jeg er også glad for at man til slutt valgte å la Jo Strømgren Kompani og Verdensteatret bli der de var, enn så lenge. Jeg presiserte at det kostet ingenting nettopp for at SV kanskje kunne vurdert å bli med.

Spørsmål nummer to koster heller ingenting, og det handler om å eventuelt få regjeringen til å være med på å justere forskriften for merverdiavgiftskompensasjon for de frivillige organisasjonenes sosiale formål, som også representanten Turid Kristensen var inne på i sitt innlegg, som nå, etter forskriftsendringen, faller utenfor, noe som mest sannsynlig er utilsiktet. Derfor er det nå tre partier som fremmer et forslag om å be regjeringen se på forskriften for å gjøre disse organisasjonene i stand til å kunne søke igjen.

Har SV vurdert å støtte det forslaget? Det er ikke for sent, for vi skal ikke votere før senere i dag.

Kathy Lie (SV) [14:32:56]: SV har ikke vurdert å støtte det forslaget, men vi har de siste dagene mottatt en del henvendelser angående problemstillingen. De henvendelsene har kommet veldig sent til oss, så vi kan ikke se at vi har noen mulighet til å støtte et sånt forslag i budsjettbehandlingen nå, men vi vil absolutt se nøye på det og eventuelt komme tilbake til det ved en ny anledning.

Silje Hjemdal (FrP) [14:33:42]: Det er litt kjekt at vi i denne sal av og til også kan si noe hyggelig om hverandre, selv om vi, partiene imellom, ofte kan være uenige. Det kan jeg si om denne representanten fra SV, som stort sett har en veldig respektabel og god tone i debattene, selv om debattene kan være tøffe. Derfor mener jeg det er viktig å være litt ryddig, og jeg stilte et spørsmål i stedet som representanten ikke helt fikk mulighet til å svare på. Det gikk på at SV i sitt alternative budsjett understreker at regjeringens avvikling av fritak for elektroniske nyhetstjenester som ikke var å anse som aviser, var et feilgrep. Det ble ingen endringer i budsjettenigheten, så jeg lurer da på:

Er det noe hos SV som gjør at man har endret mening, siden man ikke kan være enig i Fremskrittspartiets forslag her i dag?

Kathy Lie (SV) [14:34:46]: Tusen takk for det spørsmålet. Jeg er veldig glad for at jeg får lov til å svare på det. Vi mener fortsatt at momsfrigatet for nyhetsmediene skal være plattformnøytralt. Det har ikke endret seg siden sist. Da dette kom som en sjokkbeskjed i fjor, la vi inn penger til å reversere hele det grepet. Det har imidlertid vært noe utilsiktet bruk av momsfrigatet, som vi,

Mediebedriftenes Landsforbund og andre har ønsket å rydde opp i. Mediebedriftene har kommet med forslag til hvordan en ordning kan innrettes slik at man ikke misbruker den. Vi har spurt Finansdepartementet om anslag for hva det vil koste, og vi har rett og slett ikke fått noe svar. Så vi har ikke hatt noen tall vi har kunnet legge inn.

Presidenten [14:35:42]: Replikordskiftet er avsluttet.

Hege Bae Nyholt (R) [14:35:55]: Kjære komité. Kulturen, frivilligheten og idretten er noen av de viktigste arenaene for å bryte ned skillene mellom folk. Det er likevel et sted hvor Forskjells-Norge trer tydeligere fram: fra barn som ikke har råd til å delta på fotballcup eller kulturskolen, til frivilligheten, som er avgjørende for å hjelpe folk som sliter, både nå i julen og resten av året. Ikke minst har vi alle våre kunstnere og kulturarbeidere, derav mange opplever trange økonomiske kår, slik det er skissert i stortingsmeldingen vi hadde høring på sist uke. Derfor må også kulturbudsjettet brukes til å løse forskjellskrisen.

Vi må sørge for at flere kan delta uavhengig av lommeboka. Derfor vil Rødt innføre en makspris på kulturskolen og samtidig styrke ordningen økonomisk, noe som vil være kjærkomment for fattige kommuner.

Vi styrker også prosjekter for inkludering og mangfold i idretten og øremerker ekstra midler til inkluderingstiltak for ungdom i særlig sårbare byområder. I tillegg styrker vi skolebibliotekene over utdanningsbudsjettet og bibliotekene i kulturbudsjettet. Gratis kultur bøter nemlig bitte litt på de voksende klasseforskjellene i samfunnet.

Forskjellene viser seg ikke bare i hvem som har råd til kulturtilbud; det handler også om kunstnerne og kulturarbeidernes økonomi. Også de må ha en lønn som er til å leve av. Idealet om den lidende, sultne kunstneren er avleggs og kan ikke være noe å trakte etter. Som det pekes på i stortingsmeldingen Kunstnarkår, har støtteordningene våre vært instrumentelle for å sikre at større lag av befolkningen har hatt muligheten til å virke som kunstnere, men nå er tiden inne for kraftige løft i kunstnerøkonomien. Da kan vi ikke overlate kunsten og kulturen til markedet alene og til etterdønningene av pandemien.

Derfor oppretter Rødt flere arbeidsstipender for kunstnere. Vi øker stipendsatsene og bevilgningene til utstillingshonorarer. I tillegg styrker vi tilskuddsordninger, som Norsk kulturfond, slik at flere kan få muligheten til å virke som kunstnere. Ordninger som Skuespiller- og danseralliansen har gitt frilanskunstnere innen dette feltet større økonomisk trygghet mellom oppdragene. Det gjør at flere kan forplikte seg til sitt kunstfelt uten å

måtte jakte deltidsjobber for å overleve mellom oppdrag eller være avhengig av økonomisk støtte fra familie. Derfor foreslår Rødt å opprette to nye kunstnerallianser, én for musikere og én for filmarbeidere.

En annen utfordring for kunstnerne og kulturarbeiderne som driver alene eller jobber som frilansere, er pensjon og sykepengen. Vi vet at det i dag er et fåtall av disse som benytter seg av de frivillige forsikringene som finnes innen Nav-systemet. Mange blir derfor pensjonstapere eller tvunget ut i økonomisk uføre i møte med sykdom. Derfor setter Rødt av penger til å utrede en bedre ordning for å ivareta pensjonsopptjening og sykepenge for denne gruppen.

Det er også geografiske forskjeller i kulturfeltet, og for å opprettholde en levende kultur i hele landet setter Rødt av penger til bl.a. å styrke litteraturhusene i Stavanger og Bergen. Vi styrker også Den kulturelle skolesekken, som for mange barn i distriktene er et viktig og gratis kulturtilbud. I tillegg foreslår vi et tilskudd til den flytende litteraturbåten Epos, som bidrar til å bringe kulturen inn i trange fjorder og til små steder på Vestlandet.

Rødt mener også at det er sentralt å ivareta kulturarven. Derfor setter vi av ytterligere 20 mill. kr til kulturminner og verdensarven. Vi håper at flere partier vurderer å støtte forslaget.

Med dette er Rødts forslag fremmet.

Presidenten [14:39:46]: Representanten Hege Bae Nyholt har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Grunde Almeland (V) [14:40:01]: Rødt har lagt fram et alternativt budsjett med flere tiltak som også Venstre kan si hadde vært gode dersom de hadde fått gjennomslag hos regjeringen. Det er et tiltak regjeringen har lagt fram i sitt budsjett, som undertegnede synes er veldig godt. Det er nemlig at det skal innføres en ny søknadsordning for internasjonale idrettsarrangementer i Norge i 2025. Det er en ordning som Rødt i sitt alternative budsjett foreslår å kutte – en sum som sannsynligvis er hele summen regjeringen kan sette av til nettopp det. I en tid da autoritære land har som en del av sin strategi å sørge for at idrettsarrangementer kommer til nettopp deres land for å bedrive sportsvasking, vil jeg lovprise regjeringens forslag om å sørge for at flere demokratiske land tar mer av det ansvaret. Hvorfor mener Rødt det er riktig å kutte i dette?

Hege Bae Nyholt (R) [14:41:03]: Jeg vil først takke for spørsmålet og takke for i det hele tatt å få et spørsmål. I fjor måtte jeg tusle tilbake til plassen min, men sånn er det når man er gjest i en komité og ikke medlem.

Også i Rødt har vi blitt ansvarlige politikere, med budsjetter som går i null. Sekundært prioriterer vi også breddeidretten – alltid, alltid, alltid. Så vi har omdirigert penger til breddeidretten og til å støtte ulike mangfoldstiltak. Det er svaret gjesten kan gi på dette spørsmålet.

Presidenten [14:41:25]: Replikkordskiftet er avsluttet.

Statsråd Lubna Boby Jaffery [14:42:06]: Vi lever i en urolig tid, der vi står i møte med verdensomspennende utfordringer som klimaendringer, krig og økende antidemokratiske bevegelser. Da spiller kunst og kultur, frivilligheten og frie medier en helt avgjørende rolle. Det er nå vi må samle oss om felles verdier. Det er nå vi skal invitere til deltakelse og til å bygge fellesskap.

Regjeringens mål er et samfunn der alle gis like muligheter, uansett hvor du bor, eller hva slags bakgrunn du har. Vi ønsker mindre forskjeller og mer rettferdig fordeling. Vi vil legge til rette for at alle skal ha like muligheter til å ta del i gode kulturopplevelser, fritidsaktiviteter og idrett.

Det er få områder urettferdigheten i samfunnet ses tydeligere enn når barn og unge blir stående utenfor på grunn av foresattes økonomi eller bakgrunn. Regjeringen vil derfor styrke og verne om de generelle ordningene som skal sikre at alle, spesielt barn og unge, gis like muligheter til deltakelse.

Regjeringen har sikret full momskompensasjon til frivillige organisasjoner. Det sørger vi også for i innværende år. I neste års budsjett er det satt av godt over 2,4 mrd. kr til formålet, en økning på 415 mill. kr. Samlet har regjeringen styrket denne ordningen med nær 700 mill. kr etter at vi overtok. På denne måten støtter vi opp under alle dem som hver dag står på for å skape levende lokalsamfunn med gode oppvekstvilkår for barna våre.

Regjeringens innsats stopper ikke der. Vi er godt i gang med å utarbeide en ny handlingsplan for deltakelse i fritidsaktiviteter for barn og unge. Foruten at vi har satt av 10 mill. kr i neste års budsjett til oppfølging av tiltak i planen, foreslår vi allerede i innværende år å fordele 133 mill. kr til økt deltakelse i kultur og idrett. Vi kan ikke vente når barn og unge står på sidelinjen og vil slippe til.

Som kultur- og likestillingsminister er jeg mektig stolt over å presentere et samlet budsjett på over 24,5 mrd. kr. Jeg er stolt av å leve i et land der vi både kan og vil verdsette betydningen av kunst og kultur, frie medier og likestilling, og jeg er minst like stolt av å representere en regjering som vet å prioritere dette, også når tidene er tøffe.

Regjeringen vil sikre et åpent, inkluderende og mangfoldig kulturliv i hele landet. Vi fordeler i alt 5,7 mrd. kr til musikk- og scenekunstinstitusjoner. Disse kulturinstitusjonene utgjør selve grunnmuren i norsk kunst- og kulturliv, og ivaretagelsen av dem er avgjørende for at hele befolkningen skal ha tilgang på kunst og kultur av høy kvalitet. Mange av institusjonene får også økte tilskudd til å utvikle nye publikumstilbud, bl.a. som følge av at vi fordeler 50 mill. kr til lokale kulturtiltak og prosjekter over hele landet.

Regjeringen vil sikre kulturarbeidsplasser over hele landet og sørge for at kunstnere har rimelig betaling og gode arbeidsvilkår. Derfor trapper vi opp stipendordningene med 44 nye hjemler, og vi øker bevilgningene til kompensasjons- og vederlagsordningene for rettighetshavere og kunstnere. Vi får også på plass en ny tilskuddsordning for etablerte scenekunstgrupper. Regjeringen fremmet i vår kunstnermeldingen Kunstnarkår, som skal behandles her i salen på nyåret. Budsjettet for 2024 er en begynnelse i arbeidet med å styrke kunstneres kår.

Også på filmfeltet slår vi et slag for nye stemmer og regional kultur. I neste års budsjett styrker vi tilskuddene til den regionale filmvirksomheten med 30 mill. kr, spesielt rettet mot nye talenter og barn og unge. På samme måte styrker vi satsingen på dataspill med 10 mill. kr.

Jeg vil avslutningsvis benytte anledningen til å takke komiteen for et godt arbeid. Selv om vi kan ha ulike prioriteter, har jeg merket meg at vi står sammen om det viktigste. Vi ønsker å støtte opp under et rikt og mangfoldig kulturliv, vi vil at alle skal ha like muligheter til å delta, og vi deler målet om å ta vare på våre grunnleggende demokratiske verdier.

Presidenten [14:46:25]: Det blir replikkordskifte.

Turid Kristensen (H) [14:46:36]: Jeg tror vel mine kollegaer i salen vet at jeg har et litt bredere interessefelt, men med fare for å befeste inntrykket av at det kun er dataspill jeg bryr meg om, har jeg et spørsmål til statsråden om det.

I den nylig fremlagte strategien skriver regjeringen at den vil opprette en ny markedsordning i Filmfondet for tilskudd til ferdigstilling av prosjekter som har mottatt tilskudd til utvikling – og jeg heier på det. Det står at ordningen skal innrettes slik at prosjekter som allerede er kunstnerisk vurdert og har mottatt tilskudd til utvikling, automatisk kvalifiserer til en pott dersom andelen privat finansiering overstiger en grense. Jeg lurer på om statsråden kunne være så snill å utdype litt hva som ligger i dette, og hvordan denne ordningen er tenkt å skulle fungere?

Statsråd Lubna Boby Jaffery [14:47:27]: Nå har vi nettopp lagt fram denne etterlengtede, har jeg forstått, dataspillstrategien, og det er jeg også veldig glad for. I den styrker vi bl.a. også NFI, slik at de nå kan gi mer midler til dataspillutvikling. Vi trenger å bruke mer penger på dette. Norge er en liten nasjon når det gjelder dataspillutvikling. Det er klart at dette er et marked som er i utvikling. Bare fra i fjor til i år ser vi en enorm utvikling. Det er disse dataspillene som vil få støtte, og som senere vil kunne kvalifisere til den støtten som representanten er opptatt av.

Turid Kristensen (H) [14:48:13]: Det som kanskje opptar meg mest, er at hvis man har fått privat finansiering, så kvalifiserer man automatisk til et statlig tilskudd. For meg minner dette mistenkelig mye om en slags gaveforsterkningsordning – hvis man får en viss sum penger fra private givere, skal staten gå inn med en viss sum med penger. Det ser veldig likt ut. Kan statsråden bekrefte at dette er en tilsvarende ordning, eller eventuelt forklare hva som er forskjellen? Og selv om jeg som sagt heier på den: Hvorfor er det greit at vi gjør dette når det gjelder utvikling av dataspill, men ikke for alle de andre viktige kulturinstitusjonene, som nøt godt av dette tidligere?

Statsråd Lubna Boby Jaffery [14:49:02]: Det er noe som har vært veldig etterlengtet knyttet til dataspill, og dataspillstrategien har vært det næringspolitiske virkemidlet. Nå er dataspill både kultur og fritidsaktivitet, og det er også næring i det. Man har også andre ordninger i Norsk filminstitutt som gir distribusjonsstøtte, og man gir andre former for støtte til filmer som også har med privatfinansiering inn, uten at man kan kalle det for en gaveforsterkningsordning. Dette handler noe om å øke farten i dataspillutviklingen, og også om å få med oss det private næringslivet på dette – på å se at her det er en gevinst, ikke bare i et kulturpolitisk aspekt, men også i et næringspolitisk aspekt. Og jeg vil ikke sammenligne dette med en gaveforsterkningsordning.

Turid Kristensen (H) [14:49:54]: Jeg må grave litt mer, for vi har jo mange tilskuddsordninger innenfor næringsaktiviteter, innenfor kulturaktiviteter, innenfor helsefeltet og frivilligheten, hvor det også gis private penger. Men jeg kjenner ikke til andre ordninger hvor det offentlige bidraget er knyttet til at det har kommet private penger inn, heller ikke innenfor de områdene som jeg opplever at statsråden nå peker på. Jeg blir veldig glad hvis jeg har forstått det riktig, men jeg synes det er litt underlig, for flere ganger her i dag har vi blitt kraftig kritisert for at vi ønsker tilbake gaveforsterkningsordningen. Og hvis jeg leser dette på den måten som jeg håper jeg kan lese det på, er jo dette akkurat det samme:

Hvis du får private penger, så får du automatisk penger fra det offentlige. Jeg vet ikke om noen andre eksempler, men hvis statsråden kjenner til det, må hun gjerne gi meg dem nå. Men dette må da være det samme?

Statsråd Lubna Boby Jaffery [14:50:50]: Jeg vil sterkt mene at jeg har svart representanten på spørsmålet. Jeg har sagt at man her har laget en ordning som jeg ikke mener er lik gaveforsterkningsordningen, og så er det opp til representanten å ta det svaret for gitt, eller velge å ikke tro meg.

Jeg er mer opptatt av hva vi faktisk bruker på data-spillstrategi i budsjettet. Jeg mener at vi har en god satsing. Jeg noterer meg at Høyre har også lagt inn 3 mill. kr til det. Jeg mener at vi i årene framover må utvikle data-spill i større grad enn vi har gjort til nå. Derfor ble det, allerede før vi la fram dataspillstrategien, lagt inn penger i budsjettet for neste år, for vi visste at dette ville komme, og vi visste at vi også måtte ha penger til det. Jeg ser fram til neste års budsjett, og jeg håper at også Høyre er med på å legge inn mer penger til dataspill.

Silje Hjemdal (FrP) [14:52:01]: Da tidligere kulturminister Anette Trettebergstuen skrotoet gaveforsterkningsordningen, lovet hun at man skulle finne løsninger for dem som mottok denne støtten. Mange av disse venter fremdeles på svar på denne lovnaden. Bare i 2023, etter hva jeg har forstått, ser man f.eks. at kulturlivet i Rogaland har gått glipp av 6 mill. kr. Ettersom kulturministeren kommer fra Bergen, er jeg ganske overbevist om at hun er godt kjent med hvor mye penger Bergen og Vestland har gått glipp av på grunn av at ordningen er avvirket og ikke erstattet på noe vis. Da lurer jeg på om den nye kulturministeren har noen svar til alle dem som venter på løsninger som de ble lovet da gaveforsterkningsordningen ble fjernet.

Statsråd Lubna Boby Jaffery [14:53:06]: Det var ingen hemmelighet at den sittende regjeringen bl.a. sa at når vi kommer til makten, kommer vi til å fjerne gaveforsterkningsordningen. Jeg noterer meg at det blir sagt at min forgjenger lovet en ny ordning. Det jeg har registrert, er at min forgjenger har sagt at vi fortsatt skal bruke penger på kultur, og at pengene som har blitt brukt på gaveforsterkningsordningen, også skal brukes på kultur i fremtiden. Det er blitt fulgt opp. Jeg kan ikke svare for hva andre statsråder har sagt her i denne salen eller andre steder. Jeg har vært statsråd i seks måneder, og min klare holdning til gaveforsterkningsordningen er at den gir til enkelte. Ja, det er en lang liste med mange, men vi ser hvem de store er. Jeg har selv vært styremedlem i mange av de store som har nytt godt av gaveforsterkningsordningen, men jeg mener i bunn og grunn at det er en urettferdig ordning, og jeg vil heller

bruke penger på stabile overføringer og også gjennom at vi bruker penger i spillordningen på dette.

Kathy Lie (SV) [14:54:20]: Jeg vet at statsråden og jeg er enige om at lesing er viktig. Det har jo statsråden selv sagt. I budsjettforhandlingene prøvde vi å styrke innkjøpsordningen til bibliotekene, og heldigvis fikk vi doblet det for tegneserier. Det er jeg glad for, men det trengs jo mye mer, og regjeringen har lovet at det skal komme en lesestrategi. Så mitt spørsmål er: Når får vi en lesestrategi, og vil den være langsiktig og økonomisk forpliktende?

Statsråd Lubna Boby Jaffery [14:54:53]: Tusen takk for spørsmålet. Jeg vil også takke representanten fra SV, og også SV, for at de har gjort et godt kulturbudsjett enda bedre, bl.a. ved å styrke innkjøpsordningen for tegneserier. Det er jeg veldig glad for, for det er også en innkjøpsordning som ligger mitt hjerte nær.

Vi jobber med en lesestrategi. Både Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet er bidragsytere der. Planen er at den skal komme neste år. Vi har allerede vært med på å putte penger i denne. Vi har nettopp kommet med en forsterket bibliotekstrategi, som også inngår i det arbeidet, og jeg mener at bibliotekene på mange måter er navet i det. Jeg husker selv at jeg fikk lov til å gå på bokbussen, der bibliotekaren så meg og tok meg med inn i en verden jeg aldri hadde hatt tilgang til hvis vi ikke hadde hatt et sterkt offentlig kulturtilbud der bibliotekene har vært navet.

Hege Bae Nyholt (R) [14:56:07]: Rødt er partiet som prioriterer økonomien til kunstnere og kulturarbeidere. Vi bruker 121 mill. kr mer enn regjeringen på konkrete tiltak i vårt budsjett. Jeg vil anta at ministeren, som er godt kjent med Kunstnarkår-meldingen, vet at det er mange i denne sektoren som sliter i dag. Vi kan skylde på pandemi, og vi kan skylde på priseksplosjon. Men vi kan også skylde på manglende politisk handlekraft, som igjen fører til manglende trygghet for våre kunstnere og kulturarbeidere. Hva skal ministeren gjøre for å sikre økonomien til dem som jobber som kunstnere og kulturarbeidere?

Statsråd Lubna Boby Jaffery [14:56:41]: Jeg er en statsråd som ofte har fått æren av å komme inn på sjarmøretappen, det gjelder både konverteringsterapi og kunstnerkår. Denne stortingsmeldingen er blitt skrevet før min tid, men jeg er veldig glad for at jeg skal få lov til å være med komiteen på å lose den igjennom her i salen til våren. Vi har nettopp derfor i vårt budsjett for 2024 lagt inn flere stipendhjemler, som jeg sa i mitt innlegg. Vi har også økt vederlaget som skal betales ut til kunstnere. Dette betyr at f.eks. institusjoner som Kode

også vil få mer penger, nettopp til å betale ut disse vederlagene. Det er en del av styrkingen av kunstnerøkonomien.

Så er det helt klart også ting i Kunstnarkår som vi må komme tilbake til. Jeg mener det er viktig at vi har et godt sikkerhetsnett for dem som jobber som kunstnere. Der kommer vi tilbake til flere tiltak etter hvert, men det er Kunstnarkår som ligger i bunnen for at vi endelig tar et tak for kunstnerne våre. Det har vært etterspurt lenge, og det er først denne regjeringen som leverer meldingen.

Grunde Almeland (V) [14:57:57]: Det er flere ting som bekymrer Venstre når det gjelder statusen for mediebedriftene våre og Medie-Norge framover. Det gjelder bl.a. lav priskompensasjon, både i fjor og i år, og ikke minst det store bortfallet da momsfrirket ble fjernet. Det siste har jo representanten hatt gleden av å diskutere med statsråden opptil flere ganger. I budsjettinnstillingen nå kommer komiteen samlet med en klar oppfordring til statsråden om å vurdere konsekvensene og sette seg grundig inn i hvilke konsekvenser bortfallet har for mediebedrifter i dag, og også for framtiden, med tanke på de investeringene man kan gjøre for framtiden i norsk mediebransje. Hva ønsker statsråden konkret å gjøre for dette, og vil hun ta den oppfordringen på alvor?

Statsråd Lubna Bobby Jaffery [14:59:00]: Jeg vil alltid ta alle oppfordringer fra Stortinget på stort alvor. Det er jobben min. Vi skriver selv i budsjettet vårt at vi må vurdere konsekvensene av en innføring av en mediemoms. Dette er noe vi har vært offensive på, og som vi ønsker å gjøre. Jeg har hatt gleden av å møte representanten Grunde Almeland og andre representanter i denne komiteen til mange debatter nettopp om medier og medias vilkår. Jeg har vært ettertrykkelig tydelig på at dette er noe jeg jobber med, og at jeg også er opptatt av både økonomien i dette – det gjør det krevende, bl.a. for TV 2, jeg er veldig klar over det – og også andre sider enn det økonomiske. Vi må også se på hvilke andre konsekvenser det har, og det håper jeg at Stortinget er med meg på å vurdere – hva det har å si for norsk språk, og hva det har å si for ungdoms medievaner. Dette er konsekvenser jeg føler har vært litt lenger bak i debatten hittil.

Presidenten [15:00:01]: Replikordskiftet er avsluttet.

Åse Kristin Ask Bakke (A) [15:00:19]: Denne veka kom meldinga om at Maren Lundby har valt å gje seg i hoppbakken. Ho vil for alltid stå som ei uredd føregangskvinne og ein representant for norsk idrett som til

dei grader har gjort Noreg stolt. Ho tok likestillingskampen då ho nekta å godta avslaget på å vere prøvehoppar i Vikersund, og ho var den første som vann gull i stor bakke for kvinner under VM i Oberstdorf i 2021. For ei dame!

Rundt om i landet finst det mange barn og unge som kan tenkje seg å bli den nye Maren Lundby, eller som berre har lyst til å vere ein del av fellesskapet idretten og frivilligheita tilbyr. Vi veit kva det betyr for kvart eit barn å tilhøyre eit slikt miljø, og vi veit kva det betyr for kvar enkelt og for eit lokalsamfunn – det at ein kan delta som aktiv, som frivillig, som trenar og som tilskodar i eit fellesskap.

Altfor mange opplever no ein familieøkonomi som ikkje strekkjer til for aktivitetar. Til det har vi valt ut tre svar:

- eit omfordelende statsbudsjett der dei som har mest, òg bidreg mest
- ei styrking av organisasjonane sine eigne moglegheiter til å inkludere fleire
- ei særskilt ordning på drygt 200 mill. kr, der idrettskretsane og råda bidreg til å dekkje utgiftene til dei klubbane som har utfordringar med mange som ikkje kan betale

Full momskompensasjon med ei styrking på om lag 690 mill. kr og utvikling av ein eigen handlingsplan mot idrettsfattigdom høyrer òg med i satsinga vår. Eg vil òg nemne innsatsen for å få fleire i arbeid gjennom ungdomsgarantien og initiativ som lågare kostnader for barnehageplassar og SFO, noko som bidreg til foreldreøkonomien.

Eg vil seie at eit omfordelende statsbudsjett trengst no meir enn nokon gong. Det skulle berre mangle at ikkje dei som tener mest, òg skal bidra mest. No har orda gått til handling og regjerande politikk. Difor aukar vi sjølv sagt skattane for dei med mest og omfordeler for dei som står i ekstra harde tider.

Idretten og frivilligheita spelar ei viktig rolle i å bøte på harde tider gjennom sine tilbod og aktivitetar og ikkje minst inkludering. I Noreg er vi ganske heldige fordi vi har ein så stor og unik frivilligheit, og dei som er frivillige, fortener å bli viste at dei blir sette pris på. Nettopp difor har vi i år igjen sørgt for full momskompensasjon, slik at lag og foreiningar får meir pengar å bruke på meir aktivitet og utstyr for å inkludere fleire.

Vi satsar på frivilligheita rundt om i heile landet, i motsetnad til Høgre. Då dei styrte, var deira takk til frivilligheita det siste året å kutte 50 mill. kr i momskompensasjonsordninga – ei ordning eg er stolt av at vi fullfinansierer, for ho er viktigare no enn nokon gong for å sikre at alle kan ta del i fellesskapet.

Avslutningsvis har eg lyst til å sende ein takk til alle frivillige rundt om i landet når dei aller fleste no tek oss

ein velfortent juleferie. Mange plassar samlar frivillige folk i jula òg – folk som anten treng eit fellesskap i lag med andre, eller som av ulike grunnar ikkje har råd til den feiringa det store fleirtalet har. Då vil eg takke frivilligheita for at ein stiller opp, tek seg av kvarandre og stiller opp for det store fellesskapet.

Tage Pettersen (H) [15:04:47]: Den spente og alvorlige situasjonen i verden og i Europa understreker viktigheten av at vi som samfunn og nasjon tar vare på vår kultur og vår historie. Men la meg starte på et sted hvor Høyre og regjeringspartiene er uenige, nemlig om finansiering.

For oss er det opplagt at det offentlige og private sammen styrker tilbudet og rammevilkårene for kulturen, idretten og frivilligheten. I regjering styrket vi derfor insitamentene for private bidrag gjennom gaveforsterkningsordningen og skattefradrag på gaver til frivilligheten. Begge deler har fungert godt for å få økte bidrag fra både enkeltpersoner og næringsliv. Litteraturhusene og litteraturfestivalene har dokumentert at de taper flere millioner på at gaveforsterkningsordningen er avvirket. Regjeringen har også gått bort fra det tidligere løftet om at mange av dem som tok imot gaveforsterkning, ville komme bedre ut med en regjering ledet av Arbeiderpartiet. Kombinasjonen av at midler faller bort i statsbudsjettet, og at regjeringen har avvirket gaveforsterkningsordningen, gjør selvfølgelig situasjonen dobbelt vanskelig for veldig mange.

Organisasjoner tar nå kontakt, og SV bekreftet det også i replikkordskiftet, etter at de får avslag på merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner – i motsetning til tidligere år. Flere sosiale aktører har motatt denne kompensasjonen i alle år siden 2011, men får nå avslag også etter klagebehandling. For Høyres del mener vi dette er noe som må rettes opp, og vi fremmer derfor forslag som sikrer en forutsigbar og rettferdig finansiering til både små og store organisasjoner innenfor ideell og frivillig sektor.

Venstresidens svar er ofte mer offentlige skattepenger, penger til tiltak politikere – altså vi her i denne sal – synes er viktig, og ikke frie penger feltet selv kan disponere. Det store løftet til de rød-grønne i flere valgkamper har vært å bruke 1 pst. av statsbudsjettet til kultur. Problemet er at når man på den ene siden struper virkemidlene for å stimulere til mer privat kapital, og på den andre siden heller ikke leverer eget mål om 1 pst., blir det vanskelig for feltet. Beregninger fra Creo viser tvert imot at kulturens andel av statsbudsjettet er på sitt laveste på mange år.

Det er gledelig at regjeringen endelig realiserer den etterlengtede ordningen for etablerte kunstneriske virksomheter på scenekunstheltet. Samtidig må vi ta på alvor

det store deler av feltet er opptatt av, nemlig hvordan denne ordningen skal innrettes. Høyre støtter derfor at det bør utarbeides en forskrift eller retningslinjer for etableringen av ordningen for de etablerte kompaniene i dialog med aktørene selv.

SKUDA fortjener også å bli løftet fram i denne debatten, spesielt etter den kanskje stemoderlige behandlingen de fikk i meldingen Kunstnarkår, som vi hadde på høring sist uke. SKUDA er en sentral del av infrastrukturen nettopp i scenekunstheltet, og årene med pandemi viste oss at ordningen er viktig for mange dansere og skuespillere.

Mange organisasjoner har de siste årene påpekt ulogiske plasseringer i budsjettet. Det gjelder under flere regjeringer. Dette er viktig for å kunne sammenligne aktørene som tilhører samme sjanger, på en bedre måte enn i dag. Derfor har vi denne gangen gjort den jobben og anbefalt en rekke formålmottagere samlet på en felles post i budsjettet.

Så til noe mer matnyttig. Norge har en helt annen posisjon internasjonalt når det gjelder mat og matkultur i dag enn i tidligere tider. Norge er helt i front av den internasjonale utviklingen med å skape gode matopplevelser. Dyktige kokker og lokale råvarer av høy kvalitet står i sentrum. I februar skal jeg overvære kokke-OL i Tyskland og vil benytte denne anledningen i dag til å trekke fram matkultur som både kultur og kulturminner vi ikke må glemme.

Jeg vil løfte usikkerheten som Norsk håndverksinstitutt nå står i. Regjeringen foreslår en omgjøring av finansieringen, og for Norsk håndverksinstitutt betyr dette at de faller utenfor kriteriene. Ordningen ligger riktignok under Kunnskapsdepartementet, men konsekvensene av endringen vil kunne ramme veldig mange i kultur- og kulturminnevernsektoren hardt. Derfor løfter jeg fram deres betydning for norsk tradisjonshåndverk og oppfordrer til et unntak fra den nye ordningen.

Så har jeg lyst til å avslutte med at flere fra regjeringspartiene har vært oppe og sagt at dette i størrelse er tidenes kulturbudsjett rent økonomisk. Ja, målt ut fra akkurat de samme indikatorene er også Høyres kulturbudsjett som er lagt fram, tidenes største kulturbudsjett.

Presidenten [15:09:29]: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Margrethe Haarr (Sp) [15:09:42]: Senterpartiet ønsker å legge til rette for levende og gode lokalsamfunn over hele landet. Vi ønsker et samfunn der man skal kunne oppleve en meningsfylt hverdag fylt med varierende og inkluderende tilbud, uavhengig av hvor man bor. I dette budsjettet prioriterer Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV en styrking av kulturbudsjettet. I vanskelig

tider bør man prioritere kultur og frivillighet fordi det har så stor betydning for folks liv.

Frivilligheten er en av bærebjelkene i det norske samfunnet. Frivilligheten skaper lokalt engasjement, fellesskap og sterke lokalsamfunn. Derfor er det en viktig prioritering for denne regjeringen å legge til rette for frivilligheten, og at alle, uavhengig av økonomiske forhold og sosial bakgrunn, skal kunne delta i ulike aktiviteter. Dette budsjettet prioriterer frivilligheten. Som de fleste andre, opplever også frivilligheten økte kostnader. Da er det ekstra viktig å legge opp til gode og forutsigbare rammevilkår. Full momskompensasjon er det viktigste grepet som kan tas for å løfte frivilligheten og sikre at det legges til rette for økt aktivitet.

Vi vet at barn og unges muligheter for tilgang til meningsfylte fritidsaktiviteter er avgjørende for å forebygge utenforskap. Gjennom ulike tilskuddsordninger og støtteordninger både hos Kulturdepartementet og hos Barne- og familiedepartementet legger regjeringen til rette for at flere skal kunne ha et meningsfylt og inkluderende fritidstilbud.

Denne regjeringen prioriterer små og store kulturprosjekter over hele landet. Uavhengig av hvor i landet man bor, skal man ha tilgang til gode kulturopplevelser. Vi vet at det er med på å forme vår identitet, det inkluderer og engasjerer, og det er aktiviteter som har stor betydning for det enkelte lokalsamfunn.

Jeg må trekke fram et prosjekt som er særlig viktig der jeg kommer fra, og som jeg har jobbet for i mange ulike roller. Det er Norsk Skogfinsk Museum. Jeg er veldig glad for at denne regjeringen har sikret finansieringen av et nytt museumsbygg. Nytt museum har man ventet på lenge og jobbet hardt for å få realisert. I mars neste år er det endelig byggestart. I tillegg prioriterer vi i budsjettet å styrke driftsbudsjettet til museet med 3 mill. kr. I det store bildet er ikke dette mye penger, men for Norsk Skogfinsk Museum er økningen helt avgjørende. Museet har stor betydning for lokalsamfunnet, den skogfinske kulturen og skogfinnene som minoritet. Jeg ser fram til at museet er ferdig, og at vi kan være med sammen med statsråden og resten av komiteen i åpning av nytt museum i 2025.

Åse Kristin Ask Bakke (A) [15:12:37]: Målet vårt er eit likestilt samfunn. Arbeidarparti–Senterparti-regjeringa tek likestillinga på alvor, og pilen peikar i rett retning. Vi har gjennomført mykje denne stortingsperioden for å dra likestillinga framover etter åtte år med Høgre i regjering, som sette likestillinga i revers.

Vi har framleis ein veg å gå for å oppnå full likestilling, for som vi veit, kjem ikkje likestillinga av seg sjølv. Det må harde politiske prioriteringar til, som at denne regjeringa styrkjer retten til heile og faste stillingar, slik

at spesielt kvinner skal få moglegheita til å arbeide fullt og ha ei løn å leve av – det handlar om tryggleik i arbeid og tryggleik for arbeid – og som at vi no i budsjettet skal opprette eit femte likestillingssenter i vest, for å ha ein nasjonal struktur på likestillingssentera våre.

Kva er Høgre sitt svar i det alternative statsbudsjettet? Jo, dei føreslår å kutte dette femte likestillingssentret fordi dei meiner det ikkje trengst. La meg ta nokon kjappe fakta som Høgre kan ta med seg når dei skal peile ut ny likestillingspolitikk for åra framover. På Vestlandet har vi ein veldig kjønnsdelt arbeidsmarknad, og kvinner tener framleis mindre enn menn. Her er det prioriteringar som må til. Då må eg spørje: Er dette eit tiltak frå Høgre for å spare inn pengar til å kutte endå meir i skattane til dei rikaste, som har mest frå før, eller vil dei rett og slett ikkje prioritere Vestlandet og likestillinga? Heldigvis blir ikkje Høgre sitt alternative budsjett vedteke i denne salen, og vi kan glede oss over eit femte likestillingssenter.

Likestillinga skal gå framover. Med Arbeidarpartiet i regjering gjer ho det: Vi innfører kjønnskvotering i norske styrer, vi held no på med innspurten med eigen handlingsplan mot vald i nære relasjonar, trakassering og negativ sosial kontroll, vi set ned eit mannsutval, og vi styrkjer retten til heile og faste stillingar. Likestilling kjem ikkje av seg sjølv. Det er harde politiske prioriteringar som har fått oss dit vi er i dag, og som òg skal ta oss framover, for målet vårt er eit likestilt samfunn.

Tage Pettersen (H) [15:15:30]: Ytringsfrihet og mediepolitikk er et av de viktige ansvarsområdene for komiteen.

Høyre er enig med regjeringen i at ordningen med momsfristak for levende lyd og bilder var for raus, eller at aktører den egentlig ikke var ment for, fikk benytte seg av den. Men vi er ikke enig med regjeringen i det de nå har kommet opp med, og at det er en god erstatning. Det å telle prosentpoeng for å vite om man er innenfor eller utenfor fritaket vil være en enorm brems på innovasjonen. Det ser vi rammer en aktør som TV 2 beinhardt. Høyre mener det er naturlig å vurdere om et fritak kan avgrensens bedre, eller om det kan gjennomføres andre tiltak for å ivareta den opprinnelige intensjonen med fritaket.

For meg er innovasjon viktig for å sikre at redaktørstyrte nyheter er både tilgjengelige og interessante for flere grupper enn i dag. Undersøkelsen fra Stiftelsen Tinius viser oss at mange unge får med seg nyheter, men de velger andre kanaler og/eller plattformer som ikke tilhører de tradisjonelle redaktørstyrte mediene. Det siste året har Høyre tatt til orde for et forslag fra Norsk Journalistlag om å utrede et tilbud for å sikre redaktørstyrt journalistikk til grupper som faller utenfor av ulike

grunner. Vi snakker da bl.a. om ungdom, mennesker med dårlig økonomi, deler av minoritetsbefolkningen og mennesker med ulike funksjonsnedsettelse.

Ytringsfrihetskommisjonen skrev i sin rapport at de globale plattformsselskaperes makt må møtes med motmakt. En sterk motmakt er kunnskap. Spesielt for barn og unge er det viktig at vi finner verktøy som gir dem denne makten gjennom kunnskap og reell ytringsfrihet. Et innspill kommisjonen fikk, var behovet for større kunnskap om hvor grensen for ytringsfrihet går og bedre muligheter for bistand når man utsettes for ytringer som er krevende å håndtere. Konkret anbefalte man at det opprettes en nasjonal digital hjelpeportal som kan samle og synliggjøre hvilke grenser som gjelder for ytringsfriheten, og vise vei videre til hjelpeapparatet som finnes, for dem som eventuelt trenger bistand. Høyre foreslår derfor å sette av penger for å utrede en slik nasjonal digital hjelpeportal, i tråd med ytringsfrihetskommisjonens forslag.

Til slutt vil jeg få trekke fram den imponerende jobben stiftelsen Roseslottet gjør i sitt arbeid for demokrati, menneskerettigheter og ytringsfrihet. Komiteen har besøkt dem, og jeg tror vi alle sammen ble bergtatt av både formidlingsevnen og verdiene deres. Høyre følger opp dette med en bevilgning i vårt alternative budsjett og håper både regjeringen og Oslo kommune kommer etter etter hvert.

Kathy Lie (SV) [15:18:28]: Dette blir et innlegg om de små tingene – kall det gjerne skrytelisten. Da må jeg også benytte muligheten til å takke Arbeiderpartiet og Senterpartiet for samarbeidet om mange viktige prioriteringer, som hver for seg ikke er så store, men som har enormt stor betydning for den enkelte mottaker.

Jeg vil først trekke fram 400 000 kr ekstra til punkt-skrifttrykkeriet, slik at blinde også kan få skrevet ut dokumenter de trenger, alt fra testamenter til festtaler. Jeg vil også trekke fram 2 mill. kr ekstra til Teater Manu, som er Norges eneste tegnspråketeater.

Så gleder det mitt korpsmusikanthjerte at vi er enige om 3 mill. kr mer til Det Norske Blåseensemble og 10 mill. kr til Arktisk Filharmoni. Arktisk Filharmoni er det eneste av våre store filharmoniske orkestre som per i dag ikke er fullfinansiert av staten. De er i den krevende særstilling at de ikke bare skal dekke en by, men alle de tre nordligste fylkene.

Jeg vil også løfte fram ekstra driftstilskudd til Leveld Kunstnartun i Ål, som har kunstnere i residens fra hele verden, og Rosendal Teater, som har det mest sosiale billettsystemet jeg kjenner til, nemlig å betale etter evne. Vi har også styrket Samovarteateret i Finnmark og – til glede for Senterpartiets representant – Norsk Skogfinsk Museum. I tillegg har vi styrket flere viktige tiltak for den

samiske befolkningen og andre nasjonale minoriteter i andre budsjetttrammer.

Det er mange økninger til museer over hele landet, og jeg vil spesielt trekke fram de fem millionene vi har forhandlet inn til museumsjernbanen Krøderbanen. Det har vært stor jubel for denne bevilgningen fra alle de ivrige frivillige som jobber hver dag for å drive og vedlikeholde denne kulturskatten.

Så er jeg – til slutt – glad for at vi i merknads form stadfester at tilskuddet til skonnerten Anna Rogde er et driftstilskudd og dermed ikke kan regnes som et engangstilskudd. Det er jeg veldig glad for, siden jeg har jobbet hardt for de pengene i flere budsjetttrunder.

Torstein Tvedt Solberg (A) [15:20:54]: Når vi nå nærmer oss slutten på denne delen, er det et par saker i debatten som må kommenteres.

Det ene er en liten gladsak: På filminsentivordningen er det 82 mill. kr som blir tilgjengeliggjort neste år. Det er dobbelt så mye som det Fremskrittspartiet sa i replikkordskiftet – jeg tenkte det kunne være bra å ha med.

Jeg merker meg også at opposisjonen ønsker en forskrift for en ny ordning for scenekunstheltet, og jeg vil bare presisere at grunnen til at flertallet ikke er med på det, er at det i seg selv vil forsinke i krafttreddelsen av ordningen. Det kan høres flott ut med en forskrift, men det vil altså forsinke ordningen betydelig.

Så til kritikken av prisveksten som er lagt inn. Der må en også nevne at både Høyre og Venstre, som har kommet med denne kritikken, har lagt seg på helt samme pris- og lønnsvekst som regjeringa. Og det er jo litt merkelig når en er så bekymret, f.eks. for NRK. Jeg tror de har lagt seg der nettopp fordi det er tekniske beregninger, og har tillit til dem.

Jeg vil igjen bare nevne at det høyresiden gjør, er å fortsette sine politiske osthøvelkutt gjennom det de kaller ABE-reformen, som år for år svekker institusjonene og kulturlivet rundt omkring i hele landet, og det er dette en nå ser konsekvensene av gjennom kutt og omstillinger.

Jeg vil også si noen ord om mediepolitikken og ytringsfriheten. Der følger dette budsjettet opp de fire-årige styringssignalene, og vi tar grep om postombæringen. Når det kommer til mediemomsen, har en i dette budsjettet, denne høsten, funnet en god løsning for papiravisene, men som det har blitt sagt, er det ikke helt i mål for levende bilder. Derfor er jeg veldig glad for det statsråden sier, og som hun også snakket om i den mediepolitiske redegjørelsen, at en jobber videre med det som er uløst. Men det er viktig å ha med seg historikken: Dette var en ordning som ble misbrukt, og derfor måtte en endre det. Det bør høyrepartiene også nevne.

Så har jeg også ventet spent på Høyres ambisjoner som kulturparti, for vi ble jo forsikret om at det skulle komme litt senere i debatten, hva Høyre egentlig nå hadde som ambisjoner. Jeg må innrømme at jeg har ventet litt forgjeves. Jeg har registrert en del kritikk av regjeringa. Jeg har registrert at en ikke er ærlige og snakker så mye om sine egne dramatiske kutt. En løfter fram noen småsaker, men det er først og fremst gamle kjepphester som nevnes, slik som gaveforsterkningsordningen. Den harde sannheten er jo å finne i Høyres alternative budsjett, og på kultur er det kutt, kutt, kutt. Da liker jeg mye bedre denne regjeringas satsinger, og at vi løfter kulturen i de vanskelige tidene vi nå står i.

Turid Kristensen (H) [15:23:56]: Jeg føler også et behov for å kommentere og utdype noen ting i debatten.

Representanten Ask Bakke viste til at det siste Solberg-regjeringen gjorde i 2021, var å kutte i momskompensasjonsordningen. Det hører med til historien at den ordningen ble økt med nesten 1 mrd. kr i løpet av vår regjeringssperiode. Vi må ikke glemme at dette var i 2021. Som mange her kanskje husker, skjedde det noe i 2021. Det var en pandemi. Det var lavere aktivitet, og det ble brukt mange milliarder kroner på nettopp frivillighet, kultur og idrett, for å hjelpe dem i den tøffe situasjonen de sto i. Vi kuttet ikke i idrett, frivillighet og kultur, men pengene – mye mer penger – ble tilført på andre områder.

Jeg er imidlertid enig med representanten i at frie midler, som momskompensasjon, er viktig. Det har vært snakket mye om det i dag, så jeg skal ikke gå inn i det, men de grepene regjeringen har tatt, svekker sektorens muligheter for å skaffe frie midler. Det er noe sektoren er veldig opptatt av, og det er derfor vi snakker så mye om det. Vi kan godt stå her og gi penger til gode tiltak, som vi mener er gode tiltak, men det sektoren skriker mest etter, er frie midler som gjør at de kan bruke mest mulig på aktiviteter og minst mulig på administrasjon.

Når det gjelder frie midler, trengs det også muligheter for å kunne drive utvikling og et bedre inntektsarbeid. Derfor har jeg lyst til å trekke fram Prospera, som er en ideell organisasjon som driver pro bono, som hjelper frivilligheten med det. Det er et enstemmig storting som har sagt at man trenger å satse på dette, så jeg håper virkelig at vi får på plass en søknadsbasert tilskuddsordning til den typen aktivitet, som vil hjelpe sektoren med å skaffe frie midler.

Jeg klarer ikke å la være å kommentere det som handler om likestilling. En påstand som er gal, blir ikke mer sann om den gjentas i det uendelige. Likestilling ble ikke satt i revers under Solberg-regjeringen. Det kan være at vi har noen ulike innfallsvinkler og tiltak som vi ønsker å satse på, men det er altså en påstand som faller

helt på sin egen urimelighet. Det er riktig at vi i vårt alternative budsjett fjerner pengene til det som er planlagt som et nytt likestillingscenter, men det handler om at vi sitter og venter på en strategi for likestilling. Den har ikke kommet, og vi vet heller ikke hva planene for dette er. Vi prioriterer derimot noe som Ask Bakke ikke tok opp i sitt innlegg. Hun snakket ikke om menn. Vi prioriterer penger til MannsForum, som er den største norske medlemsbaserte likestillingsorganisasjonen for menn.

Vi har kanskje litt ulik innfallsvinkel, men det er ikke sant at Høyre og partiene som satt i Solberg-regjeringen, ikke prioriterer likestilling.

Grunde Almeland (V) [15:27:13]: Mot slutten av debatten vil jeg også si noen ord om en ordning som engasjerer meg mye, nemlig filminsentivordningen. Filminsentivordningen skal bidra til å øke antallet store internasjonale film- og serieproduksjoner i Norge og fremme norsk kultur, historie og natur. Ordningen skal også bidra til økt erfaring og kunnskap i den norske filmbransjen, stimulere til vekst, en bærekraftig filmnæring og økt internasjonalt samarbeid.

I en evaluering av insentivordningen for film fra 2021 konkluderer Oslo Economics med at insentivordningen har fungert etter sin hensikt på mange områder. Den har bidratt til å trekke flere store internasjonale produksjoner til Norge, til å styrke næringen og til å øke erfaring og kompetanse i norsk filmbransje. Ordningen har også stimulert til økt økonomisk aktivitet både i filmbransjen og i regionene hvor produksjonen foregår. Det er ikke bare filmbransjen som nyter godt av ordningen. Det er også service- og reiselivsbransjen og mange, mange flere.

Med Olsberg-rapporten, som kom i år, har vi fått nok et sett med nye argumenter for hvorfor denne ordningen virkelig trengs å bli satset på. Jeg har forståelse for at regjeringen synes det er vanskelig å trappe opp til det nivået Olsberg-rapporten sier man trenger for å kunne innføre en regelstyrt ordning, som vil si å komme opp på et nivå der man treffer behovet og ønsket i markedet for nettopp denne typen ordninger.

Det er nettopp derfor Venstre har lagt fram to forslag her i dag, som skal gi oss en mulighet til å ta et første steg i den retningen. Det vi gjør, er at vi i Venstres alternative budsjett sørger for å legge inn penger for å betale for all gammel moro. Det frigir nye midler til å kunne gi flere tilsagn i året som kommer, for å sikre flere produksjoner i Norge. Sammen med Fremskrittspartiet foreslår vi å innføre både nye og flere søknadsdatoer, for rett og slett å gi bedre mulighet for norske produksjonsselskaper til å kunne takke ja til de initiativene som kommer utenfra. Ikke minst vil vi at det skal komme en forplik-

tende opptrappingsplan, sånn at det er mulig for næringsen og bransjen i Norge å gjøre investeringer fordi det er en forutsigbarhet der – de vet hva som kommer – selv om det over ett budsjett ikke er mulig å trappe opp til det fulle nivået.

Jeg er skuffet over at regjeringen ikke ønsker å være med på dette, men jeg håper at regjeringen ønsker å se på ordningen framover og viser det engasjementet som veldig mange andre land viser for lignende typer ordninger. Blant annet har Island nå innført en ny sats for å sikre enda flere innspillingsdager på Island. Jeg håper regjeringen har en ambisjon for dette framover.

Silje Hjemdal (FrP) [15:30:30]: Fremskrittspartiet har fremmet flere forslag dette året som går på filmindustriordningen, senest under den store finansdebatten, men nå fremmer vi to forslag sammen med Venstre.

For å oppklare det representanten fra Arbeiderpartiet ville arrestere Fremskrittspartiet på, så er ikke det vår påstand. Dette framkommer i et innlegg fra de regionale filmkommisjonene i Norge 20. oktober. De viser til at man med statsbudsjettet for 2024 er langt unna å nå selv den moderate opptrappingsplanen, og at forventede utbetalinger i ordningen kun er på 42 mill. kr i 2024, nettopp fordi det er en forskjell på forventede utbetalinger og tilsagn. Det er meget enkelt forklart, og hele regnestykket kan leses i artikkelen.

Da jeg var på debatt i Helgemorgen sammen med statssekretæren, oppfattet jeg på ingen måte at dette var påstander som ble tilbakevist. Jeg har forholdt meg til det innlegget bransjen selv har skrevet, det regnestykket de selv har lagt fram, og det regnestykket statssekretæren heller ikke gjorde noe som helst for å motbevise i Helgemorgen.

Man kan gjerne si at det er mulig å gi tilsagn på 84 mill. kr til filmindustriordningen i 2024, men det er noe helt annet enn utbetalinger. Jeg håper at det oppklarte det som ble framstilt som en feilaktig opplysning fra Fremskrittspartiet.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten [15:32:20]: Då er det ikkje fleire som har bedt om ordet til denne delen av saka. Dermed er del 1 av debatten avslutta, og Stortinget går over til del 2.

Presidenten vil visa til det vedtekne debattopplegget som vart annonsert ved starten av saka.

Grunde Almeland (V) [15:32:57] (komiteens leder og ordfører for sak nr. 5): Jeg vil takke komiteen for det gode samarbeidet også på dette rammeområdet. Vi er

jo en komité som har stor spredning i våre ansvarsområder, men det er et ansvar vi er veldig glade for å ha.

I disse førjulstider har en rekke småbarnsforeldre som allerede har det stramt økonomisk, akkurat fått beskjed om at enda en renteheving er rett rundt hjørnet. Foreldre teller på knappene. Når barna er lagt, går de over husholdningens finanser for å se hvordan de skal få råd til den nye «Paw Patrol»-bilen fireåringen ønsker seg så intenst til jul.

De har allerede kuttet i små gleder i hverdagen, som en kaffe på det lokale bakeriet på vei til jobb. De tar heller en gratis kaffe fra kaffeautomaten på jobb. De har droppet restaurantbesøk så de skal ha råd til ribbe på julaften. De unnskylder seg overfor venner med at de dessverre ikke har tid til vennejukebordet akkurat i år, for det er for vondt å innrømme at de rett og slett ikke har råd.

Hva står da igjen å kutte? Nå ryker de siste avisabonnementene og Netflix-en, for det må man jo ikke ha. Det er viktigere at tiåringen skal få fortsette på svømmetrening. Nå må rentetoppen være nådd, for snart er det ikke mer å kutte i. Hvis ting blir verre nå, ryker svømmetreningen også.

For andre barnefamilier står det enda verre til. Det blir ikke noen julegaver til barna i år. Pinnekjøtt på julaften kan man se langt etter. Det blir pølser i lompe fra en pose fra matutdelingen til Frelsesarmeen. For dem handler det ikke om å kutte Netflix-abonnementet. Det handler om å klare å beholde huset, om å betale strømregningen som har gått til inkasso, om å ha nok penger til å gi barna sine den maten de trenger, og å få tak i et par vintersko fordi treåringen akkurat har vokst ut av de forrige. Foreldrene står heller over et måltid eller to selv for å unngå at barna går sultne til sengs. I år vil ikke julefreden senke seg over alle hjem.

Det er all grunn til å rose frivillighetens utrettelige innsats med å dele ut matposer til titusener av de aller fattigste i landet – for det meste arbeidsledige, barnefamilier eller flyktninger – men når matkøene blir lengre og lengre, er det noe alvorlig galt, for det er staten, ikke frivilligheten, som skal sørge for at ingen går sultne til sengs.

I dag bor 11,3 pst. av barn i Norge i en familie med vedvarende lavinntekt. Det utgjør om lag 110 700 barn. De er fattige i et av verdens rikeste land. De er fattige og omringet av overflod. Det er 13-åringer som drar hjem eller henger på bensinstasjoner etter skolen, mens andre barn i klassen drar videre på fotballtrening eller på kino for å se «Den første julen i Skomakergata».

De ønsker seg antagelig ikke den dyreste mobiltelefonen eller en Canada Goose-jakke til 10 000 kr – selv om noen sikkert gjør det også. De ønsker seg noe langt mer oppnåelig, som nye vintersko.

Hvordan har vi kommet hit? Hvordan har regjeringen latt dette skje på sin vakt? Et kutt i makstaket på barnehageprisene på 1 000 kr i måneden er vel og bra, men det monner ikke. Det må kraftigere lut til.

I høst leverte en ekspertgruppe om fattige familier sine anbefalinger. Deres to hovedgrep er å øke og skattlegge barnetrygden og å innføre løpende barnehageopptak. Dette skal finansieres gjennom å avvikle kontantstøtten og fjerne foreldrefradraget. I Venstres alternative budsjett følger vi opp anbefalingene fra denne ekspertgruppen. Vi øker barnetrygden betydelig med den modellen utvalget foreslår.

For Venstre er det svært viktig at barnefamilier med lav inntekt ikke skal komme dårligere ut med denne omleggingen, herunder grupper med særlige tillegg i dagens modell for barnetrygd. Vi mener også at det må utredes hvorvidt barnetrygden skal inngå i inntektsgrunnlaget for mottakere av andre trygdeytelser før omleggingen iverksettes.

Vi kan simpelthen ikke akseptere at barn blir stående utenfor fellesskapet. Vi vet så altfor godt at en oppvekst i vedvarende lavinntekt kan resultere i lavere deltagelse i barnehage og fritidsaktiviteter, dårligere boforhold, svakere skoleresultater, mindre utdanning og dårligere helse.

Staten kan ikke utligne alle forskjeller, men vi må gjøre alt det som står i vår makt for å sikre at alle barn får en trygg og god barndom. Vi kan ikke gi barn alt de ønsker seg til jul, men vi må sørge for at alle barn har mat på bordet, tak over hodet og vintersko.

Presidenten [15:38:03]: Det vert replikkordskifte.

Margrethe Haarr (Sp) [15:38:14]: For mange av de familiene som ønsker å ha litt mer tid sammen med sine barn mens de er små, er kontantstøtten helt avgjørende. Den er med på å gi småbarnsforeldre en valgfrihet til å bestemme om de vil være litt lenger hjemme med barnet sitt eller ikke. Regjeringen har derfor valgt å beholde kontantstøtten for barn fram til de er 19 måneder. Venstre velger i sitt budsjett å avvikle kontantstøtten helt, altså å redusere posten til null kroner for 2024. Det betyr at hvis Venstre hadde fått gjennomslag for sitt budsjett, hadde det ikke vært midler til utbetaling av kontantstøtte fra 1. januar. Men kontantstøtteordningen er jo lovfestet. Man kan heller ikke oppheve lover bare på noen få uker. Så hvor er realismen i forslaget til Venstre? Har egentlig Venstre dekning for den økningen i barnetrygden som de foreslår, og som de argumenterer for at de heller vil bruke pengene på?

Grunde Almeland (V) [15:39:11]: Hvis vi i Venstre hadde sittet og styrt og fått mulighet til å gjennomføre

vårt alternative budsjett, som selvsagt er vårt mål, hadde vi sørget for å gjøre de nødvendige lovendringene i såpass god tid at dette hadde vært fullt mulig å gjennomføre fra 1. januar.

Grunnen til at Venstre foreslår nettopp dette kuttet, er at vi prioriterer de tiltakene som regjeringens eget ekspertutvalg sier at monner. Det som faktisk vil redusere fattigdommen med 14 pst., er nettopp de tiltakene, som å øke barnetrygden betydelig gjennom den finansieringsmodellen som jeg selv presenterte på talerstolen nå nettopp, og ikke minst sørge for at barn får muligheten til å gå i barnehage, med en bedre opptaksmodell enn det regjeringen har lagt til rette for.

Margrethe Haarr (Sp) [15:40:05]: Vi kan gjerne late som det er fullt mulig å avvikle kontantstøtten med en gang, slik Venstre foreslår, og at vi har gjort de nødvendighetene som kreves, men de fleste småbarnsfamilier har ikke nødvendigvis råd til at en av foreldrene kan stå uten inntekt og være hjemme med barnet. Det betyr at det da vil være veldig mange flere barn enn før som vil trenge barnehageplass tidligere, barnehageplasser som per dags dato ikke er der.

Regjeringen velger i sitt budsjettforslag å øke rammetilskuddet til kommunene for å dekke den økte etterspørselen etter barnehageplass grunnet endringer som er gjort med kontantstøtten. Venstre foreslår også en slik styrking, men kun midler til en opptrapping til full barnehagedekning. Det vil ikke være nok midler til å sørge for at alle skal ha barnehageplass fra 1. januar. Representanten skal få slippe å svare på spørsmål knyttet til barnehagedekning, men hvilket svar har representanten til de småbarnsfamiliene som med Venstres forslag vil oppleve å ikke få kontantstøtte, og ei heller barnehageplass?

Grunde Almeland (V) [15:41:04]: Jeg later ikke som Venstre vil sørge for å gjøre dette på en skikkelig måte. Det er ikke på noen måte noe «lating» med disse modellene. Jeg er fullt klar over hvilke lovmessige grep som trengs å gjøres i dette stortinget. Derfor hadde jeg også håpet at representanten så at hvis man skal klare å gjennomføre de tiltakene som regjeringens egen ekspertgruppe faktisk foreslår, må man også gjøre forberedelser og fremme noe for Stortinget. Det vi har sett til nå, er at regjeringen bare har ventet, og ikke gjort noe i det hele tatt.

Det jeg vil si til norske barnefamilier, er at det de får med Venstre, er solide satsinger som sørger for at de sitter igjen med mer penger i lommeboken på slutten av måneden. Det får de med den modellen Venstre har lagt fram. Det er det ikke bare Venstre som sier, det sier altså regjeringens egen ekspertgruppe. Dette er fullt mulig å

gjennomføre hvis man tar de nødvendige grepene i god nok tid.

Presidenten [15:42:03]: Replikordskiftet er avslutta.

Kathy Lie (SV) [15:42:21]: Som saksordfører for Rødts forslag om en opptrappingsplan for barnetrygden vil jeg starte med å takke forslagsstillerne for et viktig initiativ og et godt forslag. Så vil jeg takke komiteens medlemmer for at alle bryr seg om barnetrygden og mener den er et viktig grep for å hjelpe flere barn og familier. Etter veldig mange år hvor barnetrygden ikke økte og det var lite fokus på barnetrygdens betydning for familiene, har vi de senere år sett at denne universelle ordningen har blitt stadig viktigere for å sikre særlig barn i familier med dårlig råd.

Forslagsstillerne foreslår å justere barnetrygden for barn mellom 6 og 18 år, slik at satsene blir like for alle barn. De foreslår at regjeringen skal foreslå lovendringer som hindrer avkorting av barnetrygden mot andre ytelser, og at regjeringen skal legge fram en plan for opptrapping av barnetrygden og sørge for årlig regulering av den, f.eks. ved å knytte barnetrygden til grunnbeløpet.

Komiteen har valgt å behandle dette representantforslaget sammen med behandlingen av budsjettet fordi det griper inn i budsjettbehandlingen. I høringen til budsjettet fikk vi også gode innspill om barnetrygd, som vi har tatt med i behandlingen.

En enstemmig komité innstiller på at vi ikke skal vedta dette representantforslaget nå. Det betyr ikke at vi ikke er enig med forslagsstillerne i at barnetrygden er viktig og bør økes. De fleste partier har ulike forslag til økning av barnetrygden i sine alternative budsjetter.

I oktober la ekspertutvalget om barn i fattige familier fram sin rapport, hvor de foreslår flere drastiske grep, bl.a. en utjevning av satsene slik at barnetrygden blir lik for alle barn, og en kraftig økning finansiert gjennom skattlegging av barnetrygden og avvikling av kontantstøtten og foreldrefradraget. Rapporten er nå ute på høring. Flertallet i komiteen mener vi ikke bør gjøre endringer i innretning av barnetrygden før høringen er gjennomført og har gjennomgått politisk behandling.

Regjeringen Solberg økte barnetrygden for barn under seks år, noe som har resultert i at man har sett en nedgang i barnefattigdom blant de yngste barna. Samtidig har fattigdommen økt i familier med barn over seks år. Høyre foreslår i sitt budsjett for 2024 å prisjustere barnetrygden og øke den med 1 000 kr per måned for barn under seks år istedenfor å redusere barnehageprisene. Venstre foreslår i sitt alternative budsjett å allerede nå gjøre de endringer som ekspertutvalget foreslår. Regjeringen har i sitt forslag til budsjett foreslått å redusere

barnehageprisene med 1 000 kr per måned, og med 1 500 kr for dem som bor i distriktskommuner.

SV har i sitt alternative budsjett foreslått å øke barnetrygden med 200 kr per måned for barn fra 6 til 18 år, i tillegg til de 200 kr vi ble enige om i revidert budsjett, samt å fortsette SFO-reformen ved å inkludere gratis halvdagsplass for 3. trinn, og også å øke tilskuddet til inkludering av barn og unge i lokale fritidskasser.

I budsjettforliket mellom SV og regjeringen har vi dermed fått til en rekke tiltak som sammen virker positivt inn på familienes økonomi. Barnehagen blir 1 000 eller 1 500 kr billigere. Barnetrygden ble prisjustert i 2023 og blir med forliket fra revidert budsjett økt med 400 kr per måned for barn over seks år. Utvidet barnetrygd for enslige forsørgere ble betydelig økt i 2023. Det har blitt gratis halvdagsplass i SFO for 1. og 2. trinn, og fra høsten også for 3. trinn. Lokale fritidskasser er økt med 50 mill. kr, i tillegg til regjeringens satsing. Jeg vil også minne om at vi i denne periodens første budsjettforlik ble enige om at barnetrygden ikke skulle regnes som inntekt ved beregning av sosialhjelp.

Med årets budsjettforlik har vi redusert gapet mellom små og store barn betydelig, og dette arbeidet vil vi fortsette med. Man kan kalle det en opptrappingsplan om man vil, eller en forberedelse til en mer radikal omlegging av barnetrygden. Ekspertutvalgets anbefalinger er interessante og må ses nærmere på. Det er besnærende å se på mulige måter å dekke kostnadene på for å få til en kraftfull økning, samtidig som vi bevarer det universelle ved barnetrygden. Legitimiteten ved at dette er en ytelse som tilfaller alle barn og skal dekke ekstra utgifter ved det å ha barn, er viktig. Det er også viktig å utrede konsekvensene av skattlegging, og om det er best med pris- eller lønnsjustering, og hvilke ytelser som bør avvikes til fordel for økt barnetrygd.

Gjennom et godt representantforslag fra Rødt og en spennende rapport fra ekspertutvalget har vi fått fokus på hvor viktig barnetrygden er for familiene. Denne debatten har bare begynt. Jeg ser fram til det videre arbeidet for at alle barn skal få en god oppvekst, for en god barndom varer livet ut.

Presidenten [15:47:12]: Det vert replikkordskifte.

Turid Kristensen (H) [15:47:24]: Jeg vil gi honnør til SV, som klarte å forhandle inn prisjusteringer og økninger i barnetrygden i enigheten man har kommet fram til med regjeringspartiene. Det synes jeg er veldig godt å se. Det er jo ikke første gang SV redder regjeringen når det gjelder satsing på barnetrygd.

Samtidig har SV gått med på den innretningen som er, at man har valgt å redusere barnehageprisen framfor andre økninger i barnetrygden. I Høyre mente vi at det var viktigere å fortsette økningen for dem under seks år,

for hvis man reduserer barnehageprisen, kommer det jo ikke alle til gode. Det kommer ikke dem som tjener minst, til gode – dem som kanskje trenger pengene mest. Hva tenker representanten fra SV om den innretningen som er gjort? Man har senket barnehageprisen, men det kommer ikke dem som faktisk trenger det aller mest, som har redusert betaling eller gratis kjernetid, til gode.

Kathy Lie (SV) [15:48:24]: Jeg takker for rosende omtale og for et viktig spørsmål.

Vi har sett på en totalpakke når vi har forhandlet budsjett, for det er viktig å sørge for at familier som har dårlig råd, får mer inn. Det eneste som kan gjøre folk mindre fattige, er å få høyere inntekt. De aller fattigste er jo de som går på sosialhjelp, har uføretrygd eller arbeidsavklaringspenger, og der har vi også økt minstesatsene, sånn at de skal få mer penger inn. Da er det en balansegang hvordan man innretter det. Vi mener at det er viktig at alle barn går i barnehage. Derfor mener vi at det er viktig å ha en barnehagepris som er overkommelig for de fleste.

Silje Hjemdal (FrP) [15:49:31]: Jeg gleder meg faktisk veldig til å se nærmere på ekspertutvalgets ulike forslag, og ikke minst til høringen og til at vi skal behandle det i denne salen. Der tror jeg det er mye nyttig kunnskap.

Imidlertid blir det ofte sånn at vi i denne salen diskuterer enkeltytelser, enkelte spesielle ordninger. Vi vet at arbeid er det aller viktigste grepet mot barnefattigdom, at foreldrene kommer i arbeid. Fremskrittspartiet har vært veldig opptatt av f.eks. å halvere matmomsen, kutte i avgifter og øke personfradraget på skatt, sånn at folk kan beholde mer av egne penger. Anerkjenner representanten fra SV at også det er en god vei for å avskaffe barnefattigdom?

Kathy Lie (SV) [15:50:35]: Jeg takker også for dette spørsmålet.

Det er ingen hemmelighet at Fremskrittspartiet og SV har litt ulik skattepolitikk. Jeg ser at den modellen som Fremskrittspartiet løfter fram her, også kan gjøre at familiene sitter igjen med mer penger, men jeg mener at det er en annen vei til målet som er bedre, for vi er avhengige av å ha den skatteinngangen som skal til for å dekke velferdsgodene våre. Jeg mener også at det er viktig ikke bare å se på enkeltytelser, men å se på den totale pakken, for både barnefamilier og også folk generelt. Noe jeg vet Fremskrittspartiet har vært veldig opptatt av, er alle dem som bor alene, som også sliter veldig med økonomien sin nå.

Grunde Almeland (V) [15:51:46]: Noen ganger er enkeltytelser så gode og treffsikre at de er verdt en egen

diskusjon, og barnetrygd er en av dem. Det har vi nevnt opptil flere ganger i denne debatten allerede, ved å vise til dette ekspertutvalget. Venstre har i flere budsjetter foreslått nettopp den omleggingen av barnetrygden som utvalget foreslår, fordi det vil sørge for at de som trenger det mest, sitter igjen med mer. Vi vet at det likevel kommer med en betydelig kostnad, men det er en kostnad jeg vil gi honnør til representanten for SV for å klare å vise at det er mulig å ta, i opptil flere budsjetttrunder nå. Det jeg likevel synes er synd, er at den samme summen som man i en enkelt budsjettforhandling bruker på barnetrygden, kunne sørget for ikke bare å gi noen hundrelapper ekstra i løpet av et år, men faktisk redusere familiefattigdommen med 14 pst., med den omleggingen. Hvorfor har ikke SV prioritert den omleggingen som også ekspertutvalget støtter nå?

Kathy Lie (SV) [15:52:52]: Takk for nok et godt spørsmål.

Det er jo ulike meninger om hvorvidt barnetrygden skal være helt universell. Man har en tradisjon for at barnetrygden skal være som et tilskudd til utgifter man har ved å ha barn, at den skal være uavhengig av inntekt, osv. Å endre på dette er en prosess som vi jobber mye med i vårt parti. Mens vi jobber med det, har vi sørget for å forhandle inn økninger i barnetrygden hele veien, for vi mener det er skikkelig viktig. Vi synes at rapporten fra ekspertutvalget er veldig spennende, og vi kommer til å ta den store diskusjonen om dette i det året som kommer. Jeg håper vi kan få til en skikkelig kraftfull endring.

Presidenten [15:53:47]: Replikordskiftet er avsluttet.

Mona Nilsen (A) [15:54:07]: Mange merker høyere priser og renter i hverdagen. Nå er det viktig å sikre gode velferdstjenester for alle. Vi skal stille opp for dem som trenger det mest. Arbeiderparti–Senterparti-regjeringen har derfor, sammen med SV, blitt enige om et statsbudsjett som både styrker velferden og hjelper folks hverdagsøkonomi. Samtidig ser vi klare tegn på at trygg styring virker, og at vi har lysere tider i vente.

Barnefamiliene er spesielt utsatt i en tid med prisstigning og økning i renten. De har gjerne lavere inntekter, høyere lån og større utgifter enn andre deler av befolkningen. Derfor reduserer vi maksprisen i barnehagen med 1 000 kr per måned – og med 1 500 kr for dem som bor i distriktene. Har man tre barn i barnehagen samtidig, er det tredje barnet gratis å ha der. Fra 1. august neste år koster det altså omtrent like mye å ha to eller flere barn i barnehagen som det kostet å ha bare ett barn i barnehage under Erna Solbergs regjering. Mens Høyre økte barnehageprisen hvert år de styrte Norge, har Arbeiderpartiet og Senterpartiet gjort barne-

hagen billigere. Dette er et historisk løft for barnefamiliene, og det bidrar til å redusere forskjellene mellom folk.

Vi vet at når prisene går ned, går deltakelsen opp. Flere barn får mulighet til å være med i barnehagefelleskapet, samtidig som vi legger til rette for at flere foreldre kan jobbe. Fra neste år blir det også gratis halvdagsplass i SFO for tredjeklassingene. Fra før har vi innført gratis halvdagsplass for første- og andreklassinger. Det er ikke bare et godt inkluderingstiltak, men også et godt integreringstiltak. Ingen barn trenger å stå utenfor skolegjerdet og se de andre leke fordi foreldrene ikke tar seg råd til SFO.

Billigere barnehage og SFO er som et kinderegg, med tre gode resultater på én gang: flere barn får delta i lek og læring, barnefamiliene får bedre økonomi, og flere kommer i arbeid. Med Arbeiderpartiet og Senterpartiet i regjering har vi totalt økt barnetrygden med hele 2,4 mrd. kr. I lag med SV er vi enige om å øke barnetrygden for barn over 6 år med hele 1,9 mrd. kr for 2024.

Vi vet at jo eldre barna blir, desto dyrere er det å ha barn – enten det gjelder storspiste tenåringer, flere ettermiddagsaktiviteter eller større behov for klær og utstyr. I samme ånd økes utstyrsstipendet og borteboerstipendet for elever i videregående skole, i tillegg til styrking av fritidskasser og BUA, noe som gjør at flere barn kan delta på aktiviteter.

Vi ser dessverre at det nå er en økning i antall barn som trenger å bo på en barnevernsinstitusjon, og disse barna har større utfordringer enn før. Derfor foreslår regjeringen en økning i det statlige barnevernet med 570 mill. kr. De mest sårbare barna og deres familier skal i størst mulig grad bli tatt vare på av de offentlige institusjonene, og det er et mål å øke andelen private ideelle aktører gjennom langsiktige avtaler. Regjeringen har derfor også økt bevilgningen til dette arbeidet med ytterligere 70 mill. kr. Dette vil altså Høyre kutte.

Arbeiderpartiets hovedprioritet er å styrke velferden og sørge for en god oppvekst for ungene våre. Derfor bidrar statsbudsjettet neste år til å dempe konsekvensene av den krevende tiden vi lever i. Folk skal være trygge på at fellesskapet stiller opp i en tid da økonomien er stram.

Presidenten [15:58:26]: Det vert replikkordskifte.

Tage Pettersen (H) [15:58:36]: Skal man fortelle en historie, er det greit at man forteller hele historien. Solberg-regjeringen gjorde ganske mye godt når det gjelder moderasjonsordninger, med både gratis kjernetid og en makspris på 6 pst. av husholdningens lønn, for å nevne noe – for å rette litt på historiebildet.

Vi går inn i julen. Matkøene, som flere har vært inne på i dag, er lengre enn noen gang. 153 000 husstander er ille ute økonomisk. Komitélederen hadde en ganske

dyster innledning på denne debatten. Mange av de menneskene vi snakker om her, har ikke barna sine i barnehage, eller de har redusert foreldrebetaling i barnehage. Hvilken glede har disse familiene av reduksjonen i makspris på barnehager?

Mona Nilsen (A) [15:59:25]: For de familiene er det to grep som er kjempeviktige. Det ene er faktisk å øke inntektene og/eller redusere utgiftene. Vi har gjort veldig mye. Vi har styrket idrettskretsene med 100 mill. kr som skal gå til inkludering for flere barn. Vi har styrket frivillighetstiltak med 133 mill. kr. Vi har også gitt full momskompensasjon som skal dekke for sosial utjevning og sosial mobilitet.

Så vil jeg faktisk presisere at barnetrygden har økt, og vi har økt studiestøtten. Vi har også sagt at barnetrygden skal holdes utenfor sosialhjelpen. Ikke minst er det 560 mill. kr til dem som har aller minst inntekt og går på sosialhjelp. Det hjelper.

Silje Hjemdal (FrP) [16:00:40]: Det ble nevnt mye som gjøres med makspris på barnehagefeltet, men det ble egentlig sagt lite om hvordan man treffer barnefamilier generelt, utenom nok en gang å vise til en rekke type særordninger istedenfor å vedta ordninger som favner bredt. Jeg lurer litt på: Hva har man egentlig konkret gjort for f.eks. minstepensjonistene, for aleneboende?

Mona Nilsen (A) [16:01:12]: Det er et godt spørsmål. Vi har økt minstesatsene, vi har styrket bostøtten, vi har styrket strømstøtteordningen, og, igjen, vi har også holdt barnetrygden utenfor sosialhjelpen, som treffer dem som har det aller verst. Vi har også gjeninnført store deler av det kuttet som forrige Høyre-regjering la inn i barnetillegget for uføre. Vi ser også at Fremskrittspartiet sine regjeringskamerater nå ønsker å gjeninnføre f.eks. karensår for dem som går på arbeidsavklaring. Dette vil komme til å ramme både enslige og dem som har minst fra før av, og vil ikke gi noen spesielt god økning i deres velferd.

Silje Hjemdal (FrP) [16:02:10]: Det er derfor jeg synes det er veldig skuffende at man ikke kunne møtt Fremskrittspartiet på noen som helst av våre forslag. Vi ønsker å halvere matmomsen, kutte i avgifter og øke bl.a. personfradraget, noe som hadde favnet bredt, og som hadde gjort at en hadde sluppet å lage en rekke spesialordninger.

Man vil heller ikke ha en makspris på strøm, og siden representanten fra Arbeiderpartiet var inne på strømstøtteordningen, lurer jeg lite grann på hva som har endret seg fra i fjor angående strømstøtte til f.eks. kirkebygg. Nå går vi inn i juletiden, og vi får faktisk en del

bekymringer fra kirkene. Idet man vedtok en ordning her i fjor, er det ingen vilje i år, slik som jeg kan lese det, verken hos Arbeiderpartiet eller samarbeidspartnerne, til finne en god løsning, slik at vi unngår kalde kirker i julen.

Mona Nilsen (A) [16:03:15]: Takk for spørsmålet.

Når det gjelder strømstøtte til kirkebygg, skal ikke jeg være den som skal påstå at jeg har akkurat de detaljene lengst framme i pannebrasken. Strømstøtte har vært en viktig, prioritert satsing for regjeringen, og vi har sagt at så lenge de høye kostnadene på strøm vedvarer, skal vi også ha en god strømstøtteordning som skal trefte.

Presidenten [16:03:43]: Replikordskiftet er omme.

Tage Pettersen (H) [16:03:58]: Vi befinner oss i en uoversiktlig og uforutsigbar verden. Krig og usikkerhet rammer oss her hjemme gjennom økte kostnader til bolig, dyrere matvarer og høyere strømpriser. De siste to årene har de fleste familier fått mindre å rutte med. Prisen på mat og andre varer har økt betydelig, og renten er satt kraftig opp. Ifølge en SIFO-rapport er 153 000 husstander «ille ute» økonomisk.

Vi kan ikke vente på at problemene skal gå over av seg selv. Høyre vil ta ansvar for å være med på å skape en bedre framtid. Dyrtid rammer særlig barnefamilier, dem med høye renteutgifter og dem med lave inntekter. Pengene strekker rett og slett ikke lenger til. Derfor prioriterer Høyre i sitt alternative statsbudsjett lavere skatt på vanlige inntekter, økt barnetrygd og gratis kjernetid i barnehagene for flere familier. Hadde vi styrt landet, ville regningene ha blitt enklere å betale.

I debatt etter debatt om økningen i barnetrygden forsøker regjeringen å ta æren for det SV har klart å forhandle inn. Denne gangen har SV vunnet fram med en økning for barn over seks år. Regjeringen, på sin side, mangler en tydelig prioritering for hvordan den kan hjelpe folk med å betale regningene i en tid hvor alt har blitt dyrere.

I midten av oktober leverte regjeringens egen ekspertgruppe om barn i fattige familier sin rapport. En av deres hovedanbefalinger var at barnetrygden må videreføres og økes. I vårt alternative statsbudsjett øker vi barnetrygden, der regjeringen har foreslått en realnedgang. Vi hever barnetrygden med 1 000 kr mer i måneden for dem som er opp til seks år. Samtidig prisjusterer vi den for alle.

Når vi har tatt det grepet vi har tatt i vårt budsjett, hvor vi ikke er med på å senke maksprisen, men i stedet øker barnetrygden for barn mellom null og seks år, er det nettopp for å treffe flere. Hvem er det som ikke drar nytte av lavere makspris i barnehagen, som regjeringen

innfører? Jo, det er nettopp de familiene som har aller minst, de som i dag har gratis kjernetid i barnehagen – men de vil dra nytte av økt barnetrygd. I tillegg tar vi et annet grep som treffer nettopp denne gruppen: Vi utvider gratis kjernetid. Vi øker inntektsgrensen for når man kan få gratis kjernetid, slik at enda flere av de familiene som har det aller tøffest, vil få hjelp med vårt budsjett. Og vi har i dette budsjettet prioritert skattelette for dem med lave og vanlige inntekter, for at folk skal få mer å rutte med og beholde mer av egne penger.

Arbeiderpartiets folk er bitre i både leserinnlegg og poster i sosiale medier. De er bitre fordi Høyre har en mer omfordelende og sosial politikk for barnefamilieene enn de har selv. Men uansett hvordan partiets tillitsvalgte vrir og vender på retorikken, er faktumet det at familiene kommer bedre ut med Høyres opplegg, fordi vi gir mer barnetrygd til alle, målrettede reduksjoner til dem som trenger det mest, og skattelette for dem med lave og midlere inntekter.

Senest i dag er Nils Kristen Sandtrøen ute i Moss Avis og sprer helt fullstendig feil påstander om Høyres politikk. Her påstår han at vi øker kontantstøtten. Mer feil kan han egentlig ikke ta, for vi fjerner tvert imot muligheten for å ta ut gradert kontantstøtte.

Mange av de viktigste velferdstjenestene var opprinnelig initiativer fra private og ideelle aktører, som det offentlige gradvis har tatt mer og mer ansvar for. Den norske velferdsmodellen har historisk sett bestått av et samarbeid mellom det offentlige og private og ideelle aktører. I dag er det offentlige bærebjelken, også der private og ideelle aktører er tilbydere, gjennom offentlig finansiering og regulering. Arbeiderpartiets tidligere barne- og familieminister Matz Sandman skjønte dette allerede på begynnelsen av 1990-tallet, og siden har private barnevernsaktører vært et viktig tilbud over hele landet. Dette er en velferdsmodell der alle gode krefter tas i bruk. Høyre vil utvikle denne modellen, ikke avvikle den, men venstresiden har de siste årene gjort det til en paradegren å angripe disse private velferdstilbyderne.

Med det budsjettet vi vedtar i dag, har regjeringen så langt brukt 290 mill. kr på å fase ut eller kvitte seg med kommersielle aktører. Anslaget for det målet regjeringen har satt seg sammen med SV, er en årlig merkostnad på 700 mill. kr – uten at de skapes én eneste ekstra barnevernsplass.

I går dro jeg til Tønsberg og Færder for å besøke barnevernstjenesten der. De var veldig tydelig på noe jeg vil minne oss folkevalgte på, og det er at barnevern er akuttberedskap. Men hva betyr akuttberedskap? Hvis det brenner, kommer brannvesenet. Hvis et barn er i nød, skal barnevernet være der. Dessverre er det ikke alltid slik i dag, som jeg så grundig fikk høre i Tønsberg. Selv om de ansatte der står på dag og natt, finnes det ikke nok

barnevernsplasser som de kan benytte. Bistandsplikten brytes for ofte. Derfor må sårbare barn sove på en sort skinnssofa på barnevernsvakta på politiarresten i Tønsberg. Slik skal det ikke være. Det er faktisk helt krise for mange.

For noen uker siden spurte jeg statsministeren i spørretimen om han kunne leve med en slik situasjon, og om han var enig i at vi er i en nasjonal barnevernskrise. Han ville ikke ta det begrepet i sin munn, men jeg tolket han dithen at han også – selvfølgelig, vil jeg legge til – er opptatt av gode og trygge tjenester til sårbare barn. Men det hjelper ikke de ansatte i barnevernet i Tønsberg og Færder som gruer seg til jul, for kanskje må de igjen plassere et barn i en sofa i et mørkt rom uten vinduer. Slik kan det være i kommuner over hele landet denne julen, fra sør til nord.

Den akutte krisesituasjonen i barnevernet skyldes politiske føringer fra regjeringen og SVs nasjonale politikere. Og det er påfallende at dette gjelder de nasjonale politikene, for lokalt er det ingen rop om at man ikke skal ta i bruk ledig barnevernkapasitet også hos de private, uansett farge på politikene i kommunestyrene. Det barnevernet etterspør, er mer kapasitet, fleksibilitet og kreativitet – en vilje til å se løsninger, ikke problemer, og til å ta alle gode krefter i bruk, både de offentlige, de ideelle og de kommersielle.

Frank Rossavik har i Aftenposten stilt spørsmål om det er mulig at Kirken for evig tid skal vernes for smertelige endringer. Videre skriver han:

«Problemet er enkelt, og det skremmer vannet av Den norske kirke: Medlemstallet synker. Det gjør ikke behovet for penger over statsbudsjettet. Dermed øker støtten pr. medlem, år for år.»

Siden 2014 har budsjettet til Kirken økt med nesten 1 mrd. kr. I 2011 ble man tildelt rundt 800 kr pr. medlem. I 2024 er tallet 1 600 kr. Samtidig har andelen av oss som er medlem i den samme kirken, gått ned fra 73 pst. i 2015 til 63,7 pst. i 2022. Framskrivninger viser at Kirkens andel av befolkningen går under 50 pst. i 2035. Andre tros- og livssynssamfunn har rett til tilskudd som om lag svarer til det staten og kommunene bevilger til Den norske kirke, målt per medlem. Resultatet blir da at jo mer Kirkens medlemstall synker, desto mer øker statens samlede utgifter. De andres medlemstall synker jo ikke. Dette er ikke bærekraftig på sikt. Derfor tar vi de grepene vi tar i vårt alternative budsjett.

La meg avslutte der jeg begynte dette innlegget. Våre politiske valg og våre politiske løsninger må gi svar på de utfordringene vi som innbyggere møter i hverdagen. Jeg er – naturlig nok, vil sikkert de fleste si – fornøyd med det budsjettet Høyre legger fram på dette området. Våre løsninger treffer barnefamiliene på en bedre måte enn det som blir vedtatt i dag, og våre løsninger ville bidratt til at

flere barn kunne plasseres raskere i gode barnevernstiltak. Dette er politiske valg, og jeg er glad for at vi får fram de tydelige skillelinjene i politikken gjennom debatten.

Presidenten [16:12:17]: Det vert replikkordskifte.

Torstein Tvedt Solberg (A) [16:12:30]: I innlegget kunne vi høre mer om denne uroen Høyre har knyttet til omstillingen hvor man skal gå bort fra de kommersielle i barnevernet. I budsjettmerknadene kan en lese at de kaller det politisk ideologi. Det som er litt merkelig med det, er at det var Høyre i regjering som startet denne omstillingen. Da Stortinget fikk barnevernsloven lagt fram fra Solberg-regjeringa i 2021, ble det i den foreslått en strategi med styrking av det statlige institusjonstilbudet og økt bruk av ideelle leverandører. Selv om en ikke sa det direkte, ville jo det innebære en reduksjon i bruken av kommersielle. Når Høyre nå i sitt budsjett kutter i omstillingen – eller det de liker å kalle en omstilling – er jo det nye statlige plasser. Det er å kutte i det tilbudet en bygger opp. Jeg lurer på hva som har endret seg siden 2021. Er det Høyres ideologi?

Tage Pettersen (H) [16:13:31]: Jeg tror Torstein Tvedt Solberg, som kjenner historien godt, vet hva som er forskjellen. Forskjellen er at Høyre, som da satt i regjering, ikke hadde et flertall i Stortinget, og at Kristelig Folkeparti, sammen med de sosialistiske partiene, fikk flertall for det vedtaket som representanten refererte til, hvor man satte en målsetting om hvor stor andel de ideelle aktørene totalt sett skulle utføre. Regjeringen leverer selvfølgelig politikk på det Stortinget har besluttet.

Så til påstanden om at man kutter i plasser med de grepene Høyre tar i budsjettet: Det er beviselig feil. Tallene som regjeringen bruker i budsjettet, har man jo selv sagt, i svar til oss fra Finansdepartementet, at man bruker på økte kostnader, nettopp for å ha statlig drift i stedet for drift hos de aktørene man har kjøpt plasser av i dag. Med andre ord: Man får like mange plasser, men betaler mer totalt sett for plassene. Det vil jeg si er en veldig dårlig politikk for alle de barna som dessverre står og venter på en plass de ikke får tidsnok.

Torstein Tvedt Solberg (A) [16:14:30]: Da vil en altså ikke innrømme at en egentlig var imot det en selv gjorde i regjering. Det som kanskje bør bekymre mer, er at den omleggingen som nå gjennomføres, er faglig begrunnet. Det sies veldig tydelig at de statlige institusjonene bør styrkes. Det sies veldig tydelig at en i større grad må gå fra anbud, enkeltvedtak og kriseplasseringer, som representanten også nevnte i sitt innlegg, til å ha et godt rigget institusjonstilbud. Det vil da nødvendigvis være dyrere fordi det er der for barna når det trengs, ikke kun når en gjør et enkeltvedtak – og da må

det bygges opp. Så vil Høyre fortsatt gjøre disse kuttene, selv med disse faglig forankrede argumentene?

Tage Pettersen (H) [16:15:26]: Aller først: Jeg er glad for at Solberg-regjeringen leverte på det Stortinget vedtok. Så om Høyre var enig eller uenig den gang, er for så vidt underordnet. Det var et flertall på Stortinget som leverte et Dokument 8-forslag som fikk flertall, i form av et anmodningsvedtak, og det leverte regjeringen på.

Når det gjelder påstanden om enkeltvedtak, er det klart at enkeltkjøp er mye dyrere enn langsiktige avtaler. Der er vi nå fordi regjeringen har bedt etaten om å avvikle de lange anbudene. Når det blir krise, som det er over ganske store deler av landet, har man altså tydd til enkeltkjøp, noe som er mye, mye dyrere enn om de kommersielle hadde fått videreføre avtaler med lengre varighet, hvor døgnprisen selvfølgelig hadde gått ned. Igjen: Man kunne da fått flere barnevernsplasser for barna.

Så er jeg selvfølgelig enig i – dette har Høyre vært enig i, og jeg sa det også i mitt innlegg – at vi er avhengig av en god miks av gode statlige, ideelle og private plasser for å kunne levere et mangfoldig barnevern som svarer på de behovene og ulikhetene som disse barna står i.

Torstein Tvedt Solberg (A) [16:16:25]: Det blir gjennom disse svarene veldig tydelig at det er Høyre som først og fremst står på det ideologiske, som nekter å høre på det som er de faglige begrunnelsene, og som sånn sett kjører igjennom et eget ønske om at det skal være kommersielle aktører her. Høyre-regjeringa fikk et enormt antall med rapporter og utredninger som viste allerede da at tilbudet ikke var godt nok for barna. En måtte bygge opp det statlige tilbudet, en måtte ha det på plass, og en måtte benytte seg av de ideelle.

I beskrivelsen representanten selv gir – med Høyres begrunnelser for å gå mot denne omstillingen, som Høyre i regjering egentlig var for – kan han ikke være med på å strekke seg til at det er først og fremst Høyre som står med den ideologiske fanen og ikke ser realitetene og det som med faglig forankring bør gjøres av endringer i barnevernet?

Tage Pettersen (H) [16:17:22]: Jeg er fundamentalt uenig. Jeg var som sagt i Tønsberg i går og møtte to barnevernsledere. Begge var klokkeklare om det ulogiske, det uforståelige og det triste i at de har institusjoner i sitt nær-område som er eid av private som de ikke får lov til å benytte. Og som Tønsberg Blad har dokumentert, som jeg redegjorde for i innlegget mitt, har det innebåret at barn har måttet ligge på pauserommet på barnevernsvakten mens det barnevernsplasser står ledige i regionen. Da spiller det liten rolle om det er ideologi eller noe annet som gjør at noen sier at en bør komme til et annet sted. Dette er hverdagen til dem som jobber der ute. Så det vil jeg fak-

tisk påstå er å ha mer ideologiske skylapper enn å si at vi ønsker et mangfold av statlige, ideelle og private tilbydere til å levere innenfor denne veldig viktige sektoren, akkurat der er vi helt enige.

Presidenten [16:18:18]: Replikordskiftet er avsluttet.

Margrethe Haarr (Sp) [16:18:35]: Vi lever i en vanskelig og urolig tid, der krig og konflikt preger nyhetsbildet. Det norske samfunnet påvirkes av det som skjer rundt oss, først og fremst menneskelig, men også økonomisk, noe som igjen påvirker hverdagen negativt for mange.

Rammene vi har for årets budsjett, er fortsatt stramme, men regjeringens prioritering er tydelig: Budsjettet skal skape trygghet, prioritere gode velferdstjenester, utjevne sosiale og geografiske forskjeller og stille opp for dem som trenger det mest.

Jeg er glad for at vi har en regjering som tar det ansvaret de er satt til, og at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV sikrer et ansvarlig budsjett. I tillegg er jeg veldig glad for at vi har et budsjett som prioriterer barn og unge.

Det er mange barnefamilier som har det økonomisk tøft nå. Andelen barn og unge som lever i familier med lav inntekt, er økende. Dette er en utvikling som bekymrer flere av oss, fordi vi vet at disse barna har lavere deltagelse i fritidsaktiviteter, dårligere fysisk og psykisk helse og høyere frafall fra videregående skole. Det er en oppvekst som kan føre til at barn også faller utenfor senere i livet. Det er derfor utrolig viktig at vi tar den utviklingen på alvor.

Det tas en rekke grep for å styrke barnefamilienes økonomi i dette budsjettet. Sammen med tiltak som er satt inn tidligere, er dette et stort bidrag til barnefamilienes økonomiske situasjon. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV vil gjennom dette budsjettet redusere maksprisen i barnehage ytterligere, gi gratis deltids plass i SFO også for 3. trinn, øke bostøtten, øke minstesatsene, gi skattelette og øke barnetrygden. Dette er grep som vil bedre barnefamilienes situasjon og naturlig nok ha størst betydning for dem som trenger det mest.

Barnetrygden er en universell ytelse som alle barnefamilier får, men det er naturlig at den har størst betydning for de familiene som har minst. Arbeiderpartiet og Senterpartiet ser betydningen barnetrygden har for barnefamiliene, og har derfor, sammen med SV, prioritert å øke barnetrygden flere ganger, og vi gjør det igjen for neste år.

Tidligere i år ble rapporten fra ekspertgruppen om barn i fattige familier lagt fram. De foreslår en rekke tiltak for å redusere andelen barn som lever i familier med lav inntekt. Utvalget trekker fram betydningen barnetryg-

den har for disse familiene, og har en klar anbefaling om å øke barnetrygden, men også å endre innretningen. Rapporten er sendt ut på høring, og jeg ser fram til å få den til behandling i Stortinget. I den forbindelse vil det være naturlig å vurdere endringer også av barnetrygden, på lik linje med de andre tiltakene som foreslås i rapporten.

Regjeringen har en klar målsetting om å redusere antallet barn som lever i lavinntektsfamilier. I tillegg til de mer generelle tiltakene til barnefamiliene settes det av midler til inkludering av barn og unge. Deltakelse på fritidsaktiviteter er viktig. Barn som lever i familier med lav inntekt, har begrenset mulighet til å delta på disse aktivitetene hvis vi ikke setter inn tiltak som sikrer en lavere kostnad eller at flere av tilbudene er gratis. Derfor er jeg så glad for tilskuddordningen for inkludering av barn og unge. Denne tilskuddsordningen vil med dette statsbudsjettet få en ytterligere styrking på 50 mill. kr.

Gjennom denne tilskuddordningen kan kommuner og andre organisasjoner søke om tilskudd til gjennomføring av tilbud som sikrer en bedre inkludering av barn og unge, som lokale fritidskasser. Dette er målrettede og tilpassede tiltak i samarbeid med kommunene og organisasjonene, tiltak som treffer godt, og som vil utjevne forskjeller.

En av våre viktigste oppgaver er å legge til rette for at barn og unge får trygge og gode oppvekstvilkår. Et godt barnevern er det viktigste bidraget vi kan gi til de mest utsatte barna. Regjeringen har tydelige mål for utvikling av denne tjenesten og er i gang med å håndtere de utfordringene som ligger der i dag. Barnevernet skal gi trygghet og hjelp til barnet og til familier som trenger det. Regjeringen har varslet at de vil komme med en kvalitetsreform som skal bidra til å svare ut flere av de utfordringene vi ser i barnevernet.

Jeg ønsker å rose statsråd Toppe for at hun ikke har lukket øynene for de utfordringene tjenesten har, for de er ikke nye. Hun har tatt grep for å bedre situasjonen. Samtidige ønsker jeg å si at vi har helt fantastiske ansatte i barnevernet, som hver dag gjør en enorm innsats, men vi må likevel erkjenne at systemet de jobber i, som skal ta vare på barna, ikke nødvendigvis er godt nok.

Statsråden har satt ned en rekke utvalg for å få innspill på utfordringsbildet og ikke minst på hvilke grep som er nødvendig å ta. Resultatet av dette arbeidet og hovedgrepene regjeringen vil ta, vil komme i kvalitetsreformen. Det er også nødvendig å ta noen mer akutte grep nå for å imøtekomme de utfordringene som har kommet, og det er satt av en betydelig økning på statsbudsjettet til barnevernet neste år.

Antallet barn som trenger et tilbud i en barnevernsinstitusjon, har økt mye på kort tid, og vi trenger flere plasser. Vi må sikre at det offentlige har nok kapasitet til å gi et godt tilbud til de barna som trenger det mest. Det

er derfor satt av midler til å styrke og omstille de statlige barnevernsinstitusjonene samt øke andelen ideelle, og det er en økning til kjøp av spesialiserte fosterhjem. Disse grepene er helt nødvendige for at vi skal klare å sikre et godt og trygt tilbud til de mest sårbare barna vi har.

Presidenten [16:23:37]: Det vert replikkordskifte.

Tage Pettersen (H) [16:23:44]: Jeg sa i mitt innlegg at jeg til stadighet opplever at Arbeiderpartiets folkevalgte står og tar æren for økningen i barnetrygden, men jeg skulle visst tatt med Senterpartiet i det samme innlegget. Representanten sto nettopp og skrøt av den økningen man nå får gjennomslag for, men regjeringen la vitterlig fram et budsjett hvor barnetrygden hadde en realnedgang, all den tid regjeringspartiene ikke engang la inn pris- og lønnsvekst.

Har denne regjeringen så mye å være stolt av når det gjelder det som har skjedd med barnetrygden? Solberg-regjeringen, med ulike støttepartier i Stortinget, var jo den første regjeringen siden 1996 som leverte økning i barnetrygden, flere ganger, og SV har nå klart å forhandle det inn to ganger i den rød-grønne regjeringsperioden.

Margrethe Haarr (Sp) [16:24:35]: Jeg tok det som et kompliment at representanten ikke nevnte Senterpartiet i innlegget sitt. Senterpartiet har uttalt at vi har ønsket å øke barnetrygden. Vi ser at det har stor betydning for barnefamiliene. Jeg vil ikke gi all æren til SV. Selv om SV på en måte har prioritert det i sine alternative budsjetter, er det allikevel tre partier som forhandler. Da må alle gi og ta litt, og jeg ser det også som en seier for Senterpartiet at vi har fått styrket barnetrygden i det statsbudsjettet som blir vedtatt i dag, og at vi faktisk har fått gjort det opptil flere ganger i løpet av denne regjeringsperioden.

Tage Pettersen (H) [16:25:19]: Vi kan i hvert fall være enige om at vi kan være glade på barna og familienes vegne, uansett hvem som skal ha æren for at penge har kommet inn.

Representanten brukte tid på en rekke andre ordninger, i tillegg til barnetrygden, som vil gjøre det lettere for barnefamiliene. Det som er felles for veldig mange av de ordningene som ble nevnt, er at det veldig ofte er ordninger som er knyttet til tilbud som de barnefamiliene som sliter mest, i utgangspunktet ikke benytter seg av. Vårt forslag, som innebærer en økning i barnetrygden på 1 000 kr og en prisjustering, vil gi disse barnefamiliene mer penger i lommeboka, som de faktisk kan handle mat eller gaver for. Det hjelper ikke den samme familien om de kan få reduserte kostnader for å gå på fotballtrening, hvis de i utgangspunktet ikke er på fotballtrening.

Hvilke tiltak ser representanten kan bidra til å øke størrelsen på disse barnefamilienes lommebok slik at de faktisk kan prioritere det familien selv ønsker å bruke penger på i større grad enn de klarer i dag?

Margrethe Haarr (Sp) [16:26:21]: Jeg vil absolutt mene at skattelette, å øke minstesatsene og å øke bo-støtten er tiltak som treffer de barnefamiliene som representanten snakker om. I tillegg er jeg ganske trygg på at mange av de tiltakene som kommunene kan innføre, med de midlene de har fått av tilskuddsordningen for inkludering av barn og unge, også treffer disse barnefamiliene og de barn og unge som lever i familier med lav inntekt. Det er også viktig å påpeke at regjeringen har tatt noen grep nå for å prøve å hindre at flere barnefamilier kommer ned dit at de har for dårlig inntekt, og da vil også tilskuddet til barnehage og SFO være et viktig bidrag for de barnefamiliene.

Silje Hjemdal (FrP) [16:27:21]: Representanten fra Senterpartiet snakket om de sårbare barna. Jeg er glad for at vi løfter det i denne salen, enten det er barn i barnevernet eller barn som er der på bakgrunn av veldig kompliserte og vanskelige livssituasjoner. Representanten kjenner godt mitt engasjement for utsatte for seksuelle overgrep. Derfor er det veldig skuffende å se at Operasjon Spiderweb nedlegges, og at Nok-sentrene og SMISO-sentrene er bekymret for finansieringen. Kurset Trygg på trening fikk heller ingen penger denne gangen. Når jeg leser budsjettet, kan jeg heller ikke se at det ligger inne noe særlig med midler til handlingsplanen mot vold og overgrep. Er det noen plan for å følge opp den når den kommer?

Margrethe Haarr (Sp) [16:28:26]: Jeg er helt sikker på at jeg og representanten deler engasjementet for de mest sårbare barna, og jeg synes også hun løfter en viktig problemstilling. Derfor er jeg veldig glad for at regjeringen legger fram en handlingsplan mot vold og overgrep mot barn og unge og vold i nære relasjoner. Jeg kan ikke være enig med representanten i at det ikke ligger noen penger i statsbudsjettet til å følge opp den handlingsplanen, når det er satt av 100 mill. kr til oppfølging av tiltakene i budsjettet for 2024. Så blir det vår oppgave å fortsette å prioritere det arbeidet også i årene som kommer. Jeg håper at representanten og jeg kan dele det engasjementet og løfte tilbudet for de barna som blir utsatt for vold og overgrep.

Presidenten [16:28:57]: Replikordskiftet er avsluttet.

Silje Hjemdal (FrP) [16:29:26]: Denne delen av debatten viser igjen noe som ofte skjer på dette huset, og det er at vi tenker litt i silo. Vi må av og til prøve å løfte

det litt opp, for ting henger sammen. Det var vi også inne på i den andre debatten. Det er ofte klokt å se ting i sammenheng. Derfor vil jeg påstå at det viktigste for familiebudsjettet ligger vel så mye i andre rammer enn akkurat bare denne.

Det er en kjensgjerning, som flere har vært inne på her i dag, at mange nå sliter økonomisk i det som kalles en dyrtid. Derfor er det viktige grepet som må gjøres, for Fremskrittspartiet først og fremst at folk må få lov til å beholde mer av egne penger. Og det mest effektive grepet mot barnefattigdom er som kjent å få folk i arbeid.

Fremskrittspartiet er også veldig klar på at det er en forutsetning at man trenger en streng og rettferdig innvandrings- og integreringspolitikk, for dette henger sammen. Det meste av barnefattigdom skyldes nemlig ikke at vi ikke får hjulpet alle med dårlig råd, men at det kommer mange mennesker som nødvendigvis ikke har forutsetninger for å klare seg selv. Da kan vi ikke ta imot flere mennesker enn vi klarer å integrere og hjelpe.

Jeg synes også det er rett å komme inn på ekspertgruppen som nylig leverte rapporten om barnetrygd og ytelser. Det virker som at man her har gjort en grundig jobb. Jeg kan nødvendigvis ikke si at Fremskrittspartiet kommer til å gå for alle forslagene, men det jeg kan love, er at vi i hvert fall ser fram til den høringsrunden og vil ha en konstruktiv tilnærming til dette, da flere av funnene her er ganske så interessant.

Og selv om det sorterer under utdanningskomiteen, må jeg nesten også nevne viktigheten av løpende barnehageopptak i dag. Det er nok et eksempel som krysser denne siloinndelingen, og som også representanten fra Arbeiderpartiet var inne på når hun nevnte barnehagepolitikk, for dette henger så tett sammen med familiepolitikken. Derfor er det viktig for oss å prøve å få gjennomslag for det også etter hvert. Det at folk har forskjellige jobber og forskjellige innretninger på livet sitt, gjør også at Fremskrittspartiet framholder sitt syn på at tredelingen av foreldrepermisjonen fremdeles er for rigid, og at det bør være opp til familiene selv å få lov til å bestemme dette, uten at nødvendigvis vi folkevalgte her på huset skal sitte og bestemme over voksne mennesker som helt fint klarer å ta avgjørelser på vegne av sin familie og sin livssituasjon.

Et annet lite hjertesukk når det gjelder barnevern, er tilstanden hva gjelder helsekartlegging. Det var egentlig en ganske bred enighet om viktigheten av å få på plass dette, men vi ser av budsjettet for i år, og også tilbakemeldingen fra departementet, at dette er rett og slett bare ikke kommet på plass, slik som i hvert fall jeg den gangen oppfattet at intensjonen var. Jeg mener at regjeringen må levere, for de barna som er under det offentliges omsorg, absolutt fortjener det.

Videre synes jeg det er viktig å understreke at Fremskrittspartiet fortsetter kampen mot vold og overgrep, og derfor gir vi også flere økninger, bl.a. til utvidelse av Stine Sofie Senteret, nettopp fordi vi vet at det er veldig mange barn og deres familier som trenger oppfølging der. Vi ønsker Trygg på trening, fordi vi vet at dessverre er mange barn utsatt for overgrep i forbindelse med fritidsaktiviteter, og mange barn og unge trenger hjelp.

Og sist, men ikke minst, må jeg også minne om et kutt. Det gjelder rett og slett tros- og livssynssamfunnene. Fremskrittspartiet framholder også i dette budsjettet at tro er en privatsak, og mener at det nå er på tide at man ser på den finansieringsmodellen og begynner å kutte i denne typen støtte.

Presidenten [16:34:26]: Det vert replikkordskifte.

Margrethe Haarr (Sp) [16:34:40]: Tilskuddet til Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn er ment å anerkjenne og støtte opp under det mangfoldet vi har, og bidra til at ulike tros- og livssynssamfunn skal få utøve sin tro. Statsbudsjettet sikrer fortsatt tilskudd til Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn, men Fremskrittspartiet ønsker som vanlig å kutte støtten. Kuttet som Fremskrittspartiet foreslår, vil få dramatiske konsekvenser for Den norske kirke, kanskje mye større konsekvenser enn strømkostnadene som representanten bekymret seg for i sted. Den har varslet at den vil måtte redusere bemanningen kraftig og dermed redusere tilbudet, den vil måtte stenge ned flere kirker og slutte å være en landsdekkende kirke. Det vil føre til sentralisering av Kirken og dens tjenester. Ønsker ikke Fremskrittspartiet at Den norske kirken skal være landsdekkende, og at mennesker som ikke bor i sentrale strøk, skal ha tilgang på tjenestene som Kirken tilbyr?

Silje Hjemdal (FrP) [16:35:31]: Jeg synes det er veldig hyggelig at Fremskrittspartiet nok en gang i denne salen i dag får lov til å løfte en sak som vi stort sett står alene om, selv om det er bevegelse også i denne debatten. Jeg er helt krystallklar på at jeg mener at tro er en privatsak, og jeg mener at det burde finnes veldig mange andre bedre ordninger for hvordan trossamfunn skal finansieres, enn slik som ordningen er nå. Vi hørte nettopp representanten fra Høyre lese opp hvordan disse økningene til kirke- og trossamfunn har eksplodert, og jeg mener at det er på tide å se på andre innretninger. Det kunne f.eks. vært en gaveforsterkningsordning eller skatteinsentiver for å gi. Slik som ordningen fungerer i dag, ser vi gang på gang at skattebetalernes penger går til å betale for ting som man absolutt ikke vil assosieres med.

Margrethe Haarr (Sp) [16:36:32]: Det var jo kjente svar fra representanten, men jeg vil påpeke at Den norske kirke er å betegne som en folkekirke, og i tillegg til å være et trossamfunn med viktige tradisjoner og kulturbærere i lokalsamfunn over hele landet, er det også ganske mange ikke-medlemmer som benytter seg av Kirken og dens tjenester i dag. Derfor er det kanskje også litt kontrast mellom medlemmer og dem som benytter seg av den. Tjenester som Kirken tilbyr, kan være julegudstjenester, dåp, bryllup og begravelser, tjenester som de fleste av oss benytter en eller flere ganger i livet. I merknadsform påpeker Fremskrittspartiet at løsningen er at Kirken skal finansiere seg selv. Er det da slik å forstå at Fremskrittspartiet ønsker at vi skal betale inngangspenger, eller skal en pålegge befolkningen en ekstra avgift for å benytte seg av disse tjenestene?

Silje Hjemdal (FrP) [16:37:28]: Dette tenker jeg at vi skal finne veldig gode løsninger på. Min store innvending mot dette er at jeg synes det er fryktelig feil at masse av folks skattepenger skal gå til å finansiere noe man selv ikke tror på. Det må være opp til det enkelte medlem hva man har lyst til å være med og støtte eller ikke, og om man i det hele tatt har lyst til å være en del av et trossamfunn. Men som jeg sier, jeg kan gjerne se på typer innretninger som skattefritak eller gaveinsentivordninger. Dette gjøres på veldig mange forskjellige måter i ulike land. Det er ingen sammenheng med at det må være en menneskerett at enhver tro skal finansieres av folks skattepenger. Dette er det veldig ulike innretninger på rundt om i verden, og tro finnes som sagt globalt.

Presidenten [16:38:23]: Replikkordskiftet er avsluttet.

Hege Bae Nyholt (R) [16:38:50]: For Rødt er kampen mot Forskjells-Norge den aller viktigste. De økende klasseskillene merkes i landets barnefamilier nå. Vi ser det på statistikken over såkalt barnefattigdom, dvs. fattige familier. Barn er ikke biologisk fattige, men foreldrene deres kan være lavtlønnet, uføretrygdet, gå på arbeidsavklaringspenger, ja, rett og slett slite med å få endene til å møtes. I dag kom det nye tall fra SSB som viser at realinntekten i familiene synker og andelen barn i lavinntektsfamilier øker. Den er nå på 11,5 pst. Det tilsvarer to–tre barn i hvert eneste klasserom.

Vi vet at én ting som hjelper mot fattigdom, er å gi folk mer penger. Her vil jeg lede salens oppmerksomhet til forslaget fra Rødt, som vi også behandler i dag. For det første vil jeg si at jeg er glad for at regjeringen, etter påtrykk fra SV, går for å øke barnetrygden, men det trengs flere grep. Derfor har Rødt fremmet et forslag, som vi også behandler i denne debatten, om en opptrappingsplan for barnetrygden. Dessverre har en samlet komité

valgt å avvise forslaget vårt. Da blir det ikke noen prisregulering av barnetrygden, slik Rege-utvalget har foreslått, og da forhindrer vi heller ikke avkorting av andre ytelser mot barnetrygden.

Rødts forslag kunne gjort livet lettere for dem med dårligst råd. Det kunne gitt dem større trygghet. Her håper jeg at flere av representantene som vanligvis er på lag med oss i kampen mot Forskjells-Norge, husker fjellvettregelen om at det går an å snu i tide, og stemmer for forslaget til Rødt.

Noen av våre aller mest sårbare barn skal få hjelp av barnevernet. Det er fellesskapets ansvar å beskytte utsatte barn og sørge for at alle barn får vokse opp i trygge omgivelser og får hjelp i tråd med sine behov.

Barnevernet ligner ikke på andre velferdstjenester. Få av oss er noen gang i kontakt med barnevernet, og enda færre har erfaringer med barnevernets tiltak. Barnevernsbarn har ingen sterke lobbyorganisasjoner i ryggen. De genererer ingen kortsiktige overskudd i noe budsjett. Derfor er det utrolig viktig at vi ikke overlater omsorgen for de aller mest sårbare barna og ungdommene våre til kommersielle profittmotiverte aktører. Alle penger bevilget til barnevern skal gå uavkortet til barnets beste, ikke til å berike velferdsprofitører.

Rødt mener at barnevernsdrift skal være forbeholdt offentlige og ideelle aktører. Vi er glade for at statsråden og Rødt langt på vei er enige om dette. Men barnevern er dyrt, sånn er det bare. Å øke den offentlige og ideelle kapasiteten krever penger, og det krever at man satser på å bygge opp fleksibel kapasitet til å håndtere de tyngste sakene, der uforutsigbarheten er størst. Det er det som må til for å få bukt med dyre enkeltkjøp fra kommersielle, og Rødt gjør dette i sitt alternative budsjett.

Til slutt vil jeg lede oppmerksomheten mot Rødts løse forslag i salen, som lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan man kan utvikle flere avlastningstilbud for aleneforeldre etter modell fra Rødhetten og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Vi foreslår i dag at regjeringen skal se på hvordan man kan utvikle tilbudet til aleneforsørgere etter modell fra Rødhetten, og det håper vi å få støtte for i salen. Avlastningstilbud for aleneforeldre, som Rødhetten, fyller et hull i velferdsstaten. Tilbudet er et samvirke mellom foreldre og sosialarbeidere. Man bidrar til å avlaste andre foreldre og får avlastning tilbake.

Aleneforsørgere er en utsatt gruppe, både for konsekvensene av priskrisen vi står i nå, og i mer normale tider for stress, ensomhet og dårlig økonomi. Rødhetten har som mål både å tilby barnepass og å utvide aleneforeldrenes nettverk. Oslo kommune støtter Rødhetten, men vi mener at behovet er stort, og å støtte utvikling av

tilbud i flere av de store byene ville være et familiepolitisk kinderegg.

Med dette tar jeg opp Rødts forslag.

Presidenten [16:43:09]: Då har representanten Hege Bae Nyholt teke opp dei forslaga ho refererte til. Det vert replikkordskifte.

Kathy Lie (SV) [16:43:23]: Jeg vil gjerne henlede oppmerksomheten mot Rødts veldig gode forslag, om å øke barnetrygden og om opptrappingsplanen. Jeg registrerer selvfølgelig at representanten er skuffet over at vi ikke vil gå for de forslagene i dag, for det er jo flere spennende forslag og grep. Vi er også utålmodige, men det er liksom litt lett å hoppe på løsninger uten at man vet helt konsekvensene av det. Vi har også sett hva ekspertgruppen om barn i fattige familier har kommet med av anbefalinger, og som nå er ute på høring.

Jeg lurer på om ikke representanten synes det ville være lurt å få innspillene fra høringen og en ordentlig politisk behandling av det, og se om vi sammen kan jobbe for kraftfulle grep for barnetrygden i framtiden.

Hege Bae Nyholt (R) [16:44:21]: Takk for spørsmålet. Rødt er utålmodig, og det er fordi barndommen er nå. Barn vokser opp med foreldre som er fattige, nå – i dag. Det haster. Det haster med kraftige tiltak som skal forhindre at barn vokser opp med foreldre som ikke får sove, som kutter ut måltider, som ligger våkne om natten, som ikke går til tannlegen, som trekker sine egne tenner. Det haster med tiltak som gjør at barn slipper å sitte med skammen i klasserommet, uten matpakke. Det haster å sikre at landets barn får en trygg og god oppvekst, og vi vet at det å sikre barnetrygd er et viktig tiltak.

Kathy Lie (SV) [16:45:06]: Jeg er helt enig i at det haster, og at vi må gjøre kraftfulle grep. Vi gjør jo andre grep i mellomtiden, for vi har lang tradisjon for at barnetrygden er universell, og at den skal gå til å dekke utgifter ved det å ha barn. Jeg tenker at en viktig del av det er å diskutere ordentlig om den skal være knyttet til prisvekst, om den skal være knyttet til lønnsvekst – hvilke grep som gir den beste innretningen. Selv om jeg synes det haster, og selv om vi i dette budsjettet har klart å få gjennomslag for å øke barnetrygden noe for de eldste barna, lurer jeg på om ikke representanten anerkjenner at det vil være lurt å gå litt dypere inn i hva som vil være de beste grepene for å sikre at barnetrygden fortsatt oppleves som en universell ordning som ikke kan avvikles.

Hege Bae Nyholt (R) [16:46:06]: Jeg legger merke til at man ikke skal trekke pusten, for da mister man ordet før tiden er ute, men jeg skal prøve å snakke i en eneste stor strøm.

Jeg tror at landets fattigste ikke har den tiden som etterspørres her i salen. Jeg vet ikke om alle de foreldrene jeg snakket om, som ligger våkne om natten, som lar være å spise måltider i løpet av dagen, som står i de evig voksende matkøene, som svelger unna tårene når matsentralen sier at det er tomt for mat, har tid til at vi skal gå dypere inn i materien. Min bekymring er først og fremst dem. Blant våre forslag er det også noen som er særlig rettet mot dem, som trenger det aller, aller mest.

Grunde Almeland (V) [16:47:09]: Jeg vil starte med å berømme representanten for igjen å løfte en veldig viktig problemstilling knyttet til aleneforeldre, gjennom forslaget om Rødhette. Jeg vil benytte anledningen til å varsle at Venstre kommer til å støtte det forslaget og stemme for det i dag.

Det jeg vil stille spørsmål om nå, handler om barnetrygden og det forslaget som Rødt har levert, og komiteen har behandlet. I sitt innlegg kritiserer representanten komiteen for ikke å støtte Rødt sitt forslag. Grunnen til at i hvert fall Venstre ikke støtter det forslaget, er at vi mener vi ikke har tid til å vente på en opptrappingsplan, som er det Rødt ber om. Venstre mener at de nødvendige grepene kan gjøres over ett enkelt budsjett, og ikke trengs å spres ut over flere år. I alt snakket om utålmodighet vil i hvert fall jeg påstå at Venstre er svært utålmodig.

Mitt spørsmål er ganske enkelt. Vil Rødt støtte Vens- tres forslag nr. 12 i saken, som er å følge opp dette konkret og gjøre det over et enkelt budsjett?

Hege Bae Nyholt (R) [16:48:12]: For det første vil jeg takke for at Venstre støtter vårt forslag om Rødhet- te. Det er viktig. Det er et godt tiltak som i aller høyeste grad bør ruller ut i veldig mange flere byer i Norge, kan- skje også bygder. Det er ikke sånn at man er alenefor- eldre bare i byer.

Jeg har lagt merke til at Venstre i både denne deba- ten og tidligere debatter innbyr til et interessant og spennende samarbeid i tiden framover, og det skal jeg ta. Det er tross alt jul. Vi har et felles mål om at folk skal ha en bedre hverdag. Rødt har fremmet sine forslag, og vi står for dem. Det kommer vi også til å gjøre når vi skal votere. I ærlighetens navn kan jeg si: La meg sjekke vote- ringsordenen min, så skal jeg svare representanten.

Presidenten [16:49:08]: Då er replikkordskiftet av- slutta.

Statsråd Kjersti Toppe [16:49:25]: Krig, uro og et- terverknadar av pandemien har ramma verdsøkonomi- en hardt og gjort verda meir utrygg. Prisane har auka òg i Noreg. No er det viktig å oppretthalda velferdste- nestene våre og vareta dei som har minst.

Regjeringa har i den dyrtida vi står i, arbeid for å sikra gode levekår for barn og unge, å hindra at fattig- dom går i arv og å sikra at alle barn har anledning til å delta på viktige samfunnsarenaer i sin oppvekst. Regje- ringa har prioritert ei stor satsing på rimelegare barne- hagar, og i 2024 er vi einige med SV om både å sikra meir gratis kjernetid i SFO og å auka barnetrygda for barn over seks år med 2 400 kr i året. Til saman har vi i realite- ten styrkt barnetrygda med 5 mrd. kr på to år. Når det gjeld Dokument 8-forslaget frå Raudt om ein opptrap- pingsplan, er eg einig i at barnetrygda er ei veldig viktig yting for barnefamiljar. Auken i barnetrygda bør likevel verta vurdert i dei årlege budsjettprosessane.

Regjeringa vil arbeida for å gjera fritidsaktivitetar tilgjengelege for alle barn. Vi har no styrkt tilskotsord- ninga for inkludering av barn og unge med til saman 181 mill. kr. No føreslår regjeringspartia, saman med SV, å styrka tilskotsordninga med ytterlegare 50 mill. kr. Dei skal prioriterast til fritidskassar, slik at barn og unge får delta i fritidsaktivitetar. Vi føreslår òg å auka løyvingane til barne- og ungdomsorganisasjonane med 10 mill. kr.

Regjeringa føreslår i budsjettet å forlengja stø- nadsperioden i foreldrepengeordninga ved 80 pst. løns- dekning. Det vil gi foreldre meir tid i lag med ungane, det legg til rette for at mor kan amma lenger, og det kan òg redusera behovet for å ta ulønt permisjon.

Vald og overgrep mot barn og vaksne inneber store lidingar for den enkelte og store utgifter for samfunnet. Regjeringa har difor sett av 100 mill. kr til auka løyvingar til tiltak i opptrappingsplanen mot vald i nære relasjo- nar og vald og overgrep mot barn. På budsjettet til Bar- ne- og familiedepartementet er det m.a. sett av 10 mill. kr til foreldrestøttande tiltak og 10 mill. kr til å starta etablering av ein undersøkingskommisjon.

Det har kome fram opplysningar i andre land om ulovlegheiter i internasjonale adopsjonar og om alvor- lege tilfelle i enkelte utanlandsadopsjonar til Noreg. Re- gjeringa har difor i 2023 sett i gang ei ekstern gransking som skal gå gjennom systemet for utanlandsadopsjo- nar. Regjeringa har i år òg fått på plass viktige tilbod til dei adopterte og familiane deira, og føreslår auka løyvin- gar til desse tilboda i 2024.

Etter fleire år med nedgang er det no ein auke i talet på barn som treng å bu i barnevernsinstitusjon. Desse barna har òg større utfordringar enn før. Vi føreslår difor ein auke i løyvinga til det statlege barnevernet på 570 mill. kr. Regjeringa vil styrkja og omstilla det statle- ge institusjonstilbodet, slik at barna med dei største og mest samansette behova, kan verta varetatt i dei offent- lege institusjonane. Vi vil òg auka delen ideelle leveran- dørar gjennom langsiktige avtalar, og vi har føreslått å auka løyvinga til dette med ytterlegare 70 mill. kr for 2024. Vi har fått ei anbefaling frå eit institusjonsutval,

som blir veldig viktig i dette arbeidet framover for ei ny retning på barnevernsinstitusjonane.

I 2024 forventar vi ein auke i talet på nye barn i omsorgssentra for einslege mindrearige asylsøkjjarar under 15 år. Vi har ein stor auke på 340 mill. kr til desse sentra. Det er viktig. Denne auken er òg grunna i behovet for betre bemanning.

Bevaringsstrategien for kulturhistorisk verdifulle kyrkjer vil verta lansert på nyåret. Dei neste 20–30 åra skal staten bruka inntil 500 mill. kr årleg på istandsetjing av kulturhistorisk viktige kyrkjebygg. Vi har lagt opp til at overskotet frå Opplysningsvesenets fond vert sett av til føremålet gjennom eit generasjonsfond. Aldri har vi sett ei tilsvarende satsing på å vareta denne delen av historia vår. For regjeringa er det viktig at desse kyrkjene òg vert brukte. Skal eg kommentera éin ting frå opposisjonen sine forslag, er det at eg er enormt skuffa over både Høgre, Venstre og Framstegspartiet for det store kuttet dei har til folkekyrkja vår.

Presidenten [16:54:26]: Det vert replikkordskifte.

Tage Pettersen (H) [16:54:39]: Siden det er jul, har jeg først lyst til å rose statsråden for engasjementet. Selv om vi er politisk uenig, så står hun på for et kjempeviktig fagfelt. Ifølge SIFO-rapporten som jeg redegjorde for i stad, er det over 153 000 husstander som er definert som ille ute økonomisk, og i oktober leverte – som vi også har vært innom – ekspertgruppen om barn i fattige familier sin anbefaling om at barnetrygden må videreføres og økes. Der regjeringen da velger å redusere barnehageprisene for dem som ikke faller inn under de ulike moderasjonsordningene, hever vi barnetrygden med 1 000 kr for dem opp til seks år, prisjusterer den for alle og øker inntektsgrensen for når man får gratis kjerntid. Sånn sett vil enda flere få hjelp med vårt budsjett, og flere vil sitte igjen med mer penger i lommeboka som de kan bruke.

Hva er grunnen til at regjeringen ikke bidrar til å øke kjøpekraften til dem som har det dårligst, men på mange måter egentlig i stedet hjelper middelklassen?

Statsråd Kjersti Toppe [16:55:34]: Regjeringa er opptatt av å ikkje ha tilbod for dei verdig trengande, men å ha universelle velferdsordningar som går til alle, uavhengig av bakgrunn, og som ikkje er stigmatiserande. Difor har vi satsa på å redusera barnehageprisen for alle, og eg vil sjå den forelderen som er imot det. Det betyr veldig mykje for mange. Når representanten frå Høgre framstiller det som at Høgre sitt alternative budsjett er meir omfordelende og gir meir pengar igjen i lommeboka, er det – slik eg registrerer det – eit kutt i Høgre sitt budsjett på 2,2 mrd. kr på redusert SFO-satsing og eit kutt på 1,6 mrd. kr til barnehage. Og då har Høgre

valt å plussa ein tusenlapp på barnetrygda. Men totalt sett er det ikkje noko særleg betre og meir omfordelende budsjett, tvert imot.

Tage Pettersen (H) [16:56:33]: Alle de pengene som jeg redegjorde for, og flere til, er lagt tilbake til økt barnetrygd og til økt moderasjonsordning til barnehageopptak for barn født i desember, også moderasjonsordninger i SFO. Så vil jeg være tydelig på at en økning i barnetrygden ikke er en stigmatiserende ordning. Jeg tror vi for så vidt er enige om det.

Jeg må også raskt innom barnevernet. Hva vil statsråden si til de mange barnevernsansatte som nå opplever brudd på bistandsplikten rundt i det ganske land, samtidig som det står – som jeg fikk rapporter om fra Vestfold i går – kvalitetssikrede private plasser ledig for de behovene de har? Og et litt retorisk spørsmål på tampen, som det siste fra meg i år: Er en sofa på et pauserom å foretrekke framfor private institusjonsplasser?

Statsråd Kjersti Toppe [16:57:26]: I innlegget til representanten i stad samanlikna han barnevernet med brannvesenet, at når det brenn, kjem brannvesenet. Men då kjem det eit offentleg brannvesen. Vi har ikkje kommersialisert brannvesenet vårt, vi legg ikkje brannvesenet ut på anbod, for det er ei grunnleggjande sikkerheitsteneste. Men når det gjeld barnevernet, skal vi ikkje ha eit offentleg tilbod som kjem når det brenn i barnevernet. Då skal vi ha det ut på anbod, vi skal ha kvart enkelt barn ut på anbod. Slik er dagens barnevern – det er også produsert av Høgre, ein ville ha det på den måten. Vi vil ha ei anna retning der vi vil styrkjer det offentlege barnevernet. Vi skal styrkja beredskapen i det offentlege for desse ungane når det brenn. Det skal ikkje vera slik som i Tønsberg, vi skal ha ei anna retning, og vi skal styrkja beredskapen.

Silje Hjemdal (FrP) [16:58:36]: Jeg vil også takke statsråden for godt samarbeid i flere saker. Noen ganger kan vi faktisk snakke fornuftig med hverandre på tvers av partigrensene. Det setter jeg veldig stor pris på.

Jeg ble litt utfordret fra Senterpartiet i stad på hvorfor jeg brydde meg om strømstøtte til kirkebygg. Det er fordi vi ikke får flertall for makspris, men som statsråden er godt kjent med, har Fremskrittspartiet vært pådrivere og pushet for dette bevaringsprogrammet for kirkebygg. Jeg er veldig glad for at statsråden også nevnte det her, for det har jeg et skriftlig spørsmål om inne nå – det er en kirke statsråden kanskje kjenner godt til. Men akkurat her lurer jeg litt på hvordan regjeringen følger opp punktet fra regjeringserklæringen sin om å kreve full åpenhet om finansiering av trossamfunn og greie ut om utenlandsk finansiering av trossamfunn kan bli forbudt. Dette er noe også Fremskrittspartiet har tatt til orde for.

Statsråd Kjersti Toppe [16:59:40]: Vi har iallfall allerede fulgt det opp ved at ein har laga ei grense for storleiken på beløpet ein kan ta imot før det skal verta rapportert, eller kvar grensa er for utanlandsk finansiering. Eg tar ikkje tala akkurat her og no, men det er iallfall ein ting som allerede er innført. Så ser vi vidare på dette i forbindelse med det arbeidet vi gjer med trussamfunnslova. Eg veit òg at dette er noko dei arbeider med på justisfeltet. Vi har iallfall gjort éi endring, og om dette var eit veldig dårleg svar, kan eg heller svara representanten skriftleg, så ho får det litt meir korrekt.

Silje Hjemdal (FrP) [17:00:38]: Jeg kan svare på hva det er: Det er 50 000 kr. Dette var et resultat av Fremskrittspartiets gjennomslag på dette med utenlandsk finansiering, men nå må man rett og slett vurdere å se til flere av våre naboland på hvordan de har regulert en del av dette som gjelder utenlandsk finansiering. Det var derfor jeg tenkte at man ikke svarer akkurat dette punktet så mye ut i den saken som nå har vært på høring, som gjelder endringer til trossamfunnsloven. Vi så senest i Nettavisen forleden dag et eksempel på hvordan f.eks. en moské her i Norge bryter regelverket. Da kan det vise seg at man kanskje må se på dette punktet en gang til. Jeg håper at man også vil se på forbud mot utenlandsk finansiering i det videre.

Statsråd Kjersti Toppe [17:01:41]: Eg veit ikkje heilt om det var eit nytt spørsmål, men som eg sa: Ja, dette er ei sak som regjeringa jobbar med på tvers av departement, og vi har gjort den endringa. Eg tenkte på 50 000 kr, men eg torde ikkje å seia det, for om eg seier noko og feilinformerer Stortinget, er jo ikkje det bra. Når representanten seier det, er det litt greiare.

Vi har gjort den endringa, og ho var viktig å få på plass. Det var vi alle einige om. Vidare kan eg ikkje seia noko meir her og no, men det er eit arbeid som skjer på tvers av departement, og då får vi koma tilbake igjen til Stortinget med det når vi eventuelt kjem med andre forslag.

Hege Bae Nyholt (R) [17:02:46]: Denne regjeringen har ett statsbudsjett igjen til å levere på Hurdalsplattformens lovnader om gradvis å fase ut kommersielle aktører i barnevernet og å avslutte konkurranseutsettingen av anbud i barnevernssektoren. Synes statsråden at regjeringen er i rute?

Statsråd Kjersti Toppe [17:03:06]: Eg trur mange merkar at det er ei anna retning enn under den førre regjeringa, at dei ideelle tilbydarane i barnevernet ser at det er ei regjering som faktisk ønskjer å bruka dei, og som vil styrkja dei, og at det offentlege barnevernet ser at det er ei regjering som vil prioritera dei så dei kan få

byggja opp sine tilbud, slik at dei kan ta seg av – spesielt – unge med store behov.

Så ser eg at den utfasinga som det står om i Hurdalsplattforma, vil ikkje vi klara på fire år, for på enkelte område stod dei for 70 pst. av tilbodet, og vi må vareta barna i den omlegginga. Men vi har det målet på ei ny retning, der vi skal styrkja beredskapen i det offentlege. Og om vi ikkje klarar det på fire år, er vi iallfall på veg.

Hege Bae Nyholt (R) [17:04:13]: Jeg takker for svarer – og siterer Hagerup: «Vær utålmodig, menneske!»

Vi vet at barnevernssaker har blitt færre og tyngre, og at enkeltkjøp fra kommersielle er den største og mest uforutsigbare utgiftsposten. I 2024 er det budsjettet med 1,6 mrd. kr til dette. Kommunenes egenandel har økt dramatisk. Jeg kjenner til minst ett eksempel hvor én tung barnevernssak i en liten kommune har veltet hele kommunebudsjettet. Tenker statsråden at det er noen sammenheng mellom nedgangen i saker, den økende alvorligheten og at kommunene i det lengste utsetter dyre tiltak på grunn av økonomi?

Statsråd Kjersti Toppe [17:04:52]: Representanten spør jo egentleg om effekten av barnevernsreforma, der det vart innført eigendelar på institusjonsplass, om det kan ha ein samanheng med bruken i dag. Dette vert jo følgjevaluert. Eg har ikkje fått sikre tilbakemeldingar på om det er vridingar her. Men ja, eg òg har møtt mange kommunar som fortel om at dei meiner eigendelane er for høge, og at om ein får ein institusjonsplass, kan det velta heile barnevernsbudsjettet.

Eg legg merke til at barnevernsinstitusjonsutvalet, som fremja sin NOU no, anbefalar å gå ned på dette nivået. Det er ikkje noko som regjeringa har bestemt seg for enno, men det som er viktig, er at det er i det kommunale barnevernet vi må lykkast. Det er også der vi må setja inn den største innsatsen.

Grunde Almeland (V) [17:06:02]: Mange adopterte og adoptivfamilier opplever at man går fra en situasjon der man som adoptivforeldre blir mye kontrollert, får mye oppfølging, får mye støtte, til man får gjennomført selve adopsjonen og står uten noe. Det er en av grunnene til at Venstre i flere år har kjempet for at man skal ha bedre etteradopsjonstiltak. Det er også grunnen til at Venstre mener at man også bør sørge for at adopterte skal få mer hjelp, f.eks. til å søke etter biologisk opphav. Derfor er jeg glad for å se at regjeringen nå begynner å støtte opp om dette arbeidet og er enig med Venstre i dette. Jeg er også glad for at man vil se på alternativer til innretning på hvordan denne støtten skal være i det videre.

Når har statsråden tenkt å komme med et konkret forslag til Stortinget om dette, og vil man vurdere Venstres forslag om et etteradopsjonstilbud?

Statsråd Kjersti Toppe [17:07:07]: Vi informerer gjennom statsbudsjettet om korleis vi jobbar for å styrkja tilbodet til dei adopterte og adoptivforeldre, om etternærstilbud og ei kompetanseneste som kan ta imot førespurnader og støtta opp om spørsmål og søk etter biologisk opphav. Vi har både i årets budsjett og i neste års budsjett fremja fleire tiltak som vi har fått på plass, og nokre skal vi få på plass til neste år. Vi har ikkje planlagt ei eiga sak til Stortinget om det – det vert informert om gjennom Prop. 1 S, altså statsbudsjettet – men vi har starta denne jobben. Vi får på plass nokre tiltak i år, og meir til neste år, og eg ser eit stort behov for ei betre oppfølging av adopterte. Det er vi i gang med, og det er ei sak som engasjerer meg, som eg er opptatt av, og det må verta betre i framtida enn det har vore til no.

Presidenten [17:08:11]: Replikordskiftet er over.

Torstein Tvedt Solberg (A) [17:08:21]: Jeg må si jeg er enormt stolt over den økningen som ligger til barnevernet, og det vi gjør i dette budsjettet for de mest sårbare barna. Det er en økning på nesten 1 mrd. kr, men viktigst: Det er et taktskifte der barnas beste betyr mest, der vi går bort fra tilbud, enkeltvedtak og profitt og over til langsiktige tiltak og avtaler.

Denne økningen og de politiske signalene har f.eks. sikret at Familiesenteret på Vestlandet består, og en økning i spesialiserte fosterhjem, både de statlige og de ideelle, noe som er viktig. Vi legger i budsjettet opp til en etablererstøtte til ideelle så en kan få enda flere gode, nye tilbud, og det settes av penger til å bygge opp nye tilbud og ny kapasitet.

Endelig ser vi noe handlekraft. Denne handlekraften fra regjeringa erstatter Høyres utredninger, rapporter og manglende tiltak, for det må jo sies at krisen i barnevernet var like stor da. Alle de rapportene som kom i de forrige periodene, var alvorlige. De snakket om svik, ansvar på avveie og dårlig rettssikkerhet, og de ansatte aksjonerte, f.eks. i heierna-kampanjen.

Vårt svar på dette nå er tydelig: Det er handlekraft. Vi sier at ethvert barn og enhver familie er unik. Standardisering og stykkpris, det å sette barn ut på tilbud, er ikke en del av løsningen. Vi må kunne se på tvers av sektorer og ha et mangfold av verktøy for å gi ansatte i barnevernet de beste mulighetene til å gi barna en ny hverdag. Tilbudene må kunne endres og tilpasses barnas utvikling, ikke tilpasses et ønske om fortjeneste og forretningskultur.

Denne omstillingen og opptrappingen synes jeg også jeg ser støtte til i institusjonsutvalget, der en nå foreslår det som en kan kalle en ny og bedre struktur – eller, som statsråden kalte det, arbeidet med en ny retning – der en tilpasser seg barnas mer sammensatte behov, og

der en har tilbud som er der når det trengs, faktisk når det brenner.

Det er det at en ikke er kommet lenger på dette som jeg mener er Høyres store svik. De tok ikke tak i disse strukturelle problemene da de styrte. Vi arvet et system som var og er dyrt og dårlig, og som har enkeltvedtak og tilbud som ikke hjelper barna godt nok, støttet opp under av utallige rapporter.

Tilbake til denne brannmetaforen som Høyre selv dro opp: Nå er det sånn at når det begynner å brenne, er det ingen der til å hjelpe, da må man sende ut et tilbud – og hvis det begynner å brenne i nabohuset samtidig, er det vel et nytt tilbud som må på plass. Jeg sliter veldig med å se i Høyres alternative budsjett hva svaret deres er nå, for de vil ikke være med på denne strukturelle endringen, være med på å få på plass en ny retning. De kutter i økningene. Det vil gi et dårligere tilbud til barna.

Fra vår side skal vi være ærlige på at den omstillingen vi nå gjør, og den oppbyggingen vi jobber med, tar tid. Det koster mer å etablere og få på plass nye ting enn bare å drifte, men jeg tror på sikt at det blir billigere med langsiktige avtaler enn med de dyre enkeltkjøpene vi i for stor grad ser nå. Likevel, det absolutt viktigste er først og fremst at jeg tror det vi nå bygger opp, blir bedre for barna. Det er dette rapportene og de faglige rådene anbefaler og har etterspurt, og det er dette grepene våre i budsjettet støtter opp om, og egentlig bare er en start på.

Regjeringa jobber nå med oppfølgingen av institusjonsutvalget. Statsråden kalte dette en ny retning, og jeg ser veldig fram til det videre arbeidet for å bidra til et enda bedre tilbud til de aller mest sårbare barna.

Turid Kristensen (H) [17:12:30]: Jeg må først si at jeg synes det er fascinerende hvor mye tid regjeringspartiene bruker på Høyres, Venstres og Fremskrittspartiets budsjetter framfor å snakke om sine egne. Jeg vet ikke om det kamuflerer dårlig tillit til eget budsjett, manglende satsing eller hva det er, men vi får i hvert fall lys på vårt, selv om beskrivelsen kanskje er ganske mangelfull i en del tilfeller. Nok om det.

Det er mange her i dag som har snakket om dyrtiden vi lever i, hvordan den rammer barnefamilier, og hvordan høye renteutgifter, høye matpriser osv. gjør at pengene ikke lenger strekker til. Jeg var bare nødt til også å nevne det, for dette preger mange av alle de henvendelsene vi som politikere får, og de tiltakene vi prøver å sette inn for å hjelpe i dette.

I en slik situasjon er det klart at politikken må bidra til å lette børen. Som min partikollega Tage Pettersen allerede har snakket noe om, prioriterer derfor Høyre lavere skatt på vanlige inntekter. En familie med vanlig inntekt vil kunne få ca. 5 000 kr mindre i skatt i år. Vi øker barnetrygden med over 11 000 kr for alle barn under

seks år, og vi prisjusterer den for alle barn, noe som er markant bedre enn det regjeringspartiene la opp til i sitt budsjett, men som er blitt litt justert takket være SV. Vi øker også inntektsgrensen for dem som får gratis kjernetid i barnehagen, noe som innebærer at 13 500 flere barn faktisk vil få gratis kjernetid i barnehagen. Dette er tiltak som mønner, og som gjør at regningene vil kunne bli enklere å betale for mange.

Det blir også snakket om at Høyre prioriterer skattelette til de rike. Jeg var inne på det tidligere i dag – en løgn eller mangelfull sannhet blir ikke mer sann selv om den gjentas. De store pengene i både dette budsjettet og tidligere alternative budsjetter fra Høyre handler om å hjelpe folk gjennom en dyrtid. Det handler om å styrke privatøkonomien. Det handler om å sikre landet økt trygghet og økt beredskap. Det handler som å sørge for at man i Norge skal ha mer å leve av i framtiden. Det er dit de store pengene går, og det skaper også inntekter og muligheter for oss politikere til å sette i gang gode tiltak for dem som trenger det aller mest.

Selv om vi også i dette alternative budsjettet har flere tiltak for å hjelpe, er det behov for enda mer. Det handler om å forsikre oss om at det ikke går mer ut over barn og unge. Det er leit å se alle dem som holdes utenfor fritidsaktiviteter, idrettsaktiviteter osv. I en mer urolig verden er kanskje nettopp det å delta i fritidsaktiviteter viktigere enn noen gang. Det er viktig for å skape tilhørighet, for at de skal oppleve mestring og vennskap, og for å hindre at barn og unge faller utenfor. Det bidrar til å binde oss sammen. Vi møtes på tvers av sosial og økonomisk bakgrunn, etnisitet og andre ulikheter som kanskje skiller oss mer i hverdagen. Dette styrker samholdet, og det bygger tillit. Derfor har Høyre i vårt alternative statsbudsjett prioritert å øke ordningen med tilskudd til inkludering av barn og unge i fritidsaktiviteter. Den økte potten til dette, sammen med økt barnetrygd og skattelette, vil bidra til at flere barn og unge kan få delta nettopp i fritidsaktiviteter.

Høyre prioriterer også i vårt alternative budsjett penger til Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner og deres arbeid med å videreutvikle portalen som skal gjøre det lettere for organisasjonene å finne lokaler de kan drive sin virksomhet i. Dette er også gjort for at de frivillige skal kunne bruke sin tid på aktivitet framfor byråkrati og administrasjon, som vi snakket mye om i forrige debatt. Vi har også prioritert penger til f.eks. Stine Sofies Stiftelses arbeid med støtte til pårørende for dem som har vært rammet av vold og overgrep, for å nevne noen små enkelttiltak.

Jeg vil gjerne litt tilbake til barnetrygden, for å øke barnetrygden er en av de mest målrettede måtene vi kan svare på noen av de økonomiske utfordringene vi står i i dag. I dag behandler vi også et representantforslag fra

Rødt om en opptrappingsplan. Det må jeg si er et prisverdig initiativ, for det er utvilsomt en viktig universell ytelse. Men som komiteen skriver i merknadene, har vi nettopp fått rapporten fra ekspertgruppen om barn i fattige familier, og her foreslås det en rekke spennende tiltak, både for å utjevne forskjellene mellom store og små barn og for å øke satsene. Denne rapporten er ute på høring, og den har ikke vært til politisk behandling. Derfor kommer vi ikke til å støtte de endringene i denne omgang, men vi ser fram til å arbeide videre med det.

Til slutt vil jeg varsle at Høyre støtter Rødts forslag om tiltaket Rødhette for aleneforeldre.

Åse Kristin Ask Bakke (A) [17:17:53]: Dette statsbudsjettet er eit ansvarleg budsjett som – som dei siste åra òg – omfordeler godt og set fellesskapet først. Vårt mål er at barn og unge skal vekse opp i eit samfunn med små forskjellar og store moglegheiter, men i dag er realiteten at altfor mange ungar veks opp i familiar som slit økonomisk. Dei siste åra har mange kjent på kroppen kva det vil seie.

Dessverre blei altfor lite gjort dei åtte åra høgreregjeringa styrte, men med Arbeidarpartiet og Senterpartiet ved roret tek vi dette på høgste alvor, og våre barn og unge rundt om i landet fortener eit krafttak. Som sagt var ikkje tiltaka frå den førre regjeringa tilstrekkelege. Her trengst det handling, og det blir det i dette budsjettet.

Vi har bl.a. auka inkluderinga av barn og unge i fritidsaktivitetar med 44 mill. kr – og ytterlegare 50 mill. kr for fritidskasse med SV i forliket. Her er BUA og utstyrsentralane gode eksempel på korleis barn og unge får moglegheit til å ta del i fellesskapet uansett størrelsen på lommeboka til foreldra.

Vi har sørgt for full momskompensasjon til lag og foreningar, noko som gjer at ein kan skape meir aktivitet for barn og unge, og at fleire kan ta del i fellesskapet. Vi har auka grunnstøtta til barne- og ungdomsorganisasjonane med 10 mill. kr, så fleire barn og unge kan få skapt aktivitet i sitt nærmiljø og få lov til å drive med det dei synest er aller, aller kjekkast på fritida.

Vi har auka barnetrygda òg i årets statsbudsjett. Vi har sørgt for gratis kjernetid i SFO for første-, andre- og tredjeklassingar og styrkt helsestasjon- og skulehelsestenesta.

Dette er noko av det vi gjer for å inkludere fleire. Lista er utømmeleg mykje lengre, men det handlar om at fleire barn og unge skal få moglegheit til å ta del i eit samfunn der forskjellane er små og moglegheitene uendeleg store.

Dette kan ofte bli ein debatt om både millionar og milliardar, men det handlar i botn og grunn om livet til folk. Det handlar om barn og unge si moglegheit til å få

vekse opp i eit trygt samfunn, få ta del i fellesskapet og ha fritidsaktivitetar som gjev mening. Dette fellesskapet skaper vi i lag. Med dette statsbudsjettet gjer vi fellesskapet endå litt breiare og sørgjer for at endå fleire barn og unge kan få ta del i det. Det gjer meg ganske stolt.

Presidenten [17:20:59]: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Kathy Lie (SV) [17:21:16]: Barnevernet er et viktig sikkerhetsnett for barn som utsettes for omsorgssvikt, som er sårbare og trenger hjelp. Regjeringen og SV satser mye på å styrke det offentlige barnevernet og fase ut de kommersielle aktørene fra et marked med store tjenester og profitt til eiere, ofte utenlandske. I dette budsjettet tas det store grep for å styrke det statlige barnevernet. Vi har også sørget for at ideelle aktører får mer forutsigbarhet, med mer langsiktige avtaler.

Det er en kjensgjerning at etter åtte år med Solberg-regjeringens privatiseringsiver er mange av barnevernets institusjonsplasser nå drevet av private, kommersielle aktører. Det lar seg ikke snu over natten, men vi mener det er en viktig jobb å sørge for å bygge opp vårt offentlige barnevern med både kapasitet og kompetanse. Skattebetalernes penger skal ikke gå til velferdsprofittørene. Vi mener alle pengene skal brukes på barna.

Høyresiden beskylder oss for å drive fram ideologisk tankegang, foran hensynet til sårbare barn. Til det er det bare én ting å si: Ideologi går begge veier. SV mener det offentlige skal drive tjenestene som det offentlige har ansvar for. Høyresiden mener det er fint at private markedskrefter har sugerør inn i statskassen.

I SV foreslår vi noen grep for å styrke barnevernets arbeid. Vi mener det trengs bedre representasjon fra barna selv og vil opprette kommunale brukerråd, hvor barna er representert. Vi ønsker også at det startes et pilotprosjekt med mangfoldskontakter i barnevernet. Det mener vi er et viktig grep for å ivareta barn med minoritetsbakgrunn på en bedre måte.

I revidert budsjett fikk vi økt bevilgningen til spesialiserte fosterhjem, noe som ga gode signaler ut til Bufetat med tanke på rekrutteringen av spesialiserte fosterhjem. I dette budsjettet ønsket vi også å styrke fosterhjemsarbeidet generelt.

SV foreslår også å gi barnevernet omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere over 15 år. Det er kommet sterk kritikk av forholdene for ungdom på asylmottak. Det er mangel på oppfølging og dårlig tilrettelagt for normale aktiviteter. Det rapporteres om at ingen følger opp om de får i seg nok mat, eller om de får nok søvn. Hvis vi ønsker at disse ungdommene skal integres i det norske samfunnet på best mulig måte og få en god framtid og et voksenliv hvor de kan få seg utdanning og jobb, er det nødvendig å gjøre en større innsats.

Vi har i budsjettforliket styrket Norges kvinnelobby, FRI, Rosa kompetanse justis og Nasjonalt kompetansemiljø innen hatkriminalitet. Vi ønsket også å øke bevilgningene til incest- og voldtektssentrene og til voldsforebyggende tiltak.

Det er viktig å ha en helhetlig tankegang rundt dette. Trygge familier med gode relasjoner og fravær av vold og diskriminering gir flere trygge, robuste barn og mindre behov for barnevern, og det er et godt mål i seg selv.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [17:24:27]: Barnetrygden er en viktig og universell ordning som er en viktig del av Senterpartiets politikk. Vi er et parti som er tuftet på kampen om å få et samfunn med størst mulig utjevning sosialt, økonomisk og geografisk. Barnetrygden er for oss derfor et veldig godt grep som treffer alle barnefamilier over hele landet, uten stigmatisering.

Selv om vi som parti lenge har hatt som mål i våre programmer å øke barnetrygden, har det tatt mange år før andre partier har blitt like ivrige. Omsider løst det i 2019 da Kristelig Folkeparti – ikke Høyre, akkurat – fikk Solberg-regjeringen med på en økning på 84 kr i måneden. Deretter har denne viktige ordningen økt. Ikke minst har den økt etter at Senterpartiet og Arbeiderpartiet sammen med SV har sørget for nettopp det i alle statsbudsjettene vi har tatt ansvar for siden regjeringsskiftet. I 2024 økes barnetrygden endelig også for barn over seks år. Hele 25 mrd. kr skal Norge bruke på barnetrygd neste år. Min påstand er at vi strengt tatt allerede driver med den opptrappingspolitikken som Rødt ønsker seg i sitt forslag, selv om den skal jobbes videre med.

Som både statsråden og andre her i dag har gjort rede for, er det ikke bare barnetrygden regjeringen har satset ekstra på for å gjøre det lettere for barnefamilie våre nå i denne dyrtiden. Vi har økt potten for inkludering av barn og unge med over 230 mill. kr, slik at det virkelig har blitt en stor sum som nå fordeles til gode for aktiviteter rundt omkring i landet, som utstyrssentraler, fritidsklubber og kontingentkasser. Idretten har ved flere anledninger fått øremerkede midler på grunn av dyrtiden. Vi har sikret full momskompensasjon for frivillige lag og foreninger. I tillegg får ungdomsorganisasjonene 10 mill. kr ekstra å rutte med, og 40 mill. kr kommer til forsterket innsats i områder med levekårsutfordringer.

Vi har ellers sørget for en historisk reduksjon i barnehageprisene, fra 3 000 kr per barn i måneden til 2 000 kr, og til bare 1 500 kr i sentralitetsklasse fem og seks – samtidig som vi allerede har gjort det gratis fra barn nummer tre. Vi har også innført gratis deltidsplasser på SFO for 1. og 2. trinn og nå, på toppen av det, utvidet ordningen til 3. trinn.

Ved siden av alt dette kommer det på andre budsjetter en rekke andre ytelser for dem som har minst. Mer

vil komme etter at ekspertutvalget for barn i fattige familier har kommet med sin anbefaling, og regjeringen skal lage en stortingsmelding om tematikken. Det er nødvendig, og vi i Senterpartiet ser fram til både det arbeidet og å innføre enda flere tiltak enn alt vi allerede gjør på dette feltet i budsjettet for 2024.

Statsråd Kjersti Toppe [17:27:16]: Det vart sagt at vi ikkje skal bruka tid på andre sine budsjett. Men vi brukar tid på vårt eige budsjett, og skulle det vera eit anna budsjett, er det SV sitt. Eg er veldig stolt over det som vi har fått til i fellesskap på område i mitt departement.

Eg vil snakka litt om barnehagar, for sjølv om det er på kunnskapsfeltet, betyr det veldig mykje for barnefamilier. Vi har redusert prisen med 1 000 kr og halvert prisen i distriktskommunar. Det betyr veldig mykje for mange kommunar som ønskjer tilflytting av barnefamilier, så dei kan bruka det òg på den måten. Det er allereie gratis barnehage i Finnmark og Nord-Troms, det er gratis barnehage for tredje barn, og no halverer vi barnehageprisen i mange distriktskommunar og set han ned med 1 000 kr. Dette er ei stor velferdsreform, som vi har gjennomført dei siste to åra, og det kan vi ikkje snakka nok om. Rege-rapporten, om barn i fattige familier, hadde to hovudtiltak. Det eine var å gjera barnehagen meir tilgjengeleg, og det andre var å styrkja barnetrygda. Vi har no gjort begge delar. Så skal vi gå inn på forslaga, men at barnehage er viktig, at det betyr noko i den dyrtida vi har no, er eg heilt overtydd om.

Når det gjeld barnevern, vil eg presisera i debatten her at ja, det er veldig alvorleg at det er brot på bistandsplikta. Det tar eg på stort alvor. Men det er ikkje slik at vi har noko forbod mot å bruka kommersielle i dag. Eg har sagt at barn skal verta varetatt, vi skal få til ei omstilling, men her og no må vi få opp kapasiteten ved å bruka offentlege og ideelle, men òg kommersielle, og vi vil helst ha dei vekk frå enkeltkjøp og inn i avtaler. Det er veldig viktig for meg å presisera.

Til slutt, når det gjeld finansiering av trussamfunn: Det er eit veldig stort kutt som både Høyre, Venstre og Framstegspartiet gjer. Ein problematiserer at denne finansieringsordninga ikkje er berekraftig, men det er Stortinget sjølv som har vedtatt ho for ganske få år sidan. Det er grunnlovfesta at vi skal ha ei landsdekkjande folkekyrkje og understøtta ho med pengar, så det er ikkje berre å vedta at no skal vi kutta dette. Det kan vera grunnlovsstridig, og ikkje minst så vert det ikkje ei folkekyrkje.

Til slutt vil eg berre seie tusen takk for samarbeidet til dei gode folka i opposisjonen og ikkje minst òg til dei gode folka i posisjonen.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [17:30:34]: Jeg måtte tegne meg til én sak til. For de aller fleste av oss betyr kirkene våre mye, om vi er troende eller ikke, særlig nå når det er jul. For mange blir det nemlig ikke julestemning uten at en er med på julegudstjeneste eller julekonsert i høytidelige og fint pyntede kirkerom. Også ellers i året er kirkene våre viktige for folk, da det som regel er der de fleste markerer både dåp, konfirmasjon, bryllup og begravelse. Kirkene er også naturlige samlingspunkt i et lokalsamfunn, f.eks. i kriser. Dessuten er kirkene våre viktige kulturminner, som byr på historie og opplevelser både for tilreisende og for dem som sogner til kirken. Mange er som små, desentraliserte museum å regne, og de gir stolthet og er viktige for folks identitet.

Utfordringen med kirkebyggene våre, særlig de som begynner å bli gamle og gjerne stammer helt fra middelalderen, er at det er krevende og dyrt å drive med vedlikehold av dem, særlig for kommunene, som i all hovedsak er kirkeeierne, og ikke minst dersom man som kommune er eier av mer enn én kirke som har en eller annen vernestatus. Da kreves det ekstra mye ressurser for å vedlikeholde kirken på riktig kulturminnevis for ettertiden.

Denne julen er jeg derfor utrolig stolt av et arbeid som vi har holdt på med over lang tid, og av at det har blitt realisert, nemlig at regjeringen har tatt en historisk avgjørelse om å opprette et evigvarende fond til nettopp kirkevedlikehold. Fondet har i utgangspunktet en verdi på hele 10 mrd. kr, da det er tuftet på de verdiene som er igjen etter det gamle Opplysningsvesenets fond, som Stortinget i forrige periode bestemte skulle gå til kirkevedlikehold.

Den gang vi inngikk det forliket, så nok ikke komiteen for seg at det skulle ende opp sånn som dette, med et generasjonsfond. Det er som sagt historisk, og det vil sikre alle disse kulturhistoriske byggene for fremtiden, uansett om folkekirken bygges ned, slik tydeligvis, og dessverre, både Høyre, Venstre og Fremskrittspartiet legger opp til i sine alternative budsjetter.

Grunde Almeland (V) [17:33:02]: Vi går mot slutten av debatten, og jeg har også behov for å komme med et par ekstra kommentarer.

Jeg begynner med barnetrygden, som vi har diskutert mye i dag: Jeg vil si til representanten Sem-Jacobsen at det ikke er antall kroner brukt på ordningen som ene og alene er det man bør måle med tanke på om den er treffsikker nok. Hele poenget til ekspertutvalget er at en omlegging ville sørget for at med de samme midlene ville man truffet enda bedre. Og med den påplussingen som Venstre foreslår, ville man faktisk redusert fattigdommen med 14 pst. Så man må også se på hvordan

man gjør dette – det har i hvert fall vært poenget for Venstre i denne debatten.

Vi har snakket mye om institusjonsplasser og kjøp, og jeg reagerer litt på ordbruken som til og med statsråden bruker når man snakker om at man setter barn på anbud. Vi har helt klart en diskusjon om hvordan man innretter innkjøp av tjenester på en god måte, men det er tross alt ikke barna som settes ut på anbud, det er hvilke tjenester man skal kjøpe inn, som diskuteres.

Jeg er ikke overrasket over at regjeringen gjør de grene den tross alt flere år har varslet at den skal gjøre. Det jeg er overrasket over, er at man ikke har bygd opp et tilbud før man fjerner det som eksisterer. Konsekvensen av det er at man må ha den type debatt vi hadde for en uke siden, der regjeringen i etterkant likevel må komme med midler for å kunne kjøpe inn private tjenester – fordi man ikke klarte å gjennomføre de ambisjonene man hadde i forbindelse med regjeringens budsjett. Venstre er enig i at man må få ned andelen enkeltkjøp. Jeg tror det er mange gode grep Venstre kan være enig med regjeringen om her, men jeg synes vi skal en respektfull tone i den debatten.

Så vil jeg avslutte med noe positivt: Om ca. ett år skal statsråden gjøre noe som hun burde glede seg til, og det er å møte i Genève for FNs barnekomité og rapportere på hva Norge gjør for å ivareta barns rettigheter på en god måte. Den rapporten skal leveres allerede til sommeren, nærmere bestemt 15. juni. Noe av det jeg kan forutse, vil jeg påstå, at FNs barnekomité kommer til å være opptatt av, er i hvor stor grad Norge er flink til å ivareta den grunnleggende retten barn har til medvirkning i alle prosesser. Barneombudet har gjentatte ganger kritisert norske myndigheter for ikke å ha gode nok medvirkningsprosesser. Det mener jeg vi bør ta på alvor. Det er grunnen til at Venstre har foreslått 6 mill. kr til et eget kompetansesenter for barns medvirkning, og jeg håper det er en idé statsråden ønsker å stjele, sånn at hun møter med gode kort når hun skal møte i FNs barnekomité i januar 2025.

Mona Nilsen (A) [17:36:17]: I en svært urolig geopolitisk situasjon er det mange som søker trøst og fellesskap i Den norske kirke og andre trossamfunn. Vi ser også en økende polarisering – og den enormt viktige jobben som Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn faktisk gjør. Derfor har vi også styrket STL. Fremskrittspartiet har en rørende bekymring for kalde kirker, men når de samtidig kutter 256 mill. kr til den samme kirken, kan man undre seg: Er det bedre at den står tom også til neste jul?

Vi kan betrygge Høyre om at vi ikke bitre. Men det hadde vi kanskje vært hvis vi i dette budsjettet hadde fjernet skolefrukt, gjeninnført karensår for dem som går

på AAP, avvirket feriepenge på dagpenger, fjernet gratis ferje, som ville påført folk langs kysten store utgifter, redusert gratis tannhelsetilbud for dem mellom 21 og 24 år, økt maksprisen i barnehagen, redusert timeantallet for gratis SFO – og lista er lengre.

Det er også svært rørende å høre at Høyre er så bekymret over omleggingen av det statlige barnevernet. Jeg går ut fra at Høyre har fått med seg at på barnevernsfeltet jubler man over tilskuddene som har vært gitt, 570 mill. kr bare til statlige barnevern, i tillegg til de 70 mill. kr for å styrke statlige og private ideelle aktører.

La meg minne om at under Høyre økte man de private kommersielle aktørene på bekostning av de private ideelle. Om det skyldes ideologi kan sikkert Høyre svare på selv. Like fullt finnes det nok av dem som ser på barnevern som et marked for egen forretningsmodell. Jeg vil også minne om at i 2019 var det en kampanje som het #heierna. Det var faktisk et rop om hjelp fra fagfolk for å få oppmerksomhet på et barnevern på gale veier. Det gikk sågar så langt at barne- og familieministeren under Solberg-regjeringen måtte redegjøre for Stortinget, og et enstemmig storting krevde at rettssikkerheten ble satt på dagsordenen.

Til slutt: Jeg kan betrygge alle i denne salen om at jeg ikke er bitter. Jeg er svært fornøyd med at Arbeiderpartiet og Senterpartiet – med SV – har fått til et statsbudsjett som sikrer gode velferdstjenester og fellesskap som stiller opp for dem som trenger det mest, for folk skal være trygge på at fellesskapet stiller opp i en tid der økonomien er trang.

Statsråd Kjersti Toppe [17:39:31]: Eg hadde berre behov for å informera kort om barnetrygda og det som skjer no, etter at utvalet leverte sin rapport. Utvalet sin rapport har vorte sendt på høyring. Det hadde vore umogleg å innføra ein type skattlegging eller ei sånn omfordeling som Venstre føreslår, frå nyttår, for da måtte ein iallfall hatt ei lovendring først, og det hadde ikkje vore mogleg. Og om vi skal gjera det, må ein òg ta stilling til om ein ikkje skal auka barnetrygda, men finansiera det ved å skattlegga dei rike barnefamiliane. Det er noko som ein må gjera ei vurdering av, men det vil bety å innføra eit nytt prinsipp, der ein skal bruka barnetrygda ikkje til å fordela mellom dei med og utan barn, men mellom barnefamiliar. Så det kjem vi tilbake til.

Det andre eg føler for å presisera noko om, gjeld barnevern. Ein kritiserer regjeringa for ikkje å byggja opp før ein fjernar – det er ikkje realiteten. Vi har prioritert pengar i alle budsjetta våre til nettopp å byggja opp og styrkja dei offentlege institusjonane. Vi har ikkje fjerna plassar som det er behov for, fordi dei er kommersielle. Den store forklaringa, eller det som har skjedd, er at vi

har hatt ein stor auke i behovet frå 2023 til 2024. På enkelte plassar har det vore ein auke i åtfærdsplassane på 40 pst. frå eitt år til eit anna. Det er ein stor grunn til at vi har stått i ei kapasitetskrise, for dei plassane er òg vanskelege å etablere.

Når det gjeld språkbruken – om det er barn på anbod – er eg veldig opptatt av språk, så eg skal gå gjennom om eg har sagt ting på ein måte som ikkje er verdig. Det som er mitt poeng, er at det i barnevernet er veldig mange enkeltkjøp, altfor mange enkeltkjøp. Da blir det kvart barn som skal ut på anbod, ikkje ei heil teneste eller ein heil institusjon. Ein har anbod på kvar enkelt teneste til kvart enkelt barn. Eg håper at heile Stortinget meiner, uavhengig av kva ein elles meiner om bruk av private og kommersielle, at det er langsiktige avtalar som er det beste.

Silje Hjemdal (FrP) [17:42:42]: Da blir jeg møteplageren. Når det harseleres med Fremskrittspartiets bekymring for kalde kirker, trodde jeg det var opplagt for lenge siden. Jeg synes det er veldig merkelig at en sånn påstand igjen blir dratt opp, når jeg gang på gang i denne debatten har nevnt ulike tiltak som Fremskrittspartiet er for, bl.a. en universell strømstøtte med en makspris, som Arbeiderpartiet er imot. Hadde bare den samme representanten hatt den samme bekymringen for andre felt.

Jeg har snakket med mange politikere nordpå, også fra Arbeiderpartiet, som er langt fra like begeistret for dette budsjettet som det tidligere taler var. Man kutter i politi, og man legger ned Operasjon Spiderweb, som etterforsker seksuelle overgrep mot barn. Det bekymrer meg. Det bekymrer meg at man kutter i samferdsel. Kanskje har man fremdeles noen kroner her østpå, men der jeg er fra, er det fremdeles store behov for utbygging av vei, så det bekymrer meg. Det skaper et kaldere samfunn. Skal vi klare å ivareta hverandre også i framtiden, må fisken fram. Næringen må ha vei å kjøre på. Vi må komme oss på jobb. Vi må kunne levere i barnehage. Så hvor næringslivspolitikken er oppi dette, kan man jo også spørre seg om.

Den sikkerhetspolitiske situasjonen nevnes. Ja, det har faktisk Fremskrittspartiet vært veldig klar på at er noe vi prioriterer i dette budsjettet, og det er en helt ærlig sak. Da er det kanskje ikke mer penger til absolutt alle trossamfunn som blir vår prioritering. Det er en del av politikken. Da må man også tørre å kutte. Man kan rett og slett ikke slippe unna med å love mer til absolutt alle andre og løpe og gjemme seg når man skal forsvare kuttene sine. Fremskrittspartiet er i hvert fall ganske tydelig på hvor vi kutter, men vi er også veldig tydelige på hvor vi prioriterer. Det er helse, samferdsel, sikkerhet og trygghet for innbyggerne våre, og da kommer faktisk økt støtte til moskeer og kirker lenger ned på listen.

Presidenten [17:45:20]: Presidenten vet ikke om «løpe og gjemme seg» er et uttrykk som bør brukes i denne sal, der vi diskuterer de politiske saker.

Det var siste inntegnede taler. Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 5 og 6.

Sak nr. 7 [17:45:36]

Innstilling frå familie- og kulturkomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2023 under Barne- og familiedepartementet (Innst. 146 S (2023–2024), jf. Prop. 16 S (2023–2024))

Presidenten [17:45:44]: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 8 [17:45:51]

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2024, kapitler under Samferdselsdepartementet, Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområde 17) (Innst. 13 S (2023–2024), jf. Prop. 1 S (2023–2024) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2023–2024))

Presidenten [17:46:18]: Etter ønske fra transport- og kommunikasjonskomiteen vil taletiden bli fordelt slik:

Arbeiderpartiet 15 minutter, Høyre 15 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Fremskrittspartiet 5 minutt-er, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Rødt 5 minutter, Venstre 5 minutter, Miljøpartiet De Grønne 5 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter og medlemmer av regjeringen 5 minutter.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil tre replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalspersoner og inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen. De som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [17:47:16] (leiar for komiteen): For Senterpartiet og Arbeidarpartiet i regjering er det avgjerande viktig å leggje til rette for at folk skal kunne bu, arbeide og leve eit godt liv i heile Noreg, og leggje til rette for å binde landet saman. Gode kommunikasjonar er avgjerande for det viss vi skal leggje til rette for eit godt liv for folk i både bygd og by.

I ei tid der ein ser at mange har krevjande utfordringar, der ein både har stor prisvekst og mange som merkar konsekvensane av det, er det òg viktig korleis ein prioriterer. Eit av områda vi har vore opptekne av å prioritere, er nettopp å vareta gode kommunikasjonar og føreseielegheit knytt til det i heile Noreg.

Det samferdselsbudsjettet som vert behandla i dag, er altså på ca. 91 mrd. kr. Det er ein auke på 8 mrd. kr samanlikna med det salderte budsjettet frå i fjor. Det er tydelege prioriteringar på mange viktige område knytte til både veg, bane, luftfart og kystføremål. Vi er opptekne av at ein skal ta vare på det ein har, samtidig som det er viktig å leggje til rette for nye investeringar, slik vi gjer på vegsida med å varsle oppstart av prosjekt som Røldal–Seljestad, Oslofjordforbindelsen og Sørfoldtunnelene.

Det er viktig å leggje til rette for kvardagen til folk i heile Noreg. Difor har vi over tid satsa på prosjekt for å redusere ferjekostnader og gje gratis ferje til øysamfunn og ein rekkje andre plassar langs kysten. I budsjettet i år har vi redusert prisar på FOT-rutenettet, med halverte maksprisar frå april neste år, vi har satsa på å betre vilkåra for pendlarane, og vi har ei tydeleg satsing på breiband.

Det som er interessant, er korleis dei ulike partia vel å prioritere, og der skil vi lag. Eitt av dei områda er nett-opp breibandsatsinga. Eg registrerer at Høgre i sitt alternative budsjett føreslår å halvere løyvinga til utbygging av breiband neste år, ut frå ein argumentasjon om at utbygginga går så fort at ein er usikker på om pengane vert brukte godt nok og riktig nok.

Eg har fått gleda av å reise og besøke ca. 200 kommunar i løpet av det siste halvtanna året. Eg har ikkje møtt ein einaste person rundt i distriktskommunane som har argumentert med at utbygging av høghastigheitsbreiband går for raskt, heller ikkje frå næringslivet. Tvert imot, næringslivet er oppteke av at ein skal halde oppe tempoet i utbygginga av høghastigheitsbreiband. Lokalsamfunna er det, privatpersonar er det. Dei er opptekne av at den løyvinga er riktig.

Eit anna område som òg har vekt ein del debatt i salen gjennom hausten, er ordninga med gratis ferje. Fleire parti i denne salen føreslår å kutte kraftig i den ordninga. Er det ikkje slik at ho betyr noko for folk langs kysten? Vi har jo fått eit eksempel på det no. Til tross for at vi har klart å få fleirtal og forsterka den ordninga i fleire rundar i Stortinget og løyvd pengar til gratis ferje, har altså det nye fleirtalet i Rogaland fylke valt å kutte i ordninga med gratis ferje, i strid med intensjonen som ligg frå Stortingets side.

Kva skjer då? Vel, eg fekk vere til stades på folkemøtet på Kvitsøy i helga. Der møtte eg bl.a. Ole Olsen, som er dagleg leiar for trevarefabrikken Meling AS. Til Stavanger Aftenblad uttaler han at det som har skjedd i Rogaland, er respektlaust og uføreseieleg, og at å snu tre månader etter innføringa av gratis ferje viser at politikarane ikkje forstår næringslivet.

Dette er eit vedtak i Rogaland fylke, men viss partia Høgre og Venstre hadde fått gjennomslag for sine forslag i denne salen, er det ikkje berre Rogaland som had-

de mista gratis ferje. Ein hadde mista gratis ferje langs heile kysten – ei viktig ordning for å redusere kostnadene for næringslivet og ei viktig ordning for å binde Noreg saman.

Det betyr noko kven som styrer. Det er viktige prioriteringar vi gjer for å leggje til rette for utvikling i heile Noreg, og det budsjettet som vert vedteke i dag, er nett-opp eit budsjett som prioriterer det i stor grad.

Presidenten [17:52:03]: Det blir replikkordskifte.

Liv Kari Eskeland (H) [17:52:20]: Slik me forstår regjeringa, er gratis ferje svaret på god distriktspolitikk. Men utfordringa kjem når ein ikkje har gjennomført ei konsekvensutgreiing av tiltaka, det vil seia den auka trafikken. Kva er den auka trafikken, og kva er konsekvensane for det næringslivet som kvar dag er avhengig av å koma med ferja og meir oppteke av at ferja går, enn at ho er gratis? Eit eksempel: Launes–Kvellingstrand har fått ein auke på køyretøy på 13 pst., ein auke på attståande bilar på heile 800 pst. Krokeide–Hufthamar har ein auke på 11 pst. Slik kan eg ramsa opp. Tenkjer Senterpartiet det er bra for næringslivet at næringstransporten må stå igjen på kaien, mens bubilane tek opp plassen på ferjene?

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [17:53:10]: Eg registrerer at representanten Eskeland, som kjem frå kystfolket, fortset det korstoget som Høgre har valt å føre mot ordninga med gratis ferje. Eg registrerer også at ein seier at det er viktigare at ferja går, enn at ho er gratis. Vel, det som Høgre gjer i sitt alternative budsjett, er både å kutte i ordninga med gratis ferje og i tillegg kutte stort i fylka sin økonomi. Eksempelvis: Viss Høgre sitt alternativ hadde vorte vedteke, med milliardkutt i fylka sin økonomi, hadde det vorte ca. 150 mill. kr mindre til Vestland fylkeskommune. Det hadde vorte betaling på ferjer og i tillegg vanskelegare for Vestland fylke å oppretthalde ferjetilbodet. Så her er det viktig å bidra både til å styrkje fylka sin økonomi og i tillegg fortsetje ordninga med gratis ferje. Det er noko som både næringslivet og lokalbefolkninga er veldig opptekne av.

Liv Kari Eskeland (H) [17:54:04]: Eg registrerer at representanten ikkje svara på spørsmålet mitt. Spørsmålet var: Meiner representanten det er viktigare at næringslivet kjem med ferja, at me ikkje har attståande bilar? Me har eksempel med auke på 900 attståande bilar når ferjene har vorte gratis. Det næringslivet seier, er at dei ønskjer å få koma med ferja, og at det går ferje, gjerne lenger utover kveldane og tidlegare på morgonane. Det er det som er viktig for dei, og ikkje nødvendigvis at ho er gratis.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [17:54:40]: Det er reduserte kostnader, vesentleg reduserte kostnader, ved gratis ferje. Eg nemnde i stad eksempelet frå Kvitsøy og treva-reproduzenten Meling, som viste at ein over natta, gjen-nom det vedtaket som vart gjort, påførte dei fleire hundre tusen i ekstra kostnader. Det er kostnader for næringslivet.

Så er det viktig både å sørgje for løyvingar for å redu-sere ferjekostnader og i tillegg bidra med økonomi til fylka. Det er det som fleirtalet gjer i vårt budsjett, i mot-setning til det som Høgre gjer, som både kuttar i ordnin-ga med gratis ferje og kuttar i fylka sin økonomi. Då blir det verken fleire avgangar eller reduserte kostnader ut av det som Høgre foreslår.

Frank Edvard Sve (FrP) [17:55:38]: Gratis ferje og billegare ferje er Framstegspartiet einig i. I eit intervju i P4 i dag kom det informasjon om at det har vorte 15 000 kr dyrare for bilistane i distrikta kontra i sentrale strøk, og med den auken i drivstoffavgifta frå nyttår vil det verte endå dyrare for bilistane i distrikta. Så spørsmålet er veldig enkelt: Er dette ein politikk som Senterpartiet kan stille seg bak, at det faktisk har vorte vesent-leg dyrare å ha bil i distrikta? Bil i distrikta er svært vik-tig for å kunne vere i distrikta. Korleis kan Senterpartiet stille seg bak at det vert vesentleg dyrare å køyre i dis-trikta kontra i sentrale strøk?

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [17:56:27]: Det er utruleg viktig i ei tid med auka levekostnader å bidra til å halde kostnadene for folk i distrikta nede, også for folk som er avhengige av å bruke bil. Pumpeprisen styrer ein ikkje politisk gjennom marknadsprisen på bensin og diesel, men det som vi kan styre, er avgiftene. Avgiftene både på bensin og diesel er lågare i dag enn då Framstegspar-tiet var ein del av fleirtalet på Stortinget. I tillegg er årsavgifta redusert betydeleg. Så Arbeidarpartiet og Senterpartiet, med støtte frå SV, har bidrege til lågare avgifter enn det som Framstegspartiet gjorde den gon-gen dei sat med makta.

Presidenten [17:57:12]: Replikkordskiftet er omme.

Marte Mjøs Persen (A) [17:57:35]: Vi bor i et land som både er langstrakt og allsidig, med fjord og fjell, kyst og vidde, innland, by og bygd. Regjeringspartiene sier at økt framkommelighet og bedre sikkerhet skal ligge til grunn for vår samferdselspolitikk, sånn at folk og varer kommer trygt og raskt fram.

Med mye vær og vind og klimaendringer som gir oss enda våtere og villere vær enn selv det jeg som vestlen-ding er vant til, er det ikke alltid like enkelt å vite hvor innsatsen skal settes inn, både fordi behovene er store, og fordi prioriteringene ikke alltid har vært tydelige.

Men vår samferdselsminister er inne i kjernen av utford-ringen i samferdselspolitikken når han er så tydelig på at vi må prioritere det å ta bedre vare på det vi har, utbedre det vi kan, og bygge nytt der vi må, med en ramme rundt som handler om at vi skal nå klimamålene våre og verne om naturen vår og matjorden vår.

Budsjettet som vi i dag vedtar, legger til rette for bed-re framkommelighet og økt sikkerhet. Det innebærer framdrift i viktige riksveiprosjekter, som bl.a. E134 Røl-dal–Seljestad, for å nevne et viktig veiprosjekt fra mitt hjemfylke, men som også er et viktig nasjonalt prosjekt for bedre å knytte Østlandet sammen med Vestlandet. Det gir ikke bare bedre framkommelighet, men også sik-kerhet for alle som ferdes langs veien, ikke minst alle dem som har veien som sin arbeidsplass og kjører tung-transport mellom øst og vest.

Ekstremværet Hans viste hvor sårbar infrastrukturu-ren vår er når været blir ekstremt, og det rammet små og store samfunn hardt. Fortsatt preger det hverdagen til mange. Det er derfor viktig at forslaget til statsbudsjett tar sikte på å bygge opp igjen den viktige infrastrukturu-ren. Ekstremværet Hans viste oss også at infrastruktur som var godt tatt vare på, holdt bedre stand mot de store vannmassene. Det gir oss en viktig lærdom om at det å ta vare på det vi har, er viktig for å forebygge skader som følge av våtere og villere vær i årene som kommer, det gir bedre driftsstabilitet og sørger for at veier og jernbane holdes åpne.

For et mangfoldig land som vårt gir ikke ordet trans-portpolitikk eller samferdselspolitikk de samme assosi-asjonene, og det kommer vi til å høre også i denne de-batten. Vi kommer til å snakke om litt ulike ting. I byene er økte midler til kollektivprosjektene som er under bygging, slik at vi når lovnaden om 70 pst. statlig finansi-ering, viktig. Langs kysten er reduserte kostnader som følge av billige og gratis ferger viktig. Prioriteringen av jernbane gir økte avganger, bedre stabilitet og økt kom-fort for alle som pendler med tog.

Til sist vil jeg legge til at for mange av oss er veien, skinnene og fjorden, enten vi ferdes med bil, tog, buss, sykkel, for den del apostlenes hester, båt, ferje, bybane eller fly, en vei til jobben, skolen eller aktiviteter. Men for mange er det også selve arbeidsplassen. Da er jeg glad for at vi har en regjering og en statsråd som forstår viktigheten av seriositet i arbeidslivet og har laget en egen hand-lingsplan for sektoren mot sosial dumping. Regjeringen gjør veiene våre tryggere, både bokstavelig og i overført betydning.

Ingrid Fiskaa hadde her teke over president-plassen.

Presidenten [18:01:06]: Det blir replikkordskifte.

Trond Helleland (H) [18:01:20]: Det er et stort område, og det er et område som koster veldig mye. Det er store bevilgninger og store utgifter. Rett før helgen kom det en rapport som regjeringen hadde bestilt som en konsekvens av Hurdalsplattformen, nemlig at en skulle få evaluert Nye veier og den innsatsen de har gjort. Det var ikke sånn at jubelen sto i taket hos dagens regjeringsparti da Nye veier ble etablert, men rapporten viser at det er store besparelser, faktisk er det spart inn 51 mrd. kr på de prosjektene som Nye veier har ansvar for. Representanten Mjøs Persen vil sikkert, håper jeg, ha store prosjekt realisert også på Vestlandet. Det er snakk om K5, Hordfast og andre. Er det ikke sånn at vi trenger pengene som Nye veier har generert, til denne innsatsen, og bør ikke derfor Nye veier videreføres?

Marte Mjøs Persen (A) [18:02:26]: Det er klart at det er mange store veiforbindelser eller byggeprosjekter som er viktige, både på Vestlandet og andre steder i landet, og det er et stort område. Den forrige nasjonale transportplanen hadde et for stort omfang, man har ikke klart å prioritere de midlene. Det gjorde ikke den forrige regjeringen. Derfor har det ikke vært et reelt arbeidsverktøy. Nye veier har nok hatt sitt formål. Det som er hovedproblemet her, er nettopp den politiske prioriteringen. Det er jo vanskeligere når vi har denne måten å styre sektoren på, enn når det er innenfor porteføljen til Statens vegvesen. Det mener jeg er en utfordring som vi må ta på alvor i fellesskap. Hva skal være rådene for de prosjektene som ikke kommer øverst på prioriteringslisten i dag? Hvor skal de bli av?

Trond Helleland (H) [18:03:30]: Ja, det er riktig, det er politiske prioriteringer, og de sto Stortinget samlet om for alle de store prosjektene – E6, E39, E18. Det har vært store prosjekt, og det er mange som gjenstår. Det Menon-rapporten også viste, var at før Nye veier ble etablert, hadde Statens vegvesen en gjennomsnittlig kostnadsoverskridelse på 40 pst. per prosjekt. Etter at Nye veier ble etablert og en fikk skjerp, jeg holdt på å si, den interne konkurransen i de statlige virksomhetene, har kostnadene ved å bygge vei i Vegvesenets regi også gått ned, fra 40 pst. pluss til minus. Så dersom vi skal klare å prioritere i Nasjonal transportplan som kommer til våren, er det viktig å beholde de grepene som faktisk bidrar til å gi oss bokstavelig talt mer vei for pengene. Så jeg spør igjen: Synes representanten at Nye veier faktisk har levert?

Marte Mjøs Persen (A) [18:04:35]: Det går også an å se for seg at man tenker at en annen måte å tenke samferdselspolitikk på, er å ta bedre vare på det vi har, og utbedre mange av de veiene vi har. Det er hverdagsveiene til folk. Det er de veiene som folk kjører på til og fra

jobb, de veiene der folk er redde for at de skal få et ras over bilen sin når de er på vei f.eks. for å levere barn i barnehage – eller mange av de andre store utfordringene som finnes. Og så skal vi bygge nytt når vi må. Vi trenger noen nye store prosjekter for å få fram varer og tjenester til folk ute i landet vårt, og vi trenger nye store prosjekter, f.eks. i den byen jeg bor i, for å få fram de store mengdene med folk. Vi skal se på rapporten om Nye veier, men jeg mener at opprettelsen av det var et feilgrep, og at det gjør at vi i dag ikke er på rett spor i transportpolitikken.

Frank Edvard Sve (FrP) [18:05:53]: Representanten sa akkurat at det er viktig å ta bedre vare på det ein har. Vegvedlikeholdsetterslepet i Noreg er no på over 100 mrd. kr. Dårlege vegar tek liv. Det er ein kraftig auke i antal drepne og hardt skadde i trafikken. Vi ser at regjeringa kuttar i vegvedlikehald. Vegvedlikehaldet aukar med 1,2 mrd. kr. Representanten stod akkurat og sa at ein skal ta betre vare på det ein har. Då er spørsmålet mitt: Kvifor kuttar Arbeidarpartiet og Senterpartiet i midlane til vegvedlikehald? Er ikkje Arbeidarpartiet oppteke av trafikktrygging?

Marte Mjøs Persen (A) [18:06:41]: Jo, Arbeiderpartiet er opptatt av både trafikksikkerhet og selvfølgelig også veivedlikehold. Det er derfor vi i dette budsjettet foreslår å prioritere det, bl.a. på riksveier, men også på fylkesveier. Hvis man ser over budsjettene til alle partiene, er regjeringens budsjettforslag et av dem som prioriterer dette absolutt høyest. Så det er en kritikk jeg overhodet ikke forstår eller vil stille meg bak.

Når det er sagt: Da riksveier ble overført til fylkene i 2010, ble det tilført penger. Det var antakeligvis ikke nok, og det er en diskusjon vi gjerne kan ta. Men hovedforklaringen her er at den regjeringen som styrte fra 2013 til 2021, som bl.a. var støttet av Fremskrittspartiet, ikke overførte nok penger til at man kunne vedlikeholde disse veiene godt nok. Derfor har vedlikeholdsetterslepet akkumulert mer og mer.

Presidenten [18:07:33]: Replikordskiftet er dermed avslutta.

Trond Helleland (H) [18:08:05]: Først må jeg replisere at det er litt oppsiktsvekkende at fraksjonslederen for Arbeiderpartiet sier at det er et feilgrep med Nye veier når en i innstillingen og i rapporter sier at en faktisk har spart eller frigjort 51 mrd. kr. Det må være Norges mest lønnsomme feilgrep. Så er det sagt.

Men tilbake til dagens tekst: Vi har nå et budsjett til behandling som er en videreføring av det nivået vi har ligget på i de siste to årene. Jeg har lyst til å poengtere at i den tiden vi satt med regjeringsansvar, fikk vi, med god

hjelp av Venstre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet, til en dobling av samferdselsbudsjettene. Vi er stolte av det løftet som regjeringen Solberg fikk til for å knytte Norge bedre sammen. Vi fikk kortere reisetid på jernbane og vei, vi fikk økt konkurransedyktighet for norsk næringsliv, vi fikk flere togavganger, mer effektiv sjøtransport osv. Men økte bevilgninger alene var ikke nok, og derfor brukte vi mye tid på å modernisere sektoren. Jeg har nevnt Nye veier, men andre reformer har også bidratt til mer konkurranse, nytenking og økt effektivitet i sektoren.

Det er viktig at dette arbeidet både blir forsterket og at det fortsetter, og at en kan ta i bruk nye og bedre løsninger. Derfor er vi skuffet over at dagens regjering – når vi nå er halvveis i perioden – stort sett har brukt tid på å reversere reformer og skrinlegge prosjekt eller strukturendringer som vi hadde lagt opp til. Jeg håper at vi, når vi får en ny nasjonal transportplan til våren, kan se en fornyelse av i hvert fall noe av det reformarbeidet som har gitt mer muligheter for å bygge ut.

Det har heldigvis vært bred tilslutning til både totalrammen og den prosjektporteføljen som ble lagt fram. Det er ikke sånn at noen partier i forrige periode sa at nei, nå må vi bare ta vare på det vi har, vi må ikke bygge nytt. Tvert imot var det en iver etter å bygge nytt i hele Stortinget, i hvert fall blant dagens regjeringsparti. Derfor er det viktig at vi fortsetter den kursen – selvsagt med å ta vare på det vi har, men også med å fullføre de prosjektene som er nødvendige for å knytte Norge sammen.

God samferdselspolitikk er god distriktspolitikk. Det er det vel få som er uenig i. Derfor mener jeg at det å få på plass en E6 med tunneller i Nordland, det å få bygd en ny oslofjordforbindelse, det å knytte Stavanger og Bergen sammen gjennom Hordfast, det å få på plass en effektiv og god jernbaneforbindelse mellom Bergen og Oslo med Ringeriksporteføljen, er saker jeg håper dette stortinget nå vil sette ny fart i og ikke legge vekk.

Jeg har allerede vært inne på dette med Nye veier. De har gjort mye for å bedre effektiviteten i veibyggingen. Det har også ansporet Vegvesenet og gitt Vegvesenet muligheten til å bygge på en annen måte, bl.a. med prosjektstyring og prosjektportefølje.

Veiene er livsnerven i folks hverdag, det er jeg helt enig i, og de er avgjørende for næringslivets konkurranseevne. Gode transportløsninger er en forutsetning for at folk skal kunne leve, bo og jobbe i hele landet. I den perioden vi styrte, ble det åpnet 800 km ny vei, og reisetiden f.eks. mellom Ålesund og Oslo ble redusert med 2 timer. For Oslo–Trondheim og Oslo–Kristiansand ble det nærmere halvannen time kortere reisetid. Det er vel ikke et mål at det skal gå saktest mulig mellom våre viktigste byer. Målet må være å få en effektiv transport,

sånn at laksen kommer ut og turistene kommer inn og hverdagspendlingen kan gå på en grei måte.

Vi har prioritert vedlikehold. Det ble lagt inn. Vi har også satset på en egen pott for fylkesveiene, og det blir videreført av denne regjeringen. Det har vært veldig mye snakk om det, men det har ikke vært noe særlig løft i det beløpet som skal gå direkte til fylkesveier.

Jernbanereformen skulle jeg gjerne snakket mye om, og det har vi gjort før. Det har vært et spesielt år for jernbanen, med driftsavbrudd og med bruer som har kollapset osv. I går sto trafikken i Oslo-området fullstendig. Så det er fortsatt mye å ta tak i i samferdselssektoren. Det håper jeg vi får god anledning til å diskutere, både i dag og når vi skal begynne med Nasjonal transportplan.

Jeg tar opp det forslaget vi er med på.

Presidenten [18:13:10]: Då har representanten Trond Helleland teke opp det forslaget han refererte til. Det blir replikkordskifte.

Jone Blikra (A) [18:13:27]: Da skal jeg gi representanten muligheten når det gjelder jernbanereformen. Vi har en tidligere riksrevisor som heter Per-Kristian Foss, som i 2020 avga en rapport hvor det var sterk kritikk av reformen. Litt i motsetning til det representanten nevnte, sa riksrevisoren om målene som ikke ble nådd i perioden 2017–2019, at det ikke var flere tog i rute, at jernbanens eget mål om punktlighet ikke var nådd, at andelen tog i rute ikke hadde økt, og at behovet for vedlikehold hadde økt.

Vi har etterlyst svar om når man kan vise effekter av jernbanereformen. Før har Høyres representanter sagt at det er for tidlig, og det har vært pandemi. Er det nå mulig at representanten kan vise til noen positive effekter av reformen så langt?

Trond Helleland (H) [18:14:18]: Det er interessant at representanten Blikra må hente fram en gammel riksrevisjonsrapport fra 2020. Han har vel nok av rapporter å ta av fra dagens regjering, bl.a. den siste som Schjøtt-Pedersen lagde, men det trenger vi ikke ta nå.

Ja, ett av resultatene av jernbanereformen, med den konkurransen som ble mellom de ulike operatørene, var at vi har fått over 200 nye avganger. Vi har hatt en pandemi i mellomtiden, men det er over 200 nye avganger på Dovrebanelen, på Sørlandsbanen og på Bergensbanen. Det er veldig bra. Det var en anslått besparelse som kokte litt bort i kålen på grunn av pandemien, og der er det forhandlet nye kontrakter, så det er litt vanskelig å anslå.

Jeg synes også f.eks. de taktene som SJ har vist med Rørosbanen, som Stortinget gjorde et enstemmig vedtak om, viser at jernbanereformen har gjort det å drive jernbane spennende, og de tilbyr gode produkter for

kundene. Så kan vi ta en runde på det som skjedde i går, og det skal jeg gjøre senere.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [18:15:36]: Eg merkar meg at nok ein gong vel Høgre i denne debatten å bruke krefter på å kjempe mot ordninga med gratis ferje. Eg høyre òg at no går argumentasjonen ut på at det er attstående køyretøy som er den store utfordringa. Talet på attstående køyretøy har ikkje vorte vesentleg endra etter at ein reduserte ferjeprisane og fekk gratis ferjer.

Det som derimot er vesentleg endra, er kostnadene for næringslivet. Totalt sett har ein redusert ferjekostnadene med 1,4 mrd. kr, og mange plassar er ferjene vortne gratis. Når Høgre i Rogaland har stått i spissen for igjen å innføre betaling på ferjer i Rogaland, har det ført til eit opprør der næringslivet står i spissen, bl.a. på grunn av manglande føreseielegheit.

Då er spørsmålet til representanten Helleland: Viss ein er oppteken av at det er viktigare at ferja går, enn at ho er gratis, kvifor føreslår då representanten Helleland å kutte 1 mrd. kr i økonomien til fylka? Korleis skal det verte fleire avgangar av det, eksempelvis i Rogaland, som allereie har innført betaling på ferje?

Trond Helleland (H) [18:16:45]: Nå nevnte ikkje jeg ferjer med ett ord i mitt innlegg, det vil representanten Eskeland ta opp senere. Jeg glemte å si at vi fordeler litt i Høyre, for vi har tre personer i komiteen.

Når det er sagt, er det ingen tvil om at innføringen av gratis ferje er positiv for dem som får gratis ferje, men som representanten Gjelsvik med lang fartstid fra finanskomiteen vet, er det «no such thing as a free lunch». Vi ønsker heller å ha hyppigere avganger. Vi ønsker ikkje at tungtrafikk skal kjøre om tettbygde områder for å unngå å kjøre en ferje som koster når de heller kan kjøre en ferje som er gratis, og som fører til at mange blir stående igjen på ferjekaia, av dem som faktisk må fram. Vi har gått inn for reduserte ferjetakster, og det begynte før denne regjeringen overtok, men vi har ikkje kjøpt konseptet om gratis ferje, for vi tror ikkje det er det beste virkemidlet å bruke.

Mona Fagerås (SV) [18:17:56]: Hordfast vil føre til enorme klimagassutslipp. Utbyggingen vil bevege oss i feil retning, bort fra avtaler om utslippskutt og vekk fra målet om et lavutslippssamfunn. Naturvernforbundet mener at dette prosjektet er dårlig nytt for både myra, regnskogen og kystlandskapet, som blir ødelagt hvis veien blir bygd, og Statsforvalteren i Vestland sier at Hordfast er det største naturinngrepet i Vestland i moderne tid.

Dette er kanskje ikkje så farlig for Høyre, for jeg må da i tillegg spørre Høyre om noe annet. De liker å framstille seg som opptatt av økonomi, og prislappen på

denne nedkorting er svimlende. Det er det dyreste veiprojektet i Norges historie noensinne. Med dagens prisøkninger kan dette bli ganske så dyrt, for å si det mildt. Hvor dyrt kan dette prosjektet bli før økonomene i Høyre sier stopp? Eller er dette et prosjekt som bare skal koste hva det koste vil?

Trond Helleland (H) [18:19:07]: Her var det veldig mange feil i framstillingen. Den første feilen er at dette blir så fryktelig dyrt. Her avlaster vi mange ferjestrekninger. Den statlige prislappen på Hordfast er langt lavere enn på mange andre store samferdselsprosjekter. Ja, bilistene – brukerne – må betale, men hva er gevinsten? Jo, gevinsten er – og det burde representanten Fagerås fra Lofoten unne vestlendingene – å knytte Stavanger og Bergen sammen med en forbindelse uten ferjer, noe som vil redusere reisetiden med en og en halv time. Dette er et av de sterkeste verdiskapingsområdene i Norge, og hvis man spør næringslivet på den strekningen om de ønsker Hordfast, eller om de ønsker å fortsette som i dag, er svaret tindrende klart. Hordfast er et av de mest oppsiktsvekkende gode prosjektene som Norge har muligheten til å gjennomføre, og det bør gjennomføres, selvsagt i tråd med miljø- og klimakrav.

Presidenten [18:20:14]: Replikordskiftet er avsluttet.

Frank Edvard Sve (FrP) [18:20:35]: Vi har diverre sett ei regjering som ikkje akkurat satsar så veldig mykje på samferdsel, og det som har vorte levert frå regjeringa på samferdsel, har ikkje vore noka suksesshistorie.

Det som derimot har vore ei suksesshistorie, er Nye vegar. Framstegspartiet er veldig tydeleg på at Nye vegar må få fortsetje, at dei må kunne få utvikle seg og få gjennomføre både dei prosjekta dei har sett i gang, og dei som er planlagde, og kunne vere med på å skape og bygge Noreg – og faktisk gjere det på ein rimelegare måte, som kjem endå fleire prosjekt til gode. Med den bakgrunnen legg vi i Framstegspartiet inn 1 mrd. kr ekstra til Nye vegar for å sikre framdrift og bygging av dei prosjekta som Nye vegar har ansvaret for.

Det er ein situasjon i landet som er bekymringsfull, og det er dei skyhøge tala på drepne og hardt skadde i trafikken. Det trur eg alle parti kan vere einige om. Det er alarmerande. Det å fokusere på å betre vegane, bygge trygge vegar og gjere tiltak for å trygge og sikre vegar, er eit hovudgrunnlag i Framstegspartiets budsjett. Mange meiner at vi kanskje har bygd og legg på pengar på store prosjekt. Denne gongen gjer vi også det, men vi har veldig sterkt fokus på vegvedlikehald.

Vi legg inn ei kraftig satsing på vegvedlikehald på riksveg, på 1,2 mrd. kr, og ikkje minst legg vi inn øymerking til fylkesvegane på 500 milliardar – nei, på 500

millionar! Det kunne gjerne ha vore milliardar, men det er altså 500 mill. kr til fylkesveg. Fylkesvegane står for ca. halvparten av ulykkene, og det er openbert at det er der det største vegvedlikehaldsetterslepet er. Det er over 100 mrd. kr i samla vegvedlikehaldsetterslep, og vi må gjere noko med etterslepet på vegvedlikehald på både riksveg og fylkesveg. Vi er veldig tydelege på trafikktrygging. Det er ikkje berre vegvedlikehald, det er også ei rekkje andre tiltak. Det går faktisk an å løyve midlar til gang- og sykkelveg. Vi har lagt av 200 mill. kr for å ha konkrete tiltak til sykkelveg og til skuleveg. Det er viktig å skilje trafikantane i trafikken, og då er det også viktig å ha konkrete øyremerkte midlar til det.

Vi legg også inn 200 mill. kr til kant- og midtmerking. Dette er tiltak som er billege, og det er gjeve klar melding om at midtmerking, rumlefelt og kantmerking tek ned 40 pst. av ulukkene. Det er verknadsfullt, det er fornuftig, det er billeg, og det er tiltak som vi legg inn. Underskinne med tanke på motorsykkel er også eit billeg tiltak det går an å få gjort noko med, og som faktisk gjev effekt.

Vi er i ein situasjon der vi ser at transport-, bygg- og anleggsbransjen er i kneståande. Det å gjere tiltak som gjer at fleire kjem i jobb, at fleire entreprenørar vil ha arbeid, er viktig. Difor er det viktig å byggje veg, byggje større prosjekt, byggje trygge og sikre vegar, men også å gå på dei prosjekta det er mogleg å gjere utbetringar på. Difor har vi lagt inn 475 mill. kr til ei rekkje tiltak i budsjettet vårt, der vi viser til prosjekt som vi har sjekka ut at kan setjast i gang. Det er mindre prosjekt, det er prosjekt som vil gje god effekt, og det er prosjekt som også vil lage tryggare vegar. Når det gjeld bl.a. utbetring, veit vi at det f.eks. på rv. 3 er område der ein kan sjå på sideterreng og breiddeutviding. Det er ei rekkje tiltak på vegnettet som gjer at det vert tryggare vegar. Det å bruke pengar på slike prosjekt, er viktig.

Vi reduserer ferjetakstane. Vi er eit av dei partia som meiner at ferje er ein del av vegen, og vi ønskjer å ha billegare ferjer. Det er eit prosjekt og eit område vi har vore tydelege på. Det er ueinigheit i salen om det, men vi har vore tydelege på at vi skal prioritere det.

Likedan med jernbanen: Vi meiner at jernbane er viktig. Det er viktig når det gjeld drift, og det er ikkje minst viktig når det gjeld vedlikehald. Det å auke satsinga på vedlikehald, men også satsinga på å byggje ut jernbane, er viktig. Eg kjem frå Sunnmøre, og det er sikkert mange som tenkjer at vi berre tenkjer på veg, rassikring og sånne ting, men det er umogleg for oss å ikkje sjå at dette er viktig for dei folkerike områda. Difor har vi lagt det inn som klare prioriteringar, både tilskot til vedlikehald og klare prioriteringar om å byggje jernbane.

Vi er eit samferdselsparti. Framstegspartiet har alltid prioritert samferdsel. Denne gongen er det veldig mykje fokus på vedlikehald, trygge og sikre vegar.

Eg tek opp forslaga frå Framstegspartiet.

Presidenten [18:25:37]: Representanten Frank Edvard Sve har teke opp dei forslaga han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Tom Einar Karlsen (A) [18:26:00]: Jeg hadde lyst til å spørre representanten fra Framstegspartiet litt om bompenger, og da kan vi starte med veiselskapet Nye veier, som også representanten Sve startet med i sitt innlegg.

Ser vi på omtalen av det selskapet i budsjettet, kan vi bl.a. lese at Samferdselsdepartementet har inngått utbyggingsavtaler med en samlet forventet utbyggingskostnad på 116 mrd. 2023-kroner, og for disse er det lagt til grunn et samlet bompenggebidrag på 49 mrd. 2023-kroner. Det er altså slik at nær halvparten av finansieringen til Nye veier er forutsatt å komme fra bompenger. I tillegg skal det betales bompenger på en rekke andre veiprosjekter og byprosjekter på samferdselsbudsjettet.

Mitt spørsmål til representanten Sve er derfor: Hva tenker han om realismen i Framstegspartiets mål om å avvikle all innkreving av bompenger og slette bompenggegeld, samtidig som man skal bygge mer vei? Eller sagt på en annen måte: Hvorfor skal folk tro at Framstegspartiet vil fjerne bomstasjoner nå, når de ikke greide det på de åtte årene de regjerte sammen med Høyre og hadde ministeren?

Frank Edvard Sve (FrP) [18:27:08]: Tusen takk for eit flott spørsmål. Det var rett person å stille det spørsmålet til.

I regjeringstida fjerna vi verkeleg bommar i Møre og Romsdal. Vi fjerna bompengar for 1,3 mrd. kr i Møre og Romsdal, fordi folk stemte på Framstegspartiet, og vi var det største partiet i Møre og Romsdal. 1,3 mrd. kr vart kutta. Vi legg inn 2,8 mrd. kr i kutt i bompengar også i dette budsjettet. Så det blir feil å påstå at vi ikkje kutta bommar og ikkje gjorde noko med bompengane i regjering. Det gjorde vi vitterleg, og vi har også tenkt å gjere det vidare om vi skulle kome i regjering i 2025, noko vi sjølv sagt håper.

Så er det slik at om vi får 50 pst., skal vi gjennomføre politikken vår. Det klarer vi også i andre område når vi har fleirtal. Vi må også samarbeide med andre parti, men vi kjem til å gjere alt vi kan for å kutte i bompengar. Det gjer vi i dette budsjettet, og det beviste vi verkeleg i regjering.

Geir Inge Lien (Sp) [18:28:11]: Gong på gong høyrer vi Framstegspartiet – med Frank Edvard Sve i spissen –

på Stortinget snakke om kor god råd fylka våre har, bl.a. ved å ha pengar i fond. Samtidig har representanten Sve snakka om kor stort etterslep det er på fylkesvegane, for eksempel i vårt eige fylke, Møre og Romsdal. No som Framstegspartiet sit med makta i Møre og Romsdal, har fylket eigentleg så god råd som representanten Sve har gjeve uttrykk for, når dei no varslar kutt på kutt? Eller: Framstegspartiet har no eit nærmast imponerende raust samferdslebudsjett, men trur representanten Sve at det vert betre fylkesvegar totalt når Framstegspartiet lovar 500 mill. kr til fylkesvegar med den eine handa, mens dei stikk av med 1 mrd. kr frå fylka med den andre handa?

Frank Edvard Sve (FrP) [18:29:00]: Tusen takk for det spørsmålet også, for det var også rett spørsmål å stille.

Senterpartiet har sørgt for at Møre og Romsdal har 1 pst. realnedgang i budsjettet. Vi skulle hatt 4,3 pst. i deflatoren. Det er ein differanse på 5,3 pst., og med 7 mrd. kr trur eg alle klarer å regne kva det dreiar seg om og kva vi må kutte. Det er i praksis på bakgrunn av regjeringas og Senterpartiets politikk at vi må kutte brutalt i Møre og Romsdal.

Så er det slik at ja, vi kuttar og rasjonaliserer i offentlig sektor, også i fylkeskommunane, men det gjeld administrasjon, mens vi derimot øyremerkjer midlane til vegformål. Det burde regjeringa også ha gjort, så hadde pengane gått til vegformål og ikkje til administrasjon. Det er poenget. Situasjonen i Møre og Romsdal, situasjonen i fylket, er med bakgrunn i kanskje tidenes dårlegaste budsjett til fylkeskommunen frå noka regjering.

Mona Fagerås (SV) [18:30:06]: Dagens Næringsliv har gjennom en serie saker beskrevet hvordan en cock-tail av pandemi, frislipp og konkurser har rammet taxi-bransjen knallhardt. Det meldes om ingen rettigheter ved sykdom, ingen faste ansettelsler, kjøring uten taksameter, noe som åpenbart kan føre til svart kjøring, og forhold jeg mener vi ikke kan være bekjent av i norsk arbeidsmarked. I tillegg: Konsekvensen av at antall løy-ver har økt dramatisk etter frislippet, er høyere priser. Drosjene må kompensere for økt ventetid med svært høye og uforutsigbare priser. Konsekvensen for sjåfø-ene er at de må kjøre mer. Enkelte løyvehavere melder om nedgang i omsetningen på 45 pst. fra 2019. Mener representanten fra Fremskrittspartiet at Fremskrittspartiets frislipp i taxinæringen har vært vellykket?

Frank Edvard Sve (FrP) [18:31:06]: Det var definitivt ikkje berre velstand i taxinæringa då vi tok over i regjering. Det var ei næring som ikkje tente pengar. Det var eit veldig stort problem i næringa. Det er sikkert område som kan verte betre også etter reforma, og det er sikkert ting som kan gjerast betre no i dag, men det å

gjennomføre nye fordyrande ledd og meir byråkrati for taxinæringa er sannsynlegvis ikkje det som løyser det.

Utgangspunktet og svaret på problemet for næringa er at det må verte fleire kontrollar og meir tryggleik for at ein får vite prisen når ei set seg inn i taxien, og at det faktisk er lik pris for lik kjøring. Meir kontroll av taxinæringa er viktig, men meir byråkrati og dyrare løysingar for dei som skal drive, er sannsynlegvis ikkje det som skal til. Konkurransen har eg aldri hatt problem med når det gjeld resten av samfunnet, men det må vere klare reglar og styring, så det går sikkert an å ta eit grep. Men alt var slett ikkje betre før vi tok over.

Presidenten [18:32:06]: Replikordskiftet er avslutta.

Mona Fagerås (SV) [18:32:26]: Transportsektoren står for om lag en tredjedel av alle klimagassutslippene i Norge, og disse skal halveres innen 2030. Det er behov for en radikal omfordeling av samferdselsbudsjettet. Vi må bevilge langt mer til miljøvennlig transport og trygge og gode hverdagsveier. I vårt budsjettforslag omprioriterer vi store summer fra klimafiendtlige motorveier til jernbane, kollektivtrafikk og gang- og sykkelveier.

Toget er en klimavinner og en viktig del av det grønne skiftet. Jernbanen skal binde byer og landsdeler sammen som en erstatning for firefelts motorveier og fly. Derfor er vi veldig glad og stolt over å ha forhandlet inn en bevilgning på 300 mill. kr mer til vedlikehold av jernbanen i budsjettavtalen for 2024. Regjeringen har lyttet til SV og gått med på en større satsing på jernbanevedlikehold. Vedlikehold av jernbanen har dessverre vært nedprioritert lenge. Godt vedlikehold er god klimatilpassing og kan redusere kostnadene hvis ekstremvær skulle inntreffe, slik vi så i sommer på Dovrebanen.

Å satse på vedlikehold er kanskje ikke den mest førende politiske saken, men det er helt nødvendig. Som politikere har vi ansvar for å prioritere det viktigste og det som haster mest, ikke bare de nye, skinnende prosjektene som gjør at politikere får lov til å klippe snorer.

I vårt alternative budsjett prioriterer vi billigere billetter på tog. Vårt ønske om rabatt til studenter og barn henger sammen med at vi ønsker å styrke økonomien til noen av dem som sliter mest nå i dyrtiden: studenter og barnefamilier. Å senke billettprisen for studenter og barn er et spesielt godt sosialt tiltak og et godt miljøtiltak. Mange har mindre å rutte med nå enn før. Da må vi sikre folks tilgang til helt nødvendige tjenester, som offentlig transport er. Vi må likevel ikke glemme de andre strekningene. Jeg vil i den sammenheng trekke fram viktigheten av å opprettholde framdriften på Stokke–Sandefjord på Vestfoldbanen.

Gods på bane og sjø taper i forhold til gods på vei. Dette er i strid med god miljø- og klimapolitikk og med

Stortingets mål for godstransporten. Det trengs mer støtte til gods på bane, og vi har flere ganger etterlyst en mer langsiktig satsing på miljøstøtteordninger.

Vi vil også utvide statens tilbud om byvekstavtaler og kollektivstøtte til flere byer i landet. Norske byer og tettsteder må bli mindre bilbaserte og mer framkommelige og trivelige. Færre skal trenge å bruke bilen til jobb, barnehage og skole. Da må satsingen på kollektivtrafikk, sykkel og gange trappes kraftig opp.

Folk velger tog og kollektivtransport når det går raskt, er punktlig og har en fornuftig pris. Her har vi i SV fått et gjennomslag i budsjettforhandlingene med 30 mill. kr i varig bevilgning til byvekstavtalen i Tromsø. Dette er en viktig bevilgning for å sikre nok midler til miljøvennlige samferdselstiltak og transportutvikling i Tromsø by.

Nye motorveier skaper mer privatbilisme, økte klimagassutslipp og naturødeleggelser og koster evinnelig mange penger som heller kunne vært brukt til miljøvennlig transport. Derfor vil SV skrote miljøfiendtlige samferdselsprosjekter, som ferjefri E39 på Vestlandet. Det trengs ny vei og jernbane mellom Voss og Arna, og dette må prioriteres på bekostning av Hordfast. Voss–Arna har av publikum i en NRK-måling blitt kåret til Norges verste vei. 41 mennesker er blitt drept langs denne veien siden 1990. Å bygge ut jernbanen er helt nødvendig for å oppgradere jernbaneforbindelsen mellom Oslo og Bergen.

Kort oppsummert om SVs samferdselspolitikk: Det er bedre å bygge langt og trygt enn bredt og dyrt. Derfor sier vi ja til mer miljøvennlig transport og trygge hverdagsveier og nei til firefelts motorveier, som er svinedyre, øker privatbilismen og ødelegger god matjord og natur.

Presidenten [18:37:35]: De blir replikkordskifte.

Erlend Larsen (H) [18:37:46]: Vi må forberede Norge på en tid uten inntekter fra olje- og gassektoren. Skal vi fortsette å utvikle landet vårt uten samtidig å kutte i velferdsordninger, må så mye som mulig driftes effektivt. Vi må rett og slett gjøre mye av det vi gjør i dag, billigere. Solberg-regjeringen innførte en rekke reformer som kuttet kostnader. En av dem var Nye veier AS, som bygger vei langt billigere enn Statens vegvesen. En fersk rapport bekrefter at Nye veier har gitt landet vårt betydelig billigere veier. Det er ikke bare de veiene Nye veier står bak som har blitt billigere, også Statens vegvesen har kuttet sine kostnader betydelig.

SV sier i sine budsjettmerknader at de vil avvikle Nye veier. Spørsmålet til representanten fra SV er: Hvorfor vil ikke SV redusere kostnadene ved veibygging og veivedlikehold?

Mona Fagerås (SV) [18:38:39]: SV var imot at Nye veier skulle opprettes. Vi mener fortsatt at opprettelsen var et feilgrep, og vår kritikk mot selskapet mener jeg står seg. Det er ikke først og fremst selskapet i seg selv som er problemet, men premisset for det mandatet de jobber ut fra. At det skal bygges raskere og billigere, høres jo veldig besnærende og positivt ut, og det er lett å se at Nye veier er gode på å følge opp disse premissene, men det store spørsmålet er hva det går på bekostning av. Vår kritikk av selskapet er at de ikke tar hensyn til natur og klima i veiprosjektene sine. Vi har sett mange eksempler på at konseptene som velges, er firefelts motorvei med 110 km/t, noe som fører til alvorlig arealnedbygging og fragmentering av både arters leveområder og folks friluftsområder.

Erlend Larsen (H) [18:39:45]: Nye veier er heleid av staten på lik linje med Statens vegvesen og blir på mange måter styrt ikke veldig ulikt. Likevel har altså SV den oppfatningen at Nye veier er et utyske – som er et gammelt norsk ord. Hva er det da som gjør at Nye veier ikke følger de samme målsettingene som staten for øvrig?

Mona Fagerås (SV) [18:40:09]: Jeg er forundret over at det bare er SV som ser problemet med måten konseptene velges ut på. Nye motorveier skaper mer privatbilisme. Det fører til økte klimagassutslipp, det er arealkrevende og dyrt. Det er altså den måten Nye veier velger ut prosjektene sine på.

Jeg ønsker meg en retning hvor man heller bruker veinormalene når man skal bestemme om det skal være firefelts motorvei med 110 km/t, eller om man kan nøye seg med to- og trefelts vei. Det ville vært en bedre måte å regne på. Resultatet, det vi ser i dag, er f.eks. E6 ved Berkåk, hvor de bygger firefelts motorvei med veinormaler som ligger langt under det som blir anbefalt i alle andre land.

Frank Edvard Sve (FrP) [18:41:13]: I Møre og Romsdal har vi eit prosjekt som eg trur representanten kjenner til. Det heiter Møreaksen. Det er eit prosjekt som eit stort fleirtal av innbyggjarane ikkje vil ha, og som kanskje framstår som det mest miljøfiendtelege prosjektet som nokon gong er planlagt – 400 meter under fjorden. Ingen har sett eit større sløseriprojekt. Det er brukt over ein halv milliard i planlegging til no.

Spørsmålet mitt til representanten frå SV er rett og slett: Vil SV sørje for at det prosjektet ikkje får ei krone i vidare planlegging, at planlegginga vert stoppa, og at det heller ikkje får ei krone til å verte realisert i framtida?

Mona Fagerås (SV) [18:41:59]: Jeg er glad for at representanten fra Fremskrittspartiet tillegger SV så mye makt at vi kan stoppe veiprosjekter. Vi har dessverre

den erfaringen at i forhandlinger med regjeringen er det vanskelig å nå fram når det gjelder disse firefelts motorveiene som man absolutt skal ha, fordi det er noen som synes at det er veldig lurt.

Vi er enig med Fremskrittspartiet i at Møreaksen ikke er bra for miljøet. Den er et sløseri og en pengebruk uten sidestykke. Jeg er veldig glad for at vi og Fremskrittspartiet er enige om det, og jeg kan love representanten at vi ikke kommer til å gi oss, verken når det gjelder Møreaksen eller Hordfast, i framtidige forhandlinger med regjeringen. Den viktigste jobben vi skal gjøre nå, skal vi faktisk gjøre sammen, i forbindelse med NTP, som kommer til våren.

Presidenten [18:43:05]: Replikordskiftet er avsluttet.

Geir Jørgensen (R) [18:43:11]: La meg starte med å gjøre noe jeg ikke gjør så ofte. Det er å skryte litt av det budsjettforliket som regjeringen, med SV, kommer med. For første gang får vi et samferdselsbudsjett som på noen punkter bidrar til å bygge landet tettere sammen. Dette kunne Solberg-regjeringen gjort for lenge siden, men vi er glade for at vi nå endelig får den helt nødvendige veiutbyggingen og starten på ny E6 gjennom Sørfold. Det er en god start. I Rødt vil vi heller ikke stoppe der. Hvis man har en flaskehals på 40 mil, nytter det ikke å nøye seg med de første 15 milene, men det er en god start, så la oss berømme regjeringen for det.

Samtidig ser vi at det er ting i Rødts ånd som er kommet med, og at man har klart å redusere noe av de enormt høye prisene som har vært på kortbanenettet. Det er bra for både Nord-Norge og Vestlandet. Likevel ser vi at det ennå ikke er blitt de vanlige veiens tur. Man gjør i denne regjeringen som den forrige gjorde: Man skyver et fjell av utgifter til veivedlikehold foran seg. Nå er vi på intervallet mellom 90 og 105 mrd. kr i etterslep på veivedlikehold, og vi må lure på når dette skal begynne. I Rødt budsjetterer vi med en god start. Vi gir 1 mrd. kr mer til veivedlikehold enn i det eksisterende budsjettet. Jeg synes det kunne være riktig å ta tak i dette, for dette går ikke over. Tallet blir større og større for hvert eneste budsjett vi legger fram.

Da er vi nødt til å gjøre noe. Vi må hente inn midlene. Den kom vel som manna fra himmelen, spesielt for høyresiden, den Menon-rapporten som her i dag blir brukt som et sannhetsvitne for at Nye veier har vært en suksess. Det høyresiden ikke sier, er at de langsiktige konsekvensene av Nye veier er svært usikre. Nye veier har heller ikke konkurrert seg fram til de prosjektene de har. Nei, de fikk milliardene, porteføljen – det hele – i 2016. Det er rapporten også innom, at dette er størrelser som det er svært vanskelig å måle opp mot hverandre.

Derfor foreslår vi i Rødt å legge ned Nye veier. Hvis det er sånn at man har gjort noen nyvinninger og fått ny kompetanse og ny innsikt i prosjektplanlegging og alt som finnes, i den tiden Nye veier har eksistert, budsjetterer vi med at både de ansatte og deler av porteføljen skal inn i Statens vegvesen. Der kan de få lov til å bruke sin kompetanse til beste for samfunnet. De aller største motorveiprosjektene i porteføljen går Rødt inn for at skal reforhandles. Vi vil likevel holde unna to særskilte prosjekter som Nye veier har nå, og det er ny E6 Kvængsfjellet og rassikring av rv. 13. Dette er viktige prosjekter som blir gjennomført, så vi holder dem utenfor.

Vi er ennå ikke kommet dit vi skal være i kollektivtrafikken. Vi så under pandemien at antallet kollektivreisende gikk ned av helt naturlige årsaker, og vi har ikke hentet oss helt tilbake til der vi var. Vi foreslår et flatt kutt på 25 pst. på all lokal kollektivtransport i hele landet. Dette koster penger, men vi budsjetterer med 2 mrd. kr for å få det til. Vi kan ikke helt stole på regjeringen, som skal gjøre det ene og det andre billigere. Hvis det er sånn at fylkeskommunene eller kommunene sitter igjen med enten tapte inntekter eller regninger her, er vi nødt til å fylle på med penger hvis vi skal få dette til.

Så skal vi ha en stor omlegging. Vi skal ha mer gods på sjø og bane framover mot lavutslippssamfunnet. Vi styrker også tilskuddene til effektive og miljøvennlige havner med 50 pst. Med det har jeg lagt fram Rødts budsjett.

Presidenten [18:48:00]: Det blir replikkordskifte.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [18:48:15]: Det er hyggjeleg å høyre at representanten frå Raudt vektlegg at det er viktig å byggje landet tettare saman. Det er likevel litt spesielt å oppleve at partiet Raudt, som i mange samanhengar forsøker å gje inntrykk av at dei har pengar til alt, er det partiet som i sitt alternative budsjett foreslår å kutte mest på samferdselsområdet. Det er riktig at partiet foreslår å leggje ned Nye vegar og overføre nokre prosjekt til Statens vegvesen, men ein foreslår altså å kutte ca. 6,3 mrd. kr til Nye vegar og å leggje inn 1,2 mrd. kr til Statens vegvesen – eit netto kutt på over 5 mrd. kr. Korleis vil det netto kuttet på over 5 mrd. kr på veg bidra til å byggje Noreg tettare saman?

Geir Jørgensen (R) [18:49:04]: Takk for spørsmålet.

I all hovudsak er den enorme prosjektporteføljen som Nye veier har, veier som vi i Rødt ikke vil bygge. Dette er firefelts motorveier som like gjerne kunne vært reforhandlet, og vi kunne fått nye prosjekter på to- og trefeltsveier med midtdeler som ville vært like bra.

Det er interessant at representanten Gjelsvik står her og forsvarer arven fra Fremskrittspartiets regjeringsperiode. Da var nettopp Nye veier spydspissen for å

gjennomføre en klimafiendtlig samferdselspolitikk som vi ikke kan vedstå oss hvis vi skal komme et stykke videre fram mot lavutslippssamfunnet.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [18:49:55]: Det er fornuftig å gå gjennom eksisterande prosjekt. Regjeringa har bl.a. kome med nye vegnormalar for å sjå korleis ein kan få pengane til å strekkje til betre gjennom å sjå på alternativ når det gjeld nedskalering av prosjekt på ein del strekningar, men då handlar det jo om å vri ressursbruken. Det partiet Raudt føreslår i sitt alternative budsjett, er eit stort kutt til Nye vegar, og så kjem dei med ei lita påplussing til Statens vegvesen. I sum vert det altså eit netto kutt på 5 mrd. kr. Korleis meiner ein at det bidreg til å byggje meir veg og til å byggje Noreg tettare saman, når ein over natta skal kutte over 5 mrd. kr gjennom det grepet?

Geir Jørgensen (R) [18:50:38]: Det redegjorde jeg for i sted. Dette er de aller dyreste motorveiprojektene vi noen gang har hatt i dette landet. Når vi i Rødt vil reforhandle dem – enkelte av dem vil vi ha helt bort – er det klart at det blir milliarder igjen. Av de midlene som blir igjen, bruker vi bl.a. 1 mrd. kr til å begynne å ta igjen det enorme vedlikeholdsetterslepet vi har. Sånn vil det nødvendigvis fungere når man tar bort de aller dyreste klima- og naturfiendtlige prosjektene dette landet har sett. Det er klart at dette blir et kutt.

Presidenten [18:51:20]: Replikkordskiftet er dermed avslutta.

André N. Skjelstad (V) [18:51:40]: Transport er en av de største kildene til klimagasser. Derfor er det viktig at vi har det i bakhodet. Det er ikke så mange som har pratet om det. En tredjedel av de norske klimagassutslippene kommer fra transportsektoren. Derfor mener vi det er helt nødvendig at vi finner velfungerende miljøvennlige transportløsninger. Samtidig er det viktig når det gjelder bl.a. lokal luftkvalitet, støy og forurensning. Næringstransporten er viktig, og dette er også en viktig del av rammebetingelsene for næringslivet. Derfor er det viktig at vi satser på miljøvennlige alternativer som er elektrifiserte, og på elektrisitet, avansert biodrivstoff, biogass, grønn ammoniakk og utslippsfritt hydrogen. Miljøvennlig transport er nøkkelen til å kutte i utslippene. Dersom vi gjør dette miljøvennlig og effektivt, vil det være trygt og rimelig. Hvilke transportløsninger som er de rette, vil variere fra sted til sted. Det bør ikke satses på bare én teknologi, men på noen grunnleggende prinsipper. I vårt alternative budsjett prioriterer vi jernbane, kollektivtransport og gang- og sykkelveier, for vi mener det er viktig for å nå de målene jeg nevnte i stad.

I regjeringens budsjettforslag har man ikke adressert de utfordringene som kollektivtrafikken står overfor når det gjelder ekstraordinær prisvekst. Kostnadsveksten for kollektivtransporten er forventet å bli høyere enn prisveksten for øvrig. Vi er derfor bekymret for rutetilbudet over hele landet. Fylkeskommunene må kunne prioritere mer penger til kollektivtransporten, men staten må også bidra slik at tilbudet ikke kuttes. Sammen med lavere billettpriser for kollektivtransport, som vi prioriterer, ønsker vi derfor å bevilge mer til kollektivtransporten i vårt alternative budsjett sammenlignet med regjeringens budsjettforslag. Dette vil gi lavere billettpriser og et bedre tilbud for de reisende. Det må være enklere å leve miljøvennlig sånn at vi får folk med på klimaomstillingen. Når de klimavennlige løsningene blir de billigste og mest praktiske, vil flere velge å reise utslippsfritt.

Det må påpekes at regjeringen svekker den storstilte satsingen vi hadde på elbil da vi satt i regjering. Det må være mer attraktivt å velge det enn en fossilbil. Slik det legges opp, ødelegger man konkurranseforholdet mellom elbil og fossilbil og setter målet om kun salg av nullutslippsbiler og lettere elvarebiler i 2025 i fare.

Videre er vi enige med regjeringen om hvor viktig FOT-rutene er. Vi synes også det er viktig.

I vårt budsjett er vi helt tydelige på at vi ønsker å satse på fylkesveiene. Vi tror at vi etter hvert er nødt til å ha en egen pakke for å komme i mål med fylkesveier, for etterslepet på fylkesveier er formidabelt. Vi tror ikke at fylkeskommunene selv kan klare å løse dette. Vi tror også at vi må bygge noe annet og utbedre andre veier gjennom vedlikehold, men vi mener det er fylkesveienes tur nå. Det er helt nødvendig fordi det er de som er tilførselsårene til de store, og mange plasser har vi ikke et kollektivnett med bl.a. jernbane. Dette er ikke minst viktig på kysten.

Vi er tydelige på at vi synes det er viktigere med flere avganger på ferjene enn lavere pris. Det sier også næringslivet. Jeg hørte på en replikkveksling i stad. Det har en viss kostnad å måtte stå over, selv om representanten Gjelsvik glemte det i sine svar i replikkordvekslingene med dem som mente noe annet. Det har faktisk en stor kostnad for næringslivet. Det er ikke bare slik at det er gratis. Kostnaden er like stor ved å stå over og måtte vente på en til to ferjer.

Vi er med på de forslagene vi er med på, men i tillegg kommer Venstre til å støtte forslag nr. 3 fra Fremskrittspartiet, som omhandler Strynefjellet og å sørge for framdrift i prosjektet med arm til Geiranger.

Presidenten [18:56:43]: Det blir replikkordskifte.

Per Vidar Kjølmoen (A) [18:56:58]: Borgerlige partier som Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre har særdeles lite å være stolt av når det gjelder ferjepriser. De

økte ferjeprisene over alle støvelskaft da de hadde makten på Stortinget, og det er jo greit nok. Representanten nevnte avganger, uten at Venstre foreslo en eneste ekstra avgang da de selv satt i regjering, og Venstre har ikke foreslått en eneste krone til ekstra avganger i sitt alternative statsbudsjett. Derimot foreslår Venstre å kutte over 1 mrd. kr i ferjepriser i sitt alternative statsbudsjett, som da veltes over på de stakkars ferjereisende rundt om i hele Norge. Spørsmålet til Venstre blir da som følger: Hva i all verden er det Venstre har imot folk som er avhengig av ferje i hverdagen?

André N. Skjelstad (V) [18:57:45]: Jeg synes det er en merkelig premiss i dette, som jeg også sa i innlegget mitt. Representanten kommer opprinnelig fra noe som ikke er en øy, fra Inderøya, men lenger ut i sundet ligger det en øy, som heter Ytterøya. Bare for å ta det: Det vi får høre fra den øya, er bl.a. at mye av næringstransporten blir stående over fordi hyttetransporten har tatt over den delen av køen. Det er en formidabel kostnad.

Hvis dagens regjering hadde vært så veldig opptatt av det som er av næringsliv rundt omkring, hadde de kanskje begynt å se på skatter og avgifter og ikke minst på formuesskatten. Det er kanskje litt fjernt for en som er fra Arbeiderpartiet og fra Inderøya, men for min del er det viktig, for det er en del av den totale sannheten. En annen del av dette er at vi satser stortilt på fylkesveier, som også er viktig.

Per Vidar Kjølmoen (A) [18:58:51]: Representanten Skjelstad er opptatt av både formuesskatt og ikke minst avganger på ferje, og det er greit nok. Men tror representanten Skjelstad at det blir flere avganger når de kutter 1 mrd. kr i ferjedrift, eller tror han at det kan bli færre ferjeavganger av det?

André N. Skjelstad (V) [18:59:12]: Representanten Skjelstad har stor tro på at hvis vi har gode nok rammebetingelser i distriktene, vil det bli tjent penger, og en vil også fylle opp ferjene med næringstransport. Jeg skjønner at representanten Kjølmoen mener at den transporten i hovedtrekk skal være hytteturisme. Det er jeg uenig i. Jeg tror at en med fordel nå kan begynne å se på hvilket avgiftstrykk dagens regjering, med Arbeiderpartiet i spissen, har lagt opp til for næringslivet rundt omkring i distriktene. Jeg tror det er særst viktig at en får en bedre logistikk-løsning på ferjene, der en får flere avganger. Jeg tror det er viktigere enn å ha gratis ferjer. Jeg skjønner at jeg og representanten er uenige om det, for representanten mener at det er viktigere å ha ferietrafikken enn at næringslivet skal fungere rundt omkring i distriktene.

Geir Adelsten Iversen (Sp) [19:00:16]: Jeg synes det er noe spesielt at jeg flere ganger blir kalt sentralist av representanten fra Venstre. I sitt budsjett har jo Venstre kuttet 613 mill. kr i reduserte ferjetakster, 1,1 mrd. kr i pendlerfradrag og 1 mrd. kr fra riksveiene. De har økt avgiftene for bilistene og økt flypassasjeravgiften med 430 mill. kr. Samtidig har Venstre økt rammene til byvekstavtaler med 570 mill. kr. De har riktignok gitt 1 mrd. kr til fylkesveiene, men det er fortsatt en differanse på over 2 mrd. kr, som forsvinner fra distriktene. Så spørsmålet er da: Hvem er det som er sentralist?

André N. Skjelstad (V) [19:01:10]: Jeg bare stiller spørsmålet: Er ikke Adelsten Iversen sentralist når han ønsker å overføre såpass mye verdier fra kysten og inn til Finansdepartementet, med referanse til lakseskatten? Det er jo den mest storstilte overføringen fra distriktene vi har sett noensinne. Det kan selvfølgelig være interessant å spørre om ikke fylkesveier er viktig i representantens hjemfylke, Finnmark. Jeg trodde det. Eller er det sånn som for den forrige representanten som repliserte til meg, at det er viktigere med hytteturisme enn med næringstransport? Jeg trodde at næringstransporten var det aller viktigste, men det kan godt hende at jeg og Adelsten Iversen er uenig i det. Jeg vil foretrekke at vi har enda mer velfungerende næringsliv i distriktene, derfor mer til fylkesveier og flere avganger på ferjene. Det vil være det viktige framover.

Presidenten [19:02:05]: Replikordskiftet er avsluttet.

Statsråd Jon-Ivar Nygård [19:02:29]: Økt framkommelighet og bedre transportsikkerhet ligger til grunn for regjeringens samferdselspolitikk. Utfordringene fra 2023-budsjettet er godt kjent: Krig, energikrise i Europa og høy prisvekst. Oljepengebruken måtte ned, og vi står overfor harde prioriteringer på statsbudsjettet. Regjeringens viktigste jobb er trygg og ansvarlig økonomisk styring.

I arbeidet med Nasjonal transportplan må vi sørge for at planene for samferdsel blir mer realistiske. Hovedretningen er at vi skal ta vare på det vi har, utbedre der vi kan og bygge nytt når vi må. Nye veier og jernbaneanlegg er mer avanserte og dyrere å drifte og legger derfor et større beslag på budsjettene. Mer ekstremvær setter også nye krav til infrastrukturen vår. For at vi skal ha et godt, trygt og fungerende vei- og jernbanenett i mange år framover, er vedlikeholdsinnsetning avgjørende. Ved å ta vare på den infrastrukturen vi allerede har, kan vi bedre driftsstabiliteten og sørge for at veier og togskinner holdes åpne.

Utbyggingsaktiviteten er stor, og det bygges nytt over hele landet. I byene er det stor satsing på kollektiv-

transporten, og det legges enda bedre til rette for syklist og fotgjengere. Vi har prioritert økte midler til de store kollektivprosjektene som er under bygging. Nå er det statlige bidraget økt til 70 pst., og vi innfrir dermed Hurdalsplattformens punkt om økt bidrag til disse prosjektene.

I Nordland er byggingen av ny lufthavn i Mo i Rana godt i gang, og i Bodø nås stadig nye milepæler i forberedelsene av flytting av lufthavnen. Statens vegvesen, Nye veier og Bane NOR har store og små prosjekter i gang i alle landets fylker. Budsjettet for neste år sikrer full framdrift i disse. Med 2024-budsjettet varsles det også oppstart av tre nye veiprojekter: E6 Megården–Sommerset i Nordland, som allerede er nevnt, E134 Røldal–Seljestad i Vestland og E134 Oslofjordforbindelsen byggetrinn 2 i Akershus. Regjeringens tydelige beskjed er at disse prosjektene skal starte opp. I tillegg viderefører vi de forberedende arbeidene på fellesprosjektet Vossebanen og E16 Arna–Stanghelle i Vestland.

Vi har satt av 100 mill. kr til å styrke digitaliseringen og teknologiutviklingen i Statens vegvesen. Dette skal bidra til økt framkommelighet og bedre håndtering av ras og flom. Vi øker også bevilgningen til Entur for å videreutvikle salget av kollektivbilletter i Norge, for å kunne få salg av internasjonale jernbanebilletter.

Vi binder landet sammen. Vi sikrer at flere innbyggere får like muligheter, og en viktig satsing i Hurdalsplattformen er bedret flyrutetilbud på kortbanenettet. Med budsjettet for 2024 får vi en halvering av maksimaltakstene, økt kapasitet og nye ruter mellom Stord og Oslo og mellom Kirkenes og Tromsø. Vi viderefører også ordningen med gratis ferjer og halverer ferjetakstene. Vi innfrir nå målene fra Hurdalsplattformen om billigere ferje.

Regjeringens prioriteringer på jernbane gir et bedre togtilbud med en mer pålitelig jernbanehverdag for reisende og godskunder. Oppgraderte togsett og helt nye tog gir en mer behagelig reiseopplevelse for de reisende. I tillegg blir det avgang hver time mellom Oslo og Gjøvik, og mellom Arna og Bergen blir det avganger hvert kvarter.

Etter ekstremværet Hans har det vært nødvendig å prioritere midler til vedlikehold og utbedring av jernbane- og riksveinettet. I tillegg har vi gitt kompensasjon til persontogoperatørene og en midlertidig støtteordning for godsoperatører. Randklev bru skal selvfølgelig opp igjen, og trafikken på Dovrebanen skal i gang så raskt som mulig.

Regjeringen styrker satsingen på byvekstavtaler for å utvikle attraktive og klimavennlige byer. Satsingen skal bidra til at flere tar grønne samferdselsvalg og velger kollektivtransport eller tar seg rundt til beins eller på sykkel. I dette budsjettet har vi prioritert nye byvekstavtaler for Nedre Glomma og Kristiansands-regionen, og i

tråd med budsjettavtalen med SV vil det statlige bidraget i byvekstavtalen med Tromsø økes med 30 mill. kr årlig. Det gir et viktig løft for Tromsø i avtaleperioden fram til 2032.

Svein Harberg hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten [19:07:27]: Det blir replikkordskifte.

Trond Helleland (H) [19:07:40]: Det er en god nyhet i budsjettet, nemlig at Oslofjordforbindelsen løp 2 skal bygges. Det er bra. Den 13. desember 1996 vedtok Stortinget å bygge Oslofjordforbindelsen del 1. Den 29. juni i 2000 sto tunnelen klar. I proposisjonen står det at anleggsarbeidene er planlagt startet opp i 2025, og prosjektet ventes åpnet for trafikk i 2032. Hvis en hadde hatt samme framdrift på løp 2 som på løp 1, skulle tunnelen åpnet 6. juli 2027, men nå tar det altså fem år lenger. Er dette budsjetteknikk, eller er det ingeniørkunst som har forvitret i Norge?

Statsråd Jon-Ivar Nygård [19:08:32]: Jeg tror ikke jeg skal innlate meg på å karakterisere ingeniørkunsten i Norge, og det er heller ikke budsjetteknikk. Vi tenker at dette prosjektet skal ha den framdriften som prosjektet er beregnet for, ut fra faglige kriterier. Det er ikke sånn at vi fra regjeringens side har sagt at her skal man bruke lang tid for å få lav belastning på budsjettene. Det ville være en veldig spesiell tilnærming.

Trond Helleland (H) [19:09:00]: Da får vi finne ut av det senere.

Jeg har en helt annen, konkret utfordring til statsråden: I går var det ganske kaotisk, særlig ved Skøyen stasjon. Det var strømbrydd, og det skjer jo. Klokkeren 13.45 – like etter at togene stoppet – hadde Flytoget på plass sine busser for å frakte passasjerene til Gardermoen, mens den største busseieren i Norge, Vy, klarte å stille med busser mellom kl. 15.15 og 15.30, altså halvannen time etterpå. I tillegg hjalp personale fra Flytoget folk med å bære bagasjen fra toget til bussen, og administrasjonen i Flytoget reiste ut for å bemanne disse standene.

Statsråden ønsker jo å legge ned Flytoget, eller å legge det inn under Vy – Flytoget, som er Norges mest populære merkevare. Har Vy noe å lære av Flytoget, og burde ikke Flytoget få fortsette sitt gode tilbud?

Statsråd Jon-Ivar Nygård [19:10:00]: Det framstilles som at det er et mål i seg selv for undertegnende å legge ned Flytoget. Den debatten har vi hatt mange ganger. Det handler ikke om det; det handler om det faktum at vi har kapasitetsutfordringer på jernbanetilbudet vårt, og det gjelder særlig gjennom Oslostunnelen. For å utnytte det på best mulig måte – for alle togpassa-

sjerer – har vi lagt til grunn at disse ruteleiene skal smelte sammen fra 2028. Nå vurderer da regjeringen hvordan vi skal håndtere Flytoget versus Vy, om det skal være en sammenslutning av disse to selskapene, og det har regjeringen ikke landet på. Men jeg har ingen problemer med å erkjenne at det er mange gode elementer i Flytoget. De har levert godt på kundetilfredshet, og de har levert godt på tilbudet sitt, men det betyr ikke nødvendigvis at det ikke kan gjøres endringer i selskapsstrukturen.

Frank Edvard Sve (FrP) [19:11:00]: Vi hørte komitéleieren, Gjelsvik, kome med ei breiside mot Rogaland, som hadde innført betaling igjen på gratisferje. Så er det sånn at rådmannen – som eg kallar det – i Møre og Romsdal føreslo å innføre det same, altså betaling igjen på gratisferje. Og Arbeidarpartiet i Møre og Romsdal føreslo å innføre betaling igjen i andre halvår i 2024. Vil statsråden stille seg bak kritikken som Gjelsvik hadde av Rogaland, overfor sitt eige lokallag i Arbeidarpartiet i Møre og Romsdal?

Statsråd Jon-Ivar Nygård [19:11:48]: Jeg synes lokaldemokratiet er en fantastisk ting, og i lokale beslutningsorgan – enten det er det ene eller det andre fylkesting – så gjør man lokalpolitiske valg.

Men det er riktig, som representanten Gjelsvik og andre har sagt, at hvis storsamfunnet finansierer en ordning, og det over tid ikke blir sånn, må jo velgerne legge merke til det, for det er litt oppsiktsvekkende at man får penger til å innføre et tiltak – og så gjør man ikke det. Det er min holdning til den saken.

Mona Fagerås (SV) [19:12:26]: Norge har fått et nytt mål, alle lastebiler i 2030 skal ha nullutslipp eller gå på biogass. Det er første gang Norge har fått et langsiktig mål om å slutte å selge forurensende lastebiler. Jeg mener det er banebrytende at Norge setter seg mål om når vi skal slutte å kjøpe inn forurensende, nye lastebiler – og det beste av alt: Friske penger følger med satsingen. I budsjettforliket med regjeringen har vi fått på plass en bevilgning til Enova på 285 mill. kr til dette formålet. Dette gjør Stortinget nå, med SV i spissen, og regjeringen skal legge fram en virkemiddelpakke for hvordan dette målet skal nås.

Har ministeren gjort seg noen tanker om dette, altså om hvordan vi skal nå dette målet, og hva synes egentlig ministeren om dette forslaget?

Statsråd Jon-Ivar Nygård [19:13:29]: Jeg har lyst til å rose SV for det initiativet. Det passer veldig godt inn i den strategien vi har i Samferdselsdepartementet med å legge til rette for nullutslippsløsninger. Som representanten er kjent med, la vi fram en ladestrategi, og så har

Statens vegvesen og Nye veier etterpå kommet med en ladeplan. Selv hadde jeg forrige uke gleden av å være med på en lansering av 60 mill. kr, som deles ut til etablering av ladepunkter for tungbil. Så denne satsingen som kommer i dette budsjettet, er kjærkommen, og det vil bidra til at vi kommer i retning av å nå målene våre. For det er nemlig tungtransporten som vil være det neste viktige området å nå kraftfulle kutt på for at vi skal kunne nå klimamålene våre.

André N. Skjelstad (V) [19:14:24]: Det har nå vært flere runder om dette med gratis ferger eller ikke. Jeg hører at representanter fra samferdselsministerens parti for så vidt stiller seg på de fleste sidene når det gjelder dette rundt om i fylkene, men det kunne vært interessant å høre hva samferdselsministeren mener er det viktigste: Er det viktigst for næringstransporten, for det var kanskje hovedargumentasjonen for nettopp å innføre dette, eller er det det at flere folk kommer litt raskere hjem og tilbake til byen? Hva mener statsråden om det?

Statsråd Jon-Ivar Nygård [19:15:05]: Jeg er ikke sikker på om ferjene går raskere om det blir gratis å bruke dem, men det hadde vært hyggelig hvis det var sånn.

Det er et gode som primært gjør at de som bor sånn til og driver næringsliv på sånt vis, kan få redusert avstandsulempene sine. Men det er ikke til hinder for at det også kan gagne andre, og jeg ser ikke noen betydelig utfordring ved det. Jeg ser at det refereres til det svaret som jeg har gitt i Stortinget knyttet til hvordan dette har utviklet seg, og det har vært gjenstående kjøretøy, både i 2022 og i 2023, men jeg ser ingen klare trender her som gjør at vi kan si at som følge av gratis ferge, har man fått store utfordringer. Men vi må selvfølgelig følge dette framover.

Presidenten [19:15:42]: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Karianne O. Tung [19:16:00]: Ny teknologi og digitalisering gir store muligheter. Det gjør livet vårt enklere, skaper nye jobber og gir grobunn for nye næringer, næringsutvikling og nødvendig omstilling. Ved hjelp av teknologi reduseres avstandsulempene vi tradisjonelt har hatt i dette landet, og man kan like gjerne jobbe fra Stokkøya, Stokmarknes eller Stavanger. Man kan være gründer, oppdretter eller sykepleier. Teknologi vil treffe en uansett i arbeidshverdagen og i hverdagen.

Gjennom bruk av digital teknologi skal produktiviteten økes og klimaavtrykket reduseres, og vi skal sørge for at vi gir gode tjenester til innbyggerne våre. Derfor er digitalisering viktig for denne regjeringen, og derfor er det digitale avtrykket i budsjettet for 2024 også så sterkt. En solid, sikker og landsdekkende digital grunnmur er forutsetningen for å lykkes med digitaliseringen.

Tilgang til raskt bredbånd snur opp ned på en rekke forutsetninger, muliggjør gode offentlige tjenester i hele landet, og sørger for at vi kan utnytte og forvalte naturressursene våre på en mer bærekraftig måte. Nye arbeidsplasser skapes «der ingen skulle tru at nokon kunne bu». Utfordringer blir til muligheter nettopp fordi det nå er mulig. Raske bredbåndstjenester sørger for at storfamilien kan gjøre det en storfamilie ofte gjør: spille Roblox, kommunisere med skolen, strømme filmer fra Netflix og ha hjemmekontor.

Derfor er målet regjeringen har satt om at alle skal ha tilbud om høyhastighetsbredbånd innen utgangen av 2025, så viktig. Markedsaktørene har bidratt sterkt, men vi ser at staten må ta et større ansvar for bredbåndsutbygging i områder der det er ikke er lønnsomt å bygge. Hvis ikke blir det ikke raskt bredbånd for alle – bare nesten alle.

Tall fra Nasjonal kommunikasjonsmyndighet viser at nær 97 pst. av norske husstander har tilbud om bredbånd på minst 100 Mbit/s i nedlastingshastighet, og over 95 pst. har tilbud om gigabit-bredbånd. Tallene er i verdenstoppen.

Selv om vi nærmer oss målet, er det fortsatt betydelige geografiske forskjeller i bredbåndsdekningen, og de siste prosentene er dem som er mest krevende å nå. Derfor forsterker vi satsingen på utbygging av bredbånd. Nå bygger vi for fremtiden.

Forslaget om 400 mill. kr til bredbånd i 2024 innebærer en økning, og sammen med lokale bidrag vil dette gjøre det mulig å gi mange tusen husholdninger ny eller bedre bredbåndstilknytning. Det er den nest høyeste bevilgningen de siste ti årene. I tillegg fjerner regjeringen kravet om lokal medfinansiering, noe som vil bidra til at flere vanskelige prosjekter kommer i gang.

Men med større bruk og tilgang til bredbånd øker også sårbarhetene. Den digitale grunnmuren må være sikker. Derfor bevilger regjeringen nå også 188 mill. kr til telesikkerhet og beredskap. Både næringslivet og de kommunale digitale tjenestene i et distriktsområde må sikres gode reserveløsninger når naturkatastrofer og dataangrep rammer. Det sørger vi nå for.

Når vi gjør oss mer avhengig av den digitale infrastrukturen, må vi også sikre at den fungerer når vi trenger den som mest. Vi sørger for beredskapsavtaler med viktige tilbydere, og vi sørger også for at midler til systemet for mobilbasert befolkningsvarsling og reserveløsningen for kommunikasjon mellom Svalbard og fastlandet blir gjennomført – for hvert minutt teller.

Denne regjeringen tar et krafttak for digitalisering i offentlig og privat sektor gjennom å sikre en god, trygg digital grunnmur. Sammen gjennomfører vi nå den digitale omstillingen som fremtiden krever.

Presidenten [19:20:17]: Det blir replikkordskifte.

Erlend Larsen (H) [19:20:33]: Vi i Høyre er positiv til at regjeringen har utvidet med en egen statsråd som er dedikert digitalisering.

Mitt spørsmål dreier seg om taxiselskapet Yango. Det er et selskap som har russisk eierskap. En ny russisk lovgivning forplikter Yango til å dele lagrede personopplysninger med det føderale russiske politiet, FSB. Vi som er passasjerer, legger igjen mye informasjon om reise-mønster og personlige data, data selskapet sender til russisk etterretning. Dette er spesielt kritisk for skjermingsverdige personer. Den ansente sikkerhetssituasjonen i Europa gjør at vi ikke lenger kan være likegyldig til overføringen av data. Vi kan heller ikke ha en vente-og-se-holdning til sikkerhetsspørsmål. Mitt spørsmål til statsråden er da: Hva gjør regjeringen for å sikre at data om norske skjermingsverdige personer ikke blir overført til Russland?

Statsråd Karianne O. Tung [19:21:27]: Jeg har registrert at Datatilsynet har vært skeptisk til dette selskapet og til hvordan de oppbevarer og forvalter data. Utover det har jeg lyst til å benytte anledningen til å si noen ord om personvern. Personvern er for denne regjeringen veldig viktig. Vi ser i dagens samfunn at data om innbyggere, data om tjenester og data om folk stadig mer blir en vare, og for meg som digitaliserings- og forvaltningsminister er det viktig at vi klarer, både når vi tilbyr offentlige tjenester og også i næringslivet, å oppbevare data om personer på en trygg og god måte. Derfor vil det komme et eget kapittel om personvern i digitaliseringsstrategien som kommer til neste år.

Erlend Larsen (H) [19:22:14]: Kunstig intelligens ser ut til å oversvømme oss. Den nye teknologien brer seg veldig fort. Det er ikke lenger mulig å vite hvem som står bak ulike tekster og produkter. Kunstig intelligens kan bli en gave til oss innenfor mange områder. Kunstig intelligens kan også bli en svøpe om vi ikke håndterer den nye teknologien på en god måte. Utviklingen av kunstig intelligens utfordrer samfunnet på nye måter. Vi i Høyre mener det er avgjørende at menneskene setter rammen for teknologien og ikke omvendt. Regjeringen har satt av 1 mrd. kr til kunstig intelligens. Mitt spørsmål til statsråden er: Hvor stor del av KI-milliarden vil bli avsatt til kompetanse og forskning?

Statsråd Karianne O. Tung [19:22:55]: KI-milliarden ligger under forsknings- og høyere utdanningsministerens portefølje, og hvordan den blir fordelt, er det en ekspertgruppe som jobber med akkurat nå.

Men jeg er veldig glad for at representanten tar opp temaet kunstig intelligens. Jeg mener at kunstig intelli-

gens først og fremst er en mulighet til å gjøre livet vårt enklere og bedre, både til å skape nye jobber og til å løse store utfordringer. Innenfor transport- og kommunikasjonssektoren betyr kunstig intelligens nettopp det. Det å bruke ulike apper, programvare og teknologi for å sørge for at man får mer sømløse reiser, både i kollektivtrafikk og når man kjører som bilist, vil bety at livet blir enklere og bedre. Ny teknologi og også kunstig intelligens kommer til å ha mye å si for hvordan vi skal få ned klimagassutslippene i transportsektoren, og da er det viktig at vi styrer den utviklingen som politikere, og at ikke teknologien styrer oss.

Frank Edvard Sve (FrP) [19:24:05]: Digitalisering er også viktig på veg, og når vi er i transportdebatten: Vegskilt er ei ganske håpløs sak i dag. Dei er strødde rundt i heile Noreg i helgar og andre tider der det ikkje er vegarbeid – dei står likevel, desse skilta, og skiltar ned farta frå 80 km/t til 50 km/t eller frå 110 km/t til 70 km/t og 50 km/t når det ikkje er noko vegarbeid. Digitale skilt har vore ein debatt mellom underteikna og samferdselsministeren. Vil digitaliseringsministeren ta fatt på å kunne digitalisere skilt? Då kan ein nemleg endre skilttypen etter arbeidstid. Ein kan slå dei på om morgonen og slå dei av når jobben er ferdig, og ein kan slå dei av i helgane. Det ville vere ei supergod sak å bidra med på transportområdet frå den nye ministeren.

Statsråd Karianne O. Tung [19:25:01]: Dette ligger under det konstitusjonelle ansvaret til samferdselsministeren. I denne regjeringen er alle ministre digitaliseringsministere, også samferdselsministeren. Når det er sagt, mener jeg at digitalisering kan bidra til at veitrafikk og veiutbygginger får lavere klimagassutslipp og blir både enklere og bedre for dem som ferdes på veiene. Jeg tror nok man på mange måter bare har sett starten på hvordan man tar i bruk digital teknologi innenfor samferdselssektoren, og jeg er ganske sikker på at teknologi blir en rød tråd også gjennom den nye nasjonale transportplanen som kommer, fordi den går rett inn i alle ferdelsårer vi har, enten det er på vei og bane eller til havs.

André N. Skjelstad (V) [19:26:03]: Mye av det som kom nå, er jeg enig i. Vi er enig i at bredbånd er viktig. Derfor bevilger vi også noe mer til det.

Digitalisering er i utgangspunktet svært positivt, og så er det ikke noen tvil om at det har sine utfordringer, f.eks. når det gjelder personvern. Det bringer meg videre til at vi for noen tiår siden hadde noe som kaltes Televerket, som etter hvert ble Telenor osv., en klar effektivisering i tiden. Posten ligger for så vidt litt delt her, men det er jo et interessant spørsmål. Når digitaliseringen har kommet såpass langt og definitivt vil gå videre, er det

noen muligheter til å gjøre omstillinger i Posten som ikke var der for 30 år siden. Vi har en ny tilværelse.

Vil digitaliseringsministeren være med og gjøre et løft, sette Posten i en mer moderne sammenheng og se på om det faktisk finnes noe konkurranse også innenfor det spekteret?

Statsråd Karianne O. Tung [19:27:04]: Jeg kan gjøre representanten Skjelstad oppmerksom på at jeg har vokst opp i Posten, med to foreldre som har jobbet der, begge to. Det er vel kanskje ingen etat som har forandret seg så mye i årene som har gått. Jeg mener grunnleggende at ny teknologi og digitalisering gir oss store muligheter. Det er viktig at vi i årene framover tar i bruk de teknologiene på en sånn måte at det blir i tråd med verdiene vi har, og for å evne å gjøre det, er den digitale grunnmuren helt avgjørende både for oss som innbyggere, for næringslivet og for offentlig sektor. Nettopp derfor har vi nå bevilget 400 mill. kr til å sørge for at den digitale grunnmuren blir enda sterkere og når ut til enda flere, og sånn at vi sørger for at alle, enten man er ansatt i en bedrift, går på skolen, ligger på sykehjem eller bruker Netflix, skal klare å være med i den digitale utviklingen.

Presidenten [19:27:59]: Replikordskiftet er omme.

Jone Blikra (A) [19:28:18]: Jernbanen er et grønt og effektivt alternativ for transport av mennesker og gods. Tog er et viktig verktøy for å frakte mange mennesker og stort volum av gods over lange avstander. Vi i Arbeiderpartiet er opptatt av å sikre en enklere hverdag for de reisende. Vi må kunne gi et tilbud som er forutsigbart, sikkert og til en pris som er konkurransedyktig sammenlignet med andre transportformer.

I budsjettet for 2024 er det satt av store beløp til framdrift på intercitystrekningene og på å få Dovrebanen oppe og gå på hele strekningen, en fortsatt framdrift på nytt signal- og sikringssystem, elektrifisering av Trønderbanen og Meråkerbanen, modernisering av godsterminaler og bygging av dobbeltspor Bergen–Arna, for å nevne noe. Det er mye som må og kan gjøres for å riste i jernbanesektoren.

Når det i 2024-budsjettet er budsjettert med å bruke 32,3 mrd. kr på jernbaneforvaltning, må vi også se på hvordan milliardene brukes og forvaltes. Som følge av dette mener Arbeiderpartiet at tydelig statlig styring er mest hensiktsmessig når det gjelder både å gi de reisende et attraktivt togtilbud og å ta vare på infrastrukturen.

Den statlige jernbanen er utviklet av fellesskapets midler gjennom over 150 år. For oss er det viktig å bevare sterke statlige togselskaper. De borgerliges alternativ – der mer eller mindre selvstendige selskaper, de fleste eid av staten, skal levere tjenester til hverandre og tidvis

konkurrere seg imellom – er både kostnadskrevende og nærmest umulig å styre. Et konkret eksempel: Et tog fra Go-Ahead trengte reparasjon, og kjørte til Mantenas anlegg i Skien. Det er nemlig mulig, for der er det en kobling mellom Vestfoldbanen og Sørlandsbanen. Toget måtte flyttes inne på verkstedområdet. Vy-lokførere kan ikke flytte Go-Ahead-lokomotiv. Go-Ahead måtte sende en Go-Ahead-togfører i taxi fra Arendal – to timer og tre kvarter hver vei – for å flytte toget, altså fordi det var feil farge på jakken.

En slik type organisering bygger opp under en organisasjonskultur hvor det er lønnsomt å la ansvaret for helheten ligge. Når hver lille enhet skal maksimere inntekter og minimere ansvar, blir konsekvensen at ansvaret for helheten pulveriseres. Det er en stor fare for at hensynet til kundene blir borte i selskapenes egne interesser. Et borgerlig ideologisk prosjekt med en form for lekeliberalisme, der statlig eide selskaper sender fakturaer og bestillinger til hverandre og tydelig ledelse og ansvar smuldrer bort, er ikke svaret.

Regjeringen er i gang med opprydding når det gjelder både selskapsstruktur og en enklere og tydeligere ansvarsfordeling mellom Samferdselsdepartementet, Jernbanedirektoratet, Bane NOR og andre aktører i sektoren. I 2019 sørget Solberg-regjeringen for at Spordrift, som arbeider med drift og vedlikehold i jernbanesektoren, ble skilt ut som et eget selskap for å legge til rette for økt konkurranse om drift og vedlikeholdstjenester. Det er nå ryddet opp i. I løpet av 2023 vil det bli ansatt ca. 1 300 medarbeidere i Spordrift, som er tilbake som en egen divisjon i Bane NOR. Dette vil føre til en mer helhetlig kontroll over tilstanden på infrastrukturen, i motsetning til å splitte opp ved å konkurranseutsette tjenestene i flere små, geografiske vedlikeholdspakker. Opprydding, effektivisering og modernisering av norsk jernbane er i gang og vil fortsette.

Så en liten visitt til trafikksikkerhet og innlegget fra Fremskrittspartiet: Vi er opptatt av trafikksikkerhet. Det er 90 pst. større sjanse for å bli skadet og drept på en fylkesvei. Det er ofte ikke selve veibanen, men veiskuldre og det som møter deg utenfor veien, som gjør at det blir en alvorlig ulykke. Her er det fylkene som har et stort ansvar, og det er gjennom å sørge for at fylkene har en økonomi som igjen sørger for godt vedlikehold, man øker trafikksikkerheten. Det å svekke fylkeskommunen, som Fremskrittspartiet og Høyre gjør, er å svekke trafikksikkerheten.

Erlend Larsen (H) [19:33:20]: En god og ambisiøs samferdselspolitikk er livsviktig for norsk næringsliv. Moderne og sikre veier, jernbane og havner korter inn avstanden fra produsentene i Distrikts-Norge til kundene i Europa. Solberg-regjeringen kortet inn kjøretiden på viktige strekninger. Dette bidrar til å gjøre norsk nærings-

ringliv mer konkurransedyktig mot andre land med lavere kostnader. Det har gitt tryggere veier og lavere klimagassutslipp.

Jeg savner ambisjonene hos dagens regjering, ambisjoner om å fortsette å utvikle infrastrukturen for innbyggere og næringsliv. Høyre i regjering moderniserte transportsektoren. Reformene har bidratt til mer konkurranse, nytenkning, økt effektivitet og mer samferdsel for pengene.

I en framtid hvor vi får mindre inntekter fra olje og gass, må vi ha en mer effektiv drift av landet vårt. Vi kan ikke tillate sløsing og økte kostnader av ideologiske grunner. Reverseringene dagens regjering driver med, forbereder ikke Norge på en framtid uten oljeinntekter. Det overordnede og langsiktige målet for vår samferdselspolitikk er et transport- og kommunikasjonssystem som er sikkert, fremmer verdiskaping i hele landet og bidrar til omstilling til lavutslippssamfunnet.

Det går ikke å sammenligne vårt budsjett med regjeringens budsjett tall for tall, for vi utvikler konkurranse slik at vi får mer samferdsel for pengene enn regjeringen gjør med sine reverseringer. Et eksempel er konkurranse på jernbanen, som ville gitt en betydelig besparelse. Denne besparelsen takker dagens regjering nei til, noe som fører til mindre penger til å utvikle Norge for.

Vi i Høyre er opptatt av å utvikle Avinor-modellen, en modell som er en god løsning for landet vårt. Skal modellen fungere, må Avinor sikres forutsigbarhet og stabilt inntektsgrunnlag. Dagens regjering har svekket Avinor-modellen betydelig ved endringer i avgifter og kvoteregler for taxfree.

Vi kan være enige om at det er et paradoks at alkohol og tobakk skal være med på å finansiere norsk luftfart, men dette er ikke en særnorsk ordning hvor det finnes enkle alternativer. Dette er en internasjonal ordning hvor særnorske endringer kun vil favorisere utenlandske lufthavner. Stabile inntekter er minst like viktig for de lufthavnene som ikke er eid av staten. Disse lufthavnene er spesielt sårbare for svingningene i regjeringens politikk.

Nå har Avinor økonomiske utfordringer. De trenger å øke inntektene med 200 mill. kr. For ett år siden budsjetterte Avinor med et tap på 270 mill. kr som følge av regjeringens endringer i taxfreekvotene. Etter hva jeg forstår, blir tapet omkring 400 mill. kr for i år. Dette sier mye om hvordan endringer i reglene slår ut.

Samferdselsministeren legger regningen over på flyselskapene og passasjerene. Våre flyselskaper sliter med ettervirkningene fra pandemi og krigen i Ukraina. De sliter også med en svak kronkurs, økende drivstoffpriser og stor prisvekst på reservedeler og nødvendige produkter. Regjeringen fører en politikk som rammer norsk luftfart svært hardt.

Norskregistrerte og norskeide flyselskaper er en viktig del av vår nasjonale beredskap. Flyselskapene står på terskelen til det grønne skiftet med behov for innkjøp av nye fly og økt innblanding av bærekraftig drivstoff. Dette er virkelig ikke tiden for å svekke flyselskapenes økonomi.

Det er viktig for norsk luftfart å få ned klimaavtrykket. Det er viktig for klimaet, og det er viktig for troverdigheten og aksepten til luftfarten. Norge har gode forutsetninger for å bli en testarena for utslippsfri luftfart. En testarena må utvikles sammen med bransjen. Derfor har vi tidligere etterlyst et partssammensatt utvalg som kan trekke lasset sammen med hver sin kompetanse. Et nasjonalt testsenter vil bli et viktig virkemiddel til det grønne skiftet. Et nasjonalt testsenter vil også være viktig for å sette norsk industri i en god posisjon når teknologier skal utvikles.

Kortbanenettet er en viktig del av vår infrastruktur. Det er betimelig å redusere de høye billettprisene for å reise ute i distriktene. Reduserte priser har også en pris. Det er gjort en beregning som viser at det er behov for å øke setetilbudet med 12 pst. En økning i flyavganger vil øke slitasjen og forkorte levetiden til flyene. I luftfartsmeldingen er det antatt at det er behov for å fornye dagens kortbanefly i 2035. Per i dag finnes det ikke nye fly av tilsvarende størrelse på markedet som egner seg til å overta for dagens fly. Vi etterlyser derfor en plan for hvordan kortbanerutene skal håndteres dersom det ikke blir mulig å erstatte dagens rutefly.

Dette er absolutt relevant når vi snakker om Avinor-modellen, for et av de aktuelle tiltakene kan være å forlenge rullebanene ved flere av våre lufthavner fra 800 til 1 200 meter. Dersom dette blir nødvendig, må det finansieres via Avinor-modellen. Skal dette gjennomføres, må Avinor sikres nødvendige inntekter, inntekter de har mistet som følge av endringer i taxfrekvotene.

Geir Inge Lien (Sp) [19:38:20]: Senterpartiet og regjeringa er heilt tydelege på at billige og gratis ferjer skal bestå. Høgre vil tvert imot fjerne ordninga med gratis ferje og har ved første anledning vist at dei gjer alvor av dette. I Rogaland har Høgre fjerna gratis ferje på seks samband. Høgre meiner at det at det skal bli slutt på gratis ferje som f.eks. til øyene Smøla, Midsund og Aukra. For næringslivet på desse øyene utgjer gratis ferje ein enorm kostnadsreduksjon og bidreg til å vege opp for avstandsulemper.

Vi har eit eksempel frå Smøla, der transportfirmaet Brødrene Sætran sparer over 450 000 kr på å sleppe å betale ferjebillett. Vikenco på Aukra fortel at dei berre på sambandet Aukra–Hollingsholmen no sparer 3,5 mill. kr på gratis ferje. Dette sikrar arbeidsplassar.

Senterpartiet har redusert avstandsulempene ved å gjere alvor av prinsippet om at ferjene er ein del av ve-

gen. Gratis ferje på små samband har ført til lettare kommunikasjon både for private og for næringslivet. Likevel vil Høgre no reversere gratisferjene, for både folk og næringsliv.

Det er ikkje måte på kor mykje pengar Høgre – og Venstre – har til kollektivtilbod i byområda. Der er det ikkje noko problem å styrkje byvekstavgaltane og dei særskilte tiltaka innanfor byområda, som vi bruker over 8 mrd. kr på. Her går fleire milliardar til subsidiering av tog, trikk og bane i byområda. 500 mill. kr for at folk og næringsliv skal få redusert sine kostnader på ferjene? Nei, det har dei ikkje.

Venstre har faktisk flytta eit beløp tilsvarande det gratisferjene kostar, over på byvekstavgaltane. Vi må spørje oss: Når døydde Distrikts-Venstre?

Vidare vil Høgre, Venstre og Framstegspartiet kutte milliardar til fylkeskommunane i forhold til statsbudsjettet regjeringa har lagt fram. Fylkeskommunane bygger og driftar fylkesvegane og ferjene våre. Regjeringa ser at det er viktig å sørgje for at dei har gode økonomiske rammer både til dette og til å drive vidaregåande opplæring. Det er då spesielt trist å sjå at Framstegspartiet, som så ofte ber for si sjuke mor om tilstanden på vegane våre, kuttar i dei rammene som nettopp skal gå til fylkesvegane.

Dei klare føringane til Stortinget og regjeringa er at dagens ordningar skal bestå. For samfunns- og næringsutviklinga sin del må vi stoppe Høgre, Venstre og Framstegspartiet i å reversere gode tiltak.

Verdiskapinga i Noreg skjer ikkje på eit kontor, ho skjer ute i distrikta. Vi treng gode samferdselsløysingar for å skape, og for å leve, i heile landet. Dette veit Senterpartiet, og det vil vi levere på.

Til slutt må eg nemne at vi i Senterpartiet veit at det er enorme summer som skal fordelast. For Senterpartiet er det difor viktig at vi gjev auka mobilitet ved å knyte i hop bu- og arbeidsregionar og dermed

- får ei økonomisk og geografisk omfordeling
- sikrar verdiskaping og bulyst i heile landet
- skaper sunn aktivitet i anleggsbransjen, med riktige kontraktar
- tek inn over oss ei anna geopolitisk verkelegheit, og dermed byggjer opp under beredskapen og sikkerheita i heile Noreg

Vi må òg i større grad ha politisk styring på prioriteringa av prosjekt og – ikkje minst – midlar.

Å våge å prioritere er det viktigaste vi kan gjere no. Skal vi sikre samfunnsutvikling og vekst i heile landet, er det ikkje nokon veg utanom. Dermed sikrar vi tryggleiken til folk og moglegheitene til folk – uavhengig av sosial bakgrunn eller kvar dei bur.

Dette er i vår tradisjon – og ingen er betre enn Senterpartiet til å ta dette arbeidet vidare.

Tom Einar Karlsen (A) [19:43:19]: I samferdselsdebattene snakker vi ofte om den fysiske infrastrukturen vår, altså asfalt, betong og skinner. Det kan man forstå, for det er veldig konkret og håndgripelig. Men transportsektoren vår fungerer ikke uten alle de menneskene som jobber der, og jeg vil si noe om nettopp det.

Det er nemlig slik at noen må kjøre lastebiler, busser, tog og taxi, noen må stå bak roret på ferjer og på skip, noen må sitte bak spakene i fly, og noen må bygge og vedlikeholde all den infrastrukturen vi har og skal få. Dersom disse «noen» skal kunne fortsette med det, må det være mulig for dem å leve både av og med det yrket de har valgt.

Dessverre finner vi blant disse mange av dem som har vært mest utsatt for sosial dumping og forverrede lønns- og arbeidsvilkår. Den forrige regjeringens liberalisering av taxibransjen hjalp ikke akkurat på det, snarene tvert imot.

Marked og konkurranse kan være gode verktøy for å løse enkelte samfunnsoppdrag, men bare når det konkurreres på noenlunde like og rettferdige vilkår. Dersom man kun konkurrerer på lavest mulig lønn og dårligst arbeidsvilkår, blir den totale samfunnsnyttens negativ.

Det kreves nå en bred innsats for å rydde opp, og jeg er glad for at regjeringen har tatt tak på flere områder. Vi har fått en egen handlingsplan mot sosial dumping i transportsektoren, og det jobbes med nye og bedre reguleringer på flere områder. Senest i dag kom det melding fra samferdselsministeren om at regelverket for kabotasje i turbussnæringen tydeliggjøres, slik at vi får redusert innslaget av lavtlønnede og utenlandske turbussjåfører i Norge.

På vei og bane er hovedfokuset dreiet mot å ta vare på og ruste opp det vi har, og som allerede i dag er arbeidsplassen til tusenvis av folk. Kontroll- og tilsynsvirkosomheten videreutvikles og styrkes på flere felt for å luke ut useriøse og trafikkarfarlige aktører. Og kanskje viktigst av alt: Denne regjeringen forstår den viktige rollen som fagbevegelsen spiller i den norske modellen.

De ungdommene som hvert år reiser rundt på LOs sommerpatrulje, omtaler gjerne seg selv som «vaktbikkja i arbeidslivet», og det er i grunnen en presis beskrivelse av hva fagorganisering dreier seg om. Styrking av tilsynsmyndighetene er både viktig og riktig, men det vil aldri kunne erstatte sterke og kompetente arbeidslivsorganisasjoner og den jobben de gjør med å drive fram bedre vilkår for arbeidsfolk, også i transportsektoren.

Summen av alle tiltakene regjeringen har kommet med, både i dette budsjettet og ellers, bidrar til å redusere arbeidslivskriminalitet og skaper samtidig en trygge hverdag for alle reisende i landet vårt.

Avslutningsvis vil jeg si noe om de menneskene som bor slik til at de er avhengig av ferje i hverdagen, og de

som bor på de stedene der kortbaneflyplassen utgjør det viktigste kollektivtilbudet. I forrige stortingsperiode begynte nemlig billettprisene på ferje og fly å bli så høye at det ble vanskelig å snakke om at vi har et helhetlig transportsystem som fungerer for folk over hele landet.

Våren 2021 snakket jeg med spesialsykepleieren Hanne Marie Krogh Karlstad fra Rolløya i Troms og Finnmark fylke. Hun kunne bruke opp mot 6 000 kr i måneden bare på ferjebilletter for å komme seg på jobb på sykehuset i Harstad. I tillegg til disse ferjebillettene kom selvfølgelig drivstoffutgifter og bompenger.

Den billetten som Hanne Marie betalte 147 kr for i 2021, kan man nå få for 62 kr om man har Autopass og forskuddsavtale. På naboøyene i Vågsfjorden, der de ikke har broforbindelse i det hele tatt, er ferja nå helt gratis. I tillegg har regjeringen lagt inn penger i budsjettet til å halvere maksprisen på FOT-rutene som flys fra kortbanenettet.

Dette budsjettet betyr mye for folk som bor slik til at de ikke har så mange transportalternativ å velge imellom, og jeg er veldig glad for at regjeringen også ser de menneskene.

Liv Kari Eskeland (H) [19:47:52]: Me føler unektelig at det no er eit kvileskjer når det gjeld utvikling i samferdslesektoren. I det meste av det regjeringa no held på med, peikar ein mot ein ny NTP, som kjem til våren. Fram til då er det ikkje så veldig mykje som skjer i vår sektor.

I valkampen kom det lovnad om igangsetjing av tre prosjekt som har vore gryteklare i over eitt år. Utover det er det fint lite. Det me då forventar, og det ganske snart, er at det vert lagt fram proposisjonar som me får handsama her i Stortinget, slik at dei lovde prosjekta kjem i gang.

I dette kvileskjeret vel regjeringa å bruka tid, pengar og merksemd på å setja i gang, evaluera og vurdera suksesshistorier som Nye vegar, eller avvikla jernbanereforma, som heilt sikkert kan utviklast og forbetrast, men som trass alt har gjeve oss mykje meir samferdsle for dei pengane me puttar inn i sektoren.

Me har sjølvsagt respekt for at kvar regjering må finna sin måte og sin veg å styra landet på, men der Solberg-regjeringa sette i gang reformer og dreiv utvikling, har denne regjeringa sett det som si oppgåve å driva med utvikling og reversering. Så no jobbar Kystverket med å setja i gang reformer, reversering og omorganisering, i staden for å byggja fiskerihamner og farleier. Nye vegar vert granska og evaluert og har trussel om omorganisering og avvikling hengjande over seg. Sjølv om rapportar så langt har vist at både dei og Statens vegvesen har fått betydeleg meir ut av pengane ein har løyvd etter at Nye vegar kom på plass, heng dette spøkelset over dei.

Samtidig opplever me at det grønne skiftet i skipsfar-ten ikkje får den draghjelpa ein burde hatt gjennom dif-feransekontraktar. SV gjekk høgt på banen i sitt alterna-tive budsjett og snakka om 1 mrd. kr til differansekon-traktar, men då denne posten var ferdig forhandla, stod ein igjen med null. Me mistar styringsfart og mål på det grønne skiftet i den delen av næringa. Då er det å håpa at investeringsstøtta som Enova no kjem med for hydro-gendrivne skip, kan bidra, men det er langt frå sikkert. Føreseielege vilkår er det næringa treng, og investerings-støtte representerer ikkje ei slik langsiktighet.

Det same gjeld SV sitt ønske om å få fart på det grønne skiftet i bygg- og anleggsbransjen, der Høgre deler den-ambisjonen. Diverre førte heller ikkje her forhand-lingane med regjeringsspartia fram.

La oss snakka om noko hyggjelegare. Eg vil dra fram nokre lyspunkt frå vårt alternative budsjett, som kan-skje kan vera til inspirasjon fram mot revidert. Me set av ein pott til differansekontraktar, slik at næringa kan ha føreseielege driftskostnadar for frakt av varer og tenester med fossilfrie energiberarar.

Me set òg av ein god sum for å speeda opp etablerin-ga av ladestasjonar for tungbil – noko som rett nok kom inn i budsjettet etter forhandlingane med SV – og me vil gjera det i kombinasjon med døgnkvileplassar, som me òg har sett av pengar til. Sjøførar er mangelvare, og verre vert det i åra som kjem, og då er det viktig at dei har gode arbeidsforhold langs vegane våre. Her blir det òg spenn-ande å følgja med på korleis regjeringa følgjer opp det samrøystes vedtaket frå Stortinget om å gjera ladepunkt for ferjer tilgjengeleg òg for tungbil og andre som kan nytta framlagt straum på kaiane våre.

Til sist vil eg gjerne fokusera på rapporten til Riksre-visjonen, som går i rette med korleis dei midlane me løy-ver, vert nytta best mogleg. Her håpar eg at statsråden følgjer opp og tek grep om situasjonen. Me kan ikkje ak-septera at 2 mrd. kr berre dunstar bort utan at nokon kan gjera greie for kvar dei har teke vegen, og kva nytte dei har gjort for trafikantane.

Høgre driv ikkje med kvileskjer. Me held fram arbei-det med å modernisera sektoren og jobbar med korleis me skal få meir veg for pengane. Me har i dette budsjet-tet følgt innspelet frå Statens vegvesen om ein større fleksibilitet innan budsjetteringa for å kunne flytta mid-lar frå eitt driftsår til det neste, med inntil 10 pst. av løy-vinga. Dette gjev fleksibilitet, det betyr at det vert meir igjen for pengane, og me slepp brems og stopp og start og gass, som me alle veit gjev lite økonomisk køyring. Det gjeld òg for korleis me forvaltar våre vegmidlar.

Presidenten [19:52:48]: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Linda Monsen Merkesdal (A) [19:52:55]: Det er in-teressant å høyra på debatten og korleis opposisjonen snakkar varmt om alt dei ikkje fekk prioritert då dei sat med makta.

Endeleg har me eit realistisk samferdselsbudsjett. Endeleg har me eit budsjett som prioriterer, og endeleg har me eit budsjett som set av faktiske – ekte – pengar i statsbudsjettet til K5. E16 og Vossabanen er eit svært vik-tig prosjekt som regjeringa har prioritert høgt. Regjerin-ga har sett av midlar til å vidareføra førebunde arbeid for prosjektet. Dette er pengar som vil sørgja for å halda framdrift på K5, eit fellesprosjekt for veg og bane, det første fellesprosjektet i sitt slag.

Mange lurer nok på kvifor denne vegen er så viktig. Har ein køyrt på denne vegen eller teke toget på denne strekninga, lurer ein ikkje på det. Dette er ei strekning der ein utviklar ein naturleg kink i nakken fordi ein kon-stant ser etter stein som kan falla ned frå fjellet, eller ein utviklar ein eigen kvilepuls medan ein ventar på at ras skal bli rydda vekk. Ikkje minst utviklar ein òg ein eigen fleksibilitetsmuskel for kva for ein omkøyringsveg som er mogleg å spora opp.

Denne rasutsette vegen er også svært ulykkesutsett. Berre i løpet av dei to siste månadane har det vore svært alvorlege ulykker på denne strekninga, ulykker som har ført til dødsfall. Personleg har eg opplevd stygge nesten-ulykker og har stått fast i ras. Mange har liknande opple-vingar. Det finst tallause historier, og nokre gonger kun-ne det ha gått skikkeleg gale. Det handlar ofte berre om sekund.

Dette er altså E16, europavegen mellom dei to stør-ste byane i Noreg, ein veg som er arbeidsplassen til vel-dig mange menneske. Yrkessjåførar og innbyggjarar for-tel om slitasje, redsel og nøye planlegging før ein ferdast på denne strekninga. Dei har eit tydeleg krav: ny veg og bane no. Arbeidarpartiet og Senterpartiet har hatt eit godt samarbeid om denne saka og viser tydeleg i bud-sjettet at me prioriterer liv og helse, K5 og samferdsel på Vestlandet.

Eg har ein draum, ein draum som med stort sannsyn vil bli verkeleg, for dagens regjering skal leggja fram ein realistisk NTP. Der har eg store forhåpningar og forvent-ningar til at K5 skal bli prioritert. No vil det ikkje bli mi-levis med konvoiar av køyretøy som skal protestera på E16. I dag vil eg retta ein ekstra takk til alle som har stått på for denne strekninga.

Tage Pettersen (H) [19:56:11]: Første gang jeg ble valgt inn i bystyret hjemme i Moss var i 1991. Allerede den gang snakket vi om den gordiske knuten med en jernbanetrasé som deler byen i to på langs, og rv. 19, som binder E18 i Vestfold og E6 og E18 i Østfold sam-men med ferjetrafikken som deler byen i to på tvers.

Budsjettet vi nå behandler, er grunnlaget for investeringer 33 år senere. Jernbaneutbyggingen gjennom byen er i gang, riktignok en del milliarder og seks år forsinket, men trafikken som ikke byen har noen glede og liten nytte av, har økt til et sted mellom 25 000 og 30 000 ÅDT gjennom byens sentrum.

Statens vegvesen er glad i utredninger. Av og til lurer jeg på om de utreder så lenge at de håper at prosjekter som er vedtatt, riktignok uten anbefaling fra fagmyndigheter, faller ut før neste Nasjonal transportplan. Rv. 19 fikk vi første gang inn i NTP fra 2018. I inneværende NTP ble veien igjen gitt prioritet, men i Vegvesenets prioriteringer før neste NTP er strekningen igjen foreslått utelatt. Med den bakgrunnen spurte jeg samferdselsministeren i oktober om han kunne bekrefte at prosjektet for rv. 19 gjennom Moss fortsatt prioriteres av Statens vegvesen som angitt i gjeldende NTP, og å gjøre rede for om tilstrekkelig planmidler ligger inne i 2024 for å holde fremdriften oppe. Svaret var at Statens vegvesen har igangsatt kommunedelplan for prosjektet, og at det ligger inne i etatens planleggingsprogram for 2023 og 2024. Men han sa:

«Jeg har gitt føringer til Statens vegvesen om å vurdere ressursbruken til planlegging opp mot handlingsrommet for å sette i gang nye prosjekter for å unngå at det blir brukt unødige ressurser på planlegging som det senere vil være nødvendig å gjøre på nytt før det er aktuelt å starte prosjektet.»

Det er et svar det kan tolkes mye ut av.

Derfor var det gledelig å lese nettutgaven av Moss Avis 25. november, der statsråden var intervjuet da han endelig besøkte Moss under omvalgkampen til Østfold fylkesting. Der bekreftet han at planleggingen av rv. 19 vil fortsette. Journalisten minnet statsråden om at etaten ikke skal bruke penger på å legge planer som ikke skal realiseres, og til det svarte statsråden:

«Det er riktig. Og som sagt, det finnes en del argumenter for å gjøre ferdig. kommunedelplanen som Vegvesenet er så godt i gang med.»

Det ville være en betryggelse for det politiske og veldig tverrpolitiske miljøet hjemme i Moss, og for så vidt også i Østfold, om statsråden også i denne debatten vil bekrefte at planleggingen av rv. 19 vil fortsette i 2024 med det samme tempoet.

Geir Adelsten Iversen (Sp) [19:59:13]: De naturverdiene som kommer fra havet, har gjort oss til verdens beste land å bo i. Sterke kystsamfunn der fisken har drevet fram innovasjon og utvikling og skapt arbeidsplasser og industri, er den historien vi har bak oss. Nå må vi spørre oss hva slags framtid vi skal tilby kysten. Jeg kommer fra et fylke som er underfinansiert på alle fronter over mange, mange år, men nå har det faktisk

skjedd noe. Med Senterpartiet i regjering har det blitt gratis barnehage, gratis ferje, halv pris på FOT-rutene, økt fradrag på studiegjeld, politiutdanning i Alta og nasjonalt tilsynsråd for kriminalomsorgen i Vardø.

Senterpartiet har i regjering gjort historisk mye godt for Finnmark. Nå skal vi rette blikket tilbake til kysten for å sikre verdiskaping og arbeidsplasser. Vi trenger opprusting av infrastrukturen vår sånn at vi kan utvikle flere helårs arbeidsplasser og få lokalt eierskap i alle næringer. Full bredbåndsdekning og opprusting av havnene i Kjøllefjord og Vardø er gode mål som regjeringen har satset på.

Samtidig: Milliardene sitter løst når det skal bygges tog i kvikkleire, men 90 mill. kr for å ruste opp samtlige havner på Sørøya, Norges fjerde største øy, er det kjempevanskelig å få til. For de 90 mill. kr kunne vi sikret enorm verdiskaping – når fiskeri- og oppdrettsnæringen får bedre vilkår for driften sin.

I årets budsjett har vi økt potten for tilskudd til fiskerihavnetiltak, den såkalte post 60. På dette viset styrker vi Kystverket, og vi setter kommunene i stand til å løse sine lokale behov for utbedring. Når pengene kommer raskt i arbeid, er verdiskapingen god. Og med Senterpartiet i regjering sikrer vi økt verdiskaping i hele landet.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Stein Erik Lauvås (A) [20:01:56]: Det er mange behov og hensyn som skal ivaretas i transportsektoren, og det er behov for utbedring og bygging av infrastruktur i Østfold og Vestfold, i Troms og Finnmark og til lands og til vanns i alle våre fylker. Men jeg vil minne om at vi må se over landegrensene, og denne gangen spesielt til Sverige. Noen av de viktigste prosjektene, som også Nordisk råd peker på, er jernbaneforbindelsene mellom våre land.

Jeg vil i første omgang peke på Oslo–Stockholm som ett av de prosjektene, av flere grunner. Dersom vi får til en jernbane mellom våre to hovedsteder, der en klarer å komme fra plattform til plattform på, la oss si, 2 timer og 55 minutter, vil det gi store gevinster og spart reisetid for folk og gods. En slik jernbane, med en reisetid på rett under 3 timer, vil også være en reell konkurrent til flyet og spare enorme klimagassutslipp, da det både tidsmessig og prismessig vil være det beste alternativet.

Og det er fullt mulig. Her finnes det utregninger og beregninger for både trasévalg – spesielt det gjennom Østfold, selvsagt – og finansiering, som jeg mener står seg godt. Ikke minst får vi også ta med oss at den sittende svenske regjeringen, med statsminister Kristersson i spissen, har vært entusiastisk for en slik jernbaneutbygging mellom Oslo og Stockholm.

Vi har også fått en ny sikkerhetsdimensjon i våre nordiske land, når Finland, og forhåpentligvis snart Sverige, er medlem av NATO. En moderne, rask og trygg jernbane fra vest til øst og omvendt vil også sikre forflytningen av militære kapasiteter, som det heter, og vil være med på å styrke totalforsvaret i våre nordiske land.

Det er altså mange grunner til at vi burde få en løsning med en ny togtrasé fra Oslo til Stockholm på under 3 timer. Jeg håper at både komiteen og statsråden er med på å drive dette fram i 2024. Det er mange som heier på en sånn løsning. Norsk og svensk næringsliv gjør det, Nordisk råd gjør det, og ikke minst vil klima og miljø være vinnere med en slik ny bane mellom våre hovedsteder.

Til slutt, etter hva jeg nå forstår, er det bare våre svenske venner som er skeptiske til å etablere et nordisk ministerråd for transport, noe som ifølge et enstemmig vedtak i Nordisk råd bør komme på plass. Så jeg håper at vi kan jobbe sammen om å få dette på plass i løpet av første halvår i 2024, og at et nordisk ministerråd for transport endelig kan se dagens lys.

Da kom jeg meg jammen gjennom uten å herje med verken bompenger eller partier som har lovet for mye. Så jeg ønsker både komiteen og statsråden en riktig god jul.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [20:05:02]: Det er fascinerende å høre representanten Eskeland frå Høgre snakke om at regjeringa har eit «kvileskjer» på samferdselsområdet. Arbeidarpartiet og Senterpartiet i regjering, med god støtte frå SV, bidreg til viktige prioriteringar innan samferdsel. Men viss ein ser på Høgres alternative budsjett – kva ligg det der? Jo, der ligg det betydelege kutt på samferdselsområdet: Det er kutt på jernbane, det er kutt på veg, det er kutt på FOT-ruter. I tillegg er det store kutt på utbygging av breiband, og det er kutt i økonomien til fylka – fylka, som har ansvaret for kollektivtransport, for fylkesveggar og for ferjer.

Til representanten Helleland, som brukar stadig nye grunngevingar for kvifor ein skal kutte i ordninga med gratis ferje: No er altså grunngevinga at det er så mange som køyrer rundt for å finne dei strekningane der det er gratis ferje. Veldig mange av dei strekningane der det har vorte gratis ferje, er til øysamfunn eller til andre plassar der ein er heilt avhengig av ferje som ein del av transporttilbodet.

Så høyrer ein at det er betre at ferja går enn at ho vert gratis. Men i Rogaland fylke, som er brukt fleire gonger som eksempel i denne debatten, har altså eit fleirtal i Rogaland fylkeskommune, med Høgre i spissen, innført betaling på ferje igjen, og dei argumenterer med at viss dei ikkje hadde gjort det, så ville dei ha kutt i rutetilbodet for å få økonomien til å gå i hop. Kva gjer då Høgre i

Stortinget? Jo, for det første drar dei inn over 200 mill. kr i ordninga med gratis ferje, og på toppen av det så kuttar ein 1 mrd. kr i økonomien til fylka. Det vert altså ikkje fleire ferjeavgangar gjennom det – det vert innføring igjen av betaling på ferje, og i tillegg vil det verte fare for kutt i rutetilbodet.

Så merka eg meg representanten Sve, som nok ein gong snakkar om kor dårleg fylkesøkonomien er, og konkret i Møre og Romsdal. Vel, det er altså sånn at alle parti i denne salen stemte for det nye inntekssystemet for fylka, inklusiv partiet til representanten Sve. Så viss ein vil styrkje økonomien til Møre og Romsdal, må ein altså styrkje fylka sin økonomi, og ikkje gjere det som representanten sitt parti, Framstegspartiet, foreslår, nemlig å kutte 1 mrd. kr, noko som ville ført til store kutt for Møre og Romsdal sin del.

Heilt avslutningsvis, når det gjeld gratis ferje – og representanten Skjelstad frå Venstre, som er så bekymra for at hyttefolk kan få gratis ferje når dei ein gong imellom er i område der det er gratis ferje: Vel, dei som får den største rekninga når Venstre foreslår 1 mrd. kr i auka kostnader til dei som tek ferje, det er dei som er avhengige av ferje i kvardagen, det er næringslivet, det er dei som pendlar, det er dei som verkeleg har fått ein betre kvardag no, og som med Høgre og Venstre sine budsjettforslag hadde fått ein dramatisk forverra situasjon.

Kirsti Leitrø (A) [20:08:19]: Vi har nettopp behandlet en riksrevisjonsrapport om drift og vedlikehold av veinettet vårt i perioden 2015–2021. Konklusjonen er at kostnadene økte betraktelig, men det har verken gitt bedre framkommelighet eller tryggere veier.

Samferdselssektoren har under forrige regjering blitt mer fragmentert, og kostnadene på drift og vedlikehold har flydd i taket. Vi har en stor jobb å gjøre med å få til en mer rasjonell drift og få ned kostnadene. Mye av dette er en del av bestillingen i arbeidet med Nasjonal transportplan.

Vi i Arbeiderpartiet vil bruke samferdselsmidlene til mer enn å bygge infrastruktur. Vi vil bygge sterke kompetansemiljøer hos norske entreprenører og sørge for at de bruker innovasjon og ny teknologi. Da må vi gi norske entreprenører muligheten til å vinne anbud. Vi har altfor mange eksempler på anbud vunnet av utenlandske entreprenører kun basert på pris, noe som har kostet oss dyrt i både kroner og ikke minst tap av norsk kompetanse. Det er ikke samfunnsøkonomisk lønnsomt.

Med samferdselsminister fra Fremskrittspartiet i mange år har dessverre handlingsrommet til de neste regjeringene minsket betraktelig. De innførte f.eks. OPS-prosjekt hvor kostnadene binder opp de neste 20 års samferdselsbudsjett med milliarder, og i tillegg har to av prosjektene blitt flere titalls milliarder dyrere enn forut-

satt. De finansierte også veibygging med bruk av bom-penger – 12–14 mrd. kr årlig de neste 15 årene. Tar vi i tillegg med kostnadsveksten, sier det seg selv at vi har store utfordringer.

Tilstanden på bruer, tunneler og fylkesveier i en tid med mer flom og ras, krever et langt mer systematisk arbeid og tøffe prioriteringer for å bedre både trafikksikkerheten og framkommeligheten og ikke minst øke beredskapen.

Vi må få mer igjen for hver krone, og vi må ta betydelig bedre vare på det vi allerede har.

Per Ivar Lied (Sp) [20:11:12]: For Senterpartiet er det avgjerande å binde heile landet saman, både bygd og by. Difor har vi prioritert gode kommunikasjonar, både veg, bane, luft og sjø. Senterpartiet og Arbeidarpartiet halverer billettprisane på FOT-rutene, og vi har innført gratis ferjer på ei rekkje samband langs kysten.

På slutten av den blå perioden med Høgre og Framstegspartiet kom det eit massivt kystopprør, frå sør til nord, ikkje minst på grunn av svinedyre ferjebillett. Det tok Senterpartiet og Arbeidarpartiet fatt i, og no er ferjeprisane halverte.

Likevel er statleg underfinansiering av ferjene ei utfordring. Ta Møre og Romsdal som eksempel. Ingen i Møre og Romsdal meiner vi har éin ferjeavgang for mykje. Likevel gjev staten 262 mill. kr mindre enn det fylket bør ha til dagens tilbod. Det gjev fort kutt i vidaregåande skular, og då er det alvorleg når Høgre og Framstegspartiet i sine budsjett kuttar 1 mrd. kr til fylka.

Så vil eg gå over til fylkesvegar og vegvedlikehald. Noreg som land har ei kjempeutfordring på vegvedlikehald, ikkje minst fylkesvegar. Det gjeld både veg, bruer, tunnelsikring og skredsikring.

Statens vegvesen i Region midt har laga ein rapport om skredsikring. I Region midt, Trøndelag og Møre og Romsdal, er det tre skredpunkt der riksvegane har høg skredfare. På fylkesvegane er det 15 slike punkt i same kategori, og 14 av desse er i Møre og Romsdal. I middels skredfaktorgruppe er det 23 skredpunkt på alle riksvegane i Region midt, og på fylkesvegane er det 104 skredpunkt. Nesten alle, 100 av dei, er i Møre og Romsdal. I lågaste skredfaktorgruppe er det samla 380 skredpunkt der absolutt dei fleste er på fylkesvegar, heile 341 skredpunkt, med 287 av dei i Møre og Romsdal.

Det er altså eit utruleg stort behov. Dette er bortimot alle på Stortinget einige i, og kvifor klarer ein då ikkje å løfte dette skikkeleg? Dette er vegar pendlarar og næringsliv brukar kvar dag, og med ekstremvær vert dette endå meir utsett og farefullt – og krevjande og viktig – i åra som kjem. Det ser vi akkurat no med været på Vestlandet og i nord, med mange titals ras og stengde vegar.

Dette er ei oppgåve som eit samla storting må ta fatt i, og det er svært viktig med arbeidet regjeringa no gjer med ein nasjonal gjennomføringsplan for rassikring av alle riks- og fylkesvegar med høg eller middels skredfaktor. Det ser eg fram til.

Geir Inge Lien (Sp) [20:14:17]: Vi har ein del å ta tak i. Det står framleis igjen ein del oppryddingsjobb etter den førre regjeringa. Difor brettar vi opp ermene og tek tak der det trengst mest.

I drosjemarknaden er kaoset snart komplett. Det er ei rekkje drosjeselskap som går konkurs, frikøyrarar som flyktar når Vegvesenet har kontroll, og inntog av ulike app-aktørar som sender pengane ut av landet, utan å skatte på rett vis. Vi kan dagleg lese om kundar som vert lurte av useriøse aktørar.

Tiltaka til Senterpartiet og regjeringa kjem på løpande band no. No kjem det ei sentraltilknytingsplikt og ei mellombels maksimalprisforskrift. Senterpartiet jobbar vidare for å sikre at turane skal registrerast i taksameter, slik at alle aktørar får same konkurransevilkår, ved at dei reine app-selskapa ikkje kan sende pengane skattefritt ut av landet. Vi vil ha tilbake løyvedistrikt og ser det som naturleg at fylka igjen er løyvemyndigheiter.

Utfordringane er forskjellige mellom by og land. Vi ser difor òg på tiltak for å løyse utfordringa næringa har med å få tak i leigesjåførar i distrikta. No når overgangsperioden frå bankgarantien er over, får vi forhåpentlegvis òg redusert antal u- og halvseriøse aktørar i marknaden.

Ei drosjenæring der kundane er trygge, og der sjåførane har ei anstendig inntekt å leve av, ligg til grunn for regjeringas politikk. Vi i Senterpartiet meiner difor det er rett at drosjeutvalet har fått eit tilleggsoppdrag om å sjå på anbodsrutinane det offentlege har. Det offentlege er nemleg heilt avhengig av drosjen, og over heile landet køyrer dyktige og dedikerte sjåførar ungane våre, dei sjuke og dei eldre dit dei skal. Mange plassar er dette det einaste transportalternativet folk har.

Det er vårt oppdrag å sikre at drosjen får gode vilkår, sånn at vi har ei trygg næring i byane og i distrikta, og eit trygt og seriøst drosjetilbod over heile landet.

Statsråd Jon-Ivar Nygård [20:17:16]: Vi bor spredt i Norge, med næringsliv og bedrifter langs kysten. Transport er derfor veldig viktig for folks hverdagsliv, for konkurranseevne og for vekst og utvikling. Transport på havet er velfungerende og sikkert og passer også godt til vår næringsstruktur og vårt bosettingsmønster. Derfor er det ikke særlig overraskende at skipene frakter store mengder gods.

Regjeringen vil fortsette å prioritere investeringer på kystområdet for å sikre næringslivet et effektivt transporttilbud som vil bidra til at vi kan nå målene om et

miljøvennlig og trygt transportsystem i hele landet innen 2050. Utbedringer av havner og farleder vil styrke framkommeligheten til sjøs og bidra til et bedre og mer tilgjengelig og grønt sjøtransporttilbud.

Samtidig vil vi ha enda mer fart i utviklingen av kystsamfunnene og stimulere til vekst, bosetning og verdiskaping. For å lykkes med det er det helt avgjørende at fiskerihavnene oppgraderes. Med dette budsjettforslaget sikrer vi en solid økonomisk ramme for Kystverket, som gir en klar retning og en tydelig satsing på kysten.

I 2024 vil det bli startet opp tre store fiskerihavnprosjekter i Troms og Finnmark i tillegg til to store farledstiltak i Vestland og Østfold. Prosjektene kommer i tillegg til en rekke andre satsinger Kystverket allerede er i gang med, bl.a. innseiling til Mo i Rana i Nordland, og Bognes–Tjeldsundet–Harstad i Nordland og Troms. I alt vil det bli brukt om lag 615 mill. kr til store prosjekter i fiskerihavner og utbedringer i farvann. Utover dette skal planleggingen av ytre molo i Vardø ferdigstilles så raskt som mulig, slik at vi kommer i gang med dette arbeidet.

I 2024 skal Kystverket også lyse ut en anbudskonkurranse om Stad skipstunnel. Når denne er gjennomført, vil vi ha langt mer presis informasjon om hva prosjektet koster.

Noe av det første denne regjeringen gjorde, var å tilbakeføre ansvaret for fiskerihavnene til staten. Vi har gjenreist tilskuddsordningene for fiskerihavner, og vi foreslår nå å bevilge 77,5 mill. kr til ordningen i 2024. Dette er en økning på mer enn 40 mill. kr siden 2023. Ordningen sikrer en gjennomføring av viktige fiskerihavnprosjekter langs hele kysten, som bidrar til å trygge og styrke eksisterende næringsvirksomhet i kystkommunene og skape ny aktivitet.

Om lag 90 pst. av godsmengden som eksporteres, transporteres på sjøen, og velfungerende sjøtransport er derfor en helt sentral forutsetning for at samfunnet skal fungere i ulike krisesituasjoner. Derfor er vi glad for at denne regjeringen også styrker kystområdet i budsjettopplegget.

Marte Mjøs Persen (A) [20:20:34]: Jeg tegnet meg egentlig på grunn av representanten Eskelands hvileskjær, som representanten Gjelsvik også kommenterte. Når man i denne salen hører høyresiden snakke om sin egen fortreffelighet i transportpolitikken, melder det seg et behov for å minne om at forrige NTP faktisk ikke fikk det nødvendige flertall i Stortinget, men til slutt ble vedlagt protokollen i stillhet, som det heter.

Det er kanskje ikke så hyggelig å påpeke at de fire borgerlige partiene ikke ble enige seg imellom om Nasjonal transportplan, til tross for at det var de som la fram forslaget til NTP, og at det var et klart borgerlig flertall på Stortinget i den perioden. Det er jo ingen tvil om

at Nasjonal transportplan ville hatt større legitimitet og kunne vært et nyttig og praktisk planverktøy for oss alle dersom de borgerlige partiene hadde sikret et politisk flertall bak den, og det greide de dessverre ikke. Det kan også være greit å huske mellom alt selvsikkert.

At det i den forrige perioden var et betydelig budsjettmessig etterslep i oppfølgingen av Nasjonal transportplan, kan vi også peke på, på tross av at det den gangen var et klart borgerlig flertall her i denne salen. Ifølge beregninger fra Fremskrittspartiets egen samferdselsminister, og tabell 6.1 på side 230 i Prop. 1 S for 2018–2019, skulle altså den årlige bevilgningen over statsbudsjettet vært på 72,1 mrd. kr til NTP-formål. I virkeligheten var bevilgningen bare 62,8 mrd. kr, altså nesten 10 mrd. kr i etterslep bare dette året. Bevilgningen var på bare 65,2 mrd. kr i 2019, som er nesten 7 mrd. kr i etterslep bare det budsjettåret – med god jul og godt nytt år, hilsen Fremskrittspartiets finansminister og samferdselsminister.

Dette er selvfølgelig ikke bare bare. Det er store summer. Alle her, uansett parti, skjønner at det kan være krevende å følge opp egne ambisjoner, men nettopp derfor passer det veldig dårlig å være så bredbent i samferdselsdebattene, særlig nå når vi snakker om budsjettet.

Tilbake til representanten Eskelands hvileskjær er det altså så feil en kan ta. Vi ser selvsagt fram til at regjeringen legger fram vår NTP, men når det gjelder budsjettet vi behandler her i kveld og bevilgningene til NTP-formål, kutter altså Høyre 0,3 mrd. kr, sammenlignet med regjeringen. Kristelig Folkeparti kutter med 2,2 mrd. kr. Venstre er riktignok på omtrent samme nivå, men kutter dessverre gratis ferje, for å nevne noe annet. Det mest oppsiktsvekkende er kanskje det store spriket mellom de borgerlige partiene.

Regjeringen bruker altså 89,6 mrd. kr på NTP-formål, 1,1 mrd. kr mer enn i saldert budsjett, og altså mer enn det representanten Eskelands parti fant grunn til å bevilge til sin egen plan – eller kanskje det ikke er en plan, men en ønskeliste.

Liv Kari Eskeland (H) [20:23:49]: Til siste talar er det verdt å minna om at dei partia som no sit i regjering, ikkje berre stilte seg bak førre NTP og prosjekta som låg der, dei heiv til og med på prosjekt for ein del milliardar til, som dei ønskte å få inn i NTP-en. Sjølv om det ikkje vart eit felles dokument som alle kunne stilla seg bak, låg det jammen ei god ønskeliste frå regjeringspartia òg i førre NTP, så det vert spennande å sjå, når regjeringspartia no er komne i posisjon, korleis neste NTP vert. Det ser me alle fram til med spenning.

Det har vore mykje snakk om ferjer og gratisferjer, og det er klart at det som handlar om politikk, handlar

om å prioritera. Når me ikkje har prioritert gratisferjer, handlar det om at me synest det er ei skeivfordeling med tanke på dei som må betala for ferjer, hurtigbåtar, etc., men me ønskjer òg å bruka pengane på ein annan måte. Me ønskjer ikkje å bruka pengar på reversering av fylkeskommunar. Me ønskjer heller ikkje å senda rekninga til næringslivet, med store skatteinnskjerpingar som dei må ta. Det er klart at det kjem godt med viss ein har gratisferje òg.

Så er det slik at når ein har desse gratisferjene, vert det meir trafikk, og det vert meir attståing. Slik sett vert det òg nødvendig å auka ferjetilbodet. Det ser me ikkje at regjeringa gjer. Me ser heller ikkje at regjeringa legg til rette for å utbetra kommunale vegar der det trengst utviding fordi det kjem meir trafikk. Me ser heller ikkje at SV er særleg bekymra for at ein sluttar med samkøyring fordi det no er gratis å ta bilen.

Det er aldri ein god samferdselsdebatt utan at SV dreg fram Hordfast. Det er merkeleg at ein meiner at ein heller skal dra til Voss enn å dra nord-sør langs kysten. Slik er det berre kinesisk planøkonomi som held på – ein driv og flyttar store befolkningsgrupper for at ein skal kunna ta tog.

Det held ikkje me på med, me ønskjer å få etablert ei god transportåre opp og ned langs kysten vår. Der er det òg veldig mange trafikkulukker – eg kunne ha ramsa dei opp. Dessutan er dette eit godt miljøprosjekt: Me kuttar 36 flyavgangar per dag. Det er klart at det vert noko meir trafikk av det, men får ein gode ekspressbussar på el, skal me greia å ta unna dette på ein god og effektiv måte.

Statsråd Jon-Ivar Nygård [20:27:05]: Noen korte kommentarer til ting som har vært sagt i debatten: Jeg har lyst til å knytte noen kommentarer til det som representanten Larsen sa om Avinor. Det er riktignok ikke veldig knyttet til denne budsjettdebatten, men det er nå tatt opp i debatten, så jeg velger likevel å kommentere det.

Som salen vel er kjent med, er det slik at Avinor er i en krevende økonomisk situasjon. Det mangler om lag 1,8 mrd. kr, og det skyldes i all hovedsak ettervirkningene av pandemien. Vi har ikke fått tall eller prognoser, og vi har ikke fått flytrafikken opp på det nivået som den var på. Det skyldes ettervirkningene av pandemien, men det skyldes selvfølgelig også krig i Europa og etter spørsmål som faller som følge av at folk har dårligere økonomi. Det er selvfølgelig et sammensatt bilde. Det blir, med respekt å melde, litt for enkelt å snakke om taxfree-inntekter i denne sammenhengen. Det er ikke tilstrekkelig. Man må gjøre langt flere grep enn akkurat det for å håndtere den situasjonen Avinor er i. Vi kommer til å redde Avinor, redde Avinor-modellen, og vi kommer

også til å redde lufthavnstrukturen. Det kommer regjeringen til å levere på.

Så har jeg, i likhet med andre, lyst til å kommentere at det er litt spesielt å kritisere denne regjeringen for å være passiv i samferdselspolitikken når man selv faktisk kutter i samferdselsbudsjettene, målt mot regjeringens forslag og flertallets forslag i denne salen. Det synes jeg ikke holder. Da bør man nok heller se på egen politikk og manglende satsing, som vi da kan karakterisere det som.

Denne regjeringen er i gang med en rekke reformer. Vi gjør endringer på det som den forrige regjeringen hadde av politikk. Vi kan nevne drosje, som har vært nevnt av flere, vi kan nevne jernbanereform, som også har vært nevnt av flere. Høyre har selv tillit nok til å si at hvis man endrer på noe de har gjort, er det reversering. Men hvis noe ikke virker og man forsøker å reparere det og få det til å funke, mener jeg at det er reform – framover, utvikling. Det er det vi holder på med.

Så en kort kommentar til dette med jernbane, som også ble tatt opp i salen, knyttet til forbindelser med utlandet. Det er riktig at våre svenske venner er opptatt av det. Jeg har hatt flere møter med min svenske kollega om hva vi skal gjøre med forbindelsene til både Stockholm og Göteborg. Dette er arbeid som ligger foran oss.

Som alle vet, skal vi gjennom en ny nasjonal transportplan. Det er mange prosjekter vi skal prioritere mellom, men vi skal selvfølgelig også planlegge for fremtiden. Det vil vi også ta opp i Nasjonal transportplan.

Presidenten [20:29:52]: Representanten Sigbjørn Gjelsvik har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [20:30:07]: Debatten her har vist at partia på høgresida sprikar i alle moglege retningar, men éin ting er dei einige om, og det er at ein skal kutte i økonomien til fylka. For eksempelvis Akershus' del vil det kuttet som både Høgre og Framstegspartiet foreslår, utgjere kanskje ca. 150 mill. kr. Det kjem på toppen av det som representanten Eskeland her var oppe og sa, nemleg at ein ikkje skal kompensere for delingskostnader knytte til Akershus. Det er altså eit vedtak som Stortinget har fatta etter at lokale folkevalde og lokalbefolkninga ønskte å få sine eigne fylke tilbake igjen. Det er gjennomført val i dei nye fylka, og etablering av dei nye fylka skjer om nokre få veker. Kostnadene er komne på, men ein skal altså ikkje dekkje rekninga – i staden skal ein altså påføre kostnader til innbyggjarane i fylket. Det er grovt urimeleg og viser berre korleis ein behandlar innbyggjarane i desse fylka.

Mudassar Kapur (H) [20:31:19]: Det er ikke meningen å forlenge debatten i en annen komité. Likevel, særlig når nåværende leder av denne komiteen og tidligere

kommunal- og distriktsminister snakker i store ord om kutt i fylkeskommunene, og når statsråden snakker om at det å reversere egentlig handler om å reparere, synes jeg ikke det kan gå uimotsagt.

Jeg hører flere fra Senterpartiet angripe Høyre for dette engangstrekket til fylkeskommunene. Ja, det gjør vi for å hjelpe barnefamilier og dem som har økonomiske utfordringer. Når folk må snu på hver krone i familieøkonomien, bør det offentlige også gjøre det. I motsetning til hva Senterpartiet og Arbeiderpartiet prøvde å si på inn- og utpust da de satt i opposisjon, har det gått godt med kommuneøkonomien og fylkeskommuneøkonomien. Fylkeskommunene har flere milliarder på bok og i disposisjonsfond.

Når vi først snakker om dette størrelsesbelegget 1 mrd. kr: Hva er det egentlig Senterpartiet og Arbeiderpartiet gjør? Jo, de går kirurgisk rett inn til skattebetalerne og henter ut nesten 1 mrd. kr fra skattebetalerne penger for å lage flere fylker, mer byråkrati, flere fylkeshus, i stedet for å lytte til fagrappporter som er tydelige på at det vil medføre dårligere tjenester, stans i kompetansetilstrømming, svakere kompetansemiljøer og å sette viktig utvikling på vent.

Jeg har hørt veldig mye politisk spinn fra denne regjeringen, men å kalle den typen pengebruk for reparering? Jeg tror ikke de som får dårligere tjenester og svekkede fagmiljøer og opplever at utviklingen settes på vent, deler den beskrivelsen.

Så vil jeg si at det også er ganske spesielt at den regjeringen som på inn- og utpust snakker om behovet for prioritering, innstramming av budsjetter og forsiktig pengebruk, er den regjeringen som nå bruker 1 mrd. kr på å lage nye fylker og fylkeskommuner og angriper opposisjonen for ikke å bruke penger på det, når opposisjonen heller bruker de midlene på bedre tjenester og bedre økonomi for barnefamiliene.

Her må jeg si at jeg ikke vet om jeg nå beveger meg utenfor de parlamentariske uttrykkene som er lov eller ikke, men at Senterpartiet står og forteller den typen røverhistorier om sin egen reversering, kunne ikke gå uimotsagt videre.

Presidenten [20:34:17]: Eg vil anbefala representanten å bruka andre uttrykk for å uttrykka meiningane sine.

Frank Edvard Sve (FrP) [20:34:34]: Eg skal sjølv sagt ikkje bruke uttrykket «røverhistorie» om det som vart sagt, men når det er sagt: Det er umogleg å kome vekk ifrå at det er to parti som sit og styrer regjeringa, og det er Senterpartiet og Arbeidarpartiet. Det er umogleg å kome vekk ifrå det faktumet at det er veldig lite vegbygging og lite futt og fart innafor samferdsel. Det kan ein ikkje vri seg unna.

Tidlegare statsråd, no leiaren i komiteen, uttala at Framstegspartiet kutta 1 mrd. kr til fylkeskommunane. Ja, det er riktig, men vi tilfører 500 mill. kr i øyremerkte midlar til vedlikehald til fylkeskommunane. Det er 200 mill. kr til skuleveg. Så vidt eg veit, er skulevegane langs fylkesvegar, ikkje langs riksvegar. Det er 200 mill. kr til rassikring. Det er pengar til mange andre ting. Eg kan ikkje gå inn på det, men eg anbefaler representantane å lese vårt budsjett. På min kalkulator er det både pluss og minus. Om ein tek minus ein gong og pluss ein annan plass, vert det faktisk ganske likt, og det er ikkje råd å kome vekk ifrå.

Det er heller ikkje råd å kome vekk ifrå at det er ein grunn til at fylkeskommunane slit rundt omkring, og det er regjeringa sin politikk på drivstoffprisar og straum. Spesielt gjeld dette mitt eige fylke, som er eit stort samferdselsfylke med 20 ferjestrekningar og masse buss. For få år sidan var utdanning det desidert største området med over 1,8 mrd. kr. Samferdsel var på 1,45 mrd. kr. Eg sat 20 år i fylkestinget, så eg veit kva eg pratar om når det gjeld tal. I dag er det 2,5 mrd. kr på samferdsel og 1,8 mrd. kr på skule. Kvifor? Jo, det er fordi kostnadsnivået når det gjeld drift av ferjer, buss og samferdsel, er gått rett til himmels. Det er eit faktum om kostnadene. Det er i alle fall ikkje Framstegspartiet som har sørgt for drivstoffprisar som no er langt over 20 kr literen. Det er i alle fall ikkje Framstegspartiet som sørgjer for dei straumpriane vi også skal betale på elferjene våre.

Ta ansvar for eigen politikk! Vi har lagt fram eit budsjett som viser prioriteringane våre innan samferdsel. Ein må slutte å snakke feil om vårt budsjett. Ja, det er kutta 1 mrd. kr i byråkrati, men vi har lagt inn 900 mill. kr eller meir enn det på øyremerkte midlar til samferdsel innafor fylkeskommunane. Då er det viktig å sjå begge delar. Vi satsar på samferdsel. Vi satsar på å byggje landet. Det burde eigentleg regjeringa gjere i langt større grad.

Mona Fagerås (SV) [20:37:39]: Jeg finner ikke at det henger på greip at representanten Eskeland utfordrer SV på klima og miljø, og at vi har gjort en dårlig jobb i forhandlingene på området, samtidig som hun snakker så varmt for Hordfast. Hordfast-prosjektet er et gigantisk pengesluk, og det er en klimabombe. Prosjektet innebærer 55 km med firefelts motorvei med 110 km/t og to fjordkryssinger. Trafikken på strekningen er svært lav sammenlignet med andre motorveiprojekter. Det er per i dag en årsdøgntrafikk der på 3 400 biler.

Det er mange problemer med dette prosjektet. For det første vil det skape mer biltrafikk og undergrave nullvekstmålet for Bergen og Stavanger, og det vil skape flere miljøutfordringer. Den økte trafikken vil utfordre kapasiteten på tilgrensende veier og kan utløse ytterligere naturødeleggende veiutbygginger i milliardklassen både

sør for Hordfast og rundt Bergen. Ny firefelts motorvei med 110 km/t vil skape store inngrep i naturen med konsekvenser for både artsmangfold og klima. Myrområder med høyt karboninnhold vil bli bygd ned, og produksjonen av stål, betong og asfalt samt drift av anleggsmaskiner vil resultere i store klimagassutslipp. De enorme utbyggingskostnadene vil gi mindre penger til vedlikehold, rassikring og utbedring av eksisterende veier i området.

Videre planlegging av Hordfast-prosjektet bør stanses umiddelbart. Jeg mener at man isteden burde satt av penger til eventuelle utbedringer eller avbøtende tiltak langs dagens vei. Hvis man virkelig var opptatt av miljø, slik representanten Eskeland prøver å framstille seg som, hadde man vært imot dette prosjektet.

Presidenten [20:40:01]: Representanten Geir Inge Lien har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Geir Inge Lien (Sp) [20:40:18]: Eg må berre kommentere det som har vorte sagt her frå både Framstegspartiet og Høgre.

Det kan iallfall verke som det er totalt kaos i den borgarlege leiren og ein del ueinigheiter. Det er klart at det vi ser på budsjetta, er iallfall at det vil vere stakkarsleg å vere fylkeskommune i framtida om Høgre og Framstegspartiet kjem til makta – der vert det kutt på kutt.

Når det gjeld dette med drivstoffprisar, har vi faktisk minska prisane på både bensin og diesel. Det som gjer at desse no er høge, går faktisk på den internasjonale oljeprisen.

Éin milliard i byråkratikutt, seier Sve. Fylkeskommunedirektøren seier det ikkje går utan at det går til skogen, for det er for store summar å ta for fylkeskommunane når det er kutta så inn til beinet frå før.

Eg trur nok dei kutta som både Høgre og Framstegspartiet legg opp til her, vil svi hardt og gå utover vedlikehaldet på veg, tunnelar, bru og ferjedrifta i fylke rundt om i landet.

Presidenten [20:41:21]: Representanten Frank Edvard Sve har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Frank Edvard Sve (FrP) [20:41:35]: Eg hørte faktisk ein gong eit parti seie at dei aldri skulle vere i regjering viss drivstoffprisane var over 20 kr literen. Eg skal ikkje nemne kven det var.

Til den milliarder ein snakkar om å kutte i fylkeskommunen: Kor mange gongar må eg seie at det er kutta i byråkrati, men at vi faktisk legg inn øyremerkte midlar til vedlikehald på fylkesveg? Det veit vi er gjort – i dei kommunane og fylka Framstegspartiet er med og styrer, rasjonaliserer vi i administrasjonen, og så brukar vi pen-

gane på vidaregåande skule, samferdsel og dei områda ein skal drive. Slik er det også i fylka. Verre enn det er det ikkje.

Som sagt: Drivstoffprisane har regjeringa også eit ansvar for, og det var nokon som ikkje skulle sitje der når prisen var over 20 kr literen.

Geir Adelsten Iversen (Sp) [20:42:51]: Jeg synes det er litt fantastisk å følge med på dette. Til det med drivstoffpriser: Er det ikke sånn at Fremskrittspartiet hadde en minister som jobbet med disse tingene i seks år, kanskje sju? Hva gjorde man da? Satte man ned avgiften? Nei. Nå har denne regjeringen gjort det. De har satt ned både bensin- og dieselpriene. Samtidig har man satt ned avgiften på forsikringer, slik at man faktisk tjener på å kjøre litt bil.

Det som egentlig er grunnen til at jeg tok ordet, er det som har med ferje å gjøre – gratis ferjer. Gratis hurtigbåter skulle jeg ønske at vi også hadde fått til, men da hadde det vel blitt krig her i salen – unnskyld. Likevel: Vi må ha muligheter til å få til utvikling andre plasser også. For å få til utvikling må man bruke penger slik at det gir utvikling.

For oss som har fått gratis ferje, har det ført til at vi får flere folk på besøk til øya vår. Det er det vi ønsker: Vi ønsker flere folk. Når vi ser at det blir et problem, tenker vi at vi må få en større ferje og flere avganger. Det er det som løser det, ikke å sette det ned igjen, for da får vi ikke utvikling. Vi skal ha mer folk, og vi skal ha mer fart.

Jeg reiste med trikk her i Oslo. Det var en fra Høyre som lærte meg noe fantastisk – han står bakerst her og var oppe og snakket i stad. Han sa til meg at for 800 kr kan man faktisk reise en hel måned, og da kan man ha med seg to barn. Man har veldig gode ordninger. I min kommune må jeg kjøre bil uansett hvor jeg skal. Det koster ca. 800 kr for to dagers kjøring når jeg bruker den bilen. Tenk på det. For det kan man reise en hel måned her. Det er helt fantastisk, og sånn utvikling vil vi også ha.

Presidenten [20:45:09]: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 8.

Sak nr. 9 [20:45:14]

Innstilling frå transport- og kommunikasjonskomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2023 under Samferdselsdepartementet, Endringar i statsbudsjettet 2023 under Kommunal- og distriktsdepartementet og Endringar i statsbudsjettet 2023 under Nærings- og fiskeridepartementet (Innst. 142 S (2023–2024), jf. Prop. 27 S (2023–2024), Prop. 22 S (2023–2024) kap. 541 og 542 og Prop. 25 S (2023–2024) kap. 916 og romertall III til kap. 916)

Presidenten [20:45:41]: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 10 [20:46:17]

Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 143 S (2023–2024), jf. Prop. 19 S (2023–2024) unntatt kap. 480, 490, 491 og 3490 samt romertall IV)

Presidenten [20:46:24]: Ingen har bedt om ordet.

Etter ønske frå finanskomiteen vil sakene nr. 11 og 12 verta behandla under eitt.

Sak nr. 11 [20:46:39]

Innstilling fra finanskomiteen om Grunnrenteskatt på landbasert vindkraft (Innst. 131 S (2023–2024), jf. Prop. 2 LS (2023–2024))

Sak nr. 12 [20:46:47]

Innstilling fra finanskomiteen om Grunnrenteskatt på landbasert vindkraft (Innst. 124 L (2023–2024), jf. Prop. 2 LS (2023–2024))

Presidenten [20:46:54]: Etter ønske frå finanskomiteen vil presidenten ordna debatten slik: 3 minutt til kvar partigruppe og 3 minutt til medlemmer av regjeringa.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta gjeve høve til replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa, og dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får også ei taletid på inntil 3 minutt.

Eigil Knutsen (A) [20:47:27] (komiteens leder og ordfører for sakene): Først vil jeg takke alle partier som deltok i konstruktive forhandlinger om innføringen av grunnrenteskatt på landbasert vindkraft, også de partiene som til slutt ikke ble med på forliket som får flertall her i kveld.

De siste årene har det blitt tatt store grep i skattesystemet. Vi har en aldrende befolkning, en ny sikkerhetspolitisk situasjon og store behov i velferden vår som gir oss større behov for langsiktige inntektskilder til fellesskapet. En god måte å styrke spleiselaget på er gjennom grunnrenteskatter. De er basert på at staten og fellesskapet tar sin andel av investeringskostnadene, samtidig som en får tilbake samme andel av overskuddet.

Gjennom arbeidet med grunnrenteskatt på landbasert vindkraft har Arbeiderpartiet og Senterpartiet vært opptatt av to ting. For det første skal fellesskapet ta del i nåværende og framtidig overskudd som baserer seg på bruk av våre felles naturressurser. For det andre ønsker

vi at det framover skal investeres i fornybar energiproduksjon. Derfor foreslo vi for Stortinget en nøytral konstantstrømskatt med rause overgangsordninger for eksisterende vindkraftanlegg.

Med det brede forliket mellom Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti kan bedrifter, investorer, kraftselskap, kommuner og andre være trygge på at dette grunnrenteskattesystemet står seg over tid, sånn at det blir forutsigbarhet i investeringsbeslutningene. Det er bra for fellesskapet og framtidige inntekter fra grunnrenteskatten, det er bra for klimaet at det investeres i fornybar energi, og det er trygt for dem som skal investere kapitalen sin i prosjektene.

I forliket mellom de seks partiene er vi enige om at den effektive grunnrenteskattesatsen settes til 25 pst., at eksisterende vindkraftanlegg får rause overgangsordninger inn i et nytt skattesystem, og at nye vindkraftanlegg få utbetalt skatteverdien av negativ grunnrenteinntekt.

Dagens vedtak føyer seg inn i en stolt tradisjon, fra grunnrenteskatt på petroleum på 1970-tallet, på vannkraft, som ble innført på 1990-tallet, på havbruk fra 2023 – og nå på vindkraft på land, fra 2024. Jeg vil takke Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti for konstruktive forhandlinger med regjeringspartiene, der vi klarte å legge forskjeller til side og bli enige om et skattesystem for landbasert vindkraft som kan stå seg over tid.

Tina Bru (H) [20:50:34]: I dag vedtar vi å innføre grunnrenteskatt på vindkraft på land. Jeg er glad for at vi har klart å samle et bredt flertall om viktige rammebetingelser for en næring som er helt avgjørende om vi skal lykkes med våre mål om å sikre nok kraft og kutte i klimagassutslippene.

Høyre gikk inn i disse forhandlingene med et sterkt ønske om å bidra til at det bygges ut nok kraft for fremtiden, samtidig ville vi sikre at Norge fortsatt skal oppleves som et trygt land å investere i. Regjeringens opprinnelige forslag ivaretok ikke dette godt nok. Vi er glad for at vi med dette forliket sørger for et betydelig bedre skattesystem.

Vi kom ikke i mål med alt som Høyre ville få til. Vi mente – og mener fortsatt – at det riktige ville vært å unnta eksisterende vindkraftanlegg fra grunnrenteskatten. Dette er investeringer som er gjort under helt andre forutsetninger, og som ikke kunne forventes å bli pålagt en ny skatt. Vi klarte ikke å oppnå dette i forhandlingene, dessverre.

Samtidig har vi registrert et tydelig ønske fra næringen om et bredt forlik på Stortinget. Så til tross for at vi ikke lykkes med å unnta eksisterende kraftverk fra skat-

ten, er vi samtidig glad for at vi klarte å få til en kraftig forbedring i overgangsordningene for disse kraftverkene. Samtidig har vi fått gjennomslag for en lavere skattesats, som også er av stor betydning for de eksisterende anleggene.

Et annet viktig hensyn for oss har vært at grunnrenteskatten må innrettes slik at den virker investeringsnøytralt. Dette har vi klart å sikre for nye kraftverk ved at disse vil få utbetalt den negative grunnrenteskatten, etter samme prinsipp som på vannkraft og olje og gass. Dette er vi godt fornøyd med at vi klarte å oppnå gjennom gode diskusjoner med regjeringspartiene.

Det er verdt å minne om at vindkraft er en relativt ny næring i Norge. Den første vindkraftparken ble åpnet allerede i 1991, men det er først de siste fem årene at vi har fått en betydelig vekst i produksjonen fra vind. I dag står vindkraft for over 10 pst. av vår kraftproduksjon i et normalår. Med disse endringene i grunnrenteskatten legger vi grunnlaget for at vindkraftsektoren skal bidra enda mer til fellesskapet, både nasjonalt og lokalt, parallelt med den rollen vannkraften har spilt i mange år.

Vi er helt avhengige av nye investeringer i ny, grønn kraft om vi skal lykkes med å holde strømprisene på et rimelig nivå. Uten nok kraft klarer vi ikke å kutte i klimagassutslipp eller legge til rette for ny industri i Norge. Vindkraft er sårt tiltrengt, men også dessverre mye utskjelt de siste årene. Solberg-regjeringen la frem omfattende endringer i konsesjonssystemet for vindkraft i 2020 for å gi bedre lokal forankring av vindkraftproduksjon og ta sterkere hensyn til natur og miljø. Samtidig ble det innført en produksjonsavgift, slik at mer av verdiskapingen tilfaller kommunene. Nå innfører vi grunnrenteskatt. Mitt håp er at dette sammen skal gi et bedre grunnlag for flere investeringer fremover og mer ro rundt næringen, slik at vi får produsert den kraften vi så sårt trenger.

Til slutt vil jeg takke komiteen og flertallspartiene for gode og konstruktive samtaler i arbeidet med denne saken. Jeg er glad for at vi kom i mål til slutt.

Ole André Myhrvold (Sp) [20:53:43]: Grunnrenteskatten har lang tradisjon i Norge. Det handler om at det skal lønne seg å skape verdier på våre felles naturverdier, samtidig som fellesskapet får en god andel av overskuddet fra de verdiene som skapes.

Vannkraften, juvelen i kraftsystemet vårt, har i lang tid vært omfattet av grunnrenteskatt, og i en tid der behovet for mer kraft blir stadig mer framtrædende, har det vokst fram en næring knyttet til vindkraft. I dag kommer om lag 12 pst. av strømmen vår fra vindkraften.

Det er både likheter og forskjeller på vind- og vannkraft. Den største forskjellen er kanskje at store deler av vannkraften er regulert, mens vindkraften ikke er det.

Det er også noen klare fellesnevner, bl.a. de stedegne egenskapene som kreves for å utnytte energipotensialet best mulig. De befinner seg ofte et stykke fra der kraften brukes, og begge energiformer medfører relativt store naturinngrep.

I Norge har vi en lang historie knyttet til at de som har naturinngrepene i sitt lokalsamfunn, skal få kompensert for det. Det bidrar til at verdiene som skapes lokalt, blir igjen lokalt, og at vi sprer kapital ut i landet og bidrar til legitimitet for næringen.

I en tid der vi utvilsomt trenger mer kraft, trenger vi også vindkraft som en del av den miksen, og det å ha grunnrenteskatt som bidrar til å spre disse verdiene, vil bidra til at lokalsamfunn kan ta mer veloverveide valg.

Gjennom forliket mellom Senterpartiet, Arbeiderpartiet, Høyre, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne skaper vi nå en forutsigbarhet for næringen og rettferdighet for lokalsamfunnene, og vi sikrer fellesskapet en del av overskuddet. Jeg registrerer at det er bred enighet om prinsippet om grunnrenteskatt i denne salen, også utover de som har inngått et forlik, med unntak av Fremskrittspartiet, som tydeligvis er mer opptatt av at selskap registrert i skatteparadis skal kunne utnytte norske naturressurser.

Fordelen med en godt utformet grunnrenteskatt, slik vi nå presenterer det, er at den ikke påvirker selskapenes insentiver til å investere. Gjennom grunnrenteskatten dekker staten samme andel av kostnadene som den mottar av inntektene, tilsvarende skattesatsen. Når grunnrenteskatten utformes på den måten, vil aktivitet som er lønnsom før grunnrenteskatt, også være lønnsom etter.

Vindkraft er fortsatt en ung næring her i landet. Da regjeringen lanserte forslaget om å innføre grunnrenteskatt, vakte det er en del reaksjoner. Etter en omfattende høringsrunde rundt i landet kom regjeringen tilbake med et nytt forslag, der en ivaretok en rekke innspill. Så har vi altså i Stortinget hatt ambisjon om å lande et bredt forlik for å få på plass en ordning som står seg over tid. Endringene skal sikre grunntanken om at lokalsamfunn og fellesskap sitter igjen med mer av inntektene, samtidig som det tas hensyn til flere av tilbakemeldingene fra næringen.

Jeg vil takke partiene som er med på forliket, for godt samarbeid og vilje til kompromisser.

Kari Henriksen hadde her overtatt presidentplassen.

Roy Steffensen (FrP) [20:56:53]: Regjeringen har de siste årene kommet med flere endringer i skatte- og avgiftspolitikken, deriblant innført høyprisbidrag, økt satsen for grunnrente på vannkraft, innført ekstraordinær midlertidig arbeidsgiveravgift, innført grunnrenteskatt på havbruk, i tillegg til generelle skatte- og avgift-

søkninger som bl.a. rammer næringslivet og bedriftseiere hardt. Flere av grepene har vært overraskende, delvis hatt tilbakevirkende kraft samt vært preget av dårlige prosesser. En konsekvens av politikken som er blitt ført, er at «politisk risiko» er blitt et begrep som nevnes når investeringsbeslutninger skal gjøres, både av norske og av utenlandske investorer.

I kveld har vi til behandling en sak om innføring av grunnrenteskatt på vindkraft. Fremskrittspartiet mener at for å redusere politisk risiko og gjenopprette tilliten hos investorer må vi sette bremsene på. Vi foreslår derfor å sende saken i retur. Tiden er inne for å ta en fot i bakken. Med Arbeiderparti–Senterparti-regjeringen blir skattepolitikken behandlet nærmest som et lappetepp, der det hver høst diskuteres en ny grunnrente. Dette har bidratt til stor skepsis blant investorer for å investere i Norge, der begrepet «politisk risiko» plutselig nevnes.

Til dagens sak ønsker Fremskrittspartiet primært et teknologinøytralt skatteregime der vindkraft burde vært likebehandlet med vannkraft, men vi mener at sånn som den politiske situasjonen er nå – hvor vi ser at utenlandske investorer har solgt seg ut i fem kvartaler på rad, og hvor norske kapitaleiere flykter fra landet – bør ikke denne beslutningen tas nå. Fremskrittspartiet ønsker derfor å sende saken i retur og i stedet få en bredere, mer helhetlig og prinsipiell debatt rundt grunnrente.

Jeg tar opp Fremskrittspartiets forslag.

Presidenten [20:58:42]: Representanten Roy Stefensen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [20:58:51]: Vi trenger mer fornybar energi for å lykkes med klimaomstillingen, og vi må gjøre oss uavhengige av fossil energi og erstatte den med ren kraft uten klimagassutslipp – sånn som vindkraft. Derfor har vi i mange år bygd ut mye vindkraft i hele Norge, og vi kommer også i årene framover til å måtte bygge ut mer ren kraft.

Vindkraftnæringen representerer nå en av de mest lønnsomme teknologiene for fornybar energi og har eksklusiv tilgang på verdifulle arealer der selskaper driver med næringsvirksomhet. Det er ofte snakk om arealer med store naturverdier, med verdi for allmennheten til rekreasjon og verdi som følge av svært gode vindforhold. Regjeringen slår i proposisjonen som vi har til behandling, fast at vindnæringen kan oppnå grunnrente som en følge av utnyttelse av en stedbunden naturressurs, gode vindforhold i Norge og begrenset ressurstilgang på grunn av konsesjonssystemet.

Vi er i den underlige situasjonen i dag at regjeringen kunne fått flertall for sin framlagte proposisjon, men velger å stemme ned sitt eget forslag. SV mener regjeringens opprinnelige forslag er en god og balansert grunn-

renteskatt, med rause overgangsordninger for eksisterende vindkraftproduksjon. Brede skatteforlik kan absolutt ha noe for seg for å skape forutsigbarhet og stabilitet i forbindelse med skattereformer og større endringer av hele skattesystemet.

Det er underlig når Arbeiderpartiet og Senterpartiet med åpne øyne lar høyresiden nærmest forhandle vekk grunnrenteskatten, som regjeringen ønsker å innføre, og som saksordføreren også argumenterte så godt for her, gjennom å innføre store skattekutt til eksisterende vindkraftprodusenter.

I forbindelse med komitébehandlingen opplyser finansministeren i et svar til SV at grunnrenteskatten med den modellen som flertallet har framforhandlet, på sikt kan gi et positivt proveny. Det er foreløpig uklart hvorvidt det kommer til å bli positivt proveny, og når det eventuelt blir det, som følge av de rause overgangsordningene for eksisterende vindkraftproduksjon. I tillegg til det er det å gå i gang med umiddelbar utbetaling av den negative grunnrenteinntekten for nye vindkraftprosjekter risikabelt og kan føre til at staten taper penger. Dette er en ny skatt som innføres i en bransje preget av kompliserte eierstrukturer med forgreninger til skatteparadis, og grunnrenteskatten burde fått virke lenger og bransjen blitt mer moden før umiddelbar utbetaling blir gjennomført. SV er for prinsippet om en grunnrenteskatt på vindkraft på land, men modellen er jo ikke likegyldig, så vi stemmer for regjeringens opprinnelige forslag og mot flertallets innstilling.

Med det tar jeg opp forslagene SV har sammen med Rødt.

Presidenten [21:01:54]: Da har representanten Kari Elisabeth Kaski tatt opp de forslagene hun refererte til.

Sofie Marhaug (R) [21:02:08]: Rødt er òg prinsipiell tilhenger av grunnrenteskatt. Når bedrifter tjener ekstraordinært mye på å bruke vår felles natur, skal fellesskapet sitte igjen med sin andel av verdiene. Det gjelder fossefallene, oljen, fjordene og nå òg fjellene. Fagfolk i SSB og andre steder har slått fast at det har vært store grunnrenteinntekter på landbasert vind, og de har anbefalt grunnrenteskatt med et høyt skattenivå. Derfor støttet Rødt hovedtrekkene i regjeringens eget forslag, som de la fram i september.

Vi deltok i forhandlinger om et forlik her på Stortinget, men regjeringen har gjort sånn som de har gjort mange ganger før: De har latt høyrepartiene og vindlobyen få vanne ut og svekke deres egen politikk. Når vi nå voterer over dette, vil det bli helt tydelig for alle. Regjeringen hadde flertall for sitt opprinnelige forslag. Rødt kommer til å stemme for en grunnrenteskatt som ligner den regjeringen la fram, men mot forliket, som i praksis er en gavepakke til utenlandske oppkjøpsfond som har

kjøpt seg opp i norsk natur. I forhandlinger med høyresiden har regjeringen latt seg presse til å gå med på overgangsordninger som er så rause at de utgjør milliarder i skattelette for eksisterende kraftverk på kort sikt, og på lang sikt er det usikkert om disse kraftverkene i det hele tatt kommer til å betale mer skatt med dette forliket, som forrige taler var inne på.

Vindkraftbransjen er vår tids fossespekulanter. Da utenlandske eiere kom til Norge for å profitte på fossene våre for over 100 år siden, satte Stortinget foten ned. Sånn har det ikke vært med vindkraftutbyggingen. To tredjedeler av vindkraften i Norge er utenlandsk eid, og syv av de ti største selskapene kan spores tilbake til skatteparadis. De har tjent fett på høye strømpriser, de har fått utnytte felles naturressurser og har fått rasere livsgrunnlaget for andre næringer. De har øg ødelagt sårbar natur.

Vindkraftutbyggingen har til og med gått så langt at deler av den er menneskerettsstridig. Fosen-saken er fortsatt ikke over, og Rødt foreslår, sammen med SV, at inntektene derfra fryses. Flere av turbinene der burde vært revet. Dette er altså selskaper som har ødelagt norsk natur og gjemt penger i skatteparadis, som høyresiden har kjempet for, og som nå får flere milliarder i redusert skatt som følge av forliket.

Jeg skulle ønske regjeringen sto på sin egen politikk og sikret flertall med hele venstresiden. Da hadde vi fått en rettferdig grunnrenteskatt der verdiene som produseres av fellesskapets ressurser, øg tilfaller fellesskapet.

Sveinung Rotevatn (V) [21:05:19]: Venstre er for grunnrenteskattlegging for den typen økonomisk aktivitet der ein tek i bruk felles ressursar og felles gode, og der det er ein ekstraordinær profitt. Difor har vi øgså stilt oss bak dei historiske grunnrenteskattane, difor var vi med på forliket om grunnrenteskatt på havbruk tidlegare i år, og difor er vi med på dette tverrpolitiske forliket i dag.

Likevel er det viktig at dersom ein faktisk trur at det er grunnrente i slike bransjar, må staten vere ein reell medinvestor som øgså er med og tek risiko på lik linje med andre investorar. Difor har vi ønskt å gjere endringar i det forslaget som har lege på bordet, konkret ved å betre forholda for dei eksisterande verka som alle-reie er bygde under eit anna skatteregime, og å sørgje for at ein får direkte utbetaling av negativ grunnrente for nye kraftverk som vil verte sette i drift. Det har vi fått til gjennom at alle har vore villige til å gje og ta. Det har vorte bra, og i tillegg er sjølve satsen senka til 25 pst., som er same nivå som det som er innført for havbruksnæringa.

Så vart det tidlegare her stilt spørsmål frå SV om det i det heile vil verte nokon inntekter for staten med dette opplegget. Ja, det vil jo det – dersom det faktisk er grunnrente i denne næringa, og dersom det faktisk vert god

inntening framover, vil det verte inntekter for staten. I motsett fall vil det ikkje det, men det er jo heile premisen for at vi i det heile diskuterer dette. Så når regjeringa meiner at det ligg føre ei grunnrente og trur at det her vil verte store inntekter framover, får vi tru dei på det, og då vil øgså staten etter kvart kome godt ut. Samtidig er ein jo ein medinvestor, og medinvestorar må vere med og finansiere.

Vi treng fornybarutbygging framover. Halvparten av energiforbruket i dette landet er framleis fossil. Den halvparten skal verte fornybar, og då trengst det kraft. Det betyr ikkje at vindkraftutbygging på land er uproblematisk. Det finst dårlege prosjekt ein bør seie nei til, det er viktige omsyn ein skal ta til natur, og det er urfolksrettar og andre ting. Det er likevel ikkje noko vi løyser i skattesystemet. Skattesystemet skal sørgje for at samfunnsøkonomisk lønsame utbyggingar vert bygde ut, og at det øgså vert inntekter til fellesskapet, og så er det forvaltningsavgjerder kva prosjekt som faktisk får konsesjon.

Eg vil øgså takke dei ulike partia som har vore villige til å gje og ta for å kome i mål med dette forliket som i tillegg til at det er tverrpolitisk, øgså er breitt – eg vil seie omtrent så breitt som det får vorte, all den tid to av dei tre partia som står utanfor, er prinsipielt mot å bygge ut vindkraft på land. Eg trur iallfall det er bra at dei av oss som er for den typen utbygging, samlar oss om eit skatteregime som kan sørgje for at dette vert gjort på ansvarlege måtar framover, og at staten kan ta del i den ekstraordinære profitten dersom og når han kjem.

Med det vil eg seie takk til partia som har samla seg rundt dette vedtaket i dag, og eg trur at det kjem til å fungere godt, både for Noreg, for skattebetalarane og for vindkraftutbyggjarane.

Lan Marie Nguyen Berg (MDG) [21:08:38]: Jeg vil takke regjeringspartiene, Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti for gode og konstruktive forhandlinger.

For Miljøpartiet De Grønne er det viktig at det skal lønne seg å investere i fornybar energi. Hvis vi skal forhindre skadelige klimaendringer, er Norge helt avhengig av å bygge ut fornybar energi og ha en skattepolitikk som gjør det mulig. Miljøpartiet De Grønne ønsker å bygge ut mer vind i industriområder, langs motorveier og på steder som allerede er bygget ned, og til havs – ikke i urørt natur.

Jeg er fornøyd med at et bredt flertall er blitt enig om å innføre grunnrenteskatt på vindkraft på land. Med denne avtalen får både eksisterende og framtidige kraftverk mer gunstige og forutsigbare rammevilkår enn opprinnelig foreslått. Det er rimelig å betale grunnrenteskatt når man tjener penger på bruk av vår felles natur.

Samtidig har vi vært opptatt av at Norge skal være et forutsigbart og attraktivt land å investere i. Derfor har Miljøpartiet De Grønne helst ønsket å unnta eksisterende anlegg. Når det ikke var mulig, har vi vært opptatt av at overgangsordningene skal sørge for at de fleste vindkraftverkene kommer bedre ut. Enigheten sikrer også en nøytral utforming av grunnrenteskatten for nye anlegg.

Jeg vil takke regjeringspartiene, Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti for gode forhandlinger. Jeg opplever at regjeringen har vært forhandlingsvillig. Det fortjener de honnør for.

Prinsippet om grunnrenteskatt på vindkraft på land står seg bedre når et bredt flertall på Stortinget er enig. Derfor har et bredt forlik også vært viktig for Miljøpartiet De Grønne.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [21:10:25]: Før jeg også sier noen hyggelige ord, vil jeg vil si litt om bakteppet, selv om jeg skjønner at dette ikke er tidspunktet for den store skattedebatten.

Fra Kristelig Folkepartis side mener vi at regjeringa gjennom de siste årene har ført en uheldig skattepolitikk. Den har vært brå, med innføring av nye skatter med tilbakevirkende kraft, og det har vært en dårlig prosess, det har vært uforutsigbart, og det har vært en stor skattebyrde. Denne saken er også et eksempel på det, for dette ble egentlig foreslått for et år tilbake, og så ble det utsatt.

Med det som bakteppe mener jeg at det var veldig klokt av regjeringspartiene å ønske et forlik og også være så konstruktive som de var i samtaler om denne saken. Jeg synes det er mange som har sagt kloke ting. Når det foreligger grunnrente, er vi i Kristelig Folkeparti veldig positive til den type beskatning. Så lenge den er nøytral, betyr det at en får inn penger som kan brukes til å styrke velferden i landet, og en kan også bruke dem til å senke andre skatter som er mer skadelige.

Kristelig Folkepartis utgangspunkt var å unnta eksisterende kraftverk, nettopp fordi de er bygd under et annet skatteregime, som flere har vært inne på. De har hatt en helt annen forståelse av regelverket når de har investert, og dermed er det krevende når det kommer nye regler i etterkant. Vi har også vært opptatt av det som vi lykkes med – utbetaling av negativ grunnrente.

Vi oppnådde ikke fullt ut de kravene vi hadde, men vi fikk til gode endringer som styrker de eksisterende kraftverkens situasjon. Selv om de ikke ble unntatt, som jeg fortsatt mener ville vært det beste, er det iallfall en mye bedre situasjon. Jeg vil legge til at for noen av disse, som da har investert i et annet regime, ville det i realiteten vært å tappe verdi ut av selskapene fra statens side. Og når vi har fått til det regelverket vi har fått for nye kraftverk, mener jeg at vi har fått et godt regelverk på

plass, som gir inntekter til velferd og til å senke andre skadelige skatter, og som også gir mulighet for ny produksjon.

Når jeg hører på noen av de innleggene som har vært, enten en refererer til at selskaper raserer norsk natur eller ei, så vil jeg si at det er jo vi i denne sal, eller regjeringa, som har gitt konsesjoner, som i så fall må ta ansvar for det. Så er diskusjonen om hvor det skal bygges ny vindkraft, en helt annen diskusjon enn den i denne saken.

Kristelig Folkepartis utgangspunkt har vært at vi ønsker en nøytral skatt som kan gi inntekter, men som også kan legge til rette for ny produksjon, og så er det andre reguleringer som eventuelt skal begrense eller legge til rette for mer vindkraft.

Jeg vil takke forlikspartnerne, takke for konstruktive samtaler, og jeg er glad for at vi klarte å oppnå en enighet. Jeg skulle ønske vi fikk det til enda mer i noen av disse sakene – så igjen: Det ligger en rapport i skuffen til finansministeren som han burde tatt opp og søkt et bredt skatteforlik.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [21:13:38]: Jeg har tre poeng som jeg har lyst til å dra fram.

Punkt én er historien til grunnrenteskatten. I Norge har den en lang historie. Når man har store inntekter gjennom bruk av norsk natur, utover det som er normalavkastning, har vi et prinsipp i Norge om grunnrenteskatt. Det er klokt.

Punkt to er lokalsamfunn. I dette forliket legger man opp til at lokalsamfunn som har lagt til rette for vindkraft, neste år får 390 mill. kr i inntekter for det. Også kommuner som legger til rette for vindkraft framover, vil bli kompensert for det, og det vil styrke lokalsamfunnene.

Punkt tre er at det er et bredt forlik. Det er riktig, som SV og Rødt påpeker, at vi primært hadde et annet forslag i vår proposisjon, men vi mente at det var av stor verdi at det var et bredt forlik. Nå har bredden av Stortinget sluttet seg til prinsippet om grunnrenteskatt, og det er en langsiktig skattlegging som vil tjene Norge godt. Dette stortinget vil ikke få glede av økte inntekter, men norske lokalsamfunn vil få glede av økte inntekter. Men vi sitter ikke her bare for å tjene dette stortinget. Vi må finne langsiktige, gode løsninger – og det mener jeg vi nå har gjort i fellesskap – som vil legge til rette for satsing på vindkraft, men også for at kommende storting vil få økte inntekter fra den næringen, og norske lokalsamfunn vil få det allerede neste år.

Presidenten [21:15:08]: Det blir replikkordskifte.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [21:15:22]: Det er helt riktig at SV, i likhet med Rødt, mener at det opprinnelige

forslaget fra regjeringen var godt, selv om også det var et forslag som hadde enda rausere overgangsordninger for eksisterende vindkraftverk enn det som lå til grunn for det opprinnelige høringsutkastet. I denne prosessen har den framforhandlede enigheten kommet så sent på plass at det har vært vanskelig å få oversikt over de reelle konsekvensene av den enigheten og hva den faktisk vil ha å si, både for potensielt proveny eller potensiell kostnad framover, alt ettersom, og nøyaktig hvor rause overgangsordningene for de eksisterende vindkraftverkene er. De har altså også nytt godt av betydelige statlige subsidier underveis etter hvert som de har blitt etablert.

Jeg lurer på om finansministeren kan hjelpe meg med å få klargjort en ting: Er det riktig forstått at med den nye ordningen vil de eksisterende vindkraftverkene i praksis nå ikke betale grunnrenteskatt fordi overgangsordningene utligner grunnrenteskatten?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [21:16:30]: Det vil jo variere, for det er ganske forskjellig fra vindkraftverk til vindkraftverk etter lønnsomheten i det og hvilken strømpris de har hatt. For eksempel har en del av vindkraftverkene hatt veldig gode år på grunn av de høye strømprisene. Det er riktig som representanten Kaski legger til grunn for spørsmålet sitt, at det ikke vil bli vesentlige inntekter til staten eller til fellesskapet som kan brukes her. Inntektene de første årene vil gå til lokalsamfunn og norske kommuner, men vi ser på dette som en langsiktig investering, og kommende storting vil få glede av denne reformen. Det vil legge til rette for at det blir lønnsomt å bygge ut vindkraft i Norge, og det vil gi en langsiktig inntektsstrøm til fellesskapet nasjonalt, mens lokalt kommer inntektsstrømmen allerede neste år.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [21:17:18]: Det at det skal være penger igjen lokalt, er vi jo enige om. Det har også ligget til grunn for den produksjonsavgiften som har vært for vindkraftverkene. Jeg vil egentlig følge opp spørsmålet om konsekvensene av de rause overgangsordningene for eksisterende vindkraftverk. Vil vi kunne anta – jeg skjønner at dette avhenger av framtidig kraftpris – at dersom det ikke bygges ny vindkraft på land, som da vil få denne ordningen uten overgangsordninger, vil det ikke være positivt proveny? Man er altså egentlig i praksis avhengig av at det kommer nye vindkraftverk for å få et positivt proveny til staten fra denne grunnrenteskatten, gitt overgangsordningene?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [21:18:09]: På sikt er vår vurdering at det kommer til å bli positivt proveny av denne grunnrenteskatten, men det er selvfølgelig veldig avhengig av kraftprisene og inntektene til det enkelte anlegget, f.eks. etter hvilken del av landet man

er i. Det er vår vurdering. Vi har gjort den investeringen i dette forliket, og vi har lagt til grunn at vi ikke får positivt proveny til staten de første årene. Vi mener at det skaper ro rundt grunnrenteskattdebatten, i tillegg til at det nå er en fellessats på både havbruk og vindkraft på 25 pst. Det stabiliserer også hele diskusjonen rundt grunnrenteskatt, som vi mener er en langsiktig og god beskatning som sikrer at det norske fellesskapet får ta del i de store overskuddene vi har i noen av våre naturressursbaserte næringer, som har en eksklusiv tilgang til norsk natur.

Presidenten [21:19:00]: Replikkordskiftet er omme. Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 11 og 12. Det vil bli ringt til votering.

Votering

Presidenten [21:25:53]: Da er Stortinget klar til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1, debattert 19. desember 2023

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2024, kapitler under Helse- og omsorgsdepartementet (rammeområde 15) (Innst. 11 S (2023–2024), jf. Prop. 1 S (2023–2024))

Presidenten: Under debatten er det satt fram 47 forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Tone Wilhelmsen Trøen på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Pasientfokus
- forslagene nr. 3–5, fra Tone Wilhelmsen Trøen på vegne av Høyre og Fremskrittspartiet
- forslag nr. 6, fra Bård Hoksrud på vegne av Fremskrittspartiet, Rødt, Kristelig Folkeparti og Pasientfokus
- forslagene nr. 7 og 8, fra Tone Wilhelmsen Trøen på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 9, fra Bård Hoksrud på vegne av Fremskrittspartiet, Rødt og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 10–14, fra Bård Hoksrud på vegne av Fremskrittspartiet, Rødt og Pasientfokus
- forslagene nr. 15 og 16, fra Bård Hoksrud på vegne av Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Pasientfokus
- forslagene nr. 17 og 18, fra Tone Wilhelmsen Trøen på vegne av Høyre
- forslagene nr. 19 og 20, fra Bård Hoksrud på vegne av Fremskrittspartiet og Rødt
- forslagene nr. 21 og 22, fra Bård Hoksrud på vegne av Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 23–28, fra Bård Hoksrud på vegne av Fremskrittspartiet og Pasientfokus

- forslagene nr. 29–41 og 44–46, fra Bård Hoksrud på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 42, fra Seher Aydar på vegne av Rødt og Pasientfokus
- forslag nr. 43, fra Olaug Vervik Bollestad på vegne av Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 47, fra Alfred Jens Bjørlo på vegne av Venstre

Forslagene nr. 33, 37 og 39 er identiske med forslag som ble votert over i finansdebatten den 4. desember, og de vil derfor ikke bli tatt opp til votering i dag, jf. Stortingets forretningsorden § 38 femte ledd første punktum.

Det voteres over forslag nr. 47, fra Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringa legge fram ein ny nasjonal strategi for antibiotikaresistens før FN sitt planlagde høgnivåmøte om antibiotikaresistens hausten 2024.»

Høyre og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Venstre ble med 69 mot 30 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.28.37)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 43, fra Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke Amatheas rammevilkår, og legge til rette for flere kontorer.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Kristelig Folkeparti ble med 96 mot 3 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.28.56)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 42, fra Rødt og Pasientfokus. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at alle helseforetak har ordninger med egen vikarpool/bemanningsenhet, med fast ansatte vikarer, som har som mål å dekke bemanningsbehovet i helseforetaket.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt og Pasientfokus ble med 94 mot 5 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.29.13)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 29 og 34, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber regjeringen inkludere forsterkede influensavaksiner til særlig pleietrengende eldre over 65 år i voksenvaksinasjonsprogrammet.»

Forslag nr. 34 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at den innsatsstyrte finansieringen i sykehusene økes til minst 50 pst. for å sikre effektivitet og kortest mulig ventetider for pasientene.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 85 mot 13 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.29.28)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 35, 36 og 38, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 35 lyder:

«Stortinget ber regjeringen iverksette et kommunalt forsøksprosjekt i løpet av 2024, der eldre som bor hjemme, får bestille mat levert på døren til selvkost.»

Forslag nr. 36 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2024 videreføre posten på statsbudsjettet med tilskudd til netto tilvekst av nye heldøgns omsorgsplasser, slik at det vil bli flere plasser, og at kommunene settes i stand til å møte det økte behovet.»

Forslag nr. 38 lyder:

«Stortinget ber regjeringen oppheve taket på antall bytter av fastlege.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 85 mot 14 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.29.47)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 30, 31 og 41, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber regjeringen få fortgang i prosessen med å forenkle reglene for markedsføring av vaksiner, slik at flest mulig kan få tilgang til informasjon om vaksiner.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tillate snus uten tobakk og andre lignende mindre helseskadelige produkter.»

Forslag nr. 41 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en ordning som åpner for salg av flere reseptfrie legemidler i butikk.»

Venstre har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 17 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.30.05)

Presidenten: Det voterer over forslagene nr. 32 og 40, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber regjeringen igangsette prosjektering av en geriatrisk sengepost i Alta kommune i løpet av 2024.»

Forslag nr. 40 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at også godkjente 'Inn på tunet'-gårder som ikke er medlemmer i Inn på tunet Norge SA, kan motta tilskudd etter søknad.»

Venstre og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 81 mot 18 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.30.24)

Presidenten: Det voterer over forslag nr. 44, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en uavhengig følgeevaluering av innføring av anbud på blå resept der pasienter og fagmiljøene deltar. Evalueringen bør skje over en periode på tre år. Regjeringen bes legge frem evalueringen for Stortinget på hensiktsmessig måte.»

Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 80 mot 19 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.30.41)

Presidenten: Det voterer over forslagene nr. 45 og 46, fra Fremskrittspartiet.

Forslag 45 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at legene fortsatt har myndighet til å rekvirere det legemiddelet de anser som best for den enkelte pasient, uten unødvendig byråkrati.»

Forslag 46 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at ingen pasienter tvinges til å bytte legemiddel til anbudsvinner.»

Høyre og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 59 mot 40 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.30.59)

Presidenten: Det voterer over forslagene nr. 23 og 27, fra Fremskrittspartiet og Pasientfokus.

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak om hvordan man skal redusere antallet overliggere på sykehusene.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber regjeringen skrote forslaget om å innføre anbud på blåreseptområdet som en permanent ordning fra 2024.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Pasientfokus ble med 85 mot 14 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.31.18)

Presidenten: Det voterer over forslag nr. 24, fra Fremskrittspartiet og Pasientfokus. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen igangsette prosjektering av en fullverdig fødeavdeling i Alta kommune i løpet av 2024.»

Venstre har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Pasientfokus ble med 82 mot 17 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.31.36)

Presidenten: Det voterer over forslagene nr. 25, 26 og 28, fra Fremskrittspartiet og Pasientfokus.

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forslag til revidert nasjonalbudsjett i 2024 komme med en vurdering av behovet for utbedringer av landingsplassene på akuttsykehusene for å sikre at de nye redningshelikoptrene kan benytte dem.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det etableres flere 'inn på tunet'-tilbud for å sikre forskjellige

typer tilbud til personer som har demens, sliter psykisk og/eller med rus.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2024 overføre finansieringsansvaret for kontinuerlig blodsuktermåling (CGM) for personer med diabetes type 2 som bruker insulin, fra spesialisthelsetjenesten til blåreseptordningen med virkning fra 1. januar 2024.»

Venstre og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Pasientfokus ble med 81 mot 18 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.31.57)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 22, fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å øremerke 10 mill. kroner til Livslosen og arbeidet med å styrke den forebyggende innsatsen mot selvmord.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ble med 83 mot 16 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.32.16)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 21, fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2024 komme tilbake til Stortinget med en konkret plan for etablering av et voksevakinasjonsprogram i 2025.»

Venstre og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ble med 78 mot 20 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.32.35)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 20, fra Fremskrittspartiet og Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i 2024 komme tilbake til Stortinget med et forslag til reduksjon i egenandelstaket.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Rødt ble med 80 mot 17 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.32.52)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 19, fra Fremskrittspartiet og Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det ikke blir kutt i døgnplasser i psykiatrien ved Oslo universitetssykehus.»

Venstre og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Rødt ble med 76 mot 22 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.33.11)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 17 og 18, fra Høyre.

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen videreføre kravet om at deler av investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser i institusjon og omsorgsboliger skal gå til netto tilvekst av heldøgns omsorgsplasser i kommunene.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å utvide Modellutviklingsprogrammet for klinisk ernæringsfysiolog som ressurs for omsorgstjenesten til også å gjelde øvrige deler av den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Stortinget ber regjeringen komme tilbake på egnet måte.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Høyre ble med 77 mot 22 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.33.30)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 15 og 16, fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Pasientfokus.

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette en egen tilskuddsordning for Ønsketransporten, hos Helsedirektoratet, etter modell av tilskuddsordningen til Fontenehus og Fontenehus Norge.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen la pasienter få beholde sine opprinnelige medisiner, dersom anbud på blåreseptområdet mot formodning blir innført.»
Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Pasientfokus ble med 83 mot 16 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.33.51)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 10, 11 og 13, fra Fremskrittspartiet, Rødt og Pasientfokus.

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen inngå kontrakter med norske legemiddelprodusenter fremfor utenlandske for å sikre norsk beredskapsproduksjon.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringa sikre at ingen av de nåværende akuttene eller fødetilbudene blir lagt ned i den planlagte omstrukturingsprosessen i Helse Nord.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at eldre som mottar hjemmetjenester, får den tannbehandlingen de har krav på.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Rødt og Pasientfokus ble med 80 mot 18 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.34.11)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 14, fra Fremskrittspartiet, Rødt og Pasientfokus. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen evaluere hele egenandelssystemet med den hensikt å undersøke hvordan systemet slår ut for ulike pasientgrupper, og komme tilbake til Stortinget med forslag til endringer som sikrer at ordningen ikke forsterker de sosiale helseforskjellene.»

Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Rødt og Pasientfokus ble med 79 mot 20 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.34.31)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 12, fra Fremskrittspartiet, Rødt og Pasientfokus. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen stanse videre innføring av Helseplattformen i Helse Møre og Romsdal og Helse Nord-Trøndelag inntil St. Olavs hospital er på normalt aktivitets- og bemanningsnivå og feilrettinger i henhold til Helsetilsynets rapport er gjennomført.»

Venstre og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Rødt og Pasientfokus ble med 77 mot 22 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.34.50)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 9, fra Fremskrittspartiet, Rødt og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen starte arbeidet med å endre BPA-ordningen over fra et kommunalt ansvar til en statlig ordning i regi av Nav. Dette må skje uten at noen mister eller står i fare for å miste plass i ordningen.»

Venstre og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Rødt og Kristelig Folkeparti ble med 75 mot 24 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.35.11)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 7 og 8, fra Høyre og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre 'Den gylne regel' som sikrer at psykisk helsevern og rusbehandling hver for seg har større vekst enn somatikken i sykehusene.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere stillinger som nasjonal sjefssykepleier og nasjonal sjefjordmor.»

Venstre og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 71 mot 28 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.35.31)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 6, fra Fremskrittspartiet, Rødt, Kristelig Folkeparti og Pasientfokus. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at det gjøres vurderinger av alternativer for avvikling av Helseplattformen dersom St. Olav ikke kan nå normalt aktivitets- og bemanningsnivå innen rimelig tid.»

Venstre og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Rødt, Kristelig Folkeparti og Pasientfokus ble med 75 mot 24 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.35.52)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 5, fra Høyre og Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at den innsatsstyrte finansieringen i sykehusene opprettholdes på 50 pst. for å sikre effektivitet og kortest mulig ventetider for pasientene.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet ble med 63 mot 36 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.36.10)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 3 og 4, fra Høyre og Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede om kliniske farmasøyter i apotek bør få i oppgave å foreta jevnlike legemiddelgjennomganger for pasientene, i nært samarbeid med pasienters fastlege.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i større grad enn i dag benytte seg av ledig privat behandlingsskapasitet for å redusere de lange helsekøene.»

Venstre og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Høyre og Fremskrittspartiet ble med 60 mot 39 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.36.31)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 1, fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Pasientfokus. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at pasienter som er en del av overgangsordningen etter avviklingen av fritt behandlingsvalg, som har behov for lengre tid i behandling, sikres god oppfølging fra sitt helseforetak.»

Venstre og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Pasientfokus ble med 58 mot 41 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.36.52)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 2, fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Pasientfokus. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at kompetanse og erfaring fra primærhelseteamene bidrar til videre utvikling av en tverrfaglig fastlegetjeneste til det beste for pasientene.»

Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Pasientfokus ble med 54 mot 45 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.37.15)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

A.

Rammeområde 15

(Helse)

I

På statsbudsjettet for 2024 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
		Utgifter		
700		Helse- og omsorgsdepartementet		
	1	Driftsutgifter.....	299 351 000	
701		Digitalisering i helse- og omsorgstjenesten		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70 ....</i>	378 751 000	
	60	Tilskudd til helseteknologi i kommunal helse- og omsorgstjeneste.....	56 700 000	
	70	Norsk Helsnett SF	72 244 000	
	73	Tilskudd til innføring av helseteknologi i kommunal sektor, <i>kan overføres</i>	43 225 000	
702		Beredskap		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70 ....</i>	36 073 000	
	70	Tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	4 635 000	
	72	Kompensasjon til legemiddelgrossister	74 892 000	
703		Internasjonalt samarbeid		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 813 000	
	71	Internasjonale organisasjoner	271 917 000	
	72	Tilskudd til Verdens helseorganisasjon (WHO)	22 453 000	
704		Norsk helsearkiv		
	1	Driftsutgifter.....	70 924 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	9 498 000	
709		Pasient- og brukerombud		
	1	Driftsutgifter.....	87 193 000	
710		Vaksiner mv.		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	296 402 000	
	22	Salgs- og beredskapsprodukter m.m., <i>kan overføres</i>	221 809 000	
	23	Vaksiner og vaksinasjon mot covid-19, <i>kan overføres</i>	115 000 000	
712		Bioteknologirådet		
	1	Driftsutgifter.....	14 040 000	
714		Folkehelse		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70, 74 og 79</i>	120 362 000	
	22	Gebyrfinansierte ordninger.....	33 041 000	
	60	Kommunale tiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	96 118 000	
	70	Rusmiddeltiltak mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	205 504 000	
	74	Skolefrukt mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	22 880 000	
	79	Andre tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	69 372 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
717		Legemiddeltiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	10 544 000	
	70	Tilskudd.....	71 610 000	
732		Regionale helseforetak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	20 731 000	
	70	Særskilte tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 72, 73, 74 og 75</i>	2 564 629 000	
	71	Resultatbasert finansiering, <i>kan overføres</i>	646 145 000	
	72	Basisbevilgning Helse Sør-Øst RHF, <i>kan overføres</i>	76 032 508 000	
	73	Basisbevilgning Helse Vest RHF, <i>kan overføres</i>	26 840 189 000	
	74	Basisbevilgning Helse Midt-Norge RHF, <i>kan overføres</i>	19 922 744 000	
	75	Basisbevilgning Helse Nord RHF, <i>kan overføres</i>	17 203 337 000	
	76	Innsatsstyrt finansiering, <i>overslagsbevilgning</i>	39 062 601 000	
	77	Laboratorie- og radiologiske undersøkelser, <i>overslagsbevilgning</i>	4 187 644 000	
	78	Forskning og nasjonale kompetansetjenester, <i>kan overføres</i>	1 492 468 000	
	80	Kompensasjon for merverdiavgift, <i>overslagsbevilgning</i>	9 981 658 000	
	81	Protonsenter, <i>kan overføres</i>	212 563 000	
	82	Investeringslån, <i>kan overføres</i>	9 711 108 000	
	83	Byggelånsrenter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 193 000 000	
	86	Driftskreditter.....	6 118 000 000	
733		Habilitering og rehabilitering		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	3 832 000	
	70	Behandlingsreiser til utlandet	116 949 000	
	79	Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	3 716 000	
734		Særskilte tilskudd til psykisk helse og rustiltak		
	1	Driftsutgifter	88 589 000	
	21	Spesielle driftsutgifter.....	15 942 000	
	70	Hjemhenting ved alvorlig psykisk lidelse mv.....	3 327 000	
	71	Tvungen omsorg for psykisk utviklingshemmede.....	468 571 000	
	72	Utviklingsområder innen psykisk helsevern og rus.....	14 618 000	
737		Historiske pensjonskostnader		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	97 511 000	
740		Helsedirektoratet		
	1	Driftsutgifter	1 538 891 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	123 091 000	
741		Norsk pasientskadeerstatning		
	1	Driftsutgifter	248 422 000	
	70	Advokatutgifter	54 780 000	
	71	Særskilte tilskudd	34 931 000	
742		Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten		
	1	Driftsutgifter	188 514 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	16 907 000	
745		Folkehelseinstituttet		
	1	Driftsutgifter	1 488 121 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	173 657 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	14 856 000	
746		Direktoratet for medisinske produkter		
	1	Driftsutgifter	429 548 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	44 434 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
747	Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet		
	1 Driftsutgifter	172 686 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	14 908 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 350 000	
748	Statens helsetilsyn		
	1 Driftsutgifter	184 385 000	
749	Statens undersøkelseskommissjon for helse- og omsorgstjenesten		
	1 Driftsutgifter	44 226 000	
761	Omsorgstjeneste		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	149 871 000	
	60 Kommunale kompetansetiltak, <i>kan overføres</i>	10 410 000	
	61 Vertskommuner	807 853 000	
	63 Investeringsstilskudd - rehabilitering, <i>kan overføres, kan nyttes under post 69</i>	1 980 235 000	
	64 Kompensasjon for renter og avdrag	916 600 000	
	67 Utviklingstiltak	90 767 000	
	68 Kompetanse og innovasjon	455 440 000	
	69 Investeringsstilskudd - netto tilvekst, <i>kan overføres</i>	479 530 000	
	71 Frivillig arbeid mv.	29 784 000	
	72 Landsbystiftelsen	96 365 000	
	73 Særlige omsorgsbehov	51 359 000	
	75 Andre kompetansetiltak	15 786 000	
	79 Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	157 868 000	
762	Primærhelsetjeneste		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	216 111 000	
	60 Forebyggende helsetjenester	481 355 000	
	61 Vertskommunetilskudd -Tjenester til innsatte og internerte	217 202 000	
	63 Allmennlegetjenester	715 802 000	
	70 Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	93 869 000	
	73 Seksuell helse, <i>kan overføres</i>	66 267 000	
	74 Stiftelsen Amatheia	20 779 000	
765	Psykisk helse, rus og vold		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	217 811 000	
	60 Kommunale tjenester, <i>kan overføres</i>	363 697 000	
	62 Rusarbeid, <i>kan overføres</i>	469 953 000	
	71 Brukere og pårørende, <i>kan overføres</i>	168 931 000	
	72 Frivillig arbeid mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	582 957 000	
	73 Utviklingstiltak mv.	161 930 000	
	74 Kompetansesentre, <i>kan overføres</i>	388 119 000	
	75 Vold og traumatisk stress, <i>kan overføres</i>	299 329 000	
770	Tannhelsetjenester		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	37 321 000	
	70 Tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	429 405 000	
780	Forskning		
	50 Norges forskningsråd mv.	413 114 000	
781	Forsøk og utvikling mv.		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 79</i>	16 653 000	
	79 Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	56 819 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
783		Personell		
	21	Spesielle driftsutgifter, kan nyttes under post 79.....	35 049 000	
	61	Tilskudd til kommuner.....	243 714 000	
	79	Andre tilskudd, kan nyttes under post 21	47 295 000	
2711		Spesialisthelsetjeneste mv.		
	70	Spesialisthjelp.....	2 932 000 000	
	71	Psykologhjelp.....	467 000 000	
	72	Tannbehandling	2 890 000 000	
	76	Private laboratorier og røntgeninstitutt.....	1 280 600 000	
2751		Legemidler mv.		
	70	Legemidler	13 875 500 000	
	71	Legeerklæringer	20 000 000	
	72	Medisinsk forbruksmateriell.....	2 350 000 000	
2752		Refusjon av egenbetaling		
	72	Egenandelstak.....	8 390 200 000	
2755		Helsetjenester i kommunene mv.		
	62	Fastlønnsordning fysioterapeuter, kan nyttes under post 71	545 000 000	
	70	Allmennlegehjelp	7 235 200 000	
	71	Fysioterapi, kan nyttes under post 62	1 637 900 000	
	72	Jordmorhjelp	90 000 000	
	73	Kiropraktorbehandling.....	135 000 000	
	75	Logopedisk og ortoptisk behandling.....	326 000 000	
2756		Andre helsetjenester		
	70	Helsetjenester i annet EØS-land	13 000 000	
	71	Helsetjenester i utlandet mv.....	480 000 000	
	72	Helsetjenester til utenlandsboende mv.....	321 000 000	
2790		Andre helsetiltak		
	70	Bidrag	268 000 000	
Totale utgifter			277 739 188 000	

Inntekter

3700		Helse- og omsorgsdepartementet		
	3	Refusjon av ODA-godkjente utgifter fra Utenriksdepartementet	200 000 000	
3704		Norsk helsearkiv		
	2	Diverse inntekter.....	3 380 000	
3710		Vaksiner mv.		
	3	Vaksinesalg.....	224 486 000	
3714		Folkehelse		
	4	Gebyrinntekter.....	12 713 000	
3732		Regionale helseforetak		
	80	Renter på investeringslån	463 000 000	
	85	Avdrag på investeringslån f.o.m. 2008	838 000 000	
	87	Avdrag på tilskudd til Helseplattformen	227 000 000	
3740		Helsedirektoratet		
	2	Diverse inntekter.....	22 644 000	
	4	Gebyrinntekter.....	42 857 000	
	5	Helsetjenester til utenlandsboende mv.....	76 000 000	
3741		Norsk pasientskadeerstatning		
	2	Diverse inntekter.....	7 633 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	50 Premie fra private.....	26 018 000	
3742	Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten		
	50 Premie fra private.....	2 380 000	
3745	Folkehelseinstituttet		
	2 Diverse inntekter.....	214 879 000	
3746	Direktoratet for medisinske produkter		
	2 Diverse inntekter.....	38 455 000	
	4 Registreringsgebyr.....	90 898 000	
3747	Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet		
	2 Diverse inntekter.....	14 476 000	
	4 Gebyrinntekter.....	42 354 000	
3748	Statens helsetilsyn		
	2 Diverse inntekter.....	1 044 000	
	Totale inntekter		2 548 217 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2024 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 704 post 21	kap. 3704 post 2
kap. 710 post 22	kap. 3710 post 3
kap. 714 post 22	kap. 3714 post 4
kap. 740 postene 1 og 21	kap. 3740 postene 2 og 4
kap. 741 post 1	kap. 3741 postene 2 og 50
kap. 742 post 1	kap. 3742 post 50
kap. 745 post 1	kap. 3710 post 3
kap. 745 post 1	kap. 3714 post 4
kap. 745 postene 1 og 21	kap. 3745 post 2
kap. 746 postene 1 og 21	kap. 3746 post 2 og 4
kap. 746 post 1	kap. 5572 post 74
kap. 747 postene 1 og 21	kap. 3747 postene 2 og 4
kap. 748 post 1	kap. 3748 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2024 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
710	Vaksiner mv.	
	21 Spesielle driftsutgifter	290 mill. kroner
	22 Salgs- og beredskapsprodukter m.m.	130 mill. kroner

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2024 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
761		Omsorgstjeneste	
	63	Investeringsstilskudd – rehabilitering	4 707,6 mill. kroner
	79	Andre tilskudd	1,0 mill. kroner

V

Investeringslån og driftskredittramme til regionale helseforetak

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2024 aktiverer investeringslån og driftskredittrammen til regionale helseforetak i statens kapitalregnskap.

VI

Oppgjørsordninger under Helfo (nettoføring)

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2024 i tilknytning til oppgjørsordninger som forvaltes av Helfo, kan føre utgifter og inntekter uten bevilgninger over kap. 740 Helsedirektoratet på følgende poster:

- post 60 Oppgjørsordning gjesteinnbyggeroppgjør for fastleger
- post 61 Oppgjørsordning covid-19-vaksinering
- post 70 Oppgjørsordning helsetjenester i annet EØS-land
- post 71 Oppgjørsordning h-reseptlegemidler
- post 72 Oppgjørsordning fritt behandlingsvalg
- post 73 Oppgjørsordning Statens pensjonskasse

Netto mellomregning føres ved årets slutt i kapitalregnskapet for hver av ordningene.

VII

Fullmakt til føring mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet kan gi Folkehelseinstituttet fullmakt til regnskapsføring av legemiddeldetaljstavgiften mot mellomværendet med statskassen.

VIII

Fullmakt til å donere eller kassere koronavaksiner

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2024 får fullmakt til at vaksinedoser som ikke er planlagt brukt i Norge og som det ikke vurderes som hensiktsmessig å beholde i et beredskapslager, kan doneres eller kasseres.

IX

Oppheving av anmodningsvedtak

Vedtak nr. 328, 18. desember 2020, oppheves.

Presidenten: Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 54 mot 45 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 21.37.49)

Videre var innstilt:

B.

I

Stortinget ber regjeringen vurdere behovet for en habiliterings- og rehabiliteringsreform som bidrar til å bedre tilbudet i, og samhandlingen mellom, primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Stortinget ber regjeringen komme tilbake på egnet måte.

II

Stortinget ber regjeringen utrede utvidelse av rett til tannbehandling for personer som tidligere har vært rusavhengig, slik at tannhelseproblemer som skyldes tidligere rusavhengighet, blir utbedret og en akseptabel tannhelsetilstand gjenopprettes. Stortinget ber regjeringen komme tilbake på egnet måte, og senest i budsjettet for 2025.

III

Stortinget ber regjeringen om at det gjennomføres en forsvarlig utredning og åpen høring før innføring av tilbud på blå resept innføres som en permanent ordning.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil stemme imot.

Presidenten: Under debatten har Bård Hoksrud satt fram ett forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«I statsbudsjettet for 2023 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
732		Regionale helseforetak	
	70	Særskilte tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 72, 73, 74 og 75, økes med .....</i>	2 370 500 000
		fra kr 2 490 706 000 til kr 4 861 206 000»	

Det voteres alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling I kapittel 732 post 70.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2023 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
701		E-helse, helseregistre mv.	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttast under post 70, blir auka med.....</i>	7 300 000
		frå kr 245 356 000 til kr 252 656 000	
703		Internasjonalt samarbeid	
	71	Internasjonale organisasjoner, blir auka med.....	118 170 000
		frå kr 145 917 000 til kr 264 087 000	
710		Vaksiner mv.	
	22	Salgs- og beredskapsprodukter mm., <i>kan overføres, blir redusert med.....</i>	7 800 000
		frå kr 256 202 000 til kr 248 402 000	
	23	Vaksiner og vaksinasjon mot covid-19, <i>kan overføres, blir redusert med.....</i>	690 517 000
		frå kr 1 103 857 000 til kr 413 340 000	
714		Folkehelse	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttast under postene 70, 74 og 79, blir redusert med.....</i>	2 000 000
		frå kr 104 398 000 til kr 102 398 000	
	22	Gebyrfinansierte ordninger, blir redusert med.....	13 350 000
		frå kr 27 400 000 til kr 14 050 000	

Votering:

Komiteens innstilling ble med 54 mot 45 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.38.23)

Votering i sak nr. 2, debattert 19. desember 2023

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Helse- og omsorgsdepartementet (Innst. 144 S (2023–2024), jf. Prop. 18 S (2023–2024))

Kap.	Post Formål	Kroner
732	Regionale helseforetak	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , blir redusert med..... frå kr 23 048 000 til kr 20 048 000	3 000 000
	70 Særskilte tilskudd, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttast under postene 72, 73, 74 og 75</i> , blir auka med..... frå kr 2 490 706 000 til kr 2 861 206 000	370 500 000
	76 Innsatsstyrt finansiering, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med..... frå kr 37 275 384 000 til kr 37 183 084 000	92 300 000
	77 Laboratorie- og radiologiske undersøkelser, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med.... frå kr 3 790 289 000 til kr 3 969 989 000	179 700 000
	80 Kompensasjon for merverdiavgift, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med..... frå kr 8 955 988 000 til kr 9 549 988 000	594 000 000
	83 Byggelånsrenter, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med..... frå kr 595 000 000 til kr 1 050 000 000	455 000 000
	86 Driftskreditter, blir auka med..... frå kr 8 138 000 000 til kr 9 425 000 000	1 287 000 000
734	Særskilte tilskudd til psykisk helse og rustiltak	
	1 Driftsutgifter, blir auka med..... frå kr 87 321 000 til kr 95 321 000	8 000 000
	21 Spesielle driftsutgifter, blir redusert med..... frå kr 15 447 000 til kr 14 697 000	750 000
	71 Tvingen omsorg for psykisk utviklingshemmede, blir auka med..... frå kr 315 417 000 til kr 337 017 000	21 600 000
737	Historiske pensjonskostnader	
	70 Tilskudd, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med..... frå kr 93 608 000 til kr 71 958 000	21 650 000
747	Direktoratet for strålevern og atomikkerhet	
	1 Driftsutgifter, blir redusert med..... frå kr 158 165 000 til kr 153 865 000	4 300 000
761	Omsorgstjeneste	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 79</i> , blir redusert med..... frå kr 188 035 000 til kr 186 035 000	2 000 000
	64 Kompensasjon for renter og avdrag, blir redusert med..... frå kr 938 400 000 til kr 903 000 000	35 400 000
	68 Kompetanse og innovasjon, blir redusert med..... frå kr 415 899 000 til kr 407 499 000	8 400 000
	73 Særlige omsorgsbehov, blir redusert med..... frå kr 49 303 000 til kr 47 803 000	1 500 000
	79 Andre tilskudd, <i>kan nyttast under post 21</i> , blir redusert med..... frå kr 156 349 000 til kr 155 349 000	1 000 000
762	Primærhelsetjeneste	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 70</i> , blir auka med..... frå kr 220 469 000 til kr 224 469 000	4 000 000
765	Psykisk helse, rus og vold	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttast under post 72</i> , blir redusert med..... frå kr 192 604 000 til kr 165 604 000	27 000 000
	60 Kommunale tjenester, <i>kan overføres</i> , blir redusert med..... frå kr 355 302 000 til kr 288 302 000	67 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	75	Vold og traumatisk stress, <i>kan overføres</i> , blir redusert med	4 800 000
		frå kr 282 706 000 til kr 277 906 000	
770		Tannhelsetjenester	
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttast under post 21</i> , blir redusert med	34 800 000
		frå kr 400 276 000 til kr 365 476 000	
2711		Spesialisthelsetjeneste mv.	
	70	Spesialisthjelp, blir auka med	150 000 000
		frå kr 2 610 000 000 til kr 2 760 000 000	
	71	Psykologhjelp, blir auka med	17 000 000
		frå kr 419 000 000 til kr 436 000 000	
	72	Tannbehandling, blir auka med	35 534 000
		frå kr 2 634 466 000 til kr 2 670 000 000	
	76	Private laboratorier og røntgeninstitutt, blir redusert med	40 599 000
		frå kr 1 225 599 000 til kr 1 185 000 000	
2751		Legemidler mv.	
	70	Legemidler, blir auka med	2 500 000
		frå kr 12 897 500 000 til kr 12 900 000 000	
	71	Legeerklæringer, blir redusert med	3 000 000
		frå kr 19 000 000 til kr 16 000 000	
	72	Medisinsk forbruksmateriell, blir auka med	20 000 000
		frå kr 2 220 000 000 til kr 2 240 000 000	
2752		Refusjon av egenbetaling	
	72	Egenandelstak, blir auka med	114 900 000
		frå kr 8 035 100 000 til kr 8 150 000 000	
2755		Helsetjenester i kommunene mv.	
	62	Fastlønnsordning fysioterapeuter, <i>kan nyttast under post 71</i> , blir auka med	76 000 000
		frå kr 484 000 000 til kr 560 000 000	
	70	Allmennlegehjelp, blir auka med	369 800 000
		frå kr 6 541 700 000 til kr 6 911 500 000	
	71	Fysioterapi, <i>kan nyttast under post 62</i> , blir auka med	123 500 000
		frå kr 1 450 000 000 til kr 1 573 500 000	
	72	Jordmorhjelp, blir auka med	5 000 000
		frå kr 82 000 000 til kr 87 000 000	
	73	Kiropraktorbehandling, blir auka med	8 000 000
		frå kr 214 000 000 til kr 222 000 000	
	75	Logopedisk og ortoptisk behandling, blir auka med	19 000 000
		frå kr 280 000 000 til kr 299 000 000	
2756		Andre helsetjenester	
	70	Helsetjenester i annet EØS-land, blir redusert med	8 320 000
		frå kr 15 320 000 til kr 7 000 000	
	71	Helsetjenester i utlandet mv., blir auka med	30 282 000
		frå kr 409 718 000 til kr 440 000 000	
	72	Helsetjenester til utenlandsboende mv., blir auka med	59 126 000
		frå kr 280 874 000 til kr 340 000 000	
2790		Andre helsetiltak	
	70	Bidrag, blir auka med	5 949 000
		frå kr 244 051 000 til kr 250 000 000	

Kap.	Post Formål	Kroner
Inntekter		
3700	Helse- og omsorgsdepartementet	
	3 Refusjon fra Utenriksdepartementet av ODA-godkjente midler, blir redusert med..... frå kr 200 000 000 til kr 162 500 000	37 500 000
3701	E-helse, helseregistre mv.	
(NY)	3 Tilbakebetaling fra Felles kommunal journal interim AS, blir løyvd med.....	38 000 000
3710	Vaksiner mv.	
	3 Vaksinesalg, blir auka med..... frå kr 244 186 000 til kr 254 986 000	10 800 000
3714	Folkehelse	
	4 Gebyrinntekter, blir redusert med..... frå kr 11 040 000 til kr 2 890 000	8 150 000
3732	Regionale helseforetak	
	80 Renter på investeringslån, blir redusert med..... frå kr 326 000 000 til kr 315 000 000	11 000 000
	85 Avdrag på investeringslån f.o.m. 2008, blir redusert med..... frå kr 725 000 000 til kr 706 000 000	19 000 000
(NY)	87 Avdrag på tilskudd til Helseplattformen, blir løyvd med.....	32 000 000
3740	Helsedirektoratet	
	5 Helsetjenester til utenlandsboende mv., blir redusert med..... frå kr 72 000 000 til kr 66 000 000	6 000 000
3746	Statens legemiddelverk	
	4 Registreringsgebyr, blir redusert med..... frå kr 87 067 000 til kr 61 997 000	25 070 000
3747	Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet	
	2 Diverse inntekter, blir redusert med..... frå kr 18 837 000 til kr 14 537 000	4 300 000
5572	Sektoravgifter under Helse- og omsorgsdepartementet	
	74 Tilsynsavgift, blir redusert med..... frå kr 3 770 000 til kr 0	3 770 000
	75 Sektoravgift tobakk, blir redusert med..... frå kr 18 952 000 til kr 9 852 000	9 100 000

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet ble innstillingen vedtatt med 86 mot 13 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 21.39.02)

Presidenten: Det voteres over resten av I.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Votering i sak nr. 3, debattert 19. desember 2023

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Klima- og miljødepartementet, kap. 1429 Riksantikvaren (Innst. 141 S (2023–2024), jf. Prop. 21 S (2023–2024) kap. 1429)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

I

I statsbudsjettet for 2023 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post Formål	Kroner
Utgifter		
1429	Riksantikvaren	
	1 Driftsutgifter, reduseres med.....	5 000 000
	fra kr 163 110 000 til kr 158 110 000	
	22 Flerårige prosjekter kulturminneforvaltning, <i>kan overføres, økes med</i>	6 000 000
	fra kr 30 366 000 til kr 36 366 000	
	71 Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljøer og kulturlandskap, <i>kan overføres, reduseres med</i>	2 000 000
	fra kr 145 808 000 til kr 143 808 000	
	73 Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring, <i>kan overføres, økes med</i>	1 000 000
	fra kr 62 637 000 til kr 63 637 000	

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Votering i sak nr. 4, debattert 19. desember 2023

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Kultur- og likestillingsdepartementet (Innst. 145 S (2023–2024), jf. Prop. 23 S (2023–2024))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

I

I statsbudsjettet for 2023 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post Formål	Kroner
Utgifter		
315	Frivillighetsformål	
	61 Midlertidig tilskuddsordning for frivillige organisasjoner som følge av ekstraordinære strømpriser, reduseres med	255 000 000
	fra kr 255 000 000 til kr 0	
	70 Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner, <i>kan overføres, økes med</i>	430 000 000
	fra kr 2 068 252 000 til kr 2 498 252 000	
	78 Frivillighetstiltak, <i>økes med</i>	133 000 000
	fra kr 26 806 000 til kr 159 806 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg, reduseres med..... fra kr 370 808 000 til kr 361 562 000	9 246 000
	86	Idrettstiltak, reduseres med..... fra kr 37 829 000 til kr 37 239 000	590 000
320		Norsk kulturråd	
	74	Tilskudd til organisasjoner og kompetansesentre m.m., økes med..... fra kr 367 253 000 til kr 367 373 000	120 000
322		Bygg og offentlige rom	
	01	Driftsutgifter, reduseres med..... fra kr 30 581 000 til kr 27 481 000	3 100 000
323		Musikk og scenekunst	
	01	Driftsutgifter, reduseres med..... fra kr 103 997 000 til kr 101 597 000	2 400 000
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, reduseres med..... fra kr 67 420 000 til kr 51 420 000	16 000 000
	70	Musikk- og scenekunstinstitusjoner, økes med..... fra kr 2 738 201 000 til kr 2 751 601 000	13 400 000
325		Allmenne kulturformål	
	01	Driftsutgifter, reduseres med..... fra kr 78 802 000 til kr 75 802 000	3 000 000
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, kan overføres, reduseres med..... fra kr 28 995 000 til kr 23 595 000	5 400 000
	75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m., kan overføres, reduseres med..... fra kr 99 991 000 til kr 75 791 000	24 200 000
326		Språk- og bibliotekformål	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, økes med..... fra kr 17 555 000 til kr 26 555 000	9 000 000
328		Museer m.m.	
	78	Andre museums- og kulturverntiltak, reduseres med..... fra kr 89 656 000 til kr 89 536 000	120 000
329		Arkivformål	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, reduseres med..... fra kr 5 077 000 til kr 1 077 000	4 000 000
334		Film- og dataspillformål	
	75	Internasjonale film- og medieavtaler, kan overføres, reduseres med..... fra kr 20 488 000 til kr 17 488 000	3 000 000
351		Likestilling	
	70	Tilskudd til likestilling, økes med..... fra kr 56 822 000 til kr 62 303 000	5 481 000
	72	Kjønns- og seksualitetsmangfold, økes med..... fra kr 36 556 000 til kr 42 075 000	5 519 000
		Inntekter	
3323		Musikk og scenekunst	
	02	Billett- og salgsinntekter m.m., reduseres med..... fra kr 31 040 000 til kr 15 040 000	16 000 000
3326		Språk- og bibliotekformål	

Kap.	Post Formål	Kroner
	02 Inntekter ved oppdrag, økes med..... fra kr 17 564 000 til kr 26 564 000	9 000 000
3329	Arkivformål	
	02 Inntekter ved oppdrag, reduseres med..... fra kr 5 505 000 til kr 1 505 000	4 000 000

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Votering i sak nr. 5, debattert 19. desember 2023

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Bevilgninger på statsbudsjettet for 2024, kapitler under Barne- og familiedepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 2 og 3) (Innst. 14 S (2023–2024), jf. Prop. 1 S (2023–2024))

Presidenten: Under debatten er det satt fram 16 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–6, fra Grunde Almeland på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre
  - forslagene nr. 7–8, fra Grunde Almeland på vegne av Fremskrittspartiet og Venstre
  - forslagene nr. 9–11, fra Silje Hjemdal på vegne av Fremskrittspartiet
  - forslagene nr. 12–15, fra Grunde Almeland på vegne av Venstre
  - forslag nr. 16, fra Hege Bae Nyholt på vegne av Rødt
- Det voteres over forslag nr. 16, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan man kan utvikle flere avlastningstilbud for aleneforeldre etter modell fra Rødhetten og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Høyre, Venstre og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Rødt ble med 69 mot 30 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.40.45)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 12 og 13, fra Venstre.

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen følge opp anbefalingene i rapporten «En barndom for livet» fra ekspertgruppen om barn i fattige familier, ved å øke barnetrygden, skattlegge den og jevne ut satsene til 31 535 kroner per barn.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvorvidt barnetrygden skal inngå i inntektsgrunnlaget for mottakere av trygdeytelser.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Venstre ble med 94 mot 5 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.41.05)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 14, fra Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at fars uttaksrett av foreldrepenger ikke påvirkes av aktivitetskrav til mor.»

Rødt og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Venstre ble med 89 mot 10 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.41.23)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 15, fra Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en vurdering om å gjøre Arktisk Filharmonikorps til et nasjonalt orkester, på linje med Oslo-Filharmonien og Bergen Filharmoniske Orkester.»

Rødt og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Venstre ble med 90 mot 9 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.41.41)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 10 og 11, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å endre merverdiavgiftsloven slik at § 6-2 gjeninnføres, og at lov eller forskrift endres slik at momsfratak for elektroniske nyhetstjenester betinger at innhold-

et er rettet mot allmennheten i Norge. Kriteriet bør avgrenses negativt i den forstand at det klargjøres at internasjonalt produserte nyhetstjenester som sendes med samme innhold i en rekke land, ikke i tilstrekkelig grad vil anses å være rettet mot allmennheten i Norge.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen starte prosessen med å vurdere om staten skal overta finansieringen av Norsk Hestesenter samt oppgaver knyttet til dopingkontroll, stallkontroller og forebyggende dopingarbeid. Regjeringen bes også endre forskriften til fordeling av overskuddet på hestespill, slik at andelen til de som er premissleverandører for spillet, trav- og galoppsporten, opprettholdes og økes.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 86 mot 13 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.41.56)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 9, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem et forslag om lovfesting av tverrfaglig helsekartlegging i helselovgivningen.»

Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 79 mot 20 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.42.15)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 7 og 8, fra Fremskrittspartiet og Venstre.

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at filminsentivordningen får flere søknadsfrister hvert år, inntil ordningen omlegges til en regelstyrt ordning.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en forpliktende opptrappingsplan for filminsentivordningen. Året opptrappingsplanen oppfylles bes regjeringen fremme forslag om å legge om filminsentivordningen til en regelstyrt ordning.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Venstre ble med 81 mot 18 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.42.33)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 3, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre gaveforsterkningsordningen.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre ble med 58 mot 40 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.42.52)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 4–6, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre.

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede mulighetsrommet, innenfor enerettsmodellens og EØS-rettens rammer, for heving av lotterienes omsetningstak, sammenslåing av tillatelser og fjerning av utløpsdato på lotteritillatelser.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prisjustere omsetningsgrensen for store lotterier med omsetning inntil 360 mill. kroner.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for nødvendige endringer i regelverket for private lotterier for å legge til rette for digitale løsninger for betaling og distribusjon så snart som praktisk mulig, på lik linje med Norsk Tipping.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre ble med 60 mot 39 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.43.12)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 1 og 2, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Regjeringen bes vurdere justeringer i forskrift om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner for å sikre at flere humanitære organisasjoner igjen kan inkluderes som søknadsberettiget i ordningen. Konkret må det sees på ordlyden om at det ikke gis kompensasjon til virksomhet som kommer 'offentlige oppgaver til gode', jf. forskriften § 3

tredje ledd, bokstav f, og videre at det ikke gis kompensasjon til virksomhet som det offentlige kan 'påvirke eller legge føringer for', jf. § 3 tredje ledd, bokstav e.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvilken effekt en utvidelse av grensen for skattefradraget, for eksempel en dobling, vil ha for de uavhengige inntektene til frivillige lag og organisasjoner.»

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

A.

Rammeområde 2

(Familie, forbruker, kirke og trossamfunn)

I

På statsbudsjettet for 2024 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
800		Barne- og familiedepartementet		
	1	Driftsutgifter.....	167 418 000	
	21	Spesielle driftsutgifter.....	10 882 000	
	50	Norges forskningsråd	52 821 000	
840		Tiltak mot vold og overgrep		
	21	Spesielle driftsutgifter, kan nyttes under post 70 og kap. 846, post 62	31 774 000	
	61	Tilskudd til incest- og voldtektssentre, <i>overslagsbevilgning</i>	123 250 000	
	70	Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv, <i>kan nyttes under post 21 og post 61 og kap. 858, post 1</i>	144 720 000	
	73	Tilskudd til senter for voldsutsatte barn, <i>kan overføres</i>	39 232 000	
841		Samliv og konfliktløsning		
	21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjørelse, <i>overslagsbevilgning</i>	13 516 000	
	22	Opplæring, forskning, utvikling mv.	6 698 000	
	23	Refusjon av utgifter til DNA-analyser, <i>overslagsbevilgning</i>	6 001 000	
842		Familievern		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	405 764 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	26 809 000	
	70	Tilskudd til kirkens familieverntjeneste mv, <i>kan nyttes under post 1</i>	265 392 000	
843		Adopsjonsstøtte		
	70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	7 900 000	
844		Kontantstøtte		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	913 710 000	
845		Barnetrygd		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	25 731 000 000	

Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre ble med 58 mot 41 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.43.32)

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
846		Familie- og oppveksttiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 61, post 62 og post 71</i>	54 581 000	
	61	Tilskudd til inkludering av barn og unge, <i>kan nyttes under post 71</i>	758 299 000	
	62	Utvikling i kommunene	58 740 000	
	70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	201 318 000	
	71	Utviklings- og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 21 og post 62</i>	77 216 000	
	79	Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid mv., <i>kan overføres</i>	12 015 000	
847		EUs ungdomsprogram		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	16 968 000	
848		Barneombudet		
	1	Driftsutgifter	24 344 000	
853		Barneverns- og helsenemndene		
	1	Driftsutgifter	256 524 000	
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet		
	21	Spesielle driftsutgifter	53 045 000	
	22	Barnesakkyndig kommisjon	15 855 000	
	23	Kompetansehevingstiltak i barnevernet, <i>kan nyttes under post 72</i>	58 029 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 164 000	
	61	Utvikling i kommunene	71 264 000	
	62	Tilskudd til barnevernsfaglig videreutdanning, <i>kan nyttes under post 23</i>	29 230 000	
	71	Utvikling og opplysningsarbeid mv.	41 712 000	
	72	Tilskudd til forskning og kompetanseutvikling i barnevernet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23</i>	134 945 000	
855		Statlig forvaltning av barnevernet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 22</i>	4 518 812 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	28 248 000	
	22	Kjøp av private barnevernstjenester, <i>kan nyttes under post 1</i>	3 576 857 000	
856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere		
	1	Driftsutgifter	468 235 000	
858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og fellesfunksjoner i Barne-, ungdoms- og familieetaten		
	1	Driftsutgifter	651 388 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	21 846 000	
860		Forbrukerrådet		
	50	Basisbevilgning	92 340 000	
	51	Markedsportaler	32 199 000	
862		Stiftelsen Miljømerking i Norge		
	70	Driftstilskudd	16 580 000	
865		Forbrukerpolitiske tiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	3 129 000	
	50	Forskning og undervisning, <i>kan nyttes under post 21</i>	8 541 000	
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	1 840 000	
	79	EUs rammeprogram for forbrukerpolitikk, <i>kan overføres</i>	7 547 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
868		Forbrukertilsynet		
	1	Driftsutgifter	134 849 000	
880		Den norske kirke		
	70	Rammetilskudd til Den norske kirke	2 567 435 000	
	71	Tilskudd til Sjømannskirken - Norsk kirke i utlandet	120 143 000	
881		Tilskudd til trossamfunn m.m.		
	21	Spesielle driftsutgifter	2 301 000	
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	1 101 231 000	
	77	Nasjonaljubileet 2030	9 479 000	
	78	Ymse faste tiltak	17 761 000	
882		Kirkebygg og gravplasser		
	60	Rentekompensasjon - kirkebygg, <i>kan overføres</i>	111 497 000	
	70	Tilskudd til sentrale tiltak for kirkebygg og gravplasser	14 327 000	
883		Kirkebevaringsfondet		
	1	Driftsutgifter	15 636 000	
	70	Driftstilskudd bevaringsstrategi	5 000 000	
2530		Foreldrepenger		
	70	Foreldrepenger ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i>	24 250 000 000	
	71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	715 000 000	
	72	Feriepenger av foreldrepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	595 000 000	
	73	Foreldrepenger ved adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	41 000 000	
2531		Bidragforskott		
	70	Forskott til utbetaling	690 000 000	
		Totale utgifter		69 631 357 000
Inntekter				
3841		Samliv og konfliktløsning		
	1	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag	26 498 000	
3842		Familievern		
	1	Diverse inntekter	865 000	
3847		EUs ungdomsprogram		
	1	Tilskudd fra Europakommisjonen	5 964 000	
3855		Statlig forvaltning av barnevernet		
	1	Diverse inntekter	3 541 000	
	2	Barnetrygd	3 959 000	
	60	Kommunale egenandeler	2 641 496 000	
3856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	452 869 000	
	60	Kommunale egenandeler	2 700 000	
3858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og fellesfunksjoner i Barne-, ungdoms- og familieetaten		
	1	Diverse inntekter	568 000	
3868		Forbrukertilsynet		
	2	Tilskudd	2 745 000	
5706		Bidragforskott		
	70	Refusjon fra bidragspliktige	195 000 000	
		Totale inntekter		3 336 205 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Barne- og familiedepartementet i 2024 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 842 post 1	kap. 3842 post 1
kap. 847 post 1	kap. 3847 post 1
kap. 855 post 1	kap. 3855 postene 1, 2 og 60
kap. 856 post 1	kap. 3856 post 1
kap. 858 post 1	kap. 3858 post 1
kap. 868 post 1	kap. 3868 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og gjelder derfor også kap. 1633 post 1, for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i utregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

alderen 0 år til og med måneden før fylte 6 år med 21 192 kroner per år.

Arbeids- og velferdsdirektoratet kan for 2024 betale ut barnetrygd til barn i alderen 6 år til og med måneden før fylte 18 år med 18 120 kroner per år.

Arbeids- og velferdsdirektoratet betaler ut utvidet barnetrygd med 30 192 kroner per år.

Enslige forsørgere som fyller vilkårene for rett til utvidet stønad etter barnetrygdloven og full overgangsstonad etter folketrygdloven, og som har barn i alderen 0–3 år, har rett til et småbarnstillegg på 8 352 kroner per år. Dette tillegget gjelder per enslige forsørger, uavhengig av hvor mange barn i alderen 0–3 år vedkommende faktisk forsørger.

III

Satser for barnetrygd

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet i henhold til lov 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd § 10 for 2024 kan betale ut barnetrygd til barn i

IV

Satser for kontantstøtte

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2024 i henhold til lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre § 7 kan betale ut kontantstøtte for barn i alderen 13–23 måneder fra 1. januar 2024 til 31. juli 2024. Fra 1. august til og med 31. desember 2024 kan kontantstøtten utbetales for barn i alderen 13–19 måneder. Satsene fremgår av tabellen under:

Avtalt oppholdstid i barnehage per uke	Kontantstøtte i prosent av full sats	Kontantstøtte per barn per måned
Ikke bruk av barnehageplass	100	7 500
Til og med 8 timer	80	6 000
Fra 9 til og med 16 timer	60	4 500
Fra 17 til og med 24 timer	40	3 000
Fra 25 til og med 32 timer	20	1 500
33 timer eller mer	0	0

V

Sats for engangsstønad ved fødsel og adopsjon

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2024 i henhold til lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 14-17 kan betale ut 92 648 kroner per barn i engangsstønad ved fødsel og adopsjon.

B.

Rammeområde 3

(Kultur og likestilling mv.)

I

På statsbudsjettet for 2024 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
300		Kultur- og likestillingsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	196 369 000	
	21	Spesielle driftsutgifter.....	1 210 000	
	78	Tilskudd til priser og konkurranser m.m.....	12 730 000	
	79	Til disposisjon.....	16 290 000	
315		Frivillighetsformål		
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	10 850 000	
	60	Tilskudd til frivilligsentraler	259 250 000	
	70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	2 440 000 000	
	71	Strømstøtteordning for frivillige organisasjoner, <i>kan overføres</i>	140 400 000	
	73	Tilskudd til studieforbund m.m.....	191 000 000	
	75	Aktivitetsstøtta	5 378 000	
	78	Frivillighetstiltak	31 050 000	
	82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	389 800 000	
	86	Idrettstiltak	43 000 000	
320		Kulturdirektoratet og Kulturrådet m.m.		
	1	Driftsutgifter	210 676 000	
	51	Fond for lyd og bilde	52 240 000	
	55	Norsk kulturfond.....	1 003 160 000	
	71	Statsstipend	7 000 000	
	72	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	301 170 000	
	73	Garantiinntekter og langvarige stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	180 530 000	
	74	Tilskudd til organisasjoner og kompetansesentre m.m.	378 495 000	
	75	Tilskudd til litteraturhus, kunstscener og kompanier m.m.....	310 955 000	
322		Bygg og offentlige rom		
	1	Driftsutgifter	26 073 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	43 610 000	
	50	Kunst i offentlige rom.....	12 500 000	
	70	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	398 300 000	
323		Musikk og scenekunst		
	1	Driftsutgifter	105 740 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	70 000 000	
	22	Forsvarets musikk	56 230 000	
	60	Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge	25 400 000	
	70	Musikk- og scenekunstinstitusjoner	2 852 495 000	
325		Allmenne kulturformål		
	1	Driftsutgifter	72 057 000	
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	31 500 000	
	52	Norges forskningsråd	30 510 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	71 Kultur som næring	21 000 000	
	72 Kultursamarbeid i nordområdene	13 530 000	
	73 Bodø - Europeisk kulturhovedstad 2024	32 270 000	
	75 EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m., <i>kan overføres</i>	140 160 000	
	78 Barne- og ungdomstiltak	33 940 000	
	82 Nobels Fredssenter	37 500 000	
	86 Talentutvikling	55 000 000	
326	Språk- og bibliotekformål		
	1 Driftsutgifter	817 877 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	18 235 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	60 400 000	
	73 Språktiltak	38 550 000	
	74 Det Norske Samlaget	23 475 000	
	75 Tilskudd til ordboksarbeid	14 650 000	
	80 Bibliotek- og litteraturtiltak	102 750 000	
327	Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.		
	1 Driftsutgifter	82 732 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	4 680 000	
	70 Utenlandske krigsgraver i Norge	4 320 000	
	71 Tilskudd til regionale pilegrimssentre	9 180 000	
328	Museer m.m.		
	70 Det nasjonale museumsnettverket	2 523 800 000	
	78 Andre museums- og kulturverntiltak	93 305 000	
329	Arkivformål		
	1 Driftsutgifter	452 315 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 270 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	19 500 000	
	78 Arkivtiltak	10 210 000	
334	Film- og dataspillformål		
	1 Driftsutgifter	135 897 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 420 000	
	50 Filmfondet	655 000 000	
	72 Incentivordningen for film- og serieproduksjoner, <i>kan overføres</i>	42 000 000	
	73 Regionale filmvirksomheter, <i>kan overføres</i>	145 000 000	
	75 Internasjonale film- og medieavtaler, <i>kan overføres</i>	21 330 000	
	78 Film- og dataspilltiltak	39 265 000	
335	Medieformål		
	1 Driftsutgifter	62 113 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	3 980 000	
	70 Kompensasjon til kommersiell allmennkringkasting	150 000 000	
	71 Mediestøtte	490 030 000	
	73 Medietiltak	15 420 000	
	74 Tilskudd til lokale lyd- og bildemedier, <i>kan overføres</i>	23 000 000	
	79 Norsk rikskringkasting AS - NRK	7 216 454 000	
337	Kompensasjons- og vederlagsordninger		
	70 Kompensasjon for kopiering til privat bruk	58 090 000	
	71 Vederlagsordninger mv., <i>kan overføres</i>	299 850 000	
339	Pengespill, lotterier og stiftelser		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter	101 568 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 695 000	
350		Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda		
	1	Driftsutgifter	31 393 000	
351		Likestilling		
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	37 440 000	
	70	Tilskudd til likestilling	61 030 000	
	72	Kjønns- og seksualitetsmangfold	38 155 000	
	73	Likestillingsentre	23 470 000	
353		Likestillings- og diskrimineringsombudet		
	50	Basisbevilgning	53 380 000	
1429		Riksantikvaren		
	1	Driftsutgifter	161 243 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	31 777 000	
	22	Flerårige prosjekter kulturminneforvaltning, <i>kan overføres</i>	32 185 000	
	60	Kulturminnekompetanse i kommunene	9 406 000	
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner, <i>kan overføres</i>	41 522 000	
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljøer og kulturlandskap, <i>kan overføres</i>	151 889 000	
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner, <i>kan overføres</i>	62 298 000	
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring, <i>kan overføres</i>	57 850 000	
	74	Tilskudd til fartøyvern, <i>kan overføres</i>	75 120 000	
	75	Tilskudd til fartøyvernsentrene, <i>kan overføres</i>	18 552 000	
	77	Tilskudd til verdiskapningsarbeid på kulturminneområdet, <i>kan overføres</i>	7 986 000	
	79	Tilskudd til verdensarven, <i>kan overføres</i>	56 785 000	
1432		Norsk kulturminnefond		
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	132 298 000	
		Totale utgifter		25 077 508 000

Inntekter

3300		Kultur- og likestillingsdepartementet		
	1	Ymse inntekter	100 000	
3320		Kulturdirektoratet og Kulturrådet m.m.		
	1	Ymse inntekter	4 881 000	
3322		Bygg og offentlige rom		
	1	Ymse inntekter	155 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	35 853 000	
3323		Musikk og scenekunst		
	1	Ymse inntekter	388 000	
	2	Billett- og salgsinntekter m.m.	32 405 000	
3325		Allmenne kulturformål		
	1	Ymse inntekter	2 444 000	
3326		Språk- og bibliotekformål		
	1	Ymse inntekter	23 672 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	18 336 000	
3327		Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.		

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	1 Ymse inntekter.....	34 589 000	
	2 Inntekter ved oppdrag.....	4 620 000	
3329	Arkivformål		
	1 Ymse inntekter.....	2 444 000	
	2 Inntekter ved oppdrag.....	5 747 000	
3334	Film- og dataspillformål		
	1 Ymse inntekter.....	6 723 000	
	2 Inntekter ved oppdrag.....	7 738 000	
3335	Medieformål		
	2 Inntekter ved oppdrag.....	4 101 000	
3339	Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser		
	2 Gebyr - lotterier.....	8 695 000	
	4 Gebyr - stiftelser.....	220 000	
	7 Inntekter ved oppdrag.....	7 870 000	
3350	Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda		
	85 Tvangsmulkt.....	1 000 000	
4429	Riksantikvaren		
	2 Refusjoner og diverse inntekter.....	1 404 000	
	9 Internasjonale oppdrag.....	4 200 000	
Totale inntekter			207 585 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kultur- og likestillingsdepartementet i 2024 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 300 post 1	kap. 3300 post 1
kap. 320 post 1	kap. 3320 postene 1 og 3
kap. 322 post 1	kap. 3322 post 1
kap. 322 post 21	kap. 3322 post 2
kap. 323 post 1	kap. 3323 post 1
kap. 323 post 21	kap. 3323 post 2
kap. 325 post 1	kap. 3325 post 1
kap. 326 post 1	kap. 3326 post 1
kap. 326 post 21	kap. 3326 post 2
kap. 327 post 1	kap. 3327 post 1
kap. 327 post 21	kap. 3327 post 2
kap. 329 post 1	kap. 3329 post 1
kap. 329 post 21	kap. 3329 post 2
kap. 334 post 1	kap. 3334 post 1
kap. 334 post 21	kap. 3334 post 2
kap. 335 post 21	kap. 3335 post 2
kap. 339 post 1	kap. 3339 post 2 og 4
kap. 339 post 1	kap. 5568 post 71
kap. 339 post 21	kap. 3339 post 7

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kultur- og likestillingsdepartementet i 2024 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
322		Bygg og offentlige rom	
	50	Kunst i offentlige rom	5,6 mill. kroner
	70	Nasjonale kulturbygg	448,4 mill. kroner
334		Film- og dataspillformål	
	72	Insentivordningen for film- og serieproduksjoner	130,0 mill. kroner

IV

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd

Stortinget samtykker i at:

- det ordinære offentlige driftstilskuddet til musikk- og scenekunstinstitusjoner på kap. 323 Musikk og scenekunst, post 70 Musikk- og scenekunstinstitusjoner, skal fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen.

- fordelingsnøkkelen ikke gjelder tilskuddet til Dansens hus, Den Nationale Scene, Den Norske Opera og Ballett, Det Norske Teatret, Musikkelskapet Harmonien, Nationalteatret og Oslo-Filharmonien.

V

Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

Stortinget samtykker i at for 2024 skal avgiften per videogram for omsetning i næring være 3,50 kroner.

VI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1429 post 1	kap. 4429 postene 2 og 9

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1429		Riksantikvaren	
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	61 mill. kroner
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljøer og kulturlandskap	15 mill. kroner
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	10 mill. kroner

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
	73 Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring	17 mill. kroner
	74 Tilskudd til fartøyvern	10 mill. kroner
	75 Tilskudd til fartøyvernsentrene	1 mill. kroner
	77 Tilskudd til verdiskapningsarbeid på kulturminneområdet	5 mill. kroner
	79 Tilskudd til verdensarven	20 mill. kroner

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 54 mot 45 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 21.44.08)

Votering i sak nr. 6, debattert 19. desember 2023

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marie Sneve Martinussen, Hege Bae Nyholt og Tobias Drevland Lund om en opptrappingsplan for barnetrygden (Innst. 153 S (2023–2024), jf. Dokument 8:201 S (2022–2023))

Presidenten: Under debatten har Hege Bae Nyholt satt fram fire forslag på vegne av Rødt.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag om en justering av barnetrygden for barn mellom 6 og 18 år, til samme nivå som for barn mellom 0 og 6 år.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til lovendringer som hindrer avkorting av andre ytelser som eksempelvis bidragsforskuddet og stønad til beboere i asylmottak mot barnetrygden.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for videre opptrapping av barnetrygden for alle barn.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem et forslag som skal sørge for en årlig regulering av barnetrygden knyttet til prisvekst.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Rødt ble med 94 mot 4 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.44.39)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:201 S (2022–2023) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marie Sneve Martinussen, Hege Bae Nyholt og Tobias Drevland Lund om en opptrappingsplan for barnetrygden – vedtas ikke.

Presidenten: Rødt og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

Voteringstavlene viste at det var avgitt 90 stemmer for komiteens innstilling og 6 stemmer imot. (Voteringsutskrift kl. 21.45.10)

Presidenten: Det er flere stemmer som ikke er registrert. Da tar vi voteringen om igjen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 92 mot 5 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 21.45.53)

Votering i sak nr. 7, debattert 19. desember 2023

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Barne- og familiedepartementet (Innst. 146 S (2023–2024), jf. Prop. 16 S (2023–2024))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2023 vert det gjort følgjande endringar:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
841		Samliv og konfliktløsning	
	21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjersle, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med ... frå kr 12 947 000 til kr 14 047 000	1 100 000
	71	Bidragforskot, blir redusert med..... frå kr 683 350 000 til kr 655 000 000	28 350 000
843		Adopsjonsstønad	
	70	Tilskot til foreldre som adopterer barn frå utlandet, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	3 500 000
		frå kr 9 500 000 til kr 6 000 000	
845		Barnetrygd	
	70	Tilskot, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	311 857 000
		frå kr 21 651 857 000 til kr 21 340 000 000	
846		Familie- og oppveksttiltak	
	61	Tilskot til å inkludere barn og unge, <i>kan nyttast under post 71</i> , blir auka med ... frå kr 694 942 000 til kr 703 942 000	9 000 000
	62	Utvikling i kommunane, blir redusert med.....	2 300 000
		frå kr 106 740 000 til kr 104 440 000	
	79	Tilskot til internasjonalt ungdomssamarbeid m.m., <i>kan overførast</i> , blir redusert med	1 500 000
		frå kr 11 533 000 til kr 10 033 000	
853		Barneverns- og helsenemndene	
	1	Driftsutgifter, blir auka med	14 000 000
		frå kr 258 890 000 til kr 272 890 000	
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet	
	22	Barnesakkunnig kommisjon, blir redusert med	2 700 000
		frå kr 15 399 000 til kr 12 699 000	
	23	Kompetansehevingstiltak i barnevernet, <i>kan nyttast under post 72</i> , blir redusert med	5 500 000
		frå kr 56 412 000 til kr 50 912 000	
	72	Tilskot til forskning og kompetanseutvikling i barnevernet, <i>kan overførast</i> , <i>kan nyttast under post 23</i> , blir auka med.....	500 000
		frå kr 121 656 000 til kr 122 156 000	
855		Statleg forvaltning av barnevernet	
	1	Driftsutgifter, blir auka med	20 000 000
		frå kr 4 457 101 000 til kr 4 477 101 000	
881		Tilskot til trussamfunn m.m.	
	21	Spesielle driftsutgifter, blir redusert med.....	850 000
		frå kr 8 816 000 til kr 7 966 000	
	70	Tilskot til trus- og livssynssamfunn, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med.....	19 254 000
		frå kr 1 008 533 000 til kr 1 027 787 000	
	78	Ymse faste tiltak, blir auka med.....	10 850 000
		frå kr 16 571 000 til kr 27 421 000	

Kap.	Post Formål	Kroner
882	Kyrkjebygg og gravplassar	
	60 Rentekompensasjon – kyrkjebygg, <i>kan overførast</i> , blir redusert med.....	34 744 000
	frå kr 121 516 000 til kr 86 772 000	
2530	Foreldrepengar	
	70 Foreldrepengar ved fødsel, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	780 000 000
	frå kr 23 600 000 000 til kr 22 820 000 000	
	71 Eingongsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med.....	27 163 000
	frå kr 707 837 000 til kr 735 000 000	
	72 Feriepengar av foreldrepengar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	20 000 000
	frå kr 615 000 000 til kr 595 000 000	
	73 Foreldrepengar ved adopsjon, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	10 000 000
	frå kr 40 000 000 til kr 30 000 000	
Inntekter		
3841	Samliv og konfliktløsning	
	70 Refusjon frå bidragspliktige, blir redusert med.....	1 000 000
	frå kr 188 000 000 til kr 187 000 000	
3856	Barnevernets omsorgssenter for einslege, mindreårige asylsøkjjarar	
	04 Refusjon av ODA-godkjende utgifter, blir redusert med	56 461 000
	frå kr 348 208 000 til kr 291 747 000	
	60 Kommunale eigendelar, blir redusert med	900 000
	frå kr 2 700 000 til kr 1 800 000	

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Votering i sak nr. 8, debattert 19. desember 2023

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2024, kapitler under Samferdselsdepartementet, Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområde 17) (Innst. 13 S (2023–2024), jf. Prop. 1 S (2023–2024) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2023–2024))

Presidenten: Under debatten er det satt fram fire forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Trond Helleland på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre
- forslag nr. 2, fra Frank Edvard Sve på vegne av Fremskrittspartiet og Venstre
- forslagene nr. 3 og 4, fra Frank Edvard Sve på vegne av Fremskrittspartiet

Det voteres over forslag nr. 4, fra Fremskrittspartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for tilstrekkelig fremdrift i prosjektene knyttet til «dødsveiene» E16 Skaret–Hønefoss og E39 Veibust–Blindheim–Moa.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 84 mot 15 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.46.57)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for tilstrekkelig fremdrift i veiprojektet rv. 15 Strynefjellet med arm til Geiranger.»

Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 76 mot 23 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.47.15)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen holde planlagt fremdrift med forberedende arbeider og anleggsstart for Stad skipstunnel.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Venstre ble med 80 mot 19 stemmer ikke vedtatt.
(Voteringsutskrift kl. 21.47.33)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 1, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre. Forslaget lyder:
«Stortinget ber regjeringen sørge for at Numedalsbanen, inkludert strekningen Flesberg–Rødberg, forblir en del av det nasjonale jernbanenettet

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

Rammeområde 17

(Transport og kommunikasjon)

I

På statsbudsjettet for 2024 bevilges under:

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
Utgifter			
916	Kystverket		
	1 Driftsutgifter, kan nyttes under post 45	1 155 600 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres	36 100 000	
	22 Driftsutgifter brukerfinansierte tjenester, kan overføres, kan nyttes under post 46	1 050 434 000	
	30 Nyanlegg og større vedlikehold, kan overføres	903 778 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres, kan nyttes under post 1	191 479 000	
	46 Større utstyrsanskaffelser og brukerfinansierte tjenester, kan overføres, kan nyttes under post 22	21 329 000	
	60 Tilskudd til fiskerihavneanlegg, kan overføres	77 492 000	
	71 Tilskudd til effektive og miljøvennlige havner, kan overføres	123 950 000	
1300	Samferdselsdepartementet		
	1 Driftsutgifter	182 900 000	
	70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner	37 000 000	
	71 Tilskudd til trafiksikkerhetsformål mv.	81 800 000	
1301	Forskning og utvikling mv.		
	21 Utredninger vedrørende miljø, trafiksikkerhet mv.	11 900 000	
	50 Norges forskningsråd mv., kan overføres	145 200 000	
	70 Pilotprosjekter for utslippsfrie anleggsplasser	30 000 000	
1310	Flytransport		
	70 Kjøp av innenlandske flyruter, kan overføres	1 934 600 000	
1313	Luftfartstilsynet		
	1 Driftsutgifter	305 500 000	
1314	Statens havarikommisjon		
	1 Driftsutgifter	99 000 000	
1315	Tilskudd til Avinor AS		
	71 Tilskudd til pålagte oppgaver, kan overføres	2 887 300 000	

og at det legges til rette for drift av veteranog på banen.»

Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre ble med 54 mot 45 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.47.53)

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1320		Statens vegvesen		
	1	Driftsutgifter	4 566 100 000	
	22	Drift og vedlikehold av riksveier, <i>kan overføres, kan nyttes under post 29 og post 30</i>	9 720 700 000	
	28	Trafikant- og kjøretøytilsyn, <i>kan overføres</i>	2 429 600 000	
	29	OPS-prosjekter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i>	4 619 000 000	
	30	Riksveiiinvesteringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22 og post 29 og kap. 1332, post 66</i>	10 349 700 000	
	61	Rentekompensasjon for transporttiltak i fylkene	376 000 000	
	64	Utbedring på fylkesveier for tømmertransport, <i>kan overføres</i>	22 400 000	
	65	Tilskudd til fylkesveier, <i>kan overføres</i>	415 300 000	
	66	Tilskudd til tryggere skoleveier og nærmiljøer, <i>kan overføres</i>	23 600 000	
	72	Tilskudd til riksveiferjedriften, <i>kan overføres</i>	3 284 000 000	
	73	Tilskudd for reduserte bompengetakster utenfor byområdene	740 000 000	
1321		Nye Veier AS		
	70	Tilskudd til Nye Veier AS	6 507 700 000	
1323		Vegtilsynet		
	1	Driftsutgifter	20 400 000	
1330		Særskilte transporttiltak		
	60	Utvidet TT-ordning for brukere med særskilte behov, <i>kan overføres</i>	337 400 000	
	70	Kjøp av sjøtransporttjenester på strekningen Bergen–Kirkenes	1 240 300 000	
	76	Reiseplanlegger og elektronisk billettering, <i>kan overføres</i>	138 100 000	
	77	Kjøp av tjenester fra Entur AS	21 300 000	
	78	Tettere samarbeid om data	32 300 000	
1332		Transport i byområder mv.		
	63	Særskilt tilskudd til store kollektivprosjekter, <i>kan overføres</i>	2 571 500 000	
	66	Tilskudd til byområder, <i>kan overføres</i>	3 907 900 000	
1352		Jernbanedirektoratet		
	1	Driftsutgifter	386 400 000	
	21	Spesielle driftsutgifter – utredninger, <i>kan overføres</i>	144 200 000	
	70	Kjøp av persontransport med tog, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	5 368 800 000	
	71	Kjøp av infrastrukturtenester – drift og vedlikehold, <i>kan nyttes under post 70</i>	8 930 100 000	
	73	Kjøp av infrastrukturtenester – investeringer, <i>kan nyttes under post 74</i>	17 366 100 000	
	74	Tilskudd til togmateriell mv., <i>kan overføres</i>	10 600 000	
	75	Tilskudd til godsoverføring fra vei til jernbane	101 000 000	
	76	Tilskudd til kulturminner i jernbanesektoren	39 400 000	
	77	Tilskudd til godstogselskaper etter ekstremværet «Hans», <i>kan overføres</i>	150 000 000	
1354		Statens jernbanetilsyn		
	1	Driftsutgifter	109 700 000	
1370		Posttjenester		
	70	Kjøp av posttjenester, <i>kan overføres</i>	1 680 600 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1541		IT- og ekompolitikk		
	22	Utvikling, gjennomføring og samordning av IT- og ekompolitikken, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	15 924 000	
	60	Bredbåndsutbygging	400 031 000	
	70	Forvaltningsutvikling, IT- og ekompolitikk, <i>kan nyttes under post 22</i>	34 908 000	
1542		Internasjonalt samarbeid		
	1	Driftsutgifter	5 100 000	
	70	Internasjonale program, <i>kan overføres</i>	476 782 000	
1543		Nasjonal kommunikasjonsmyndighet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	260 092 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 886 000	
	70	Telesikkerhet og -beredskap, <i>kan overføres</i>	187 992 000	
	71	Funksjonell internettilgang til alle, <i>kan overføres</i>	10 573 000	
Totale utgifter				96 293 850 000
Inntekter				
3916		Kystverket		
	2	Andre inntekter	11 107 000	
4300		Samferdselsdepartementet		
	1	Refusjon fra Utenriksdepartementet	900 000	
4313		Luftfartstilsynet		
	1	Gebyrinntekter	175 000 000	
4320		Statens vegvesen		
	1	Salgsinntekter m.m.	179 900 000	
	2	Diverse gebyrer	469 800 000	
	3	Refusjoner fra forsikringsselskaper	131 300 000	
	4	Billettinntekter fra riksveiferjedriften	688 200 000	
4330		Særskilte transporttiltak		
	1	Gebyrer	21 300 000	
4352		Jernbanedirektoratet		
	1	Diverse inntekter	5 900 000	
4354		Statens jernbanetilsyn		
	1	Gebyrer for tilsyn med tau- og kabelbaner og fornøylesinnretninger	15 000 000	
4542		Internasjonalt samarbeid		
	1	Refusjon fra Utenriksdepartementet	3 541 000	
4543		Nasjonal kommunikasjonsmyndighet		
	1	Diverse gebyrer	322 000	
	70	Inntekter fra gjennomførte frekvensauksjoner	583 600 000	
5619		Renter av lån til Avinor AS		
	80	Renter	4 000 000	
Totale inntekter				2 289 870 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 916 post 1	kap. 3916 post 2
kap. 916 post 22	kap. 5574 post 77
kap. 916 post 45	kap. 3916 post 2
kap. 916 post 46	kap. 5574 post 77

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. nytte inntil 10 mill. kroner av salgssinntekter fra salg av fiskerihavner under kap. 3916 post 2 til følgende formål under kap. 916 post 30:

- a. dekning av salgsmkostninger forbundet med salget.
- b. oppgradering og vedlikehold av fiskerihavner.

III

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan overskride bevilgningen under kap. 916 Kystverket, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 70 mill. kroner per aksjon dersom det er nødvendig å sette i verk tiltak mot akutt forurensing uten opphold og før Kongen kan gi slikt samtykke.

IV

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan gi Kystverket fullmakt til å forplikte staten for fremtidige budsjettår ut over gitt bevilgning under kap. 916 Kystverket, post 30 Nyanlegg og større vedlikehold for prosjekter som ikke er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget med samlet ramme for gamle og nye forpliktelser med inntil 1 390 mill. kroner.

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
916		Kystverket	
	60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg	77,2 mill. kroner
	71	Tilskudd til effektive og miljøvennlige havner	176 mill. kroner

VI

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan gi Kystverket fullmakt til å postere a konto innbetalinger som Kystverket mottar knyttet til oljevernaksjoner mv. mot mellomværendet med statskassen. Når endelig oppgjør er avklart, gjøres mellomværendet opp og inntektsføres på kap. 5309 Tilfeldige inntekter, post 29 Ymse.

VII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2024 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 1313 post 1	kap. 4313 post 2
kap. 1320 postene 1, 22, 28 og 30	kap. 4320 post 1
kap. 1320 post 28	kap. 4320 post 2
kap. 1320 post 22	kap. 4320 post 3
kap. 1320 post 72	kap. 4320 post 4
kap. 1352 post 1	kap. 4352 post 1
kap. 1354 post 1	kap. 4354 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

VIII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2024 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1301	Forskning og utvikling mv.	
	70 Pilotprosjekter for utslippsfrie anleggsplasser	15 mill. kroner
1320	Statens vegvesen	
	64 Utbedring på fylkesveier for tømmertransport	24 mill. kroner
1352	Jernbanedirektoratet	
	74 Tilskudd til togmateriell mv.	700 mill. kroner

IX

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser for investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2024 kan:

1.

gjennomføre disse tidligere godkjente investeringsprosjektene, herunder foreta bestillinger og gi tilsagn:	Under kap./post	innenfor endret kostnadsramme på:
E8 Sørbotn–Laukslett	1320/30	3 925 mill. kroner
E18/E39 Gartnerløkka–Kolsdalen	1320/30	6 014 mill. kroner

Fullmakten gjelder også forpliktelser som inngås i senere budsjettår, innenfor kostnadsrammen for prosjektet. Kostnadsrammen er oppgitt i 2024-kroner. Samferdselsdepartementet gis fullmakt til å pris- og valutakursjustere kostnadsrammen i senere år.

2. forplikte staten for fremtidige budsjettår ut over gitt bevilgning og gi tilsagn om tilskudd inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for gamle og nye forpliktelser	Ramme for forpliktelser som forfaller hvert år			
				2025	2026	2027	2028
1352		Jernbanedirektoratet					
	73	Kjøp av infrastruktur- tjenester – investeringer	57 300 mill. kroner	15 630 mill. kroner	14 760 mill. kroner	13 890 mill. kroner	13 020 mill. kroner

3. forplikte staten for fremtidige budsjettår ut over gitt bevilgning, herunder foreta bestillinger og gi tilsagn, for prosjekter som ikke er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for	Ramme for
			gamle og nye forpliktelser	forpliktelser som forfaller hvert år
1320		Statens vegvesen		
	30	Riksveiinvesteringer: Prosjekter uten kostnadsramme	8 460 mill. kroner	3 810 mill. kroner

4. forplikte staten for fremtidige budsjettår ut over gitt bevilgning, herunder foreta bestillinger og gi tilsagn, for planlegging mv. av prosjekter med kostnadsanslag over 1 000 mill. kroner, men der kostnadsramme ikke er lagt frem for Stortinget inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for
			gamle og nye forpliktelser
1320		Statens vegvesen	
	30	Riksveiinvesteringer: Planlegging, forberedende arbeider og grunnerverv	500 mill. kroner

X

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for drift- og vedlikeholdsarbeider

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2024 kan:

1. forplikte staten for fremtidige budsjettår ut over gitt bevilgning, herunder foreta bestillinger og gi tilsagn, inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for	Ramme for
			gamle og nye forpliktelser	forpliktelser som forfaller hvert år
1320		Statens vegvesen		
	22	Drift og vedlikehold av riksveier	13 800 mill. kroner	5 450 mill. kroner

2. forplikte staten for fremtidige budsjettår ut over gitt bevilgning og gi tilsagn om tilskudd, inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for gamle og nye forpliktelser	Ramme for forpliktelser som forfaller hvert år			
				2025	2026	2027	2028
1352		Jernbanedirektoratet					
	71	Kjøp av infrastrukturtenes- ter – Drift og vedlikehold	29 470 mill. kroner	8 040 mill. kroner	7 590 mill. kroner	7 140 mill. kroner	6 700 mill. kroner

XI

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for kjøp av transporttjenester

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2024 kan forplikte staten for fremtidige budsjettår ut over gitt bevilgning og gi tilsagn om tilskudd inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for	Ramme for
			gamle og nye forpliktelser	forpliktelser som forfaller hvert år
1320		Statens vegvesen		
	72	Tilskudd til riksveiferjedriften	20 400 mill. kroner	3 250 mill. kroner
1352		Jernbanedirektoratet		
	70	Kjøp av persontransport med tog	31 700 mill. kroner	5 300 mill. kroner

XII

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser for Nye Veier AS

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2024 kan forplikte staten for fremtidige budsjettår ut over gitt bevilgning og gi tilsagn om tilskudd inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for	Ramme for
			gamle og nye forpliktelser	forpliktelser som forfaller hvert år
1321		Nye Veier AS		
	70	Tilskudd til Nye Veier AS	26 000 mill. kroner	6 500 mill. kroner

XIII

Salg og bortfeste av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2024 kan selge og bortfeste fast eiendom inntil en verdi av 50 mill. kroner i hvert enkelt tilfelle.

- gi en restverdigaranti for bokførte verdier på inntil 7 600 mill. kroner
- gi ytterligere restverdigaranti til oppgraderinger og nyinvesteringer innenfor en ramme på inntil 12 320 mill. kroner. Det legges til grunn 75 pst. restverdigaranti.

XIV

Restverdisikring for eksisterende materiell, oppgraderinger av eksisterende materiell og investeringer i nytt materiell

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2024 for det togmateriellet som inngår i statens kjøp av persontransporttjenester med tog på kap. 1352 Jernbanedirektoratet, post 70 Kjøp av persontransport med tog, kan:

XV

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2024 kan gi Statens vegvesen fullmakt knyttet til forpliktelser ved forskutteringer som skal føres opp i statens kapitalregnskap konto 840013 Deposita og avsetninger under Samferdselsdepartementet med motpostering mellomværende med statskassen.

XVI

Endring av bompengetakst

Stortinget samtykker i at gjennomsnittstaksten i Bypakke Ålesund endres fra 19,50 2021-kroner til 14,50 2021-kroner.

Presidenten: Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 54 mot 45 stemmer.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

I

I statsbudsjettet for 2023 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
		Utgifter	
541		IT- og ekompolitikk	
	22	Utvikling, gjennomføring og samordning av IT- og ekompolitikken, <i>kan overføres, kan nyttast under post 70</i> , blir redusert med	400 000
		frå kr 26 528 000 til kr 26 128 000	
	70	Forvaltningsutvikling, IT- og ekompolitikk, <i>kan nyttast under post 22</i> , blir auka med	4 340 000
		frå kr 40 275 000 til kr 44 615 000	
542		Internasjonalt samarbeid	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med	4 800 000
		frå kr 4 851 000 til kr 51 000	
	70	Internasjonale program, <i>kan overføres</i> , blir auka med	46 274 000
		frå kr 364 520 000 til kr 410 794 000	
916		Kystverket	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 45</i> , blir auka med.....	41 672 000
		frå kr 2 261 786 000 til kr 2 303 458 000	
	30	Nyanlegg og større vedlikehald, <i>kan overføres</i> , blir auka med.....	35 200 000
		frå kr 690 806 000 til kr 726 006 000	
	45	Større utstyrsanskaffingar og vedlikehald, <i>kan overføres, kan nyttast under post 1</i> , blir redusert med	42 000 000
		frå kr 203 450 000 til kr 161 450 000	
	60	Tilskot til fiskerihamneanlegg, <i>kan overføres</i> , blir redusert med.....	35 200 000
		frå kr 36 943 000 til kr 1 743 000	
	71	Tilskot til effektive og miljøvennlige hamner, <i>kan overføres</i> , blir redusert med.....	29 500 000
		frå kr 118 988 000 til kr 89 488 000	
1300		Samferdselsdepartementet	
	70	Tilskot til internasjonale organisasjonar, blir auka med	4 300 000
		frå kr 30 845 000 til kr 35 145 000	

(Voteringsutskrift kl. 21.48.24)

Votering i sak nr. 9, debattert 19. desember 2023

Innstilling frå transport- og kommunikasjonskomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2023 under Samferdselsdepartementet, Endringar i statsbudsjettet 2023 under Kommunal- og distriktsdepartementet og Endringar i statsbudsjettet 2023 under Nærings- og fiskeridepartementet (Innst. 142 S (2023–2024), jf. Prop. 27 S (2023–2024), Prop. 22 S (2023–2024) kap. 541 og 542 og Prop. 25 S (2023–2024) kap. 916 og romertall III til kap. 916)

Kap.	Post	Formål	Kroner
1315		Tilskot til Avinor AS	
	71	Tilskot til pålagde oppgaver, <i>kan overføres</i> , blir auka med ..... frå kr 1 145 456 000 til kr 1 168 956 000	23 500 000
1320		Statens vegvesen	
	22	Drift og vedlikehold av riksvegar, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttast under post 29 og post 30</i> , blir auka med ..... frå kr 10 598 717 000 til kr 10 661 410 000	62 693 000
	72	Tilskot til riksvegferjedrifta, <i>kan overføres</i> , blir redusert med..... frå kr 3 213 809 000 til kr 3 163 809 000	50 000 000
1330		Særskilde transporttiltak	
	70	Kjøp av sjøtransporttenester på strekninga Bergen–Kirkenes, blir redusert med..... frå kr 1 075 000 000 til kr 960 300 000	114 700 000
1352		Jernbanedirektoratet	
	21	Spesielle driftsutgifter – utgreiingar, <i>kan overføres</i> , blir redusert med ..... frå kr 138 803 000 til kr 118 803 000	20 000 000
	70	Kjøp av persontransport med tog, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttast under post 71</i> , blir redusert med ..... frå kr 5 318 320 000 til kr 5 204 220 000	114 100 000
	71	Kjøp av infrastrukturtenester – drift og vedlikehold, <i>kan nyttast under post 70</i> , blir auka med..... frå kr 8 011 231 000 til kr 9 111 231 000	1 100 000 000
	73	Kjøp av infrastrukturtenester – investeringar, <i>kan nyttast under post 74</i> , blir redusert med ..... frå kr 17 855 913 000 til kr 16 205 913 000	1 650 000 000
	74	Tilskot til togmateriell mv., <i>kan overføres</i> , blir redusert med..... frå kr 136 397 000 til kr 0	136 397 000
1354		Statens jernbanetilsyn	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med ..... frå kr 105 694 000 til kr 99 694 000	6 000 000
1370		Posttenester	
	70	Kjøp av posttenester, <i>kan overføres</i> , blir auka med ..... frå kr 1 366 600 000 til kr 1 458 900 000	92 300 000
Inntekter			
4313		Luftfartstilsynet	
	1	Gebyrinntekter, blir redusert med ..... frå kr 167 600 000 til kr 141 100 000	26 500 000
4330		Særskilde transporttiltak	
	1	Gebyr, blir auka med ..... frå kr 20 000 000 til kr 20 427 000	427 000
4352		Jernbanedirektoratet	
	1	Ymse inntekter, blir auka med..... frå kr 4 500 000 til kr 5 500 000	1 000 000
4354		Statens jernbanetilsyn	
	1	Gebyr for tilsyn med tau- og kabelbaner og moroinnretningar, blir auka med ..... frå kr 14 400 000 til kr 16 400 000	2 000 000

II

Tilføyning av stikkord

Stortinget samtykkjer i at Samferdselsdepartementet i 2023 kan føye til stikkordet «*kan overførast*» på kap. 1301 Forsking og utvikling mv., post 70 Pilotprosjekt for utleppsfrie anleggsplassar.

III

Tilsegnfullmakt

Stortinget samtykkjer i at Samferdselsdepartementet i 2023 kan gi tilsegn om tilskot utover gitte løyvingar, men slik at samla ramme for nye tilsegn og gammalt ansvar ikkje overstig følgjande beløp:

Kap.	Post Føremål	Samla ramme
1352	Jernbanedirektoratet	
	74 Tilskot til togmateriell mv.	850 mill. kroner

IV

Restverdisikring for eksisterande materiell, oppgraderingar av eksisterande materiell og investeringar i nytt materiell

Stortinget samtykkjer i at Samferdselsdepartementet i 2023 for det togmateriellet som inngår i statens kjøp av persontransporttenester med tog på kap. 1352 Jernbanedirektoratet, post 70 Kjøp av persontransport med tog, kan:

- a. gi ein restverdigaranti for bokførte verdiar på inntil 7 820 mill. kroner
- b. gi ytterlegare restverdigaranti til oppgraderingar og nyinvesteringar innanfor ei ramme på inntil 14 020 mill. kroner. Det blir lagt til grunn 75 pst. restverdigaranti.

V

Fullmakt til å nettoføre i statsrekneskapen og postere mot mellomværet med statskassa

Stortinget samtykkjer i at Samferdselsdepartementet i 2023 kan gi Statens vegvesen fullmakt til å:

1. nettoføre innbetalte midlar frå bompengeselskap og tilskot frå eksterne til riksvegprosjekt på kap. 1320, post 1 Driftsutgifter, post 29 OPS-prosjekt og 30 Riksveginvesteringar. For kap. 1320, post 1 gjeld fullmakta utgifter i samband med utvikling av innkrevingsystem for bompengar.
2. føre i mellomværet med statskassa overskytande bompengar fram til dei blir nytta og blir nettoførte på kap. 1320, post 30 Riksveginvesteringar.

VI

Tilsegnfullmakter

Stortinget samtykkjer i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2023 kan:

1. gi tilsegn om tilskot ut over gitte løyvingar, men slik at samla ramme for nye tilsegn og gammalt ansvar ikkje overstig følgjande beløp:

Kap.	Post Nemning	Samla ramme
916	Kystverket	
	71 Tilskot til effektive og miljøvennlege hamner	145,7 mill. kroner

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Votering i sak nr. 10, debattert 19. desember 2023

Innstilling fra justiskomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2023 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 143 S (2023–2024), jf. Prop. 19 S (2023–2024) unntatt kap. 480, 490, 491 og 3490 samt romertall IV)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2023 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
400		Justis- og beredskapsdepartementet	
	23	Spesielle driftsutgifter, forskning, evaluering og kunnskapsinnhenting, <i>kan overføres, økes med</i> fra kr 38 948 000 til kr 40 148 000	1 200 000
410		Domstolene	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 61, post 1 og kap. 411, post 1, økes med</i> fra kr 3 003 525 000 til kr 3 038 525 000	35 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>reduseres med</i> fra kr 105 219 000 til kr 103 519 000	1 700 000
	22	Vernesaker/sideutgifter, jordskiftedomstoler, <i>kan overføres, reduseres med</i> fra kr 2 911 000 til kr 2 833 000	78 000
414		Forliksråd og andre domsutgifter	
	1	Driftsutgifter, <i>økes med</i> fra kr 322 734 000 til kr 336 647 000	13 913 000
430		Kriminalomsorgen	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 431, post 1, økes med</i> fra kr 5 343 822 000 til kr 5 361 822 000	18 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, økes med</i> fra kr 60 457 000 til kr 70 457 000	10 000 000
432		Kriminalomsorgens høyskole og utdanningscenter	
	1	Driftsutgifter, <i>økes med</i> fra kr 234 246 000 til kr 237 246 000	3 000 000
440		Politiet	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441, post 1 og kap. 443, post 1, økes med</i> fra kr 20 876 612 000 til kr 21 455 810 000	579 198 000
	22	Søk etter antatt omkomne, <i>kan overføres, reduseres med</i> fra kr 3 359 000 til kr 335 000	3 024 000
	23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål, <i>reduseres med</i> fra kr 35 543 000 til kr 23 483 000	12 060 000
	25	Variable utgifter ved ankomst, mottak og retur i politiets utlendingsforvaltning, <i>reduseres med</i> fra kr 267 528 000 til kr 252 528 000	15 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, reduseres med</i> fra kr 89 367 000 til kr 62 132 000	27 235 000
	73	Internasjonale forpliktelser, mv., <i>kan overføres, reduseres med</i> fra kr 644 490 000 til kr 309 690 000	334 800 000
	74	Midlertidig destruksjonspant for enkelte typer halvautomatiske rifler, <i>reduseres med</i> fra kr 2 000 000 til kr 1 000 000	1 000 000
441		Politidirektoratet	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440, post 1, reduseres med</i> fra kr 404 889 000 til kr 404 092 000	797 000

Kap.	Post Formål	Kroner
443	Påtalemyndigheten i politiet	
	1 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440, post 1</i> , reduseres med fra kr 1 488 069 000 til kr 1 485 398 000	2 671 000
444	Politiets sikkerhetstjeneste (PST)	
	1 Driftsutgifter, økes med fra kr 1 359 739 000 til kr 1 464 639 000	104 900 000
451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	
	1 Driftsutgifter, økes med fra kr 1 252 588 000 til kr 1 278 118 000	25 530 000
	21 Spesielle driftsutgifter, økes med fra kr 25 473 000 til kr 31 173 000	5 700 000
	22 Spesielle driftsutgifter – Nødnett, <i>kan overføres</i> , økes med fra kr 540 394 000 til kr 570 394 000	30 000 000
454	Redningshelikoptertjenesten	
	1 Driftsutgifter, reduseres med fra kr 930 255 000 til kr 924 192 000	6 063 000
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , reduseres med fra kr 1 481 998 000 til kr 1 127 205 000	354 793 000
455	Redningstjenesten	
	21 Spesielle driftsutgifter, økes med fra kr 30 567 000 til kr 42 567 000	12 000 000
457	Nasjonal sikkerhetsmyndighet	
	01 Driftsutgifter, økes med fra kr 446 797 000 til kr 477 797 000	31 000 000
466	Særskilte straffesaksutgifter m.m.	
	1 Driftsutgifter, økes med fra kr 1 333 475 000 til kr 1 348 475 000	15 000 000
467	Norsk Lovtidend	
	1 Driftsutgifter, reduseres med fra kr 10 066 000 til kr 7 855 000	2 211 000
469	Vergemålsordningen	
	21 Spesielle driftsutgifter, reduseres med fra kr 94 209 000 til kr 86 209 000	8 000 000
470	Fri rettshjelp	
	1 Driftsutgifter, reduseres med fra kr 815 312 000 til kr 640 000 000	175 312 000
473	Statens sivilrettsforvaltning	
	70 Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 439 801 000 til kr 500 000 000	60 199 000
Inntekter		
3410	Domstolene	
	1 Rettsgebyr, reduseres med fra kr 270 861 000 til kr 235 000 000	35 861 000
	2 Saks- og gebyrinntekter jordskiftedomstolene, økes med fra kr 20 850 000 til kr 22 500 000	1 650 000
	4 Vernesaker jordskiftedomstolene, økes med fra kr 2 426 000 til kr 2 833 000	407 000

Kap.	Post Formål	Kroner
3430	Kriminalomsorgen	
	4 Tilskudd, økes med fra kr 2 647 000 til kr 20 647 000	18 000 000
3432	Kriminalomsorgens høgscole og utdanningscenter	
	3 Andre inntekter, økes med fra kr 1 173 000 til kr 4 173 000	3 000 000
3440	Politiet	
	1 Gebyr – pass og våpen, reduseres med fra kr 718 795 000 til kr 608 795 000	110 000 000
	2 Refusjoner mv., reduseres med fra kr 222 506 000 til kr 152 506 000	70 000 000
	3 Salgsinntekter, reduseres med fra kr 51 651 000 til kr 41 651 000	10 000 000
	4 Gebyr – vaktelskap og etterkontroll av deaktiverte skytevåpen, reduseres med fra kr 4 828 000 til kr 3 828 000	1 000 000
	6 Gebyr – utlendingssaker, reduseres med fra kr 412 587 000 til kr 306 243 000	106 344 000
	7 Gebyr – sivile gjøremål, reduseres med fra kr 721 078 000 til kr 691 078 000	30 000 000
	8 Refusjoner fra EUs grense- og visumfinansieringsordninger, reduseres med fra kr 102 900 000 til kr 80 033 000	22 867 000
3451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	
	1 Gebyr, reduseres med fra kr 128 403 000 til kr 119 803 000	8 600 000
	5 Abonnementsinntekter og refusjoner Nødnett, økes med fra kr 514 236 000 til kr 544 236 000	30 000 000
	6 Refusjoner, økes med fra kr 7 425 000 til kr 19 425 000	12 000 000
3457	Nasjonale sikkerhetsmyndighet	
	1 Inntekter, økes med fra kr 35 338 000 til kr 46 338 000	11 000 000
3490	Utlendingsdirektoratet	
	1 Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter, reduseres med fra kr 2 549 000 til kr 2 449 000	100 000
	3 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter, økes med fra kr 53 209 000 til kr 53 242 000	33 000
	4 Asylmottak, ODA-godkjente utgifter, reduseres med fra kr 3 947 065 000 til kr 3 621 396 000	325 669 000
	5 Refusjonsinntekter, økes med fra kr 2 678 000 til kr 3 271 000	593 000

Kap.	Post Formål	Kroner
6	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter, reduseres med fra kr 19 140 000 til kr 18 275 000	865 000
7	Tolk og oversettelse, ODA-godkjente utgifter, reduseres med fra kr 23 783 000 til kr 21 560 000	2 223 000
8	Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter, reduseres med fra kr 40 284 000 til kr 40 116 000	168 000

II

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2023 kan starte opp investeringsprosjektet Nye studenthyblar ved brann- og redningsskolen i Tjeldsund innenfor en kostnadsramme på 447 mill. kroner. Kostnadsrammen er oppgitt i 15.9.2023-kroner. Fullmakt til å forplikte staten utover budsjettåret innenfor kostnadsrammen er lagt til Kommunal- og distriktsdepartementet.

III

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser for investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2023 kan starte opp, bestille og forplikte staten utover budsjettåret for brukerutstysprosjektet Nye studenthyblar ved brann- og redningsskolen i Tjeldsund innenfor en kostnadsramme på 30 mill. kroner. Fullmakten gjelder også forpliktelser som inngås i senere budsjettår. Samlede utbetalinger og gjenstående forpliktelser skal til enhver tid holdes innenfor den vedtatte kostnadsrammen. Kostnadsrammen er oppgitt i 15.9.2023-kroner. Justis- og beredskapsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.

IV

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2023 kan pådra staten forpliktelser ut over den gitte bevilgningen til skredsikring av Longyearbyen, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner på Justis- og beredskapsdepartementet sitt kap. 480, post 50, jf. Svalbardbudsjettet kap. 0007 Tilfeldige utgifter, post 30 Skred- og boligtiltak.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Votering i sak nr. 11, debattert 19. desember 2023

Innstilling fra finanskomiteen om Grunnrenteskatt på landbasert vindkraft (Innst. 131 S (2023–2024), jf. Prop. 2 LS (2023–2024))

Presidenten: Under debatten har Kari Elisabeth Kaski satt fram et forslag på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Rødt. Forslaget lyder:

«I stortingsvedtak om skatt av inntekt og formue mv. for inntektsåret 2024 (Stortingets skattevedtak) gjøres følgende endring:

§ 3-4 skal lyde:

§ 3-4 *Skatt på grunnrenteinntekt i vann- og vindkraftforetak*

Av grunnrenteinntekt i vannkraftverk fastsatt i medhold av skatteloven § 18-3 svares grunnrenteskatt til staten med 57,7 pst. *Av grunnrenteinntekt i vindkraftanlegg fastsatt i medhold av skatteloven § 18-10 svares grunnrenteskatt til staten med 44,9 pst.»*

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt ble med 87 mot 12 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.49.59)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

I stortingsvedtak om skatt av inntekt og formue mv. for inntektsåret 2024 (Stortingets skattevedtak) gjøres følgende endring:

§ 3-4 skal lyde:

§ 3-4 *Skatt på grunnrenteinntekt i vannkraftforetak og vindkraftanlegg*

Av grunnrenteinntekt i vannkraftverk fastsatt i medhold av skatteloven § 18-3 svares grunnrenteskatt til staten med 57,7 pst. *Av grunnrenteinntekt i vindkraftanlegg fastsatt i medhold av skatteloven § 18-10 svares grunnrenteskatt til staten med 32,1 pst.*

Presidenten: Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 75 mot 24 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 21.50.29)

Votering i sak nr. 12, debattert 19. desember 2023

Innstilling fra finanskomiteen om Grunnrenteskatt på landbasert vindkraft (Innst. 124 L (2023–2024), jf. Prop. 2 LS (2023–2024))

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Roy Steffensen på vegne av Fremskrittspartiet
  - forslagene nr. 2 og 3, fra Kari Elisabeth Kaski på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Rødt
- Det votes over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet.

Forslaget lyder:

«Prop. 2 LS (2023–2024) Grunnrenteskatt på landbasert vindkraft sendes tilbake til regjeringen.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 17 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.51.01)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 2 og 3, fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt.

Forslag nr. 2 lyder:

«I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

Ny § 18-10 tredje ledd bokstav a nr. 3 skal lyde:
3. Inntektsårets skattemessige avskrivninger etter §§ 14-40 til 14-43 av driftsmidler som er knyttet til vindkraftproduksjonen. For driftsmidler som avskrives etter § 14-51 skal satsene i § 14-43 benyttes. For skattepliktig som for inntektsåret 2023 eller tidligere inntektsår ikke har avskrevet driftsmidlene med maksimale satser, reduseres grunnlaget for avskrivninger som om maksimale satser var benyttet. For driftsmidler ervervet fra og med 19. juni 2015 til og med inntektsåret 2021, som har vært avskrevet etter de særskilte bestemmelsene i § 14-51, skal grunnlaget for avskrivninger etter første punktum fastsettes som om driftsmidlene ikke har vært avskrevet etter § 14-51, men med maksimale satser etter §§ 14-40 til 14-43. Det ses bort fra avskrivninger for driftsmidler som omfattes av tredje ledd bokstav a nr. 6 første punktum.

Ny § 18-10 tredje ledd bokstav b skal lyde:

b. I beregningsgrunnlaget for grunnrenteinntekt skal en særlig beregnet selskapsskatt for det grunnrenteskattepliktige vindkraftanlegget, føres til fradrag. Ved beregningen medtas de samme inntekts- og kostnadsstørrelsene som brukes ved fastsettelse av grunnrenteskatten. Kostnader til driftsmidler knyttet til vindkraftproduksjon som utgiftsføres umiddelbart etter bokstav a nr. 5 første punktum, skal likevel avskrives etter skattelovens alminnelige regler, og fradras i grunnlaget for beregnet selskapsskatt. Beregnet negativ selskapsskatt fremføres til fradrag i beregnet selskapsskatt for senere inntektsår uten rente.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en metode for å fryse inntektene fra grunnrenteskatt fra vindkraftanlegg, hvor rettsvesenet har konkludert med at konsesjonsvedtaket bryter med menneskerettighetene og vindkraftanlegg som har pågående saker i rettssystemet hvor brudd på menneskerettighetene anføres.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt ble med 87 mot 12 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 21.51.20)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

l o v

om endringer i skatteloven

I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 9-3 syvende ledd skal lyde:

(7) Gevinst ved samlet realisasjon av særskilte driftsmidler i kraftanlegg som nevnt i § 18-6 første ledd og fallrettigheter eller andel i slike, er unntatt fra skatteplikt dersom overtaker viderefører de skattemessige verdiene og ervervstidspunktene for eiendeler, rettigheter og forpliktelser som overføres. Det samme gjelder ved samlet realisasjon av driftsmidler som nevnt i § 19-6 første ledd bokstav c og akvakulturtillatelse som nevnt i § 19-1 for grunnrenteskattepliktig havbruksvirksomhet, og ved samlet realisasjon av driftsmidler i grunnrenteskattepliktig vindkraftvirksomhet.

§ 18-1 første ledd skal lyde:

(1) Bestemmelsene i dette kapittel gjelder for skattlegging av inntekt knyttet til produksjon, omsetning, overføring eller distribusjon av vannkraft og vindkraft på land i Norge.

§ 18-1 annet ledd ny bokstav e skal lyde:

e. Med vindkraftanlegg menes en eller flere vindturbiner, med tilhørende elektrisk utrustning for produksjon av elektrisk energi fra vindenergi, herunder interne elektriske anlegg (kabler eller luftledninger), interne transformatoranlegg og produksjonslinjer, samt andre bygningstekniske konstruksjoner, styrings- og overvåkningsanlegg mv. som hører til anlegget.

Ny deloverskrift til §§ 18-2 til 18-8 skal lyde:

Skattlegging av vannkraft

Ny deloverskrift til §§ 18-10 og 18-11 skal lyde:

Skattlegging av landbasert vindkraft

Ny § 18-10 skal lyde:

§ 18-10 Grunnrenteskatt til staten for vindkraftanlegg

(1) Eier av vindkraftanlegg skal svare skatt til staten på grunnlag av grunnrenteinntekt beregnet ved det enkelte vindkraftanlegget. Grunnrenteinntekten fastsettes etter bestemmelsene i annet til åttende ledd. Skatt på grunnrenteinntekt beregnes etter en sats som for det enkelte år vedtas av Stortinget.

(2) Grunnrenteskatt ilegges kraft som er produsert i landbaserte vindkraftanlegg. Skatteplikten omfatter også kraft produsert utenfor vindkraftanleggets ordinære drift, for eksempel ved prøvedrift, testkjøring og liknende. Kraft som er forbrukt i eventuelt hjelpeutstyr i forbindelse med produksjon av elektrisk energi, kraft tapt i hovedtransformatoren ved produksjon i vindkraftanlegget og energi fra eventuell hjelpegenerator omfattes ikke av skatteplikten. Beregningsgrunnlaget for grunnrenteskatt av løpende inntekt fra vindkraftvirksomhet er brutto salgsinntekter som fastsettes på følgende måte:

a. Årlige brutto salgsinntekter settes til summen av årets spotmarkedspriser per time multiplisert med faktisk produksjon ved vindkraftanlegget i de tilhørende tidsavsnitt, med følgende unntak:

1. Kraft som leveres i henhold til kjøpekontrakt mellom uavhengige parter inngått før 28. september 2022, verdsettes til kontraktsprisen. Kraft som leveres til spotmarkedspris, der det før 28. september 2022 er inngått avtale med uavhengig part om finansiell sikring mot spotmarkedsprisen i prisområdet der kraften er levert, eller mot nordisk systempris, verdsettes til sikret pris. Forrige punktum omfatter avtaler om sikring som er inngått av konsernforbundet selskap,

jf. § 10-4. Ved avtale om sikring som omfattes av annet punktum skal gevinst eller tap knyttet til markedsutviklingen for elektrisk kraft for inntektsåret inngå i grunnrenteinntekten. Dette nummer gjelder avtaler som er inngått med formål om å prissikre leveranser av kraft fra vindkraftanlegg. Avtaler som har vært omfattet av § 18-3 annet ledd bokstav a nr. 2 omfattes ikke av dette nummer. Med uavhengig part menes kontraktspart som ikke har direkte eller indirekte interessefellesskap med selger, jf. § 13-1. Ved oppgjør før tiden av kjøpekontrakt som nevnt i første punktum, skal gevinsten eller tapet ved oppjøret inngå i grunnlaget for grunnrenteskatt. Forrige punktum gjelder også ved oppgjør før tiden av avtale om sikring som nevnt i annet punktum, for så vidt gjelder gevinst eller tap for inntektsåret og gjenstående sikringsperiode. Den nærmere avgrensningen og retningslinjene for unntaket fastsettes av departementet i forskrift.

2. Kraft som leveres til en strømleverandør i henhold til langsiktig fastprisavtale, og som leveres videre i henhold til standard fastprisavtaler i sluttbrukermarkedet, verdsettes til kontraktsprisen. Den nærmere avgrensningen og retningslinjene for unntaket fastsettes av departementet i forskrift.
  3. Kraft som leveres i henhold til kjøpekontrakt mellom uavhengige parter inngått i perioden 2024 til 2030, verdsettes til kontraktsprisen. Dette nummer gjelder avtaler som er inngått i perioden 2024 til 2030 med formål om å prissikre leveranser av kraft fra vindkraftanlegg for prosjekter som etableres i perioden 2024 til 2030. Avtaler som har vært omfattet av § 18-3 annet ledd bokstav a nr. 2 omfattes ikke av dette nummer. Med uavhengig part menes i dette nummer kontraktspart som ikke har direkte eller indirekte interessefellesskap med selger, jf. § 13-1. Ved oppgjør før tiden av avtaler som nevnt i første og annet punktum, skal gevinsten eller tapet ved oppjøret inngå i grunnlaget for grunnrenteskatt. Den nærmere avgrensningen og retningslinjene for unntaket fastsettes av departementet i forskrift.
- b. Gevinst ved realisasjon av driftsmiddel som benyttes i vindkraftproduksjon, tillegges brutto salgsinntekter. For driftsmidler som nevnt i tredje ledd bokstav a nr. 6 første punktum, inntektsføres gevinsten i realisasjonsåret. For øvrige driftsmidler gjelder reglene i §§ 14-44 til 14-46.
- c. Driftsstøtte til produksjon av ny vindkraft tillegges brutto salgsinntekter.

d. *Inntekt fra utstedte elsertifikater tillegges brutto salgsinntekter.*

e. *Inntekt fra utstedte opprinnelsesgarantier tillegges brutto salgsinntekter.*

(3) *Grunnrenteinntekten for løpende inntekt fra vindkraftvirksomhet fremkommer ved at det i beregningsgrunnlaget gis følgende fradrag:*

a. *I brutto salgsinntekter etter annet ledd fradras følgende påløpte kostnader som har eller vil få sammenheng med produksjonen ved vindkraftanlegget:*

1. *Driftskostnader som regulært følger av vindkraftproduksjonen, herunder arbeidslønn og andre personalkostnader, kostnader til vedlikehold, forsikring, administrasjon, erstatninger til grunneiere og rettighetshavere for tap av inntekt fra virksomhet som må opphøre helt eller delvis ved etablering av vindkraftanlegget og tap ved realisasjon av driftsmidler som ikke omfattes av nr. 6 første punktum. Tap ved realisasjon av driftsmidler som nevnt i forrige punktum fradras etter reglene i §§ 14-44 til 14-46. Det gis ikke fradrag for ervervskostnader til grunn eller andre ytelser til grunneier, kommuner mv. Det gis heller ikke fradrag for salgs-, overførings- eller finanskostnader. Det gis likevel fradrag for kostnader som påløper ved innmating av kraft til nettet. Kostnader som etter sin art faller inn under første punktum, og som er til nytte ved produksjonen i flere vindkraftanlegg som den skattepliktige driver, skal fordeles på en måte som er egnet til å gi samsvar mellom kostnadsandel og nytte for hvert vindkraftanlegg. Tilsvarende fordeling skal foretas for kostnader som er til nytte for både vindkraftproduksjon og annen virksomhet som den skattepliktige driver. Pådratte kostnader til fjerning av vindkraftanlegg og tilbakeføring av område etter vilkår i konsesjon, kan føres til fradrag.*
2. *Eiendomsskatt for vindkraftanlegget.*
3. *Inntektsårets skattemessige avskrivninger for driftsmidler som er knyttet til vindkraftproduksjonen beregnes på følgende måte:*

- a. *For skattepliktig som for inntektsåret 2023 eller tidligere inntektsår ikke har avskrevet driftsmidlene etter §§ 14-40 til 14-43 med maksimale satser, reduseres grunnlaget for avskrivninger som om maksimale satser var benyttet.*
- b. *For driftsmidler ervervet fra og med 19. juni 2015 til og med inntektsåret 2021, som har vært avskrevet etter de særskilte bestemmelsene i § 14-51, skal grunnlaget for avskrivninger etter første punktum fastsettes som om driftsmidlene ikke har vært avskrevet etter §*

14-51, men med maksimale satser etter §§ 14-40 til 14-43.

c. *Beregnet grunnlag for avskrivninger etter a. og b. multipliseres med 1,4. Samlet grunnlag for avskrivninger kan likevel ikke overstige 85 pst. av anskaffelsesverdien for anleggets fysiske avskrivbare driftsmidler. Departementet kan gi utfyllende bestemmelser i forskrift.*

d. *Beregnet grunnlag for avskrivninger etter c. avskrives med like store årlige beløp over fem år.*

Det ses bort fra avskrivninger for driftsmidler som omfattes av bokstav a nr. 6 første punktum.

4. *I tillegg gis et fradrag tilsvarende gjennomsnittet av de skattemessige verdiene av driftsmidlene pr. 1. januar og 31. desember i inntektsåret, herunder ervervet forretningsverdi og immaterielle rettigheter knyttet til kraftproduksjonen i anlegget, multiplisert med en normrente fastsatt av departementet i forskrift. Kostnader til driftsmidler som omfattes av tredje ledd bokstav a nr. 6 første punktum, inngår ikke ved beregningen av fradrag etter første punktum. Ved beregning av fradrag etter første punktum blir kostnader som skal behandles som en del av kostprisen for driftsmidler som nevnt, å hensynta fra og med inntektsåret det oppstår en ubetinget forpliktelse til å dekke eller innfri kostnaden.*
5. *Kostnader etter denne bokstav som er pådratt i byggetiden kan føres til fradrag fra tidspunktet den skattepliktige begynner å aktivere investeringskostnader for anlegget for fastsetting av alminnelig inntekt.*
6. *Inntektsårets kostnader som ellers er aktiveringspliktige, fradras umiddelbart i beregningsgrunnlaget for grunnrenteinntekt. Kostnader til erverv av vindkraftanlegg kan ikke fradras umiddelbart.*

b. *I beregningsgrunnlaget for grunnrenteinntekt skal en særlig beregnet selskapsskatt for det grunnrenteskattepliktige vindkraftanlegget, føres til fradrag. Ved beregningen medtas de samme inntekts- og kostnadsstørrelsene som brukes ved fastsettelse av grunnrenteskatten. Kostnader til driftsmidler skal likevel avskrives etter skattelovens alminnelige regler, og fradras i grunnlaget for beregnet selskapsskatt. Grunnlaget for avskrivninger for driftsmidler ervervet før 1. januar 2024 fastsettes på samme måte som i bokstav a nr. 3 a. til c. Driftsmidler som avskrives etter § 14-51 i alminnelig inntektsskatt skal likevel avskrives med samme beløp som i alminnelig inntektsskatt, mens den oppjusterte delen etter bokstav a nr. 3 b. og c.*

avskrives etter skattelovens alminnelige regler. Beregnet negativ selskapsskatt fremføres til fradrag i beregnet selskapsskatt for senere inntektsår uten rente.

(4) Dersom fradragene i brutto salgsinntekter fører til at grunnrenteinntekten for vindkraftanlegget blir negativ, skal differansen fremføres til fradrag i neste års grunnrenteinntekt beregnet ved vindkraftanlegget. Differansen fremføres med rente fastsatt av departementet i forskrift.

(5) Ved opphør av driften, med fjerning av vindkraftanlegg og tilbakeføring av området i samsvar med konsekisjon, skal det foretas et inntektsoppgjør for driftsmidler som er knyttet til kraftproduksjonen. Dersom årets grunnrenteinntekt, inkludert fremført, negativ grunnrenteinntekt fra tidligere inntektsår, blir negativ, utbetales skatteverdien av den negative grunnrenteinntekten fra staten ved avregningsoppgjøret for inntektsåret etter skattebetalingsloven.

(6) Underskudd eller tap i andre inntektskilder kan ikke trekkes fra i positiv grunnrenteinntekt ved et vindkraftanlegg.

(7) Beregningsgrunnlaget for grunnrenteinntekt ved realisasjon av vindkraftanlegg fastsettes på følgende måte:

- a. For overdrager skal det i realisasjonsåret beregnes grunnrenteinntekt tilsvarende vederlaget, fratrukket summen av skattemessig verdi av driftsmidler som benyttes i kraftproduksjonen ved vindkraftanlegget og eventuell negativ grunnrenteinntekt til fremføring, jf. fjerde ledd. Skattemessig verdi for driftsmidler som omfattes av tredje ledd bokstav a nr. 6 første punktum, inngår ikke ved beregningen av fradrag etter første punktum. Negativ differanse kan tilbakeføres og fradras i grunnrenteinntekt beregnet for det realiserede vindkraftanlegget for samme eller tidligere inntektsår, med tillegg av rente fastsatt av departementet i forskrift.
- b. Vindkraftanlegg kan realiseres uten beskatning som nevnt i bokstav a. Slik overdragelse kan bare skje dersom vindkraftanlegget overføres samlet og overtaker viderefører de skattemessige verdiene og ervervstidspunktene for eiendeler, rettigheter og forpliktelsener som overføres. Kostnader til driftsmidler som omfattes av tredje ledd bokstav a nr. 6 første punktum, inngår ikke i skattemessige verdier etter første punktum. Ved slik realisasjon kan negativ grunnrenteinntekt etter fjerde ledd og fremført produksjonsavgift etter § 18-10 femte ledd, på overdragelsestidspunktet, overdras til overtaker.
- c. Når vindkraftanlegg overdras til ny eier i løpet av inntektsåret, skal grunnrenteinntekt fastsettes særskilt for overdrager og erverver på grunnlag av den enkeltes forhold.

(8) Av produksjon i vindkraftanlegg med generatorer som har en samlet maksimal installert effekt i henhold til konsesjon under 1 MW, fastsettes ikke grunnrenteinntekt. For vindkraftanlegg med mer enn fem vindturbiner fastsettes likevel grunnrenteinntekt.

(9) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

Ny § 18-11 skal lyde:

§ 18-11 Avgift på landbasert vindkraft

(1) Avgift etter Stortingets vedtak om avgift på landbasert vindkraft, kan kreves fratrukket i fastsatt grunnrenteskatt som kan henføres til vindkraftanlegget. Dersom eier av vindkraftanlegget ikke er innehaver av konsesjonen, må eieren av vindkraftanlegget kunne dokumentere at avgiften ikke inngår i fradragberettiget vederlag til driftsoperatøren. Dersom avgiften overstiger grunnrenteskatt for inntektsåret, kan det overskytende fremføres til fradrag i senere inntektsår med rente som departementet fastsetter i forskrift.

(2) Avgift etter Stortingets vedtak om avgift på landbasert vindkraft, kan ikke fradras i alminnelig inntekt. Forrige punktum gjelder ikke avgift for vindkraftanlegg som den avgiftspliktige ikke eier.

II

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 18-10 fjerde ledd nytt tredje og fjerde punktum skal lyde:

I stedet for fremføring utbetales skatteverdien av negativ grunnrenteinntekt for nye vindkraftanlegg på land når anlegget blir satt i drift og Skatteetaten har gjennomført kontroll av fastsatt skatt. Departementet kan gi utfyllende bestemmelser i forskrift.

III

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2024.

Endringene under II trer i kraft fra Kongen bestemmer.

Presidenten: Det voteres over I § 18-10 tredje ledd bokstav a nr. 3, I § 18-10 tredje ledd bokstav b samt II og III.

Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble vedtatt med 73 mot 26 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 21.52.22)

Presidenten: Det voterer over resten av I.
Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble vedtatt med 84 mot 14 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 21.52.41)

Presidenten: Det voterer over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble vedtatt med 74 mot 25 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 21.53.05)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Sak nr. 13 [21:53:15]

Referat

Presidenten [21:53:15]: Det foreligger ikke referat.

Dermed er dagens kart ferdig behandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Så er ikke skjedd, og møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 21.54.

